

2023

AASTA

KONSOLIDEERITUD

TEGEVUSARUANNE

**Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide
Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA)**

Aasta konsolideeritud tegevusaruanne 2023

Vastu võetud eu-LISA haldusnõukogus 20. juunil 2024

Dokument 2024-153 REV 2

Aruande sisukord

Joonised ja tabelid	4	7.2. Peamised muutused	83
Lühendid	5	7.3. Eelarvehaldus ja finantsjuhtimine	84
eu-LISA – ameti lühitutvustus	6	7.4. Eelarve täitmise volituste delegeerimine ja edasidelegeerimine töötajatele	89
eu-LISA hallatavad justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemid	11	7.5. Personalihaldus	90
Haldusnõukogu analüüs ja hinnang	14	7.6. Tõhususe suurendamise strateegia	92
Tegevdirektori eessõna	16	7.7. Hinnang auditite ja järelhindamise tulemustele ..	93
Kommenteeritud kokkuvõte	18	7.8. Auditisoovituste järelmeetmed ja seotud tegevuskavad	94
Sissejuhatus	24	7.9. OLAFi juurdlustega seotud järelmeetmed	96
I osa		7.10. Eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni tähelepanekute alusel võetud järelmeetmed	96
Aasta saavutused	26	7.11. Keskkonnajuhtimine	101
1. Sidetaristu operatiivjuhtimine ja arendamine	29	7.12. Juhtkonna hinnang	101
1.1. Schengeni infosüsteem (SIS)	29	7.13. Välishindamine	101
1.2. Viisainfosüsteem (VIS)	32	III osa	
1.3. Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas (Eurodac)	34	Sisekontrolliraamistiku tõhususe hindamine	103
1.4. Euroopa karistusregistrite infosüsteemi etalonteostus (ECRIS RI)	36	8.1. Sisekontrolliraamistiku tõhusus	103
2. Uute süsteemide rakendamine ja uuendustegevus	37	8.2. Järeldused sisekontrolliraamistiku tõhususe hindamise kohta	108
2.1. Uus lahendusstrateegia	37	8.3. Riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhi avaldus	108
2.2. Uute süsteemide arendamine	38	IV osa	
2.3. Koostalitlusvõime	45	Juhtkonna kinnitus usaldatavuse kohta	110
3. Teadusuuringud ja innovatsioon	50	9. Usaldatavuse põhialuste ülevaade	110
3.1. Teadusuuringud ja innovatsioon	50	9.1. Kokkuvõte	111
3.2. Suutlikkuse suurendamine: aruandlus ja koolitus ..	51	9.2. Reservatsioonid	111
4. Taristu ja võrgud	54	V osa	
4.1. Võrgud	54	Kinnitav avaldus	113
4.2. Andmekeskused	55	LISAD	
4.3. Ühine jagatud platvorm (CSP)	57	I lisa. Põhitegevuse statistika	115
5. Otsene tugi toimingutele	59	II lisa. Finantsjuhtimise statistika	119
5.1. Turve ja talitluspidevus	59	III lisa. Organisatsiooniskeem	126
5.2. Süsteemitoimingud	61	IV lisa. Ametikohtade loetelu ja personalihalduse lisateave	127
5.3. Teenuse üleminek	63	V lisa. Inimressursid ja rahalised vahendid tegevuste järgi	130
5.4. Tugi Euroopa Komisjonile ja liikmesriikidele	64	VI lisa. Osamakse-, toetus- ja teenustaseme kokkulepped	132
5.5. Väline operatiivtoetus ja nõustamine	65	VII lisa. Keskkonnajuhtimine	133
5.6. Töötajate operatiivkoolitus	65	VIII lisa. Raamatupidamise aastaaruanne	135
5.7. Nõuanderühmad ja tegevussuhete haldus	66	IX lisa. Aruanne üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele	137
6. Ameti tegevus	67	X lisa. Kestlikkusaruanne	139
6.1. Üldjuhtimine	67		
6.2. Organisatsioonitugi	74		
II osa			
Juhtimine	82		
7.1. Haldusnõukogu	82		

Joonised ja tabelid

Tabelid

Tabel 1. 2023. aastal käsitletud intsidentide ja teenusetaotluste arv	61
Tabel 2. Intsidentide jaotus prioriteetsuse ja süsteemi järgi	61
Tabel 3. 2023. aasta paranduseelarve (miljonites eurodes)	85
Tabel 4. 2023. aasta eelarvekohustuste vabastamine algusaasta kaupa (miljonites eurodes)	85
Tabel 5. Hankemenetluste protsent kasutatud liikide järgi, 2023	89
Tabel 6. 2023. aastal käsitletud siseauditi teemade kokkuvõte	93
Tabel 7. Auditisoovitused: rakendamise edenemine	95
Tabel 8. Avatud auditisoovitused, sh olulised viivitused (>6 kuud, 31.12.2023)	95
Tabel 9. Eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni tähelepanek	97
Tabel 10. Ameti riskid seisuga 31. detsember 2023	107
Tabel 11. eu-LISA 2023. aasta võrdlusanalüüs: töötajate ametikohad	128
Tabel 12. eu-LISA 2023. aasta võrdlusanalüüs: välised teenuseosutajad (kohapealsed töövõtjad)	128
Tabel 13. Hüvitis ületunnitöö eest (tegevusüksuste kaupa)	129
Tabel 14. Inimressursid (tegevuste järgi)	130
Tabel 15. 2023. aasta tegevuspõhised kulud süsteemide järgi (süsteemi kogukulud)	131
Tabel 16. Kasvuhoonegaaside heitkoguste arvutamise areng	134

Joonised

Joonis 1. Reisija teekond	27
Joonis 2. Koostalitlusarhitektuur justiits- ja siseküsimate valdkonnas.	46
Joonis 3. C1 kulukohustuste assigneeringute kasutamine (miljonites eurodes)	87
Joonis 4. Kulukohustustega seotud ja eelarvestatud vahendite kasutamise suundumused 2023. aastal (miljonites eurodes)	87
Joonis 5. Jaotis 3 – kulukohustuste assigneeringute kasutamine (miljonites eurodes)	87
Joonis 6. C1 maksete assigneeringute kasutamine (miljonites eurodes)	87
Joonis 7. Makstud ja eelarvestatud vahendite kasutamise suundumused 2023. aastal (miljonites eurodes)	87
Joonis 8. Jaotis 3 – tehtud maksete assigneeringud (miljonites eurodes)	88
Joonis 9. Üldise maksete tegemise aja muutus kuude järgi	88
Joonis 10. 30-päevase maksetähtaja jooksul tehtud maksed	88
Joonis 11. 60-päevase maksetähtaja jooksul tehtud maksed	88
Joonis 12. 2022. ja 2023. aastal allkirjastatud lepingud ja lepingumuudatused	89
Joonis 13. Sisekontrolliraamistiku puuduste hindamine 2023. ja 2024. aastal	104
Joonis 14. Kulude jaotus süsteemide järgi (miljonites eurodes)	131
Joonis 15. eu-LISA 2023. aasta mitme tegevuskohaga seotud otsesed kulud (miljonites eurodes)	131
Joonis 16. 2023. aastal analüüsitud dokumentide arv	137
Joonis 17. 2023. aastal analüüsitud lehekülgede arv	137

Lühendid

IT-süsteemid ja sidetaristu

AFIS	sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteem	ESP	Euroopa otsinguportaal
API	reisijaid käsitlev eelteave	ETIAS	Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem
BMS	biomeetrilise võrdlemise süsteem	Eurodac	Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas
CIR	ühine isikuandmete hoidla	JIT-koostööplatvorm	ühiste uurimisrühmade koostööplatvorm
CRRS	aruandluse ja statistika keskhoidla	MID	mitme identiteedi detektor
CSP	ühine jagatud platvorm	sBMS	ühine biomeetrilise võrdlemise teenus
DubliNet	Dublini elektrooniline sidevõrk	SERENA	turvaline võrgujuurdepääs (põhitegevussüsteemi keskkondadele)
e-CODEX	sidusandmevahetus e-õiguskeskkonnas	SIRENE	täiendava teabe taotlemine riiklikest kannetest
ECRIS	Euroopa karistusregistrite infosüsteem	SIS	Schengeni infosüsteem
ECRIS RI	Euroopa karistusregistrite infosüsteemi etalonteostus	TESTA-ng	uue põlvkonna üleeuroopaline valitsusasutuste telemaatikateenuste süsteem
ECRIS-TCN	Euroopa karistusregistrite infosüsteem kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute kohta	VIS	viisainfosüsteem
EES	riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem		

Muud lühendid

ACFC	eu-LISA haldusnõukogu auditi-, vastavus- ja finantskomitee		Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet
AG	nõuanderühm	Eurojust	Euroopa Liidu Kriminaalõigusalase Koostöö Amet
ALM	rakenduse olulustsükli haldus	Europol	Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Amet
ALM	rakenduse olulustsükli haldus	Frontex	Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Amet
ALM	rakenduse olulustsükli haldus	FTE	täistööaja ekvivalent
BCU	varukeskus (St. Johann im Pongau, Austria)	IAC	siseauditi üksus
CAF	ühine hindamisraamistik	IAS	Euroopa Komisjoni siseauditi talitus
CBS	põhitegevussüsteemid	ICF	sisekontrolliraamistik
CEAS	Euroopa ühine varjupaigasüsteem	ITSM	IT-teenuste haldus
CEPOL	Euroopa Liidu Õiguskaitsekoolituse Amet	JHAAN	justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustik
CSIRT	arvutiturbeintsidendite reageerimise rühm	JSK	justiits- ja siseküsimused
CU	kesküksus	KPI	tulemuslikkuse põhinäitaja
DG HOME	rände ja siseasjade peadirektoraat	MVP	miinimumnõuetele vastav toode
DG JUST	õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraat	OLAF	Euroopa Pettustevastane Amet
ECA	Euroopa Kontrollikoda	SEMM	Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanism
EDPS	Euroopa Andmekaitseinspektor	SLA	teenustaseme kokkulepe
EMAS	keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteem	SNE	lähetatud riiklik ekspert
ENISA	Euroopa Liidu Küberturvalisuse Amet	SPD	ühine programmdokument
EUAA	Euroopa Liidu Varjupaigamet	TCN	kolmanda riigi kodanik
EUAN	Euroopa Liidu asutuste võrgustik	TEF	valdkonnaülene tehniline raamistik
eu-LISA	Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide	TOF	valdkonnaülene tegevusraamistik
		USK	kasutajatarkvara komplekt

eu-LISA – ameti lühitutvustus

Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA) vastutab ELi suuremahuliste IT-süsteemide toimimise ja pideva arendamise eest justiits- ja siseküsimuste valdkonnas.¹ 2012. aastal asutatud eu-LISA on aidanud kaasa ELi poliitika rakendamisele sisejulgeoleku, rände, varjupaiga, viisade ja õiguse valdkonnas. eu-LISA keskendub peamiselt andmepõhise piirihalduse hõlbustamisele ning tõhusale teabevahetusele justiits- ja siseküsimuste asutuste vahel kogu Euroopas, et tagada Schengeni ala ohutus ja turvalisus, võimaldades samal ajal rahvusvahelistele reisijatele tõrgeteta reisimise.

Ameti peamine ülesanne on tagada ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide tõhus, turvaline ja katkematu toimimine kooskõlas õiguslike aluste ja vastavate teenustaseme kokkulepetega ning kohaldatavate andmekaitse- ja turbenõuetega. Nende IT-süsteemide pidev käideldavus on oluline ELi sisejulgeoleku tagamiseks ning ELi kodanike ja elanike vaba liikumise hõlbustamiseks. Praegu vastutab eu-LISA järgmiste justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide haldamise eest:

- Schengeni infosüsteem (SIS)²
- viisainfosüsteem (VIS)³
- Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas (Eurodac)⁴
- ning Euroopa karistusregistrite infosüsteemi etalonteostus (ECRIS RI)

Et veelgi ühtlustada ELi piirihaldust ja tugevdada Schengeni ala sisejulgeolekut, arendab eu-LISA mitut uut suuremahulist IT-süsteemi ja üldist koostalitlusarhitektuuri:

- riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES)⁵
- Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS)⁶
- Euroopa karistusregistrite infosüsteem kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute kohta (ECRIS-TCN)⁷
- koostalitluskomponendid⁸, st ühine biomeetrilise võrdlemise teenus (**sBMS**), Euroopa otsinguportaal (**ESP**), ühine isikuandmete hoidla (**CIR**), mitme identiteedi detektor (**MID**)
- aruandluse ja statistika keskhoidla (**CRRS**)

2023. aastal alustas eu-LISA ettevalmistusi ka **süsteemi e-CODEX** (sidusandmevahetus e-õiguskeskkonnas) operatiivjuhtimise ülevõtmiseks. See süsteem hõlbustab õigusasutuste vahel turvalist teabevahetust piiriülestes tsiviil- ja kriminaalmenetlustes⁹. Amet alustas ka ettevalmistusi **ühiste uurimisrühmade koostööplatvormi** (JIT-koostööplatvormi) kavandamiseks ja arendamiseks, et tagada piiriüleste kriminaaluurimiste jaoks turvaline elektrooniline teabevahetus¹⁰.

Lisaks tehti eu-LISA-le ülesandeks arendada **ELi viisataotlusplatvormi**, et digiteerida viisamenetlust.¹¹

¹ Määrus (EL) 2018/1726, ELT L 295, 21.11.2018.

² Määrused (EL) 2018/1860, (EL) 2018/1861 ja (EL) 2018/1862, ELT L 312, 7.12.2018.

³ Määrus (EÜ) nr 767/2008; nõukogu otsus 2004/512/EÜ ja nõukogu otsus 2008/633/JSK.

⁴ Määrused (EL) nr 603/2013 ja (EL) nr 604/2013; määrus (EÜ) nr 1560/2003.

⁵ Määrus (EL) 2017/2226, ELT L 327, 9.12.2017.

⁶ Määrused (EL) 2018/1240 ja (EL) 2018/1241, ELT L 236, 19.9.2018.

⁷ Määrus (EL) 2019/816, ELT L 135, 22.5.2019.

⁸ Määrused (EL) 2019/817 ja (EL) 2019/818, ELT L 135, 22.5.2019.

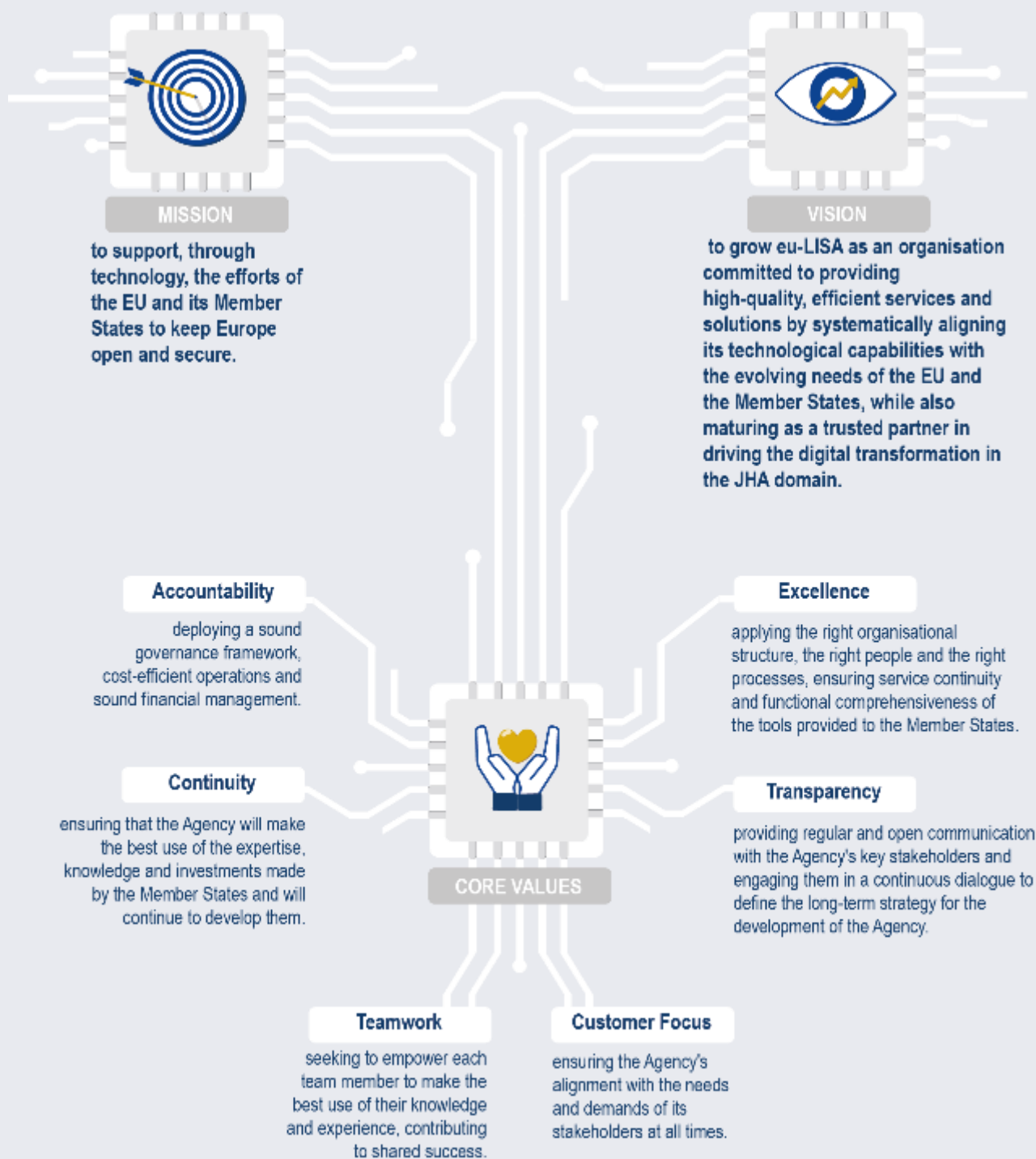
⁹ Määrus (EL) 2022/850, ELT L 150, 1.6.2022.

¹⁰ Määrus (EL) 2023/969, ELT L 132, 17.5.2023.

¹¹ Määrus (EL) 2023/2667, ELT L, 7.12.2023.

Et tagada oma peamistele sidusrühmadele – komisjonile, liikmesriikidele ja muudele ELi asutustele – tiptasemel eksperditeadmised, jälgib eu-LISA aktiivselt teadusuuringute ja innovatsiooni uusimaid arenguid, et tuvastada uusi tehnoloogilisi lahendusi, veelgi suurendada ameti tegevuse tõhusust ja edendada digipööret justiits- ja siseküsimuste valdkonnas. Lisaks pakub eu-LISA kõigile süsteemi lõppkasutajatele kvaliteetseid teenuseid, sealhulgas ööpäevaringset tuge ja kasutajate koolitust.¹² Samuti on amet jätkuvalt läbipaistev ja aruandekohustuslik oma sidusrühmade ja ELi kodanike ees.

Missioon, visioon ja põhiväärtused

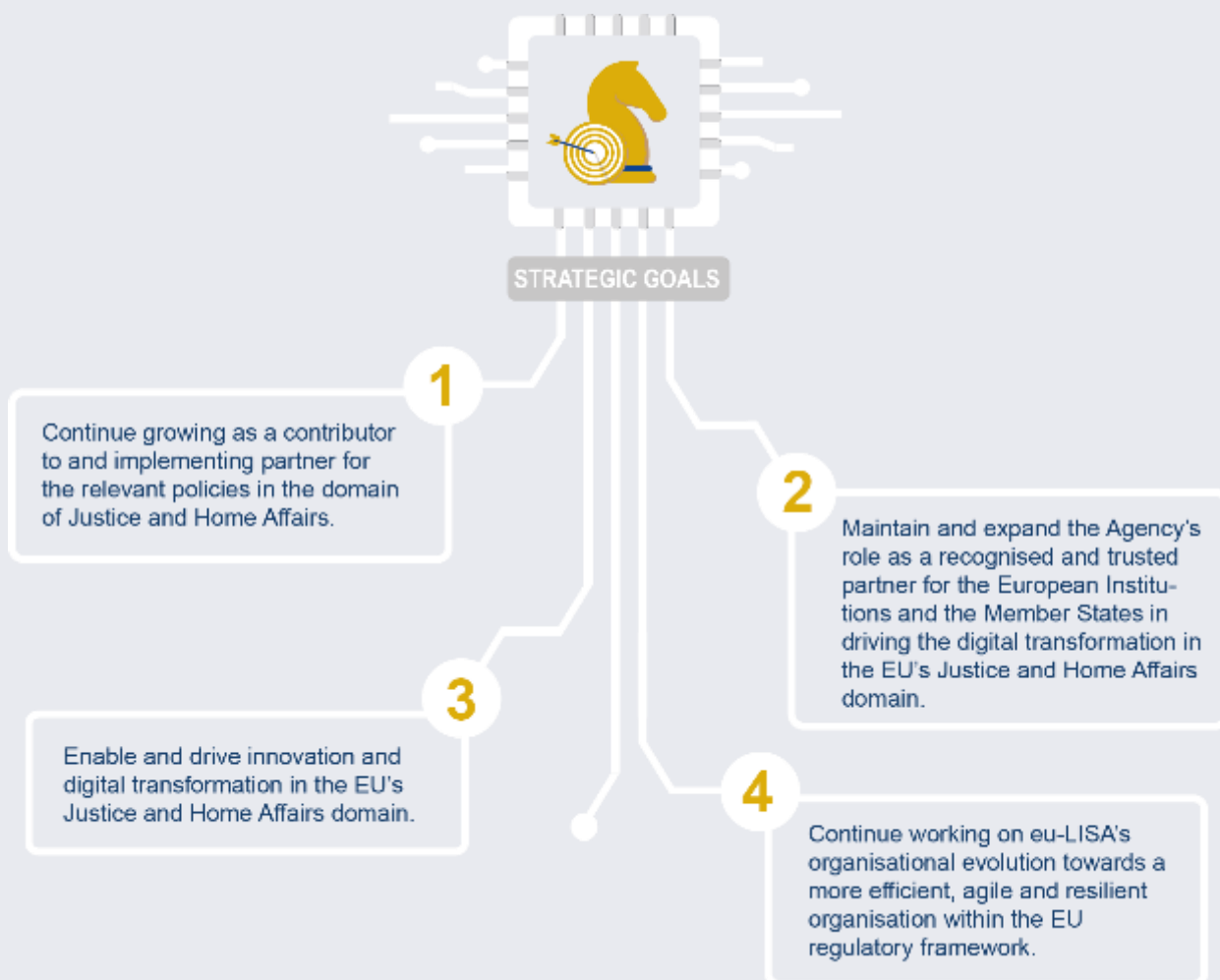
¹² e-CODEXi jaoks peab amet tagama tehnilise toe tööajal.

[JÄTKE TÜHJAKS]

Pikaajaline strateegia

Strateegilised eesmärgid ameti **pikaajalises strateegias 2021–2027** toetavad eu-LISA põhiülesannet pakkuda tipptasemel tehnoloogilisi lahendusi ning jätkata ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna digiteerimist, et toetada sidusrühmi nende püüdlustes hoida Euroopa avatud ja turvalisena.¹³

Ameti pikaajalises ja aastategevuses juhindutakse järgmisest neljast strateegilisest eesmärgist:

SEAT OF THE AGENCY
Tallinn, Estonia

TECHNICAL SITE
Strasbourg, France

LIAISON OFFICE
Brussels, Belgium

TECHNICAL BACK-UP SITE
St Johan im Pongau, Austria

¹³ [eu-LISA strateegia 2021–2027](#), vastu võtnud haldusnõukogu novembris 2021.

[JÄTKE TÜHJAKS]

eu-LISA hallatavad justiits- ja siseküsimumuste valdkonna infosüsteemid

Süsteemi eesmärk	Kasutuselevõtt	Olek	Talletatud andmeid 2023. a	Toiminguid 2023. a
Varjupaiga-, rände- ja piiriküsimumused				
Eurodac Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas				
Eurodac on ELi digiteeritud sõrmejälgede andmebaas varjupaigataotlejate haldamiseks Dublini määruse alusel. Süsteem aitab määrata vastutava liikmesriigi, kontrollides, kas taotleja on varem taotlenud varjupaika muus ELi liikmesriigis. Tulemuslikumaks võitluseks ebaseadusliku rände vastu kavatseb eu-LISA süsteemi oluliselt arendada, võttes kasutusele uued funktsioonid ja kujundades ümber kesksüsteemi.	2003 eu-LISA haldab alates juunist 2013	 kasutusel	7,4 miljonit sõrmejäljekomplekti	2,6 miljonit edastatud andmeid
ELi sisejulgeoleku- ja piiriküsimumused				
SIS Schengeni infosüsteem				
SIS on suurim teabeajamissüsteem välispiiride haldamisel ja Schengeni ala sisejulgeoleku tagamisel. SIS hõlbustab teabevahetust tagaotsitavate või teadmata kadunud isikute või esemete kohta ning annab pädevatele asutustele juhiseid, mida teha isiku või eseme leidmisel. See on hindamatu vahend võitluses piiriülese kuritegevuse ja terrorismi vastu.	1995 eu-LISA haldab alates maist 2013	 kasutusel	90,5 miljonit hoiatusteadet	14,7 miljardit otsingut 355 000 päringutabamust
Schengeni ala, piiri- ja viisaküsimumused				
VIS Viisainfosüsteem				
VIS hõlbustab Schengeni alale reisivate või seda läbivate kolmandate riikide kodanike viisataotlejate menetlemist ja lühiajaliste viisade haldamist. Sellega toetatakse ELi ühise viisapoliitika rakendamist ja edendatakse võitlust viisapettustega, aidates tuvastada isikuid, kes ei vasta riigis viibimise või riiki sisenemise tingimustele.	2011 eu-LISA haldab alates detsembrist 2012	 kasutusel	51,2 miljonit viisataotlust	211 miljonit toimingut
EES Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem				
EESi eesmärk on lihtsustada piirikontrollimenetlusi, asendades passide tembeldamise kõigi Schengeni alale sisenevate ja sealt lahkuvate kolmandate riikide kodanike elektroonilise registreerimisega. EESi kasutuselevõtt võimaldab lubatud viibimisaja paremat järelevalvet ja võimalike viibimisaja ületajate tuvastamist, aidates niiviisi vältida ebaseaduslikku rännet ja tugevdada sisejulgeolekut ning toetada samal ajal võitlust organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastu.	2024	 arendamisel	–	–
ETIAS Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem				
ETIAS on veebipõhine reisilubade süsteem viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikele, kes reisivad 30 Euroopa riiki. See reisielese taustakontrolli süsteem võrdleb kõigi justiits- ja siseküsimumuste süsteemide ning Europol ja Interpoli andmebaaside teavet, et eeltuvastada võimalikud julgeoleku-, ebaseadusliku rände või suured epideemiariskid, mille alusel võib keelata Schengeni alale sisenemine. ETIASe reisilube kontrollivad enne sõidukisse minekut lennu-, mere- ja maismaavedajad ning Schengeni piiridel ka piirivalveametnikud.	2025	 arendamisel	–	–

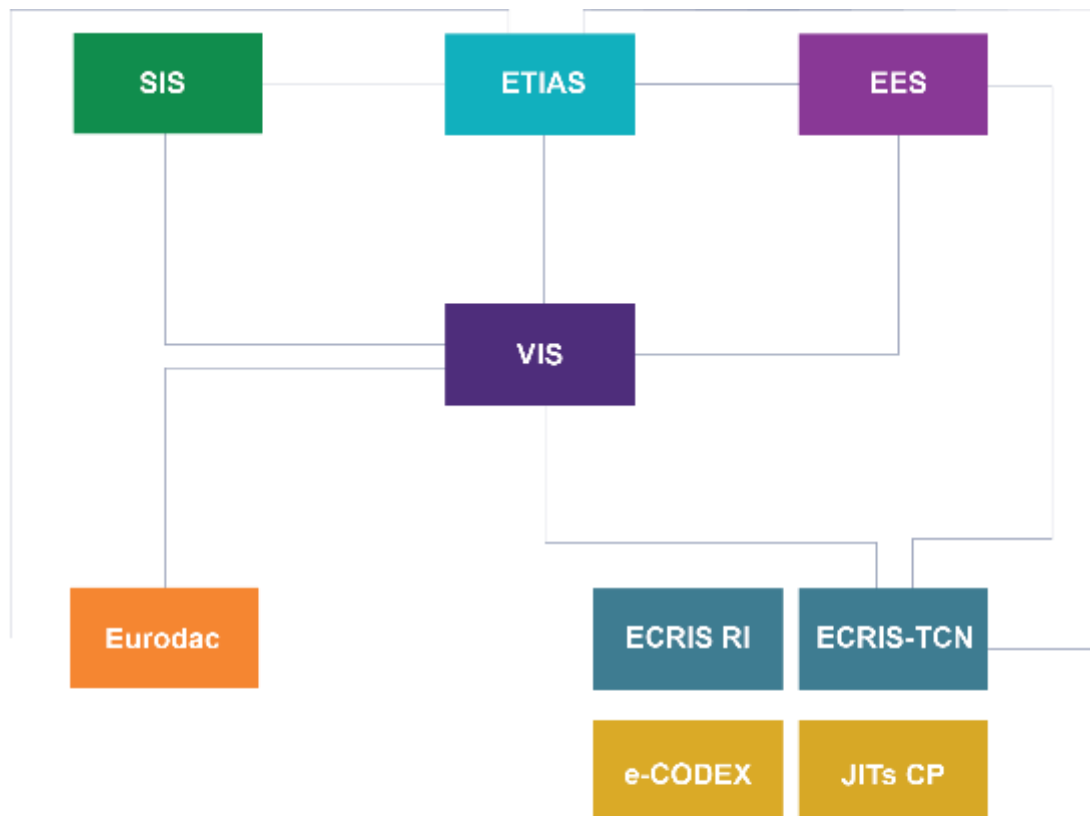
Süsteemi eesmärk	Kasutuselevõtt	Olek	Talletatud andmeid 2023. a	Toiminguid 2023. a
Õiguslane koostöö				
ECRISe etalonteostus Euroopa karistusregistrите infosüsteemi etalonteostus				
ECRIS on detsentraliseeritud süsteem, mis võimaldab liikmesriikidel vahetada karistusregistrите andmeid ELi kodanike kohta. ECRISe etalonteostus pakub lõimimisliidest, mis ühendab liikmesriikide karistusregistreid.	2012 eu-LISA haldab alates aprillist 2020	 kasutusel	–	–
ECRIS-TCN Euroopa karistusregistrите infosüsteem kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute kohta				
ECRIS-TCN hõlbustab elektroonilist teabevahetust kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute karistusregistrите kohta. See toetab kohtulahendite ja -otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõtet Euroopas.	2025	 arendamisel	–	–
e-CODEX Sidusandmevahetus e-õiguskeskkonnas				
e-CODEX on sideplatvorm, mis hõlbustab elektroonilise sisu turvalist edastamist õigusasutuste ja õigusala töötajate vahel piiriülestes menetlustes, tagades tõhusama kohtumenetluse kodanikele ja ettevõtetele kogu Euroopas. eu-LISA vastutab e-CODEXi süsteemi eest alates 3. juunist 2024. ¹⁴	2013 ajutine hooldus eu-LISA poolt alates märtsist 2024 ¹⁵	 kasutusel	–	–
JIT-platvorm Ühiste uurimisrühmade koostööplatvorm				
Ühiste uurimisrühmade koostööplatvorm hõlbustab teabevahetust ja koostööd Euroopa kohtu- ja õiguskaitseasutuste, asjaomaste ELi asutuste ja Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) vahel, et parendada piiriüleste juurdluste ja süüdistuste esitamise tõhusust ja tulemuslikkust.	2025	 arendamisel	–	–
Koostalitlusvõime				
Uus koostalitlusarhitektuur				
Koostalitlusvõime on vastastikühendatud süsteemide suutlikkus jagada andmeid ja vahetada teavet, tagades asjaomastele asutustele lihtsustatud juurdepääsu terviklikule teabele.	2024–2026	 arendamisel	–	–
Justiits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide üldine koostalitlusvõime tagatakse järgmiste komponentidega, mis hõlbustavad volitatud otsinguid ja teabevahetust:				
■ Euroopa otsinguportaal (ESP), mis võimaldab volitatud kasutajatel teha ühtseid otsinguid ja saada tulemusi kõigist justiits- ja siseküsimuste infosüsteemidest, millele neil on juurdepääsuluba; ■ ühine isikuandmete hoidla (CIR) pakub ühist konteinerit EESis, VISis, ETIASes, Eurodacis ja ECRIS-TCNis registreeritud isikute identiteediandmete, reisidokumentide andmete ja biomeetriliste andmete jaoks; ■ mitme identiteedi detektor (MID) loob ja salvestab seoseid ELi eri infosüsteemide andmete vahel, et tuvastada mitme identiteedi olemasolu, kahel eesmärgil: hõlbustada heausksete reisijate identiteedi kontrollimist ja võidelda identiteedipettustega; ■ ühine biomeetrilise võrdlemise teenus (SBMS) isiku biomeetriliste andmete ristvõrdlemiseks eri süsteemide vahel.				

¹⁴ Komisjoni 13. jaanuari 2023. aasta rakendusotsus (EL) 2023/117, mis käsitleb teenustaseme nõudeid tegevuste jaoks, mida eu-LISA viib ellu seoses e-CODEXi süsteemiga

¹⁵ eu-LISA on pakunud ajutist süsteemi hooldust alates märtsist 2024. Mais 2024 teatas komisjon, et ülevõtmisprotsess on edukalt valmis, ning 3. juunil 2024 võtab eu-LISA ametlikult üle täieliku vastutuse e-CODEXi süsteemi haldamise eest vastavalt komisjoni rakendusotsusele (EL) 2024/1272, ELT L, 14.5.2024.

eu-LISA hallatavate ELi justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide talitlusseoste ülevaade¹⁶

Järgmine graafik kirjeldab teabevahetust justiits- ja siseküsimuste olemasolevate infosüsteemide – SISI, VISi, Eurodaci ja e-CODEXi – ning arendatavate uute süsteemide – EESi, ETIASe, ECRIS-TCNi ja ühiste uurimisrühmade koostööplatvormi (JITs CP) vahel koos komponentidega, mis võimaldavad kõigi eu-LISA hallatavate justiits- ja siseküsimuste süsteemide koostalitlust, et hõlbustada integreeritud piirihaldust ja Schengeni ala tõhustatud sisejulgeolekut.

¹⁶ * Funktsiooni osad ühendatakse koostalitlusarhitektuuriga.

Haldusnõukogu analüüs ja hinnang

eu-LISA haldusnõukogu on analüüsinud ja hinnanud ameti esitatud aasta konsolideeritud tegevusaruannet eu-LISA 2023. aasta saavutuste ja tulemuste kohta.¹⁷

Haldusnõukogu rõhutab eu-LISA olulist rolli Schengeni ala tõhusa toimimise tagamisel ja hindamatut panust ELi poliitika edukasse rakendamisse piirikontrolli, viisade, rände ja varjupaiga, e-õiguse, digipöörde ja küberturbe valdkonnas.

Haldusnõukogu:

- **tunnustab** eu-LISA pingutusi aastate 2023–2025 ühtses programmdokumendis 2023. aastaks seatud eesmärkide saavutamiseks;
- **tänab** ametit jätkuvate pingutuste eest, et tagada ELi infosüsteemide stabiilne ja katkematu käideldavus ning aidata seeläbi kaasa Schengeni ala tõhusale toimimisele;
- **õnnitleb** ametit uuendatud SISI eduka kasutuselevõtu eest 7. märtsil 2023, Horvaatia sujuva lõimimise eest VISi ja Küprose täieliku SISI lõimimise eest;
- **peab kahetsusväärseks**, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi (EES), Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS), ECRIS-TCNi ja koostalitluskomponente ei saanud 2023. aastal kasutusele võtta;
- **kiidab** tegevdirektorit uue lahendusstrateegia (3R) ettepaneku eest ja EESi ummikseisu ületamise eest;
- **tervitab** ameti koostatud ning haldusnõukogu ja justiits- ja siseküsimuste nõukogu heakskiidetud läbivaadatud koostalitlusvõime tegevuskava;
- **tunnustab** ameti poolt 2023. aastal liikmesriikidele ja Euroopa Komisjonile pakutud toe kvaliteeti ja õigeaegsust;
- **tunnistab**, et ameti jaoks on keerukas töötada paralleelselt paljude vastastikku seotud tegevustega, ning märgib, et ameti tegevuse maht ja keerukus on 2023. aastal jätkuvalt kasvanud;
- **kiidab** ameti häid edusamme avatud auditisoovituste sulgemisel, saavutades 31. detsembriks üldise rakendusmäära 87%;
- **tunneb heameelt** Euroopa Andmekaitseinspektori (EDPS) soovitude rakendamisel tehtu üle;
- **tunnustab** 2023. aasta kulukohustuste ja maksete assigneeringute eelarve täitmise silmapaistvat taset, mis oli 2023. aastal ligi 100%, ning ametikohtade täidetuse märkimisväärset kasvu;
- **väljendab muret** kontrollikoja korduvate arvamuste üle ameti raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate maksete seaduslikkuse ja korrektsuse kohta, märkides samas, et eelarvepädevad institutsioonid andsid ameti 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu;
- **julgustab** ametit veelgi tugevdama oma sisekontrollisüsteemi tõhusust ja tulemuslikkust ning rakendama kauaaegsed avatud auditisoovitused;
- **märgib**, et ametikohtade täidetuse ametis pareneb järk-järgult, kuid 2023. aasta lõpus oli 57 ametikohta

¹⁷ Vt eu-LISA asutamismääruse (EL) 2018/1726 artikli 19 lõike 1 punkt t.

täitmata;

- **õnnitleb** ametit Euroopa kvaliteedijuhtimise sertifikaadi „Tõhus ühise hindamisraamistiku kasutaja“ saamise eest, rõhutades eu-LISA pühendumust tipptasemele, Euroopa standardite järgimist ja ameti jätkuvat pühendumust pidevale täiustamisele, ning
- **väljendab rahulolu** eu-LISA üldjuhtimisega kogu 2023. aasta jooksul.

Haldusnõukogu usub, et aruanne annab piisava kindluse, et vaatamata paljudele probleemidele, mis takistavad rangete rakendamiskavade järgimist, **on eu-LISA kasutanud oma volituste täitmiseks süstemaatilist ja järjepidevat käsitlust** ning on kasutanud rahalisi ja inimressursse kooskõlas eesmärkidega, mis on sätestatud eu-LISA aastate 2023–2025 ühtses programmdokumendis esitatud 2023. aasta tööprogrammis.

Haldusnõukogu, võttes arvesse käesolevas aruandes esitatud teavet,

- rõhutab **märkimisväärset survet eu-LISA töötajatele**, kes tegelevad keerukate projektidega, mille jaoks on nii operatiiv- kui ka horisontaalsete funktsioonide täitmiseks olulised piisavad inimressursid;
- rõhutab veelgi, et eu-LISA peab vähendama **sõltuvust välistest töövõtjatest**;
- **toetab ameti pidevaid pingutusi**, et täita kohustusi EESi, ETIASe, ECRIS-TCNi ja koostalitlusarhitektuuri rakendamise läbivaadatud tegevuskava täitmisel;
- tunnistab ameti kesksüsteemidega seotud töö ja liikmesriikide riikliku tasandi töö **vastastiksõltuvust** ning julgustab eu-LISA jätkama tihedat koostööd sidusrühmadega, sealhulgas Euroopa Komisjoniga, et tagada uute süsteemide edukas kasutuselevõtt;
- tunnistab **eu-LISA jõudluse suurendamise kava tähtsust**, et tagada andmekeskuse piisav jõudlus nii uute kui juba olemasolevate IT-süsteemide tõhusaks ja kestlikuks kasutuselevõtuks ja haldamiseks, tagades samal ajal jätkuvalt kõigi tema pädevusse kuuluvate süsteemide katkematu käideldavuse ja õigeaegse arendamise.

Haldusnõukogu avaldab tänu ameti tegevdirektorile Agnès Diallole, endisele tegevdirektori asetäitjale Luca Tagliarettile, eu-LISA juhtkonnale ja kogu personalile nende vankumatu pühendumuse ja väsimatu töö eest kogu selle äärmiselt keeruka aasta jooksul.

Zsolt Szolnoki,

haldusnõukogu esimees

Tegevdirektori eessõna

2023. aasta on olnud eu-LISA jaoks mitmeti väga oluline aasta.

Märtsis andis amet edukalt üle **SISi uue versiooni**, mis pakub liikmesriikidele nüüd täiesti uusi funktsioone ja otsinguvõimalusi, sealhulgas biomeetrilisi funktsioone ja teavet tagasisaatmiste kohta. Kõik need edusammud aitavad kaasa Schengeni ala turvalisuse edasisele tugevdamisele.

Kogu 2023. aasta jooksul jätkas eu-LISA oma pädevusse kuuluvate **justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide (SIS, VIS ja Eurodac) sujuva operatiivjuhtimise** tagamist, tagades nende käideldavuse liikmesriikidele ööpäev ringi kogu aasta, kusjuures süsteemi reageerimisajad jäävad seatud eesmärkide piiresse.

2023. aastal liitusid meie süsteemidega ka uued riigid: Horvaatia sai VISile täieliku juurdepääsu jaanuaris ja Küpros lõimiti täielikult SISiga juulis.

EESi, ETIASe ja koostalitlusarhitektuuriga on Euroopa Liit seadnud ambitsioonika eesmärgi rakendada üht maailma kõige arenenumat piirihaldussüsteemi, et tagada tugevam julgeolek Schengeni alal, hõlbustades samal ajal sujuvat rahvusvahelist reisimist ELi. Kui liitusin ametiga aasta tagasi, oli nende uute süsteemide arendamine takerdunud pärast korduvaid viivitusi kasutuselevõtul, mis pidi algselt toimuma 2022. aastal.

Nende probleemide lahendamiseks määratlesime juunis 2023 uue strateegia, mille ametisisene nimetus on „**3R**“ ja mille eesmärgid on **Remobiliseerida** meie tarnijad kõigil tasanditel, lahendada (**Resolve**) süsteemide keerukus ja uuendada (**Renew**) ametisisesed töömeetodid, võttes kasutusele välemetoodika, tööstuse parimad tavad ja luues valdkonnaüleseid rühmi. See uus käsitlus andis kiiresti esimesed tulemused, mis võimaldas meil ummikseisu lahendada ja anda liikmesriikidele suveks esimene toimiv süsteem, mis võimaldas neil jätkata oma ettevalmistusi.

Sügisel tegi eu-LISA ettepaneku uue käsitluse kohta koostalitlusarhitektuuri valmimiseks 2026. aastaks: uued süsteemid võetakse järk-järgult kasutusele neljas kasutuselevõtu laines. Selle käsitluse – **koostalitlusvõime uue tegevuskava** – kiitis ühehäälselt heaks kõigepealt haldusnõukogu ning seejärel justiits- ja siseküsimuste nõukogu oktoobris. Läbivaadatud koostalitlusvõime tegevuskava näeb ette, et uued süsteemid võetakse kasutusele neljas laines:

- **EES** koos vedaja liidese ja ühise biomeetrilise võrdlemise teenusega (**sBMS**) enne 2024. aasta lõppu,
- **ETIAS** kuus kuud hiljem,
- **ECRIS-TCN** 2025. aasta kesksaigaks,
- ja lõpuks **koostalitlusvõime viimased komponendid** 2026. aasta jooksul.

2023. aasta lõpuks oli eu-LISA **uute süsteemide arendamisega graafikus**, edenedes vastavalt sellele läbivaadatud tegevuskavale.

Kitsast vaatenurgast eemaldumiseks on amet saanud inspiratsiooni tööstuse parimatest tavadest ja võtnud kasutusele **uued tööviisid**. Sellega seoses on kõige olulisemaks muutuseks olnud rühmade seesmine ümberkorraldamine valdkonnaülesteks, mille juhtimine toimub pidevalt kõikidel tasanditel, ning meie töövõtjate lõimimine töötama koos meie töötajatega ühe rühmana ühe katuse all. Selle edule tuginedes on amet laiendanud välemudelit kõigile oma töövaldkondadele ja koostalitlusarhitektuurile.

Amet pidas jätkuvalt üheks oma peamiseks prioriteediks oma süsteemide ja andmete **füüsilist julgeolekut ja küberturvet, kohaldades vaikumisi turvet, liikudes usalduseta poliitika suunas** ja tagades **isikuandmete kaitse** ELi isikuandmete kaitse üldmääruse raames ja Euroopa Andmekaitseinspektori järelevalve all.

Samuti on amet järk-järgult sisenemas uude töövaldkonda, toetades **õigusemõistmise digipööret** Euroopas. 2023. aastal tehti pingutusi, et valmistuda e-CODEXi ülevõtmiseks eu-LISA poolt ja liikuda edasi ECRIS--TCNi arendamisega.

2023. aastal oli üks eu-LISA peamisi prioriteete tugevdada **vastavust ELi eeskirjadele**, eelkõige koostades avatud auditisoovituste käsitlemise ambitsioonika tegevuskava. Selle tulemusena õnnestus ametil viia auditisoovituste rakendusmäär 87%-ni, mis silus teed tegevuse nõuetekohasemale juhtimisele. Vastavuse suurendamist toetasid tõhusamate juhtimisvahendite kasutuselevõtt, finants- ja operatiivtöötajate tihe koostöö ning igakuised eelarve läbivaatamised juhtkonna tasandil, et viia eelarve kasutamine aasta lõpuks suurepärasele tasemele, mis on kulukohustuste ja maksete korral ligi 100%. Lisaks parenes 2023. aastal oluliselt ametikohtade täidetuse (94,7%), sooline tasakaal ja eu-LISA suurepäraseks töökohaks muutmise tegevuskava rakendamine. Viimane hõlmas töötajate kaasamise lahenduskava koostamist ja kaasamissaadiku nimetamist. Nende pingutuste tulemusel sai eu-LISA ELi asutuste võrgustiku (EUAN) mitmekesisuse ja kaasamise auhindade konkursil tunnustuse tegevuse eest aastate 2023–2024 mitmekesisuse, võrdsuse ja kaasamise tegevuskava algatuste rakendamisel.

Vastavustoimingute parendamist kinnitas sisekontrolliraamistiku aastahindamine, mille kokkuvõte on käesoleva dokumendi 2. osas. Üks ameti olulisimaid saavutusi oli see, et amet sai Euroopa **kvaliteedijuhtimise sertifikaadi „Tõhus ühise hindamisraamistiku kasutaja“**, millega tunnustati eu-LISA pühendumist tipptasemele, Euroopa standardite järgimisele ja ameti jätkuvale pühendumisele olukorda pidevalt täiustada. Eelarvepädevad institutsioonid kiitsid heaks ameti 2022. aasta raamatupidamise aastaaruande.

Kõik need pingutused toetavad eu-LISA järgmiste aastate strateegia järgmisi põhielemente:

- **tagada eu-LISA-le usaldatud ELi justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide tõhus toimimine ja rakendamine**, liikudes järk-järgult uue tööviisi, väärtusmeetodite ja ajakohastatud toimimismudeli suunas;
- **jätkata ameti tegevuse parendamist seoses vastavusega**, tagades vastavuse, tõhususe ja läbipaistvuse kõrge taseme;
- **edendada töötajate kaasamist, muutes eu-LISA suurepäraseks töökohaks, et meelitada ja hoida uusi talente**, suurendades veelgi ametikohtade täidetust ning edendades läbipaistvust, kaasatust ja eetilistust;
- **olla valmis tulevikuks, tõhustades tehnoloogiat ja innovatsiooni**, uurides uute tehnoloogiate, näiteks pilvlahenduste ja tehisintellekti võimalikkust kasutamist;
- **tugevdada ameti juhtimist ja suhteid peamiste sidusrühmadega**, eelkõige ELi institutsioonide, liikmesriikide, vastuvõtivate riikide, akadeemiliste ringkondade ja tööstusega.

Lisaks IT-süsteemide haldamisele ja arendamisele on ametil ELis oluline roll vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva Schengeni ala ühe alusena, pakkudes liikmesriikidele ja spetsialistidele mitmesuguseid teenuseid, hõlbustades õiguskaitseasutuste ja õigusala töötajate tööd, pakkudes samas ka märgatavalt paremat teenust ELi kodanikele.

Kasutades parimaid tehnoloogiaid ja digiteerides protsesse, on amet jätkuvalt pühendunud uute ülesannete ja uute süsteemide kasutuselevõtmisele, et olla jätkuvalt võtmerollis Euroopa digipöörde edukaks muutmisel. Toimuvate muutuste ja ümberkujundamise ajal laiendab eu-LISA jätkuvalt oma suutlikkust, et tulla toime uute väljakutsetega, ning amet on uhke, et võib positiivselt mõjutada miljonite inimeste elu Euroopas, pakkudes kodanikele ja spetsialistidele paremaid teenuseid.

Agnès Diallo,
tegevdirektor

Kommenteeritud kokkuvõte

Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA) asutati 2011. aastal tehnilise asutusena, et võtta üle Schengeni ala jaoks arendatud kolme olemasoleva IT-süsteemi haldamine. Sellest ajast alates on ametist saanud üks peamisi panustajaid Euroopa sisejulgeoleku tagamisel, toetades samas üht ELi kodanike põhiõigust – liikumisvabadust. Aastatega on eu-LISA saanud ELi justiits- ja siseküsimumuste valdkonna praeguse digipöörde üheks peamiseks toetajaks.

Aruanne kajastab eu-LISA edusamme väga keeruliste ja kriitiliste ülesannete täitmisel üha keerukamas tegevuskeskkonnas. Kogu 2023. aasta jooksul püsis amet Euroopa institutsioonidele ja liikmesriikidele usaldusväärse ja pühendunud partnerina asjakohaste justiits- ja siseküsimumuste poliitikate rakendamisel, tagades ühtlasi kasutusele võetud tehnoloogiate ohutuse ja tervikluse.

Paljude muude saavutuste hulgas on eu-LISA peamised saavutused 2023. aastal näiteks järgmised:

3R-lahendusstrateegia koostamine, et kõrvaldada ummikseis uute justiits- ja siseküsimumuste süsteemide	koostalitlusvõime uus tegevuskava uute süsteemide järkjärguliseks kasutuselevõtuks	Euroopa kvaliteedijuhtimise sertifikaadi „ Tõhus ühise hindamisraamistiku kasutaja “ saamine
uuendatud SISI edukas käivitamine 7. märtsil 2023	Horvaatia ühendus VISiga ja Küpros lõimiti SISIga	e-CODEXi süsteemi ülevõtmise ettevalmistuste valmimine
87% avatud auditisoovitustest rakendati	99,9% eelarve täitmine kulukohustuste ja maksete osas	ameti ametikohtade täidetuse oluline suurenemine

Aasta saavutused

Kogu 2023. aasta jooksul jätkas eu-LISA pingutusi, et aidata kaasa täielikult toimiva ja kerksa Schengeni ala loomisele Euroopa kodanike hüvanguks. Et kõik ameti hallatavad justiits- ja siseküsimumuste süsteemid **toetavad ELi poliitikate rakendamist** piirihalduse, viisade, rände ja varjupaiga ning digipöörde valdkonnas ning aitavad kaasa organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastu võitlemisele, on nende pidev arendamine ja hooldus ELi ja eu-LISA jaoks kriitilise tähtsusega.

Lähiaastatel suurendab amet oma panust justiits- ja siseküsimumuste valdkonnas, käivitades mitu uut praegu arendatavat IT-süsteemi. Need uued süsteemid ning justiits- ja siseküsimumuste valdkonna üldine **koostalitlusarhitektuur** võetakse järk-järgult kasutusele neljas kasutuselevõtu laines, nagu on sätestatud muudetud koostalitlusvõime tegevuskavas, mille justiits- ja siseküsimumuste nõukogu kiitis heaks oktoobris 2023. Koos muudavad need koostalitlusvõimelised süsteemid piirihaldust digipöörde kaudu, pakkudes **Euroopa sisejulgeoleku tagamisel nutikat tervikkäsitlust**, tagades samal ajal ka Schengeni alale suunduvatele reisijatele tõrgeteta reisimise.

Arvestades eu-LISA uusi kohustusi ELi õigusvaldkonnas, jätkas amet õigusringkondadega koostöö suurendamist, jätkates uute digilahenduste väljatöötamist kohtusüsteemide pidevaks ajakohastamiseks ja digiteerimiseks kogu Euroopas. Jätkates oma tegevust ELi justiits- ja siseküsimumuste valdkonna **digipöörde edendamisel**, keskendus amet ka küberturbele ja kübervaldkonna ohtude vastu võitlemisele, eelkõige tehes vajalikke ettevalmistusi uutest ELi määrustest tulenevate kohustuste täitmiseks seoses infoturbe ja küberturbega.

Justiits- ja siseküsimumuste infosüsteemide operatiivjuhtimise ja arendamise eest vastutava ELi asutusena tegutses eu-LISA jätkuvalt oma sidusrühmade **olulise partnerina**, pakkudes tiptasemel eksperditeadmisi ennetava koostöö ja teabevahetuse kaudu ELi institutsioonide, asutuste ja liikmesriikidega.

Üldiselt keskendus ameti tegevus järgmistele aastaprioriteetidele:

- **Prioriteet 1.** Tagada eu-LISA hallatavate süsteemide ja osutatavate teenuste (SIS, VIS, Eurodac, ECRIS RI) stabiilne ja katkematu toimimine ning nendes arengute rakendamine.

2023. aastal oli eu-LISA peamine eesmärk tagada oma volituste alla kuuluvate süsteemide tõhus ja pidev toimimine, tehes samal ajal vajalikke arendusi ja valmistudes nende lõimimiseks koostalitluskomponentidega. Amet tagas ELi peamiste justiits- ja siseküsimumuste süsteemide stabiilse toimimise:

- **Schengeni infosüsteem (SIS)** ja selle sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteem (AFIS);
- **viisainfosüsteem (VIS)**, selle biomeetrilise võrdlemise süsteem (BMS) ja funktsioon VIS Mail;
- **Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas (Eurodac)** koos DubliNetiga ja
- **Euroopa karistusregistrite infosüsteemi etalonteostus (ECRIS RI).**

Lisaks tagas eu-LISA alustaristu, -võrkude ja -teenuste tõhusa operatiivjuhtimise, mida täiendasid ööpäevaringsed tugiteenused süsteemi lõppkasutajatele.

Välja arvatud mõni lühiajaline katkestus ja viivitus, vastasid süsteemid oma vastavatele teenustaseme eesmärkidele, kusjuures SISi käideldavus oli **99,67%** ja VISi käideldavus **99,97%**. Eurodaci käideldavus, mida mõjutas mitu kriitilist intsidenti, jäi alla eesmärgi (99,47%). Kuigi **süsteemikasutus** suurenes kogu aasta jooksul (SISi otsingud, VISi käitamine, Eurodaci andmete edastamine), jäi ainult VISi kasutamine endiselt alla pandeemiaeelse taseme.

eu-LISA, liikmesriikide ja komisjoni ühiste pingutuste tulemusena **võeti 7. märtsil 2023 kasutusele uuendatud SIS**, millel on uusi funktsioone ja otsinguvõimalusi ning mis tagab, et pädevatele asutustele on kättesaadavam täielikum ja usaldusväärsem teave. Uuendatud SISi raames valmis eu-LISA-l projekt „AFISE 2. etapp“, millega pakuti **uusi biomeetrilisi funktsioone**, näiteks võimalus talletada peopesajälgi ja latentseid sõrmejälgi (pindadel olevaid jälgi). Praegust eu-LISA hallatavat Schengeni struktuuri tugevdati veelgi **Küprose lõimimisega juulis 2023**, millega kasvas SISi kasutajate arv 34-ni. Samal ajal toetas amet jätkuvalt Frontexit SISiga liitumise valmiduse saavutamiseks vajalike tehniliste komponentide väljatöötamisel. 2023. aastal toetas amet ka Horvaatia lõimimist VISi.

Alates 1. jaanuarist 2023 **on Horvaatial täielik juurdepääs VISile**, mis võimaldab lõpetada piirikontrolli sisepiiridel teiste Schengeni riikidega. See on esimene laienemine alates 2011. aastast, kui Liechtenstein ühines piirivaba tsooniga. Amet jätkas ka **muudetud VISi** rakendamist, mis on projekti kavandatud tegevusi mõjutavate tehniliste nõuete keerukuse tõttu kestnud oluliselt kauem kui algselt kavandatud. Oktoobris 2023 pidas eu-LISA **VISi turbe ja talitluspidevuse õppuse**, et katsetada ja täiustada süsteemi kerkust.

Toetamaks **Euroopa ühise varjupaigasüsteemi (CEAS)** rakendamist, jätkas amet **Eurodaci** hooldamist ja tegi kriitilise tähtsusega süsteemiuuendusi seoses **uue rände- ja varjupaigapakti** ning **uuesti sõnastatud Eurodaci määruse** peatse vastuvõtmisega. 2023. aastal valmis ametil Eurodaci jõudluse suurendamise projekt, millega laienes süsteemi maksimaalne **salvestusmaht** 7 miljonilt kirjelt 9 miljonile, suurendades samal ajal ka **läbilaskevõimet** 15 000 tehingult ööpäevas 24 000-le.

Lisaks alustas amet seepärast, et **ECRIS RI rakenduse** turbeanalüüsil selgus mitu **turbenõrkust**, komisjoni ja asjaomaste sidusrühmadega arutelusid ECRIS RI võimaliku ümberkirjutamise üle, et leevendada allesjäänud turberiske, et tagada ECRIS-TCNi käivitamine.

Taristu valdkonnas saavutas eu-LISA mais 2023 olulise vahe-eesmärgi, kui amet **nimetati** kohalikuks internetiregistriks ja sai Euroopa piirkondliku internetiregistri liikmeks. Selle tulemusena võib amet nüüd jaotada IP-aadresse lõppkasutajatele kui teenuseosutajale või kasutada neid oma taristu jaoks. Selle tegevuse toetamiseks hankis eu-LISA olulised internetiressursid, et luua ühendus internetiga ja pakkuda avalikke justiits- ja siseküsimumuste süsteemi teenuseid, näiteks EESi/ETIASE veebiteenuseid.

Tegevuse tõhustamiseks võttis eu-LISA kasutusele ka spetsiaalse **andmekeskuste taristuhalduse töövahendi**, et parendada taristu optimeerimist ja energiahaldust. Tulevaste jõudlusvajaduste rahuldamiseks jätkas eu-LISA oma andmekeskuste optimeerimist ja ümberkorraldamist ning jätkas ettevalmistusi oma **tulevase modulaarse andmekeskuse jaoks Strasbourgis**.

Samuti tagas amet **ühise jagatud taristu (CSP) pideva toimimise ja teenuste osutamise**, rakendades kohapealse konteinerplatvormi, et vähendada tarneaega automatiseerimise abil, ning kehtestas pideva lõimimise, tarnimise ja kasutuselevõtu (CI/CD) konveieri, et parendada uute rakenduste tõhusust ja kasutuselevõtu aega. Lisaks arendas eu-LISA **terviklikku pilvplatvormi**, et katsetada ja kontrollida pilvtehnoloogiate kasutamist asjakohaste töökoormuste majutamisel, ning kavandas **mobiilirakenduste ehitamise konveieri**, mida on vaja uute süsteemide jaoks vajalike rakenduste arendamisel.

Lisaks nende IT-süsteemide operatiivjuhtimisele jätkas eu-LISA mitme muu tihedalt seotud kohustusliku eesmärgi saavutamist, näiteks liikmesriikide koolitamine justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide kasutamise teemal, süsteemide tehnilise tulemuslikkuse kohustuslike aruannete koostamine, aastastatistika ja määratud asutuste nimekirjad.

➤ **Prioriteet 2.** Jätkata eu-LISA-le usaldatud uute justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide (EES, ETIAS, ECRIS-TCN ja e-CODEX) ning koostalitlusarhitektuuri rakendamist ja arendamist.

Mais 2023 võttis eu-LISA vastu uue käsitluse, ametisisese nimetusega **3R-lahendusstrateegia** (remobiliseerida, lahendada, uuendada), et ületada pikaajaline ummikseis riiki sisenemise ja riigist väljumise süsteemi (**EES**) arendamisel, mis oli hakanud mõjutama teiste uute süsteemide arendamist ja õigeaegset kasutuselevõttu, st Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (**ETIAS**), Euroopa karistusregistrite infosüsteemi kolmandate riikide kodanike kohta (**ECRIS-TCN**) ja koostalitluskomponente. Suhteliselt lühikese aja jooksul parendas uus käsitlus oluliselt **probleemide haldamist ja võimaldas tõhusamalt rakendada parandusmeetmeid**, et juhtida projekti rakendamist, vältida tulemuslikkuse tagasilangusi ja uusi olulisi viivitusi. Selle tulemusena õnnestus ametil kiirendada EESi arendamist, pakkudes liikmesriikidele stabiilsemaid tingimusi ettevalmistuste jätkamiseks.

Justiits- ja siseküsimuste valdkonna uute süsteemide ja üldise koostalitlusarhitektuuri eduka üleandmise tagamiseks astus eu-LISA otsustavaid samme, et muuta oma olemasolevat süsteemide arendamise käsitlust, võttes kasutusele **lainekäsitluse**. See uus käsitlus näeb ette justiits- ja siseküsimuste uute süsteemide ja koostalitlusarhitektuuri kasutuselevõtu neljas laines, mis algab 2024. aastal ja kestab 2027. aastani, kusjuures iga järjestikune laine keskendub ühe põhisüsteemi ja sellega kaasnevate teenuste tehnilise valmisoleku saavutamisele.

2024 | 1. laine **EES** koos ühiste veebiteenustega (sh vedaja liides) ja ühise biomeetrilise võrdlemise süsteemiga (**sBMS**)

2025 | 2. laine **ETIAS**, koos veebiteenustega kolmandate riikide võrkude jaoks; kaks koostalitluskomponenti: Euroopa otsinguportaal (ESP), ühine isikuandmete hoidla (CIR), mitme identiteedi detektor (MID), aruandluse ja statistika keskhoidla (CRRS)

2025 | 3. laine **ECRIS-TCN** koos koostalitluskomponentidega

2026 | 4. laine **justiits- ja siseküsimuste valdkonna koostalitlusarhitektuuri** (sh viimane koostalitluskomponent: mitme identiteedi detektor, **MID**) ja **läbivaadatud VISi** valmimine.

Iga laine edu järelevalveks moodustas amet eritöörühma „Tagasi roheliseks“, mis keskendub kohapealsele koostööle ühe katuse all väleda projektijuhtimise metoodika alusel. Käsitlus on kavandatud konkreetsete tulemuste saavutamiseks korrapärase ajavahemike järel **miinimumnõuetele vastavate toodete** järkjärgulise kasutuselevõtu kaudu – lõpptoota vaheversioonis, mis on kasutusele võetud stabiilses keskkonnas, mis võimaldab liikmesriikidel teha katsetamiskampaaniaid ja jätkata ettevalmistusi.

EESi arendamine ja katsetamine jätkus kogu aasta läbi. Amet parandas koostöös töövõtjaga tehnilisi probleeme, mis takistasid liikmesriikidel liikuda edasi riiklike süsteemide katsetamisel ja ettevalmistamisel. Pärast uue käsitluse kasutuselevõttu on liikmesriikide katsetamiskeskondadesse paigaldatud kolm peamist EESi versiooni, millel on oluliselt vähem tarkvarapuudusi, mis näitab paremat arendamise ja katsetamise kvaliteeti. Lisaks jätkas äsja loodud tõhus ühine juhtimismehhanism tegevuse regulaarset seiret ja võttis rakendamise juhtimiseks parandusmeetmeid, mis võimaldas lahendada enamiku lahendamata lepingulistest küsimustest.

Amet jätkas ka **EESi/ETIASe veebiteenuste** arendamist, keskendudes veebiportaalile, katsetades vedaja liidese tarkvara kvaliteeti ja nõudeid ning mobiilirakendust, mis rakenduse arendas eu-LISA ametisiselset.

ETIASe rakendamine jäi 2023. aastal **analüüsi- ja projekteerimisetappi**, sest sõltuvus EESi ühiskomponentidest (veebiteenustest) ja koostalitlusvõime nõuetest takistas nende lõplikku lõimimist. Novembris valmis eu-LISA-l siiski **katsetamiskeskonna platvorm**. Lisaks valmis ametil 2023. aastal selliste **turvaliste audiovisuaalsete sidevahendite tehnoloogiliste lahenduste seire valge nimekirja jaoks**, millega ETIASe riiklikud üksused küsitlevad taotlejaid siis, kui konsulaarteenused ei ole kättesaadavad.

Samal ajal jätkas eu-LISA ka **ECRIS-TCNi** arendamist, kuigi **analüüsi-, kavandamis- ja arendustegevus** edenes kavandatust aeglasemalt, sest sõltus EESi ühiskomponentidest. 2023. aastal anti liikmesriikidele katsetamiseks üle kaks versiooni ECRIS-TCNi **lõimitud matkevahendist** (mis ühendab kesksüsteemi, liidestarkvara, ECRIS RI osad ja ESP matkevahendi).

Uute ja olemasolevate IT-süsteemide vahelise teabevahetuse hõlbustamiseks arendab eu-LISA **justiits- ja siseküsimuste valdkonna üldist koostalitlusarhitektuuri**. Kui justiits- ja siseküsimuste süsteemide koostalitlusvõime on kasutusel, toetab see integreeritud piirihaldust ja sisejulgeolekut. Koostalitlusvõime programm jäi **rakendusetappi**, sest sõltus EESi arendusprogrammist.

Kogu aasta jooksul jätkas eu-LISA koostalitluskomponentide rakendamist, keskendudes sBMSi funktsioonide arendamisele, mis on seotud süsteemide üleviimise ja ümbersõnastustega, näiteks jätkati **andmete üleviimist** mitmest justiits- ja siseküsimuste süsteemist sBMSi, et võimaldada valdkondadevahelist tuvastamist, ning ühise isikuandmete hoidla (CIR) ja mitme identiteedi detektori (MID) laiendamist justiitsvaldkonna jaoks. Juunis andis amet üle sBMSi **versiooni, mis on kooskõlas kõige uuema tarkvara** ja integratsioonikihi uue versiooniga. Novembris valmis eu-LISA-I **ESP, CIRi ja CRRSi esimese suurema miinimumnõuetele vastava toote versiooni** arendamine ja tootjapoolne vastuvõtukatsetamine, mis toetab täielikult ETIASe vajadusi.

Koostöös Rootsiiga valmis eu-LISA-I **katseprojekt „sBMS USK VIS“** viisataotluste jaoks, mis keskendub iga jäädvustamiskatse (sõrmejälgede ja näokujutiste) kohta arvutatud kvaliteedipunktide kogumisele, et määrata, kas kokkulepitud kvaliteedikünnised võivad viia mitme jäädvustamiskatseni taotlusmenetluse ajal, ning hinnata kvaliteedikontrolli mõju jäädvustamise üldkestusele. Sõrmejälgede kvaliteedi väärtuste analüüs näitas, et sBMSi kasutajatarkvara komplektis kasutatav kombineeritud kvaliteedistrateegia parendaks praegust jäädvustamisprotsessi viisataotluse tööjaamades, keskendudes üksnes taasjäädvustamist vajavatele VIS-andmetele. See katseprojekt kinnitas ka andmekogumite üldkvaliteeti näokujutiste kvaliteedi osas ja võimaldab vähendada näokujutiste jäädvustamise kestust.

➤ **Prioriteet 3. Pakkuda komisjonile ja liikmesriikidele tuge ja eksperditeadmisi**

eu-LISA on alati valmis toetama liikmesriike, komisjoni ja ELi asutusi oma vastutusalasse kuuluvate justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide arendamise ja arenguga seotud küsimustes, sealhulgas toetades nõuanderühmi ja programmijuhtimisnõukogusid. Lisaks suunab eu-LISA oma tehnilised eriteadmised korrapäraste koolituste korraldamisse justiits- ja siseküsimuste süsteemide toimimise ja tehnilise kasutamise kohta ning kohandab neid liikmesriikide ja teiste sidusrühmade vajaduste ja tuvastatud teadmislünkade järgi. Süsteemi tehnilise toimimise aruandeid ja statistikat, mida esitab eu-LISA, kasutatakse komisjoni arendatud **Schengeni baromeetris+**, et parendada olukorratähtsust ja prognoosimisvõimet ELi tasandil.

Justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide jätkuva arengu tagamiseks jätkab eu-LISA teadusuuringute (sh kontseptsioonitõenduse projektide) seiret ja tegemist, edendades samal ajal standardimist ja kooskõlastades teavitustegevust tööstuse ja akadeemiliste ringkondadega, et edendada innovatsiooni ja digipööret. Eelkõige on amet jatkanud oma võimekuse ja eksperditeadmiste arendamist tehisintellekti valdkonnas, saades valmis **IT-taristu ja -võrkude prognoosiva analüüsi tehisintellektlahenduse kontseptsioonitõenduse projekti**, et parendada taristu käideldavust ja vähendada seisuaega.

2023. aasta jooksul jätkas eu-LISA oma aktiivset panust **sisejulgeoleku ELi innovatsioonikeskuse** tegevusse, lähetades Europoli juurde töötaja, et toetada keskuse sekretariaati, ning samuti kaardistades asjakohased projektid, teadmised ja võimekuslüngad justiits- ja siseküsimuste valdkonnas.

Lisaks jätkab eu-LISA oma biomeetriliste andmete portfelli arendamist, investeerides teadusuuringutesse ja suunates lahendusi, et parendada biomeetria eri aspektide üldkvaliteeti ning pakkuda sidusrühmadele kiiret ja kvaliteetset tuge. Osana toimuvast tegevusest ühtlustada andmeekvaliteeti kõigis justiits- ja siseküsimuste süsteemides algatas amet tihedas koostöös Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskusega (JRC) **uue rahvusvahelise sõrmejäljestandardi** (latentsed sõrmejäljed). eu-LISA jätkas ka tööd selle nimel, et saada biomeetriliste andmete ja identiteedihalduse valdkonnas rahvusvaheliselt tunnustatud eksperdik. Et edendada rahvusvahelist standardimist ja parendada ameti pakutavaid teenuseid, on eu-LISA **teinud uue sõrmejälgede kvaliteedi mõõdiku ettepaneku**. Need on olulised edusammud peale kõigi justiits- ja siseküsimuste süsteemide koostalitlusvõime parendamise ka selleks, et vältida liigset sidet konkreetsete tarnijatega ja saavutada biomeetriliste toodete parem ülekantavus raamlepingute/tarnijate vahel.

Lisaks esitles eu-LISA aprillis Barcelonas toimunud 11. rahvusvahelisel biomeetria ja kohtuekspertiisi seminaril (IWBF) oma **esimest teadusuuringut**, mis oli **suuremahuline sõrmejäljeandmete kvaliteedi uuring**.

Amet jätkas ka **tööstuse ümarlauaürituste korraldamist**, et edendada arvamuste vahetust konkreetsetes sihtvaldkondades, tutvustada tööstuse uuenduslikke tehnoloogiasid, tooteid ja teenuseid ning käsitleda liikmesriikide vajaduste ja võimekuse lünki. 2023. aastal korraldas amet kaks ümarlauda, millest üks käsitles **küberkerksust** ja teine **õigustmõistmise digipööret**.

➤ **Prioriteet 4. Suurendada ameti panust ELi õigusvaldkonnas**

Kogu aasta jooksul laiendas amet jätkuvalt oma rolli digipöörde edendamisel ELi õigusvaldkonnas. 2023. aastal oli eu-LISA peamine eesmärk võtta **üle e-CODEX süsteemi** (e-õiguskeskkonna teabevahetus veebipõhise andmevahetuse kaudu) operatiivjuhtimine. 8. detsembril 2023 esitasid eu-LISA ja e-CODEXi süsteemi haldamise eest vastutav konsortsium komisjonile ühise taotluse teatada üleandmise/ülevõtmise protsessi edukast valmimisest. Komisjon teatas ametlikult üleandmise/ülevõtmise protsessi valmimisest 7. mail 2024 ja eu-LISA võtab ametlikult üle e-CODEXi süsteemi operatiivjuhtimise 3. juunil 2024.

Ameti järgmine suur arendusprojekt õigusvaldkonnas on **ühiste uurimisrühmade koostööplatvorm**, mille eesmärk on parendada piiriüleste uurimiste ja süüdistuste esitamise tõhusust. Pärast ühiste uurimisrühmade koostööplatvormi määruse jõustumist alustas amet juunis 2023 ettevalmistusi, luues juhtorganid projektide rakendamise juhtimiseks, ning algatas arendustöö projekti. Kogu aasta jooksul jätkas eu-LISA tihedamat koostööd ELi õigusringkondadega ja sõlmis tihedamaid partnerlussuhteid.

➤ **Prioriteet 5. eu-LISA Strasbourgi tegevuskoha teise laienduse õigeaegne jätkamine (jõudluse suurendamise kava)**

Pärast mitme omavahel seotud taristuprojekti konsolideerimist **jõudluse suurendamise kavaks** 2021. aastal on eu-LISA jätkanud oma Strasbourgi tegevuskoha teist laiendamist, et laiendada olemasolevaid kontoripindu. Eelarvepiirangute tõttu lükati ehitusprojekt siiski edasi järgmisesse mitmeaastasesse finantsraamistiku perioodi.

Et rahuldada kiireloomulisi talitlusvajadusi enne teise laienduse valmimist, hõlmab jõudluse suurendamise kava veel kaht projekti: konteinerites **modulaarse andmekeskuse** paigaldamine (paindlik ja skaleeritav lahendus, mis ei nõua ehitustöid) ning **elektri- ja jahutusseadmete täiendus**, et katta Strasbourgi tegevuskoha lühi- ja pikaajalised elektri- ja jahutusvajadused.

2023. aastal valmis ametil konteinerites **modulaarse andmekeskuse** hankeuuring, et saada ülevaade turuvõimalustest ja võimalikest müüjatest, et valmistada ette planeerimisfaasi käivitamine. Projekt on praegu kavandamisetapis, keskendudes lõpliku projekti, turbenõuete ning ehitus- ja elektritööde määratlemisele.

Seoses **energia- ja jahutusseadmete ajakohastamisega** esitati juunis teostatavuse eeluuring jahutusjõudluse optimeerimiseks ning amet valis kaks stsenaariumi: esimene võimaldab lühiajaliselt kasutada tõhusamalt praegust jahutustaristut, teine on keskmise tähtajaga lahendus, mis põhineb geotermilisel käsitusel, et vähendada CO₂-jälge. Mõlema stsenaariumi rakendamine tõhustab üldist energiakasutust kooskõlas ELi suunistega andmekeskuste energiatõhususe parendamiseks.

➤ **Prioriteet 6. Valmistuda ameti korrapäraseks hindamiseks vastavalt eu-LISA asutamismääruse artiklile 39**

eu-LISA asutamismääruse artikli 39 kohaselt hindab komisjon eu-LISA tegevust seoses eesmärkide, volituste, asukohtade ja ülesannetega, et teha kindlaks soovitusel ameti volituste võimalikuks muutmiseks.

2023. aastal jätkas amet komisjoni taotlusel 2022. aastal alustatud sõltumatu võrdlusanalüüsiga, et valmistuda eu-LISA eelseisvaks välishindamiseks. Väline töövõtja hindas ameti üldist tegevustulemust, inimressursside jaotamise ja kasutamise asjakohasust ning ameti panust ELi poliitika eesmärkide saavutamisse justiits- ja siseküsimuste valdkonnas. Et anda põhjalik ülevaade eu-LISA võimalikust arenguteest ja arengust lähiaastatel, tellis amet töövõtjalt lisaülesandeid, tõstes aruande strateegilisemale tasemele koos soovitustega paranduste kohta keskpikas perspektiivis. Hindamise laiendatud käsitusala tõttu valmis lõpparuanne jaanuaris 2024.

Juhtimise ja sisekontrolli hindamine

Aruande teises ja kolmandas osas on ülevaade ameti juhtimisest 2023. aastal, sealhulgas kokkuvõte sisekontrolliraamistiku aastaaruandest, auditite kokkuvõte ja järeelmeetmed, mis võeti eelarve täitmisele heakskiidu andnud institutsiooni tähelepanekute alusel.

Amet arendab keerukate suurte IT-süsteemide keerukat kogumit ning areneb dünaamilises keskkonnas, mis nõuab paindlikkust ja vastavust ELi eeskirjadele. Need asjaolud tekitavad täiendavaid väljakutseid ja survet ameti tööle ja organisatsioonile. Jaanuaris 2023 järeldas eu-LISA haldusnõukogu, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutuselevõtmine mais 2023 ei ole enam teostatav. Sellest ajast alates on amet võtnud kasutusele uue 3R-lahendusstrateegia (remobiliseerimine, lahendamine, uuendamine), et ummikseis kõrvaldada, ja koostanud koostalitlusvõime uue tegevuskava, mida rakendatakse järk-järgult neljas laines aastatel 2024–2026.

Mais 2023 sai eu-LISA märgise „Tõhus ühise hindamisraamistiku kasutaja“, mis teeb ametist käesoleva aruande koostamise ajal ainsa ELi asutuse, kellel on kehtiv ühise hindamisraamistiku (CAF) sertifikaat. Peale selle, et märgis on tunnustus tehtud töö eest, on see ka ameti juhtkonna ja töötajate ühine kohustus jätkata püüdlusi kvaliteedi ja tipptaseme poole. Tulevikku vaadates jätkub tegevus, mis põhineb **ühise hindamisraamistiku parenduskaval**, milles on esitatud loetelu parendusmeetmetest, et toetada organisatsiooni arengut ning parendada juhtimise kvaliteeti ja tulemuslikkust kõigil tasanditel. Lisaks saavutas amet 2023. aastal kulukohustuste ja maksete osas silmapaistva eelarve täitmise taseme (ligi 100%) ning saavutas ametikohtade täidetuse märkimisväärse kasvu.

Sisekontrolliraamistiku 2023. aasta hindamisaruandes järeldati, et **eu-LISA sisekontrollisüsteem on olemas, toimib ja tõhus, kuigi veel on vaja teha mõningaid täiustusi**. Mitmesugused auditid, sealhulgas Euroopa Kontrollikoja omad, on samuti osutanud täiustatavatele valdkondadele. Kogu 2023. aasta jooksul oli amet jätkuvalt täielikult pühendunud tuvastatud puuduste parendamisele, keskendudes rakenduskavade ja -projektidega seotud lepingute haldamisele. eu-LISA eesmärk oli sulgeda avatud auditisoovitused kõige tõhusamalt, prioriseerides kõige kiireloomulisemad ja kõige kauem menetletud soovitused. Selle tulemusena oli amet 31. detsembriks 2023 sulgenud 33 avatud auditisoovitust 38st (87%). Amet on pühendunud kiirete ja otsustavate meetmete võtmisele, et kõrvaldada viivitused täitmata soovituste täitmisel.

Sissejuhatus

eu-LISA 2023. aasta konsolideeritud tegevusaruandes on liigendatud ülevaade ameti 2023. aasta tööprogrammi rakendamisel ja 2023–2025. aasta ühtses programmdokumendis esitatud eesmärkide saavutamisel tehtust.¹⁸

Aruandes järgitakse Euroopa Komisjoni poolt kõigi ELi asutuste jaoks kehtestatud struktuuri¹⁹ ja eu-LISA finantseeskirjade artiklis 48 sätestatud nõudeid.²⁰

- **1. peatükis** on üksikasjalik ülevaade **tulemustest** justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide operatiivjuhtimisel ja arendamisel, uute süsteemide arendamisel ning muudes peamistes horisontaalsetes tegevustes.
- **2. peatükis** kirjeldatakse **eu-LISA juhtimistegevuse** põhiaspekte, näiteks eelarvet ja personalihaldust.
- **3. peatükis** hinnatakse **sisekontrolliraamistiku** tõhusust ja loetletakse ameti peamised riskid aruandeperioodil.
- **4. ja 5. peatükis** on asjakohased **kinnitavad avaldused**.
- Aruande **lisades** on üksikasjalik ülevaade ressursside kasutamisest ning ameti tegevuse ja toimingute suuremast läbipaistvusest.

✎ ÕIGUSLIK TAUST

Määruse (EL) 2018/1726 artikli 24 lõike 3 punkti g kohaselt tuleb tegevdirektoril koostada ameti konsolideeritud aastaaruande kavand ja esitada see pärast nõuanderühmadega konsulteerimist haldusnõukogule hindamiseks ja vastuvõtmiseks.

Sama määruse artikli 19 lõike 1 punkti t kohaselt peab haldusnõukogu hindama ameti eelmise aasta konsolideeritud tegevusaruannet ja võtma selle vastu ning eelkõige võrdlema saavutatud tulemusi eesmärkidega aasta tööprogrammis.

Haldusnõukogu peab esitama Euroopa Parlamendile, nõukogule, komisjonile ja kontrollikojale aruande koos oma hinnanguga 1. juuliks ning tegema selle üldsusele kättesaadavaks.

Aasta tegevusaruande struktuur

Ameti tegevus on liigendatud **portfellideks ja programmideks**, mis kajastavad eu-LISA tegevusmudelit ning eri projektide ja tegevuste vastastikust sõltuvust. Selle käsitlusega tagatakse parem koordineerimine, et võimaldada sünergiaid ja mastaabisäästu, tõhustades ka ressurssihaldust ja jälgitavust.

Selles käsitluses tähendab „**portfell**“ tegevuste, üksikprojektide ja projektiväliste ülesannete kogumit, mis aitavad ühiselt kaasa eu-LISA strateegiliste eesmärkide saavutamisele. Iga portfell koosneb mitmest **tegevusvaldkonnast**, et koordineerida omavahel seotud projektide ja projektiväliste tegevuste juhtimist.

2023. aastal liigendas amet oma tööprogrammi järgmiste portfellide alusel:²¹

- Kasutusel olevate süsteemide operatiivjuhtimine ja arendamine
- Uute süsteemide rakendamine ja uuendustegevus
- Uuendus-, teadus- ja arendustegevus
- Taristu ja võrgud
- Otsene tugi toimingutele
- Ameti tegevus

¹⁸ eu-LISA ühtne programmdokument 2023–2025.

¹⁹ Komisjoni teatis **ühtse programmdokumendi ja aasta konsolideeritud tegevusaruande suuniste** kohta, COM(2020) 2297 final.

²⁰ eu-LISA finantseeskirjad, haldusnõukogu otsus nr 2019-198, jõustumine: 1. september 2019.

²¹ Portfellide arv ei ole fikseeritud ja see võib aja jooksul muutuda sõltuvalt eu-LISA-le antud ülesannete arengust.

I

SAAVUTUSED

Ülevaade eu-LISA peamistest saavutustest justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide operatiivjuhtimise ja arendamise, uute IT-süsteemide arendamise, teadusuuringute ja innovatsiooni ning muude põhitegevuste valdkonnas.

Aasta saavutused

Kogu 2023. aasta jooksul jätkas eu-LISA pingutusi, et aidata kaasa täielikult toimiva ja kerksa Schengeni ala loomisele Euroopa kodanike hüvanguks. ELi justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide operatiivjuhtimise eest vastutava ametina, mis hõlbustab integreeritud piirihaldust ja õiguskaitseasutuste koostööd, aitab eu-LISA tegevus kaasa ELi sisejulgeolekule ja vabale liikumisele, mis mõjutab miljoneid inimesi, kes reisivad Euroopasse kogu maailmast.

eu-LISA volitused ja põhitegevused aitavad kaasa **Euroopa Komisjoni aastate 2019–2024 poliitiliste suuniste rakendamisele**.²² Võttes aluseks komisjoni täielikult toimiva ja vastupidava Schengeni ala loomise strateegia²³ ja läbivaadatud Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanismi (SEMM),²⁴ aitab ameti tööprogramm kaasa Schengeni ala kerkuse ja tervikluse tugevdamisele ja parendamisele. eu-LISA hallatavad justiits- ja siseküsimuste süsteemid hõlbustavad kiiret, tõhusat ja usaldusväärset teabevahetust, mis on **hädavajalik ELi vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala säilitamiseks ja tugevdamiseks**. Selleks toetatakse Schengeni infosüsteemi (SIS) abil piirikontrolli ja õiguskaitsealast koostööd, samas kui viisainfosüsteemi (VIS) rakendamisega hõlbustatakse viisade väljastamist ja kontrollimist.

ELi julgeolekuliidu strateegia (2020–2025)²⁵ raames keskendus amet tegevustele, mis aitavad luua **tugeva Euroopa julgeolekuõkosüsteemi**, sealhulgas politseikoostöö ja teabevahetuse hõlbustamine, tugevate välispiiride tagamine ning osalemine julgeolekuga seotud teadusuuringutes ja innovatsioonis. Praegust Schengeni arhitektuuri, mida käitab ja hooldab eu-LISA, tugevdati veelgi **uuendatud SISI täieliku rakendamisega märtsis 2023. Küprose lõimimisega juulis 2023 suurenes SISI kasutajate arv 34-le**. Lisaks toetas amet 2023. aastal Horvaatia lõimimist VISi. Amet toetas ka EMPACTi 2022–2025 rakendamist, osaledes kolmes operatiivtegevuskavas järgmistel teemadel: rändajate ebaseaduslik üle piiri toimetamine, tulirelvad ja küberründed.²⁶

Oodates **uue rände- ja varjupaigaleppe**²⁷, eelkõige **uuesti sõnastatud Eurodaci määruse**²⁸ peatset vastuvõtmist, jätkas eu-LISA Eurodaci kriitilise tähtsusega uuendamist, et toetada Dublini määruse²⁹ kohaldamist, mis on üks Euroopa ühise varjupaigasüsteemi (CEAS) rakendamise keskseid õigusakte.³⁰

Et kõik ameti hallatavad justiits- ja siseküsimuste süsteemid **toetavad ELi poliitika rakendamist** piirihalduse, viisade, rände ja varjupaiga ning digipöörde valdkonnas ning aitavad kaasa organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastu võitlemisele, on nende pidev arendamine ja hooldus ELi ja eu-LISA jaoks kriitilise tähtsusega.

Lähiaastatel suurendab amet oma panust justiits- ja siseküsimuste valdkonnas, käivitades mitu uut praegu arendatavat IT-süsteemi: riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (**EES**), ELi reisiinfo ja -lubade süsteem (**ETIAS**) ning Euroopa karistusregistrite infosüsteem kolmandate riikide kodanike kohta (**ECRIS-TCN**). Need uued süsteemid ning justiits- ja siseküsimuste valdkonna üldine **koostalitlusarhitektuur võetakse järkjärgult kasutusele neljas kasutuselevõtu laines** vastavalt läbivaadatud koostalitlusvõime tegevuskavale, mille justiits- ja siseküsimuste nõukogu kiitis heaks oktoobris 2023³¹. Koos muudavad need koostalitlusvõimelised süsteemid piirihaldust digipöörde kaudu, pakkudes **nutikat tervikkäsitlust** Euroopa sisejulgeoleku tagamiseks, tagades samal ajal ka Schengeni alale suunduvatele reisijatele tõrgeteta reisimise (vt Joonis 1. Reisija teekond.).

²² Poliitilised suunised järgmisele Euroopa Komisjonile (2019–2024), november 2019.

²³ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule, „Täielikult toimiva ja vastupidava Schengeni ala loomise strateegia“, COM(2021) 277 final.

²⁴ Nõukogu määrus (EL) 2022/922 Schengeni hindamis- ja järelevalvemehhanismi loomise ja toimimise kohta.

²⁵ Komisjoni teatis ELi julgeolekuliidu strateegia kohta, COM(2020) 605 final.

²⁶ Lisateave on komisjoni veebilehel EMPACTi kohta (Euroopa multidistsiplinaarne platvorm kuritegelike ohtude vastu).

²⁷ Komisjoni teatis „Uus rände- ja varjupaigalepe“, COM(2020) 609 final.

²⁸ Määrus (EL) 2024/1358, millega luuakse biomeetriliste andmete võrdlemise Eurodac-süsteem, et kohaldada tulemuslikult Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) 2024/1351 ja (EL) 2024/1350 ja nõukogu direktiivi 2001/55/EÜ ning tuvastada ebaseaduslikult riigis viibivad kolmanda riigi kodanikud ja kodakondsuseta isikud, ELT L, 2024/1358, 22.5.2024.

²⁹ Määrus (EL) nr 604/2013, ELT L 180, 29.6.2013, lk 31–59.

³⁰ Lisateave on siseasjade peadirektoraadi Euroopa ühise varjupaigasüsteemi veebilehel.

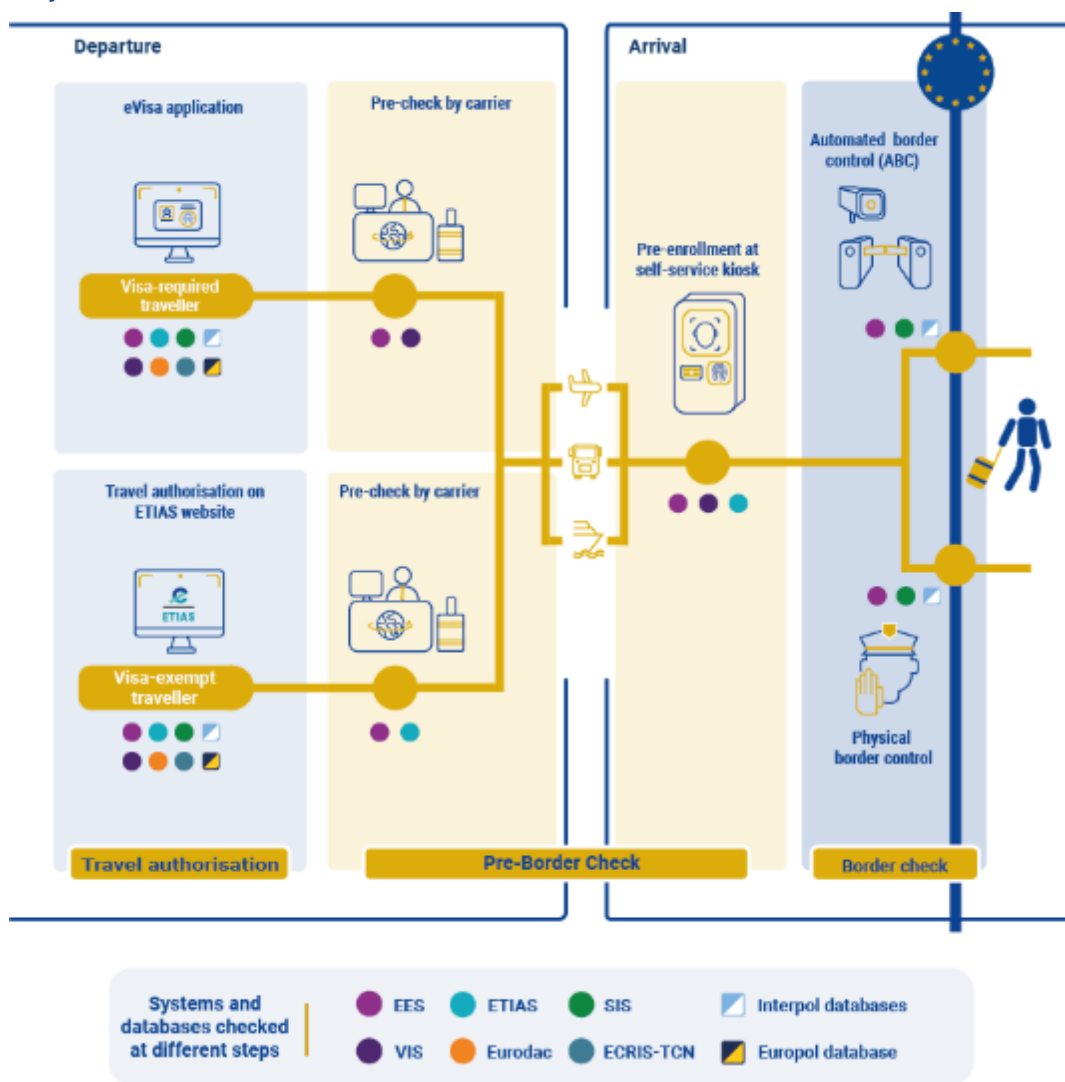
³¹ Lisateave: vt justiits- ja siseküsimuste nõukogu 19.–20. oktoobri 2023. aasta istungi peamised tulemused.

Lisaks laiendas amet jätkuvalt **panust ELi õigusemõistmise valdkonda**. 8. detsembril 2023 esitasid eu-LISA ja **e-CODEXi** süsteemi haldamise eest vastutav konsortsium komisjonile ühise taotluse kuulutada üleandmise ja ülevõtmise protsess edukalt lõppenuks.³² Alates 3. juunist 2024 vastutab eu-LISA e-CODEXi süsteemi operatiivjuhtimise eest ning jätkab **ühiste uurimisrühmade koostööplatvormi** arendamist, mis tõhustab piiriüleseid uurimisi ja süüdistuste esitamist. Kogu 2023. aasta jooksul jätkas eu-LISA oma tegevuse suurendamist ELi õigusingkondadega ja sõlmis tihedamaid partnerlussuhteid.

Jätkates tegevust **ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna digiteerimise edendamisel**, keskendus amet ka küberturbele ja kübervaldkonna ohtude vastu võitlemisele, eelkõige tehes vajalikke ettevalmistusi uutest ELi määrustest tulenevate kohustuste täitmiseks seoses infoturbe ja küberturbega.³³

Justiits- ja siseküsimuste süsteemide operatiivjuhtimise ja arendamise eest vastutava ELi asutusena on eu-LISA ELi institutsioonide ja asutuste ning liikmesriikide **peamine partner**, pakkudes tiptasemel eksperditeadmisi ning osaledes ennetavas koostöös ja teabevahetuses asjaomaste sidusrühmadega.

Joonis 1. Reisija teekond³⁴.

³² eu-LISA võtab ametlikult üle vastutuse e-CODEXi süsteemi eest 3. juunil 2024 vastavalt komisjoni 7. mai 2024. aasta rakendusotsusele (EL) 2024/1272 e-CODEXi süsteemi üleandmis- ja ülevõtmisprotsessi lõpuleviimise deklareerimise kohta.

³³ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus **infoturbe** kohta liidu institutsioonides, organites ja asutustes (COM(2022) 119 final) ning ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega nähakse ette meetmed **küberturvalisuse ühtlaselt kõrge taseme** tagamiseks liidu institutsioonides, organites ja asutustes (COM(2022) 122 final).

³⁴ Infograafikul kirjeldatakse reisija teekonda kolmandate riikide kodanike seisukohast, kes kavatsevad lühiajalist külastust Schengeni alale, ning antakse ülevaade, kuidas uued süsteimid aitavad kaasa ELi välispiiride integreeritud haldamisele.

[JÄTKE TÜHJAKS]

1. Sidetaristu operatiivjuhtimine ja arendamine

Järgmises osas on ülevaade eu-LISA tegevusest seoses justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide operatiivjuhtimise ja arenguga piirihalduse, rände ja varjupaiga, sisejulgeoleku, õiguskaitse ja õiguslase koostöö valdkonnas. Ameti peamine prioriteet on tagada kõigi tema pädevusse kuuluvate süsteemide – Schengeni infosüsteemi (SIS), viisainfosüsteemi (VIS), Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaasi (Eurodac) ja Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS RI) – tulemuslik ja tõhus haldamine kooskõlas asjakohaste eeskirjade ja teenustaseme kokkulepetega, tagades samal ajal ka süsteemide katkematu käideldavuse.

1.1. Schengeni infosüsteem (SIS)

SIS on suurim ja enim kasutatav IT-süsteem sisejulgeoleku ja piirihalduse valdkonnas Euroopas. Seda kasutavad peamiselt määratud riiklikud asutused, et vahetada teavet tagaotsitavate või teadmata kadunud isikute või esemete, näiteks isikut tõendavate dokumentide või sõidukite kohta. Alates 2018. aastast on SISil biomeetrilise otsingu funktsioon – **automaatne sõrmejälgede tuvastamise süsteem (AFIS)**, mis võimaldab isikuid tuvastada peopesa- ja sõrmejälgede järgi. SIS on seega üks Schengeni arhitektuuri nurgakive, hõlbustades ELi välispiiride haldamist ning toetades ühtlasi kriminaalasjades tehtavat õiguskaitse- ja õiguslase koostööd kogu liidus.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- **7. märtsil 2023** saavutas eu-LISA olulise vahe-eesmärgi seoses **uuendatud SISi kasutuselevõttuga**. See on kõige ulatuslikum süsteemiuuendus alates 2014. aastast, mis pakub ELi justiits- ja siseküsimuste kogukonnale palju uusi funktsioone ja otsinguvõimalusi inimeste ja esemete tuvastamiseks.
- **25. juulil** valmis eu-LISA-I Küprose täielik lõimimine **SISi**, millega suurenes SISi kasutajate koguarv 34-le.

SISi operatiivjuhtimine

2023. aastal oli peamine eesmärk tagada **SISi kesksüsteemi** ja selle biomeetrilise funktsiooni AFIS tõhus ja pidev toimimine, et tagada süsteemi lõppkasutajatele süsteemi katkematu käideldavus ja järjepidevus kooskõlas asjakohaste määruste ja teenustaseme lepingutega. Amet toetas liikmesriike nende riiklike süsteemide haldamisel, pakkudes samal ajal ka vajalikke uuendusi ja arendusi.

SISi ja AFISi toimimine jäi nõutavate teenustaseme eesmärkide piiresse: **käideldavus 99,67%** ja **reageerimisaeg 99,99%**, v.a kolm kriitilise tähtsusega intsidenti SISi kesksüsteemis, mis põhjustas käideldamatust kokku 13 tundi ja 46 minutit.

Süsteemi kasutamine³⁵

2023. aastal suurenes süsteemi kasutamine ja **SISi hoiatusteadete koguarv** võrreldes 2022. aastaga, mis rõhutab selle väärtust politseikoostöös kogu Schengeni alal. Alates uuendatud SISi kasutuselevõttust on enamik liikmesriike kasutanud peaaegu kõiki uusi hoiatusteadete kategooriaid, enamik on sisestanud tagasisaatmise hoiatusteadeteid ja mõne teate tagaotsitavate tundmatute isikute kohta. Aktiivselt on kasutatud ka muid uusi funktsioone, näiteks hoiatustaotluse põhjuse muutmist ja vajalike meetmete võtmist. Peaaegu kõik liikmesriigid on kasutanud ka AFISi otsinguid (sõrmejäljed). Viimastel aastatel täheldatud automaatotsingute kasv (ANPR-süsteemid auto registreerimismärkide automaatseks tuvastamiseks jt) jätkus ka 2023. aastal.

³⁵ Võrdlus varasemate aastatega on keerukas, sest süsteemi uuendati märtsis 2023, tehes mitu muudatust, näiteks täiendavad häirekategooriad, muudetud või laiendatud andmekategooriad, laiendatud juurdepääsuõigused ja aruandluskohustused.

TALLETATUD ANDMED

90,5 miljonit
talletatud hoiatusteadet
kokku

- **5% rohkem** kui 2022. a
- 98% hoiatusteadetest esemete, 1,5% isikute kohta

TOIMINGUD

14,7 miljardit
tehtud otsingut kokku

- **16% rohkem** kui 2022. a.
- ööpäeva keskmine: üle 40 miljoni
- AFISe otsingud: 4 miljonit (u 11 000 ööpäevas)

357 013 tabamust
tabamuste üldarv

- **36% rohkem** kui 2022. a
- ööpäeva keskmine: üle 970 tabamuse

SISi täiendamine ja arendamine

Uuesti sõnastatud SISi määrustega kehtestati uued hoiatusteadete kategooriad ja funktsioonid politsei- ja õigusalase koostöö, piirikontrolli ja tagasisaatmise jaoks.³⁶ eu-LISA, liikmesriikide ja komisjoni ühiste pingutuste tulemusena **võeti uuendatud SIS kasutusele 7. märtsil 2023**, pakkudes uusi funktsioone ning otsinguvõimalusi inimeste ja esemete tuvastamisel.³⁷ Uuendamise raames andis eu-LISA üle ka **uued biomeetrilised funktsioonid**, näiteks võimaluse talletada ja otsida peopesajälgi ja latentseid sõrmejälgi (pinnal olevad jälgi). Samal ajal ajakohastas amet riiklike SISi büroode ja SIRENE büroode nimekirju³⁸ ning nende pädevate asutuste nimekirja, kellel on õigus teha vahetuid andmepäringuid SISis.³⁹

Juulis 2023 valmis eu-LISA-I **Küprose täielik lõimimine SISiga**.⁴⁰ Samal ajal toetas amet jätkuvalt Frontexit SISiga liitumise valmiduse saavutamiseks vajalike tehniliste komponentide väljatöötamisel.

Koostalitlusvalmidus

2023. aastal keskendus eu-LISA SISi koostalitlusvalmiduse tagamiseks vajalike liidest rakendamisele, pöörates erilist tähelepanu SISi ning **Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi** (ETIAS) ühendamisele Euroopa **otsinguportali** (ESP) kaudu, et hõlbustada biomeetrilisi ja tähtnumbrilisi otsinguid ning ristkontrolli kõigis justiits- ja siseküsimuste infosüsteemides. Kogu 2023. aasta jooksul on amet arendanud ühendamismoodulit ja ajakohastanud SISi tuumikut, et võimaldada koostalitlusvõimet ETIASega ning ühendusi teiste süsteemide ja komponentidega.

Seoses muude **koostalitluskomponentide** (ESP, MID) ja CRRSiga on eu-LISA alustanud SISiga ühenduste loomiseks vajalike talitlusnõuete ja üldlahenduse analüüsi, alustades samal ajal ettevalmistusi **SISi AFISe funktsioonide** üleviimiseks ühisesse biomeetrilise sobitamise teenusesse (sBMS).

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Tulemusnäitaja seis
SISi kesksüsteemi käideldavus	≥99,99%	Osaliselt eesmärgikohane: 99,67% <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja teenuse kuuaruanded</i>
SISi kesksüsteemi reageerimisaeg	≥99,50%	Eesmärgikohane: 99,99% <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja teenuse kuuaruanded</i>

³⁶ Üksikasjalik ülevaade on **uuesti sõnastatud SISi määruste kokkuvõttes** (EUR-Lex).

³⁷ Euroopa Komisjoni pressiteade „Julgeolekuliit: Uuendatud SIS võetakse kasutusele“, 7. märts 2023.

³⁸ Lisateave SIRENE büroode kohta on komisjoni eriveebilehel **SIRENE koostöö kohta**.

³⁹ Pädevate asutuste nimekirjad on avaldatud **Euroopa Liidu Teatajas**, 66. aastakäik, C 85, 7. märts 2023.

⁴⁰ Lisateave: vt eu-LISA pressiteade „Küpros on täielikult lõimitud SISi“, 25. juuli 2023.

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa⁴¹

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
SISi operatiivjuhtimine	
SISi hooldus tavategevus	Valmis - parandav, kohandav, täiustav ja ennetav hooldus; - korrapärane andmete järjepidevuse kontrollimine, valmis on levitamise käsitlemise parendamine ja hetkeolukorra aruande osadeks jagamine.
SISi AFISE hooldus tavategevus	Valmis parandav, kohandav, täiustav ja ennetav hooldus.
SIS-tugi liikmesriikidele tavategevus	Valmis uue versiooni kasutuselevõtt 7. märtsil, sh andmebaasi ja otsingumootorite uuendamine; Küprose täielik lõimimine 25. juulil; - ettevalmistused Frontexi lõimimiseks; - Europolile pakuti katsetamis- ja talitlustuge; jätkuv toetus katsetamis- ja kvalifitseerimiskampaaniatele, keskendudes uuesti sõnastatud SISi ja AFISE 2. faasi funktsioonide valmisoleku- ja vastavuskatsetamisele; - uued katsetamisvahendid liikmesriikidele.
SISi täiendamine ja arendamine	
SISi suurendatud jõudlus projekt: lõppkuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Valmis Otsingumootori uuendamine, andmebaasi uuendamine koos üleminekuga uuele serverile.
SIS: uus otsingumootor ja Oracle'i täiendamine projekt: lõppkuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Toimub – edasi lükatud - otsingumootor uuendatud; - SISi tuumiku andmebaasi ajakohastamine toimub.
SISi uus teabehoiatus⁴² projekt: lõppkuupäev ühtses programmdokumendis: 2024	Toimub – uus üleandmisaeg 2025 stabiilsete rakendusaktide alusel algas hankemenetluse etapp.
SISi AFISE üleviimine sBMSi projekt: lõppkuupäev ühtses programmdokumendis: 2025	Toimub – uus üleandmisaeg 2026 ettevalmistused AFISE üleviimiseks, lepingulised ettevalmistused valmis.
SISi koostalitlusvalmidus	
SISi kesksüsteemi ühendus kõigi koostalitluskomponentidega (v.a sBMS) projekt: lõppkuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Toimub – uus üleandmisaeg 2026 - projekt lükati edasi muudest SISi projektidest ja koostalitlusvõime programmist sõltuvuse tõttu; - algas analüüsi- ja projekteerimisetapp.
SISi tuumiku üldine ühendusmoodul (liides, mis võimaldab SISi ühendamist teiste süsteemidega ja ETIASe ühenduse rakendamist) projekt: lõppkuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Toimub – uus üleandmisaeg 2025 analüüs ja lahendus valmis, talitlusnõuded ja üldlahendus heaks kiidetud; - jätkuv rakendamine, katsetamisnõuete ja -vahendite ettevalmistamine; ehitusetapp algas riistvara paigaldamisega; - koostati täielikud nõuded andmevahetuseks mitme identiteedi tuvastamisel⁴³; toimuv tegevus: andmekaitse mõjuhinna, turbe- ja liidese juhtimine ning üksikasjalikud tehnilised juhenddokumendid (ICD/DTS), milles kirjeldatakse andmevahetuse aspekte.

⁴¹ Nagu on märgitud eu-LISA ühtses programmdokumendis 2023–2025.

⁴² Määrus (EL) 2022/1190, mis käsitleb kolmandate riikide kodanike kohta teavitavate hoiatusteadete sisestamist Schengeni infosüsteemi (SIS) liidu huvides.

⁴³ Komisjoni 11. juuli 2022. aasta delegeeritud määrus (EL) 2023/332 seoses selliste juhtumite kindlaksmääramisega, mil identiteediandmeid käsitatakse mitme identiteedi tuvastamise eesmärgil samade või sarnastena, ELT L 47, 15.2.2023, lk 6–16.

1.2. Viisainfosüsteem (VIS)

Schengeni ala ühe põhielemendina ühendab VIS ELi välispiiripunktid liikmesriikide konsulaatidega ELi-välistes riikides ning toetab viisaid väljastavaid asutusi Schengeni alale reisivate või seda läbivate kolmandate riikide kodanike lühiajaliste viisade haldamisel. Süsteem koosneb **biomeetrilise võrdlemise süsteemist** (BMS), mis võimaldab kontrollida isikusamasust piiridel. Lisaks aitab VIS võidelda viisapettuste vastu, tuvastades isikud, kes võib-olla või kindlasti enam ei vasta Schengeni alale sisenemise, seal viibimise või elamise tingimustele.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- 1. jaanuaril 2023 **sai Horvaatiast 27. riik, kes liitus ametlikult Schengeni alaga täies mahus**, mis on esimene laienemine alates 2011. aastast, kui Liechtenstein ühines piirivaba tsooniga.

VISi operatiivjuhtimine

2023. aastal oli peamine eesmärk tagada VISi kesksüsteemi, selle biomeetrilise võrdlemise süsteemi (BMS) ja VIS Maili funktsioonide tõhus ja pidev toimimine, et tagada süsteemi lõppkasutajatele süsteemi katkematu käideldavus ja järjepidevus vastavalt asjakohastele eeskirjadele ja teenustaseme lepingutele. Amet toetas liikmesriike nende riiklike partnersüsteemide haldamisel, tagades samal ajal vajalikud uuendused ja arendused. Lisaks parendati oluliselt VISi andmekvaliteeti, tuginedes seiretulemustele ja liikmesriikide tagasisidele.

VISi kesksüsteemi jõudlus jäi nõutud eesmärkide piiresse, kusjuures **käideldavus oli 99,97%** ja **reageerimisaeg 99,98%**, välja arvatud kaks korda, kui süsteem ei olnud käideldav kokku 2 tundi ja 25 minutit.

5. oktoobril korraldas amet **VISi turvalisuse ja talitluspidevuse õppuse**, et katsetada ja täiustada süsteemi kerksust. Õppusel keskenduti koostööle ja reageerimismeetmetele ootamatute sündmuste ja häirivate intsidentide korral, katsetades näiteks süsteemi halvenemise, suure häkkimise mõju ja hübriidrünnaku stsenaariume.

Süsteemi kasutamine

Kogu 2023. aasta jooksul suurenes VISi kasutamine – **viisataotluste** ja **piirioperatsioonide** arv – jätkuvalt, kuid jäi siiski alla pandeemiaeelse taseme. Samal ajal jäi sõrmejälgede autentimine alla oodatud künnise, kusjuures ka sõrmejälgede kasutamine esimese astme piirikontrollis jäi oluliselt alla ootuste.

TALLETATUD ANDMED

51,3 miljonit
talletatud
viisataotlust
kokku

- **–9,7% vähem** kui 2022. a
- 51,2 miljonit talletatud näokujutist
- 46,8 miljonit talletatud sõrmejäljekogumit

TOIMINGUD

211 miljonit
toimingut kokku

- **39% rohkem** kui 2022. a
- **8,6 miljonit viisat** liikmesriikidelt
- **Piiritoimingud:** 1,6 miljonit kuus (2022: 1,2 miljonit)
- 21,6 miljonit tähtnumbrilist otsingut
- 7 miljonit biomeetrilist otsingut
- 6 miljonit biomeetrilist autentimist

VISI täiendamine ja arendamine

Läbivaadatud VIS-määruse vastuvõtmine juulis 2021 nõudis kesksüsteemi olulist ajakohastamist ja talitlusprotsesside ümberkujundamist, et lõimida **pikaajalised viisad ja elamisload**.⁴⁴ 2023. aastal jätkas eu-LISA **muudetud VISI projekti** rakendamist, nõuete kogumist, talitluse kasutusmallide ettevalmistamist ja liideste juhtimise dokumendi (ICD) koostamist. Amet pakkus komisjonile ka tehnilist tuge uute funktsioonide tehnilist rakendamist käsitlevate **teiseste õigusaktide** ettevalmistamisel.⁴⁵ See protsess kestab tehniliste nõuete keerukuse tõttu oluliselt kauem kui algselt ette nähtud, mis on mõjutanud projekti kavandatud tegevuste täitmist.

Oluline vahe-eesmärk saavutati 1. jaanuaril 2023 – **Horvaatia sai täieliku juurdepääsu VISile** ja temast sai 27. riik, kes ühineb ametlikult Schengeni alaga täies mahus, mis on esimene laienemine üle kümne aasta jooksul.⁴⁶ Ees seisab Bulgaaria ja Rumeenia ühinemine ning amet on alustanud tehniliste ettevalmistustega, et võimaldada neile täielik juurdepääs VISile.

Koostalitlusvalmidus

eu-LISA jätkas 2022. aastal alustatud **VISI koostalitlusvõime** projekti, et ühtlustada piirikontrolli tõhusust, nagu on ette nähtud muudetud VISI määrusega. See hõlmab ühenduste loomist koostalitluskomponentidega ja **otsese sidekanali loomist riiki sisenemise/väljumise süsteemiga** (EES), mida on vaja, et saada viisaandmeid automaatselt VISist (nt viisade kehtivus ja isikusamasuse kontrollimine), võimaldades samas viisasad väljastavatel asutustel konsulteerida taotluste menetlemisel EESiga. Kuigi EESI arendusprogrammiga seotud viivitused mõjutasid rakendamist, keskendus eu-LISA eri keskkondade konfigureerimisele, et tagada sujuv **läbiv katsetamine**.⁴⁷

Et võimaldada samaaegseid päringuid VISist ja **Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemist** (ETIAS), tuleb luua koostalitlusvõime ühendus VISi ja **Euroopa otsinguportaali** (ESP) vahel, nagu on ette nähtud juulis 2021 vastu võetud ETIASe järelduudatustega.⁴⁸ Amet on arendanud uut lepingulist ülesehitust, et jätkata VISI koostalitlusvõime projekti laiendamist.

2023. aastal alustas amet ettevalmistusi VISI **biomeetrilise otsingu funktsiooni üleviimiseks ühisele biomeetrilise võrdlemise teenusele (sBMS)**. Amet alustas VISI ning **aruandluse ja statistika keskhoidla** (CRRS) vahelise ühisliidese arendamist.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Tulemusnäitaja seis
VISI kesksüsteemi käideldavus	≥99,99	Osaliselt eesmärgikohane: 99,97% <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja teenuse kuuaruanded</i>
VISI kesksüsteemi reageerimisaeg	100%	Osaliselt eesmärgikohane: 99,98% <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja teenuse kuuaruanded</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
VISI käitushooldus	
VISI hooldus tavategevus	Valmis - parandav, kohandav, täiustav ja ennetav hooldus; - viimistletakse VISI üleminekut valdkonnaülesele tehnilisele ja tegevusraamistikule (TEF/TOF).
VISI täiendamine ja arendamine	
VISI: Horvaatia lõimimine projekt: lõppkuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Valmis Horvaatia sai täieliku juurdepääsu VISile.
Uuesti sõnastatud VISI arendamine (sh aktiivne-aktiivne)	Toimub – uus üleandmisaeg 2026

⁴⁴ 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1134, et reformida viisainfosüsteemi, ELT L 248, 13.7.2021, lk 11.

⁴⁵ Rakendusaktid ja delegeeritud õigusaktid uute funktsioonide tehnilise rakendamise, VISI kesksüsteemi arendamiseks vajalike meetmete ning päringute, kontrollide ja hindamiste menetlusi ja eeskirju sisaldava käsiraamatu kohta

⁴⁶ Nõukogu otsus (EL) 2022/2451 Schengeni *acquis'* sätete täieliku kohaldamise kohta Horvaatia Vabariigis.

⁴⁷ Veebruaris 2024 saavutas amet olulise vahe-eesmärgi, algatades edukalt liikmesriikide vastavuskatsetamist.

⁴⁸ Määrus (EL) 2021/1152, mis käsitleb Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi tarbeks muudele ELi infosüsteemidele juurdepääsu.

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
konfiguratsioon) projekt: lõppkuupäev ühtses programmdokumendis: 2025	- jätub nõuete sõnastamine ja üldprojekteerimine; - koostöö liikmesriikidega katsetamiskeskondade käideldavuse valdkonnas; - panus teiseste õigusaktide viimistlemisse.
VISi koostalitlusvalmidus	
VISI lõimimine koostalitluskomponentidega projekt: lõppkuupäev ühtses programmdokumendis: 2024	Toimub – uus üleandmisaeg 2026 - jätub nõuete sõnastamine ja üldprojekteerimine; - tegevus liideti uuesti sõnastatud VISi määruse arendamisega.

1.3. Euroopa varjupaigataotlejate sõrmejälgede andmebaas (Eurodac)

See toetab **Dublini määruse**⁴⁹ kohaldamist kui üht instrumentidest, millega rakendatakse **Euroopa ühist varjupaigasüsteemi**.⁵⁰ Eurodac aitab liikmesriikidel määrata varjupaigataotleste läbivaatamise eest vastutava riigi, võrreldes uute taotlejate sõrmejälgi andmebaasis juba registreeritud isikute omadega. Eurodaci kasutatakse ka isikute tuvastamiseks, kes on kinni peetud seoses ebaseaduslike piiriületustega või viibivad ebaseaduslikult Schengeni alal. Rangetel tingimustel ja viimase abinõuna terrorismi või raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks või uurimiseks on riiklikele õiguskaitseasutustele ja Europolile antud juurdepääs Eurodacile.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- Juunis valmis eu-LISA-l Eurodaci jõudluse suurendamise projekt, millega suurendati süsteemi maksimaalset **salvestusmahtu** 7 miljonilt kirjelt 9 miljonile ja ööpäevast **töötlemisjõudlust** 15 000 toimingult 24 000-le.

Eurodaci operatiivjuhtimine

2023. aastal oli eu-LISA peamine eesmärk tagada Eurodaci kesksüsteemi tõhus ja pidev toimimine koos **DubliNetiga**,⁵¹ et tagada süsteemi lõppkasutajatele katkematu käideldavus ja talitluspidevus kooskõlas asjakohaste eeskirjade ja teenustaseme kokkulepetega. Amet toetas liikmesriike nende riiklike süsteemide haldamisel, pakkudes samal ajal ka vajalikke uuendusi ja arendusi.

Eurodaci tulemused jäid veidi alla nõutavate teenustasandi eesmärkide, kusjuures **käideldavus oli 99,47%** ja **reageerimisaeg 99,99%**. DubliNet täitis nõutava teenindustaseme eesmärgid ilma seisuajata. Eurodaci käideldavust häiris mitu kriitilist intsidenti, mille tõttu ei olnud Eurodac käideldav kokku ligikaudu 35 tundi, koos projektide rakendamiseks kavandatud käideldamatusega.

Süsteemi kasutamine

Kogu 2023. aasta jooksul suurenes Eurodaci andmebaasis **salvestatud kirjete** maht pidevalt ning liiklus (Eurodaci kaudu edastatud andmed) on olnud suhteliselt suur tänu praegustele rändevoogudele.

**TALLETATUD
ANDMED**⁵²

7,4 miljonit
talletatud
sõrmejäljekomplekti
kokku

- 13% rohkem** kui 2022. a
- varjupaigataotlejad (1. kategooria):**
7 miljonit sõrmejälge talletatud
11% rohkem kui 2022. a
- ebaseaduslikud piiriületused (2. kategooria):**
428 000 sõrmejälge talletatud
57% rohkem kui 2022. a

⁴⁹ Määrus (EL) nr 604/2013, ELT L 180, 29.6.2013, lk 31–59.

⁵⁰ Lisateave on siseasjade peadirektoraadi [Euroopa ühise varjupaigasüsteemi veebilehel](#).

⁵¹ DubliNet on turvaline elektrooniline sidevõrk andmevahetuseks varjupaigataotlusi menetlevate riiklike ametiasutuste vahel.

⁵² Eurodaci säilitatavad **sõrmejälgede andmekogumid** on rühmitatud viide põhikategooriasse: 1. varjupaigataotlejad, 2. ebaseaduslikud piiriületused, 3. Schengeni alal ebaseaduslikult viibivad isikud, 4. liikmesriikide õiguskaitseasutuste võrdlusotsingud, 5. Europoli võrdlusotsingud.

TOIMINGUD

1,7 miljonit

edastatud
andmestikku kokku

■ 20% rohkem kui 2022. a

■ Liikluse suurenemine kategooria kohta:
1. kategooria 8% / 2. kategooria 57% /
3. kategooria 33% / 4. kategooria 7%

Eurodaci täiendamine ja areng

Uue **rände- ja varjupaigapakti**⁵³ (koos **uuesti sõnastatud Eurodaci määruse**⁵⁴) **vastuvõtmist oodates** jätkas eu-LISA Eurodaci süsteemi kriitilise tähtsusega täiendusi, et toetada Dublini määruse kohaldamist. Amet keskendus kahele Eurodaci täiendusprojektile, millega alustati juba 2022. aastal – ühega täiendatakse jõudlust ja teine hõlmab väikesi täiendusi.

- **Eurodaci jõudluse suurendamise projekt** eesmärgiga suurendada süsteemi maksimaalset **salvestusmahtu** 7 miljonilt kirjet 9 miljonile ja ööpäevast **töötlemisjõudlust** 15 000 toimingult 24 000-le, et tulla toime talletatavate kirjete kiiresti suureneva mahuga.⁵⁵ 2023. aastal ajakohastas eu-LISA süsteemi riistvara ja viis olemasolevad failid üle ühisplatvormile. Juunis, mil süsteem saavutas jõudluspiiri 7 miljonit kirjet, lõppes süsteemi kasutuselevõtt pärast mõningaid viivitusi, mis olid tingitud pikaleveninud aruteludest parima tehnilise lahenduse üle.
- **Eurodaci väikeste täienduste projekt**, mille eesmärk on ajakohastada biomeetrilise võrdluse moodul, andmebaasihalduse süsteem, keskkuse ja varukeskuse vaheline sünkronismehhanism ning asendada riistvarakomponendid, mille müüjapoolne tugi on lõppemas; lahenduste katsetamine kasutuseelses keskkonnas lõppesid novembris.

Koostalitlusvalmidus

Lisaks on **muudetud ettepanekus Eurodaci määruse uuesti sõnastamise kohta** ette nähtud Eurodaci ühendamine koostalitluskomponentidega, et võimaldada identiteetide otsimist ja ristkontrolli kõigis eu-LISA hallatavates justiits- ja siseküsimuste infosüsteemides. Eurodaci lõimimine koostalitluskomponentidega sõltub sellest, kuidas edeneb uuesti sõnastatud Eurodaci määruse vastuvõtmine.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Tulemusnäitaja seis
Eurodaci kesksüsteemi käideldavus	≥99,99%	Alla eesmärgi: 99,47% Veidi alla, sest käideldavust on häirunud intsidendid, ka koos projektide rakendamiseks kavandatud käideldamatusse. <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja teenuse kuvaruanded</i>
Eurodaci kesksüsteemi reageerimisaeg	≥99,45%	Eesmärgikohane: 99,99% <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja teenuse kuvaruanded</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Eurodaci käitushooldus	
Eurodaci ja DubliNeti hooldus tavategevus	Valmis ■ parandav, kohandav, täiustav ja ennetav hooldus; ■ Eurodaci ja DubliNeti sertifikaadid on uuendatud, et tagada parim vastavus turbenõuetele, parimatele tavadele ja EDPSi auditisoovitustele; ■ Eurodac on üle viidud valdkonnaülesesse tehnika- ja tegevusraamistikku (TEF/TOF), millega valmis ülevõtmine veebruaris 2024.
Eurodaci täiendamine ja arendamine	
Uuesti sõnastatud Eurodaci rakendamine (sh lõimimine koostalitluskomponentidega)	Edasi lükatud ■ rakendamine sõltub uuesti sõnastatud Eurodaci määruse vastuvõtmisest Toimub – uus ülevõtmine 2024

⁵³ Hiljuti vastu võetud õigusaktide pakett laiendab oluliselt Eurodaci käsitusala ning muudab olemasoleva andmebaasi täieõiguslikuks varjupaiga- ja rändeandmebaasiks. Lisateave on rände ja siseasjade peadirektoraadi erilehel uue [rände- ja varjupaigaleppe](#) kohta.

⁵⁴ **Määrus (EL) 2024/1358**, millega luuakse biomeetriliste andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteem, et kohaldada tõhusalt määruseid (EL) 2024/1351 ja (EL) 2024/1350 ja nõukogu direktiivi 2001/55/EÜ ning tuvastada ebaseaduslikult riigis viibivad kolmanda riigi kodanikud ja kodakondsuseta isikud, ning mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste ja Europoli päringuid andmete võrdlemiseks Eurodac-süsteemi andmetega õiguskaitse eesmärgil, ELT L, 22.5.2024.

⁵⁵ eu-LISA hinnangul võidakse aastatel 2028–2029 saavutada uus jõudluslagi (9 miljonit kirjet).

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
projekt: lõppkuupäev ühtses programmdokumendis: 2025	■ Eurodaci väikeste täienduste projekti üleandmine on edasi lükatud, sest see sõltub jõudluse täiendamise projektist; eeltootmiskeskond kasutusel ja ümberkonfigureerimine valmis, ühise süsteemilahenduse katsetamine eeltootmiskeskonnas valmis.
	Valmis
	■ Eurodaci jõudluse täiendamise projekt: kasutusel (juunis), valmis novembris.

1.4. Euroopa karistusregistrite infosüsteemi etalonteostus (ECRIS RI)

ELi õiguse kohaselt peavad liikmesriikide kohtud kriminaalmenetlustes karistuste määramisel arvestama varasemaid süüdimõistvaid otsuseid ning Euroopa õigusasutuste vahelise teabevahetuse hõlbustamiseks loodi **Euroopa karistusregistrite infosüsteem (ECRIS)**. ECRIS RI on lõimimisliides, mis võimaldab ühendada riiklikke karistusregistreid, et vahetada karistusregistrite teavet.⁵⁶

ECRIS RI operatiivjuhtimine

2023. aastal tagas amet ECRIS RI tõhusa ja pideva toimimise, tagades lõppkasutajatele katkematu käideldavuse ja pidevuse kooskõlas asjakohaste eeskirjade ja teenustaseme lepingutega, samal ajal üle andes ka nõutavaid arenguid.

ECRIS RI jõudlus jäi nõutavate teenustaseme eesmärkide piiresse, kõiki pileteid menetleti määratletud eesmärkide kohaselt. Et pakkuda paremini kohandatud teenust, kogus eu-LISA liikmesriikidelt ajakohast teavet ECRIS RI keskkonna kohta.

ECRIS RI täiendamine ja arendamine

2022. aastal tehtud ECRIS RI turbeanalüüsis selgus mitu turbenõrkust.⁵⁷ eu-LISA jagas liikmesriikidega turbesoovitusi ning alustas komisjoni ja asjaomaste sidusrühmadega arutelusid ECRIS RI võimaliku ümberkirjutamise üle, et leevendada allesjäänud turberiske, ilma ECRIS-TCNi kasutuselevõttu mõjutamata.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Tulemusnäitaja seis
Vastavus teenustaseme kokkuleppega	100% vastavus teenustaseme kokkuleppes määratletud tulemuslikkuse põhinäitajatega.	Eesmärgikohane: <i>Allikas: teenuse kuuaruanded</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
ECRISe etalonteostuse käitushooldus	
ECRISe etalonteostuse hooldus tavategevus	Valmis ■ parandav hooldus; ■ jätkus ECRIS RI hoolduse üleandmine valdkonnaülesesse tegevusraamistikku (TOF); ■ jätkuvad arengute ja täiustuste arutelud sidusrühmadega, sh komisjoniga.

⁵⁶ Enamik ELi riike on praegu ECRISega ühendatud eu-LISA hallatava ECRISe etalonrakenduse (RI) kaudu ja neli liikmesriiki kasutavad oma riiklikke rakenduslahendusi (NI).

⁵⁷ Austades komisjoni arvamust ja eu-LISA haldusnõukogu otsust, jagas komisjon ECRIS RI nõrkuste aruannet Ühendkuningriigi ametiasutustega, et toetada neid ECRISe andmevahetuse tarkvara turbeanalüüsi koostamisel.

2. Uute süsteemide rakendamine ja uuendustegevus

Järgmises osas on ülevaade eu-LISA tegevusest uute süsteemide ning ELi justiits- ja siseküsimumste valdkonna üldise koostalitlusarhitektuuri arendamisel.

Uute süsteemide – riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi (**EES**) ning Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi (**ETIAS**) – arendamine on olnud üks ameti peamisi prioriteete alates kummagi asutamismääruse vastuvõtmisest aastatel 2017 ja 2018. Need uued süsteemid hõlbustavad ELi välispiiride arukamat haldamist, tagades kõigile volitatud töötajatele, näiteks piirivalvuritele, õiguskaitse-, viisa- ja sisserändeasutustele turvalise ja tõrgeteta juurdepääsu reisijate teabele.

Lisaks jätkab amet uute ülesannete täitmist ELi õigusmõistmise valdkonnas, aidates kaasa uute digitaalsete lahenduste arendamisele, mis toetavad kogu Euroopa kohtusüsteemide praegust nüüdisajastamist ja digipööret. Arendades Euroopa karistusregistrite infosüsteemi kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute kohta (**ECRIS-TCN**) ning võttes üle vastutuse **e-CODEXi süsteemi** (piiriüleseid kohtumenetlusi hõlbustav elektrooniline sideplatvorm) operatiivjuhtimise eest, hakkas amet suurendama panust õigusmõistmise digipöördesse, et parendada Euroopa õigusasutuste koostööd ning tagada ELi kodanikele ja ettevõtetele parem juurdepääs õiguskaitsele. Pärast **ühiste uurimisrühmade koostööplatvormi** määruse jõustumist juunis 2023 alustas amet ettevalmistusi, luues juhtorganid ja algatades vajaliku arendustöö projekti.

Uute ja olemasolevate IT-süsteemide vahelise teabevahetuse hõlbustamiseks tehti eu-LISA ülesandeks ka justiits- ja siseküsimumste valdkonna üldise **koostalitlusarhitektuuri** arendamine. Kui justiits- ja siseküsimumste süsteemide koostalitlusvõime toimib, toetab see integreeritud piirihaldust ja sisejulgeolekut, mis on suur panus ELi julgeolekuliidu strateegiasse.

1.

2.1. Uus lahendusstrateegia

Mais 2023 võttis eu-LISA vastu uue käsitluse, ametisisese nimetusega **3R-lahendusstrateegia**, et kõrvaldada pikaajaline ummikseis riiki sisenemise / riigist väljumise süsteemi (EES) arendamisel. Eesmärk oli kiirendada süsteemi arendamist, luues liikmesriikidele stabiilsemad tingimused ettevalmistuste jätkamiseks. Strateegia põhineb järgmisel kolmel sambal:

Teenuseosutajate taasmobiliseerimine: dialoogi taaskäivitamine ja koostöö teenuseosutajatega kõigil tasanditel, sealhulgas igapäevane suhtlemine ja edendamise seire tiheda juhtimise kaudu, suurendades rakendamiseks kättesaadavate ressursside arvu ja kvaliteeti.

Operatiivne lahendamine: lahendada pragmaatiliselt süsteemide keerukus ja käsitleda kõige keerulisemaid tehnilisi probleeme, et pakkuda liikmesriikidele võimalikult kiiresti uusi funktsioone, et nad saaksid ettevalmistused valmis.

Tööviiside uuendamine: võtta vastu valdkonna parimad tavad, tehes tihedamat koostööd rühmade vahel, kasutades välemetoodikat, et tõsta tempot ning edendada töötajate ja töövõtjate kohapealset koostööd ühe katuse all.

Suhteliselt lühikese aja jooksul **parendas uus käsitlus oluliselt probleemide haldamist ja teabevahetust** konsortsiumiga, kelle ülesanne on uute süsteemide arendamine. Amet lõi ka hästi toimiva ühise juhtimismehhanismi, mis koosneb eu-LISA ja konsortsiumi ekspertidest, et täiustada tehniliste ja lepinguliste aspektide edenemise järelevalvet. See võimaldas tõhusamalt rakendada parandusmeetmeid, et suunata rakendamist ja vältida tulemuslikkuse tagasilangusi ning uusi olulisi viivitusi.

Et kiirendada lahendamist ja suunata ühiseid pingutusi käegakatsutavatele tulemustele järkjärgulise käsitluse kaudu, määratles amet **miinimumnõuetele vastava toote** (MVP) elemendid – see on lõpptoota vaheversioon, mida kasutatakse stabiilses keskkonnas, mis võimaldab liikmesriikidel teha katsetamiskampaaniaid ja jätkata ettevalmistusi.⁵⁸ Amet kavandas iga versiooni käsitlusala võimalikult lähedaseks lõppversioonile, täiustades pidevalt kvaliteeti ja stabiilsust, parendades seega liikmesriikide jaoks kasutuselevõtu ettevalmistamise tingimusi.

⁵⁸ **Miinimumnõuetele vastav toode** (MVP) on vahetoode, mis lisab liikmesriikidele järk-järgult väärtust, luues tingimused paremaks ettevalmistuseks tegevuse alustamisel. Uusi versioone pakutakse järk-järgult, mis annab liikmesriikidele rohkem lisaväärtust.

Tulevikuraskusteks valmistudes on eu-LISA muutnud oma justiits- ja siseküsimuste koostalitlusarhitektuuri üleandmise käsitlust, võttes kasutusele **laine käsitlust**, mis algab 2024. aastal ja kestab kuni 2027. aastani. Uus käsitlus võimaldab arendada justiits- ja siseküsimuste süsteemide koostalitlusvõimet neljas laines, kusjuures iga laine keskendub ühe peamise süsteemi tehnilisele valmisolekule ja kasutajatele pakutavatele uutele teenustele:

- **1. LAINE: EES** koos **ühiste veebiteenustega** (sh vedaja liides) ja ühise biomeetrilise sobitamise teenusega (**sBMS**);
- **2. LAINE: ETIAS** koos kolmandate riikide kodanike veebiteenustega; kaks koostalitluskomponenti – Euroopa otsinguportaal (**ESP**) ja ühine isikuandmete hoidla (**CIR**); aruandluse ja statistika keskhoidla (**CRRS**);
- **3. LAINE: ECRIS-TCN** koos koostalitluskomponentidega
- **4. LAINE: justiits- ja siseküsimuste koostalitlusarhitektuuri** (sh lõplik koostalitluskomponent: mitme identiteedi detektor, **MID**) ja **muudetud VISi** valmimine.

19. oktoobril 2023 kiitis justiits- ja siseküsimuste nõukogu heaks kavandatud uue ajakava justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide kasutuselevõtuks ja koostalitlusvõime tagamiseks – see on **uus koostalitlusvõime tegevuskava**.⁵⁹

Selle ambitsioonika plaani täitmiseks moodustas amet **eritöörühma „Tagasi roheliseks“, et rakendada 3R-lahendusstrateegiat** (remobiliseerida, lahendada ja uuendada), eesmärgiga töötada üheskoos ühe katuse all väleda projekti juhtimise metoodika alusel. Olukorra keerukuse tõttu laiendati töörühma mudelit hiljem nii, et see hõlmas kaht töörühma: üks töörühm keskendus täielikult EESi üleandmisele ja teine töörühm koordineeris järgmisi laineid, st ETIAS, koostalitluskomponendid, ECRIS-TCN ning ühendamine SISI ja VISiga.

Siiani on **töörühm „Tagasi roheliseks“** liikunud oluliselt edasi EESi arendamist takistanud probleemide lahendamisel, mis pidurdasid ka kõigi teiste uute süsteemide ja koostalitlusarhitektuuri arendamist. Uus käsitlus on osutunud edukaks, mida tõestavad suhteliselt lühikese aja jooksul toimunud oluline edenemine.

2.2. Uute süsteemide arendamine

Ameti peamine eesmärk oli 2023. aastal jätkata uute süsteemide rakendamist nii vara kui võimalik. Tihedas koostöös liikmesriikide ja komisjoniga on teinud amet kõik endast oleneva, et kavandada mõju leevendamise meetmeid ja leida lahendusi, et vältida täiendavaid olulisi viivitusi. Koos uue **3R-lahendusstrateegiaga** hakkas amet rakendama järkjärgulise ülesehituse käsitlust, millel on kindlam ajakava ja väledad töömeetodid, stabiliseerides uute süsteemide, eelkõige EESi rakendamist ja andes lõppkasutajatele lisaväärtust, et kiirendada nende ettevalmistusi.

2.2.1. Riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem (EES)

EES on üks kahest IT-süsteemist, mis nüüdisajastab ELi välispiirihaldust, asendades praeguse passide tembeldamise kõigi Schengeni alale sisenevate ja sealt lahkuvate kolmandate riikide kodanike, sh riiki mittelubamise andmete **elektroonilise registreerimisega**. Lisaks võimaldab EES **jälgida lubatud lühiajalist riigis viibimist** (kuni 90-päevased külastused mis tahes 180-päevase ajavahemiku jooksul) ning leida võimalikud viibimisaja ületajad, arvutades automaatselt lubatud viibimisaja kestuse ja andes aegumise korral hoiatusteateid. Süsteemi eesmärk on ennetada ebaseaduslikku sisserännet ja tugevdada sisejulgeolekut, aidates võidelda organiseeritud kuritegevuse ja terrorismi vastu. Kui automaatsed piirikontrollid on kasutusel, aitab see liikmesriikidel hallata ka üha suurenevaid reisijatevooge, optimeerides samal ajal piirivalveametnike arvu piiripunktides.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- eu-LISA on võtnud otsustavaid meetmeid, et lõpetada kauaaegne ummikseis EESi arendamisel, kehtestades **3R-lahendusstrateegia** ja **uute süsteemide järkjärgulise rakendamise** uue käsitluse.
- 19. oktoobril 2023 **kiitis justiits- ja siseküsimuste nõukogu** heaks eu-LISA esitatud **muudetud ajakava**.
- Liikmesriikidele anti kavakohaselt üle kolm uut versiooni, et nad saaksid jätkata riiklikke ettevalmistusi.

⁵⁹ Lisateave: vt [justiits- ja siseküsimuste nõukogu 19.–20. oktoobri 2023. aasta istungi peamised tulemused](#).

Rakendamine

EESI arendamine ja katsetamine jätkus 2023. aasta jooksul, käsitledes süsteemi funktsioonide olemuslikku keerukust, komponentide vastastiksõltuvust ja töövõtja viivitusi. Kogu aasta jooksul töötas amet ummikseisu lõpetamise nimel, kehtestas uue strateegilise käsitluse ning tegi rakendamise muudetud ajakava ettepaneku. **Strateegia edu** tõendusena esitas amet esimesed positiivsed tulemused kogu rakenduse käsitlusala järkjärgulise üleandmisega täpselt määratletud osade kaudu (miinimumnõuetele vastav toode, MVP):

- **stabiilne keskkond:** koostöös töövõtjaga parandas amet tehnilised probleemid, mis olid takistanud liikmesriikide edasilikumist süsteemide katsetamisel ja ettevalmistamisel;
- **vähemate puudustega uued versioonid:** pärast uue käsitluse kasutuselevõttu paigaldati liikmesriikide katsetamiskeskondadesse kolm peamist versiooni, millel on oluliselt vähem tarkvarapuudusi, mis näitab paremat arendamise ja katsetamise kvaliteeti;⁶⁰
- **süsteemi parem järelevalve:** loodud hästi toimiv ühine juhtimismehhanism jälgis pidevalt edenemist, rakendas rakendamise juhtimiseks parandusmeetmeid ja lahendas enamiku lahendamata lepingulistest küsimustest.

Koostalitlusvalmidus

Piirikontrolli tõhustamiseks ja ühtlustamiseks tuleb luua koostalitlusvõime ühendused VISiga (et võimaldada viisadega seotud andmete automaatset saamist) ning Euroopa otsinguportaaliga (ESP) EESIS ja ETIASes üheaegse päringute tegemiseks. 2023. aastal jätkati koostalitluskomponentide liidese arendamist koos katsetamistegevusega. Amet katsetas tegelike süsteemide abil ajakohastatud **VISI kesksüsteemi ning EESI ja sBMSi** üldisi süsteemifunktsioone ning jätkas liikmesriikide talitlusfunktsioonide ja -protsesside katsetamist. Paralleelselt jätkas amet VIS-sBMSi andmete üleviimist, et läbivproov valmiks 2024. aastal.

EESI/ETIASe veebiteenused

Et hõlbustada kolmandatest riikidest saabuvate reisijate terviklikku ja ühtlustatud käsitlemist Schengeni piiridel, on EESil ühine veebiteenus ETIASega. Ühised veebiteenused koosnevad mitmest avalikkuspoolsest moodulist, sealhulgas spetsiaalsetest **veebiliidestest ja mobiilirakendustest reisijatele ja nende vedajatele**, mis võimaldavad kontrollida reisiloa kehtivust enne sõidukisse minekut.

Nagu EESI korral, võttis eu-LISA kasutusele järkjärgulise arenduse käsitluse, kusjuures esimene miinimumnõuetele vastav versioon hõlmab veebiportaali ja vedaja liidest suurtele vedajatele (nt lennuettevõtjatele) – eeldatavasti käivitub see koos EESiga 2024. aastal. Avalik veebikoht ja vedaja mobiilirakendus kolmandate riikide kodanikele antakse üle koos ETIASega 2025. aastal. Amet jätkas veebiportaali⁶¹ arendamist ning keskendus **vedaja liidese tarkvara**⁶² ja **mobiilirakenduse** kvaliteedi ja nõuete katsetamisele; mobiilirakendus on esimene eu-LISAs ametisiseselt arendatud rakendus.

2023. aastal jätkus **vedajate registreerimine**: registreerus 79 uut ettevõtet, kokku 1056 reisijate vedajat (894 lennu-, 52 mere-, 110 maismaavedude ettevõtet), neist ligikaudu 40% EList. Registreerimiste arv jäi alla ootuste ja seepärast jätkas amet koostöös komisjoni ja reisijate vedajate ühingutega teadlikkuse tõstmist varajase registreerimise tähtsusest, sest hiljem liitunudel võivad tekkida raskused sõiduplaanide koostamisel ja lepingute rakendamisel.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Tulemusnäitaja seis
Projekti kulu	koguhälve ≤ 5%	Eesmärgikohane <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>
Projekti ajakava	koguhälve ≤ 5%	Alla eesmärgi: <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>
Projekti käsitlusala	hälbeta	Eesmärgikohane: <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>

⁶⁰ Amet jõudis jaanuari lõpus 2024 veel ühe olulise vahe-eesmärgini, kui andis liikmesriikidele ja Europolile üle EESI täieliku versiooni, mis on takistavate puudusteta.

⁶¹ Vedajate veebiportaal anti üle 11. aprillil 2024.

⁶² Registreeritud vedajate süsteemidevahelise katsetamise kesksüsteemide keskkonnad tehti kättesaadavaks 17. jaanuaril 2024 ning mitmel teenuseosutajal valmisid katsetamiskampaaniad 9. veebruariks 2024.

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
EESI ja veebiteenuste käitushooldus	
EESI põhahooldus tavategevus	Edasi lükatud alustamata, sest EESI kasutuselevõtt on hilinenud.
Veebiteenuste hooldus tavategevus	Edasi lükatud alustamata, sest EESI kasutuselevõtt on hilinenud.
EESI ja veebiteenuste rakendamine	
EESI põhirakenduse süsteemi lõplik heakskiitmine projekt: lõppkuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Toimub – uus üleandmiseaeg 2025. a keskel esimene miinimumnõuetele vastav versioon käivitati juulis, mis andis liikmesriikidele katsetamiskeskonna, katsetamise kvaliteet parenes järgmistel versioonide jaoks augustis ja oktoobris; tehnikakeskkonna/alustaristu (kesksüsteem ja riiklikud ühtsed liidesed) täiendamine, et tagada süsteemi toimimine ajakohasel platvormil; ajakohastatud liideste juhtimise dokument, sh süsteemilahenduse katsetamisest tulenevad parandused; komisjoni toetamine EESI arendamist mõjutavate teiseste õigusaktide muutmisel, et lisada nõuded, mis tulenevad muudest määrustest, näiteks muudetud VISist; operatiivse valmisoleku katsetamise proovid algasid detsembris; ettevalmistused käitamisele üleminekuks: tehnilised kohtumised liikmesriikidega, EESI ning VISi üleminekutegevuste rühma loomine, mis koosneb eu-LISA ja liikmesriikide esindajatest, et tagada sujuv üleminek, st käitusjuhendi valmimine, proovide ajakavastamine, liikmesriikidega sidekanalite loomine.
Veebiteenuste rakendamise valmimine projekt: lõppkuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Toimub – uus üleandmiseaeg: veebiportaal ja vedaja liides EESiga 2024, avalik veebikoht ja vedaja mobiilirakendus kolmandate riikide kodanikele ETIASega 2025 kesksüsteemi arendamine, sh avaliku veebikoha ja veebiportaali arendamine; süsteemipõhise tarkvara kasutuselevõtu katsetamine on valmis, mobiilirakenduse jaoks kestab; valminud taristuseadistus vedajate liidese katsetamiskeskondade ja jõudluskatsetamise jaoks; - korrapärased koordineerimiskoosolekud Frontexi ja komisjoniga; vedajate töörühma koosolekud (eraldi koosolekud lennuettevõtetele ning maismaa- ja merevedajatele);⁶³ - vedajate veebiportali registreerimise, vedajate tugivahendite ja -teenuste arendamise, kasutuselevõtu ja vedajate toetamise lepingute ettevalmistamine katsetamise ajal; - vedaja toetuse tavamenetluste valmimine.
EESI koostalitlusvalmidus	
EESI kohandused koostalitluskomponentide jaoks projekt: lõppkuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Toimub – uus üleandmiseaeg: EES ETIASega jaoks 2025. aasta keskel, sisendväljundkomponendid 2026 EESI koostalitlus VISiga: ajakohastatud VISi kesksüsteemi ning EESI ja sBMSi ühislahenduse katsetamine, kasutades reaalseid süsteeme; jätkuv katsetamine liikmesriikides (vastavuseelne katsetamine, läbivkatsetamine); kesktaandil valmis tootmiseelse keskkonna konfigureerimine, tootmiskeskonna konfigureerimise alustamine; VISi andmete sBMSi üleviimise läbiproov; EESI koostalitlusvõime ETIASega: lepingulised arutelud ja ettevalmistused EESI kohandamiseks ETIASega, et viimistleda tarkvara muutmise kavandamist; - jätkuvad kohandamise ettevalmistused koos koostalitluskomponentidega; ajakohastatud andmekaitse mõjuhindangud, et käsitleda EDPSi soovitusi sBMSi õigsuse katsetamise kohta, kasutades tegelikke biomeetrilisi (sõrmejälgede ja näokujutise) andmeid; mõju hindamine seoses latentsete ja peopesajälgedega, käsitledes kõiki EES, VIS, ECRIS-TCN ja SIS toiminguid; - koostada eraldi aruandlusfunktsioon, mis hõlmaks EESI esimest käitusperioodi enne selle lõplikku lõimimist CRRSiga.

⁶³ Lisateave on eu-LISA eriveebilehel: [vedajate töörühm](#).

2.2.2. Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS)

ETIAS on viisanõudest vabastatud kolmandate riikide kodanikele suunatud veebipõhine reisieelsete lubade andmise süsteem, millega võetakse **Schengeni alale lühiajaliseks viibimiseks sisenemise uue tingimusena kasutusele reisiluba**. Lisaks kolmandate riikide kodanike piiriületusmenetluste lihtsustamisele aitab ETIAS kaasa ELi sisejulgeolekule, võimaldades **tuvastada võimalikud julgeoleku-, rände- ja rahvaterviseriskid**. ETIASe reisilube kontrollivad lennu-, mere- ja maismaavedajad enne reisijate sisenemist sõidukisse ning hiljem ka piirivalveametnikud, kes teevad ELi välispiiripunktides lõpliku otsuse, kas sisenemist lubada või mitte. ETIASe andmebaasi saavad kasutada ka riiklikud õiguskaitseasutused ja Europol, et ennetada, avastada või uurida terrorismiohtu või raskeid kuritegusid.

Süsteem on kavandatud täiendama **riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi (EES)** ning mõlemal süsteemil on **ühised veebiteenused**, millel on veebiliidesed vedajatele ja reisijatele.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- Valmis selliste **turvaliste audiovisuaalsete sidevahendite tehnoloogiliste lahenduste seire valge nimekirja jaoks**, millega ETIASe riiklikud üksused küsitlevad taotlejaid siis, kui konsulaartenistused ei ole kättesaadavad.
- Novembris valmis ametil **katsetamiskeskonna platvorm**.

Rakendamine

2023. aastal jätkas eu-LISA ETIASe arendamisel **analüüsi ja kavandamist**. EESi ühiskomponentidega (nt veebiteenused) ja koostalitlusvõime nõuetega seotud välissõltuvused takistavad nende ETIASesse lõimimise lõplikku kavandamist ning seepärast on amet valinud järkjärgulise rakendamise käsitluse ja muutnud ajakava vastavalt koostalitlusvõime tegevuskavale, määrates ETIASe tehnilise valmisoleku tähtpäevaks 2025. aasta keskpaiga.

Et leevendada järgmiste etappide edasilükkamise riski pärast analüüsi ja kavandamist, kohaldab eu-LISA **iteratiivkäsitlust**, rakendades ETIASe arendamist paralleelselt kavandamisega, keskendudes stabiilsetele elementidele. Amet jätkas **ETIASe tarkvaramaketi** kuvade viimistlemist, lõpetas komisjoni ja Frontexiga ülejäänud talitlusküsimused ning sai valmis kasutajaliidese põhinõuded. **Vaheversioon** jagati liikmesriikidega mais 2023.

Samuti jätkas amet vastavuskatsetamise ettevalmistusi. Aprillis sai eu-LISA **katsetamiskeskonna võrgu- ja riistvaraseadmed**, sealhulgas mängumaakeskkonna, mida on vaja **süsteemilahenduste katsetamise** alustamiseks. Novembris 2023 valmis katsetamiskeskonna platvorm. Detsembris alustas amet ettevalmistusi rakenduse kasutuselevõtu järgmiseks etapiks.

Veebiteenuste korral rakendab eu-LISA horisontaalset käsitlust, et tagada tõhus rakendamine. Komponente rakendatakse EESi veebiteenuse kavandatud arendamise osana ja neid taaskasutab ETIAS, sest neid kasutavad EES ja ETIAS mõlemad (vt 2.2.1).

Lisaks valmis ametil selliste **turvaliste audiovisuaalsete sidevahendite tehnoloogiliste lahenduste seire valge nimekirja jaoks**, millega ETIASe riiklikud üksused küsitlevad taotlejaid siis, kui konsulaartenistused ei ole kättesaadavad. Veebruaris 2023 jagati pärast reaalesitlusi lõpparuanne (sh soovitatud vahendid) liikmesriikidega. Amet jätkas ka **ETIASe kontrollnimistu rakendamist**, tehes liikmesriikidega koostööd seoses autentimisnõuetega.

Koostalitlusvalmidus

Et toetada teabe riskikontrolli kõigis justiits- ja siseküsimuste süsteemides, alustas amet lisaks toimuvatele lepingulistele aruteludele **EESi kohandamiseks ETIASega samaaegsel päringute tegemisel** uue lepingulise ülesehituse arendamist, et rakendada **VISI ja ETIASe koostalitlusvõime**. Lisaks alustas eu-LISA analüüsi- ja projekteerimisetappi **ETIASe ühendamiseks SISiga**, et toetada ETIASe päringuid ja võimaldada automaatteadete jagamist Euroopa otsinguportaali (ESP) kaudu. Amet jätkas arutelusid komisjoniga SISiga seotud teemadel, st andmevahetus, andmete säilitamine ja identiteetide ühitamine.

Lisaks liikus amet edasi ETIASe lõimimisel koostalitluskomponentidega (ESP, CIR ja MID), saades detsembris töövõtjalt esimese ETIASe allversiooni.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Tulemusnäitaja seis
Projekti kulu	koguhälve ≤ 5%	Eesmärgikohane <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>
Projekti ajakava	koguhälve ≤ 5%	Alla eesmärgi: <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>
Projekti käsitusala	hälbeta	Eesmärgikohane: <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
ETIASe rakendamine	
ETIASe rakendamise valmimine projekt: Üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Toimub – uus üleandmisaeg 2025. a keskel (sh koostalitluskomponendid ESP, CIR ja CRRS) - katsekeskkonna taristuseadmete paigaldamise alustamine; - ETIASe tarkvaramaketi vaheversioon; - vaheversioonid: tootja vastuvõtutaksed valmis; - arendatavad versioonid; - ETIASe nõuete ajakohastamine (sh talitluse kasutusmallid), liideste juhtimise dokumendi ajakohastatud versioonide esitamine (sh ühise isikuandmete hoidlaga seotud kanoonilise andmemudeli ja ETIASe kontrollnimistu andmekirjete ajakohastamine); - mitme lahendamata avatud talitluspunkti sulgemine ja täiendavate taotluste hindamine, mis algselt ei kuulunud ETIASe praegusesse käsitusallasse; - Jaauanuaris 2023 jagas eu-LISA liikmesriikide, Frontexi ja Europoliga ajakohastatud ETIASe andmekaitse mõjuhinnangut, milles käsitleti EDPSi kommentaare, ning jätkas ülejäänud avatud punktide sulgemist; - anti üle küsitlemisel soovitavate audiovisuaalvahendite loetelu; toetus komisjonile teiseste õigusaktide muutmisel seoses nõuete ja tehniliste nõuetega vastavalt ETIASe ahelmuudatustele⁶⁴, samuti seoses muudetud VISi rakendusakti võimaliku mõjuga uuele viisakontrolliprotsessile.
ETIAS – uusima tehnoloogia jälgimine tavategevus Üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2026	Muu edasi lükatud; rakendatakse pärast ETIASe kasutuselevõttu osana järgmisest tegevusest: ETIASe rakendamise valmimine.

2.2.3. Euroopa karistusregistrite infosüsteem kolmandate riikide kodanike kohta (ECRIS-TCN)

ECRIS-TCN on tabamuspõhine kesksüsteem, mis täiendab Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS) ELis süüdi mõistetud kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute karistusandmetega. Mõlemad süsteemid koos – ECRIS ja ECRIS-TCN – aitavad kohtunikel, prokuröridel ja muudel asjaomastel ametiasutustel saada põhjalikku teavet kolmandate riikide kodanike karistusregistrikannete kohta, olenemata liikmesriigist, kus nad on süüdi mõistetud. Selle tulemusena aitab ECRIS-TCN kaasa ka kohtuotsuste ja -lahendite vastastikuse tunnustamise põhimõtte rakendamisele kogu ELis.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- ECRIS-TCN **lõimitud matkevahendi** (mis ühendab kesksüsteemi, liidestarkvara, ECRIS RI osad ja ESP matkevahendi) mõlema versiooni üleandmine liikmesriikidele katsetamiseks.

Rakendamine

2023. aastal jätkas eu-LISA ECRIS-TCNi rakendamist, kuigi **analüüsi-, kavandamis- ja arendustegevused** edenes kavandatust aeglasemalt, sest sõltus EESi ühiskomponentidest. amet kehtestas uue ajakava **ECRIS-TCNi kasutuselevõtuks**, eesmärgiga saavutada tehniline valmisolek 2025. aasta esimeseks kvartaliks, mil oleks süsteem valmis liikmesriikide andmete üleslaadimiseks. Uues ajakavas on arvestatud aega ja pingutusi, mida on vaja EESiga sõltuvuse osaliseks leevendamiseks (st uue arhitektuurikäsitluse rakendamine, et vähendada sõltuvust välissüsteemidest), ning ECRIS RI ja ECRIS-TCNi vahelise lõdvalt seotud arhitektuuri

⁶⁴ Määrus (EL) 2021/1152 seoses Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi tarbeks muudele ELi infosüsteemidele juurdepääsu tingimuste kehtestamisega, ELT L 249, 14.7.2021, lk 15–37.

rakendamist (mida on vaja, et vältida ECRIS RI turbenõrkuste levikut ECRIS-TCNi).

2023. aastal valmis eu-LISA-l **funktsionaalsete ja mittefunktsionaalsete nõuete ajakohastamine ja hindamine** ning ta alustas üldlahenduse ajakohastamist. Paralleelselt liikus amet järjekindlalt edasi ECRIS-TCN **lõimitud matkevahendi** (mis ühendab kesksüsteemi, liidestarkvara, ECRIS RI osad ja ESP matkevahendi) arendamisel ning andis liikmesriikidele üle katsetamiseks kaks versiooni.

Pärast seda, kui mais alustati **katsetamise ettevalmistusi**, alustas amet aasta lõpus iteratiivkäsitlust kasutades vastavuskatsete taristu loomist (st jõudluse suurendamine, et hõlbustada keskkondade loomist ja katsetamiskeskonna pilvkonfiguratsiooni ettevalmistamist).

Et minimeerida ECRIS-TCNi kokkupuudet 2022. aastal turbeanalüüsis **tuvastatud nõrkustega ECRIS RI rakenduses**, pakkus eu-LISA välja tehnilise lahenduse (lõdvalt seotud arhitektuuri), mis on oluline ECRIS RI ja ECRIS-TCNi tulevase lõimimise kontekstis (vt 1.4).

Koostalitlusvalmidus

Justiits- ja siseküsimuste valdkonna üldise koostalitlusarhitektuuri osana ühendatakse ECRIS-TCN koostalitluskomponentidega, mis võimaldab teistel süsteemidel – eelkõige ETIASel ja VISil – teha päringuid kolmandate riikide kodanike kohta, et avastada terrorismi või muude raskete kuritegude eest tehtud süüdimõistvad kohtuotsused. Kogu aasta vältel tegi amet koostööd liikmesriikide ja komisjoniga, kuidas tähistada rasketes kuritegudes või terrorismis süüdi mõistetud kolmandate riikide kodanike kirjeid, mida on vaja kasutuselevõtuks, sest ETIAS ja VIS mõlemad teevad kolmandate riikide kodanike teabe kohta päringuid ühises isikuandmete hoidlas (CIR).

Amet liikus edasi ka lõimimisel asjakohaste koostalitluskomponentidega (sBMS, ESP, CIRi ja CRRS). EESiga ühiste väliskomponentide kättesaamatuse mõju leevendamiseks on amet arendanud **alternatiivse arhitektuuri käsitlust**.

Amet peab regulaarselt jälgima ECRIS-TCNi **biomeetrilist õigsust**, st valepositiivsete/negatiivsete tuvastuste sagedust. Kasutajatarkvara komplekti (USK) sõrmejälgede kvaliteedi kontrollimise funktsiooni lõimimiseks tegi eu-LISA ettepaneku algatada ECRIS-TCNi jaoks sBMSi kasutajatarkvara komplekti (USK) katseprojekt sarnaselt EESi ja VISi korral rakendatud katseprojektiga tagamaks, et liikmesriikidel on kõik vajalikud funktsioonid, st katsetamiseks, sõrmejälgede kvaliteedi künnisväärtuste valideerimiseks ja funktsioonide optimeerimiseks. Samas ei ole ükski liikmesriik väljendanud huvi osaleda katseprojektis.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Tulemusnäitaja seis
Projekti kulu	koguhälve ≤ 5%	Osaliselt eesmärgikohane <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>
Projekti ajakava	koguhälve ≤ 5%	Alla eesmärgi: <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>
Projekti käsitlusala	hälbeta	Osaliselt eesmärgikohane: <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
ECRIS-TCNi käitushooldus	
ECRIS-TCNi hooldus tavategevus	Edasi lükatud ■ alustamata peamiselt EESi ja koostalitlusvõimega seotud viivituste tõttu.
ECRIS-TCNi rakendamine	
ECRIS-TCNi rakendamise valmimine projekt: Üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Toimub – uus üleandmisaeg 2025 (sh koostalitluskomponendid ja CRRS)

- **tehnilist käsitusala on muudetud**, et kõrvaldada tuvastatud nõrkused ja leevendada sõltuvust EESist (vt eespool);
- augustis sõlmiti uus erileping ECRISi uue eesosa arendamiseks, et leevendada ECRIS RI nõrkuste levikut ECRIS-TCNi;
- avaldati ECRIS-TCNi lõimitud matkevahendi kaks versiooni (juunis ja septembris) ning neid katsetasid liikmesriigid, sh tugidokumentatsioon, et hõlbustada arendamist liikmesriikide tasandil, matkevahendi lõppversiooni ettevalmistused;
- ajakohastati liideste juhtimise dokumenti, et kajastada CIR-MIDI uue kanoonilise andmemudeli, ESP ja lõimitud matkevahendi muudatusi; ajakohastati tarkvaraarhitektuuri ülesehitust;
- üldlahenduse ajakohastamine, turbetoodete viimistlemine;
- **ettevalmistused katsetamiseks**: katsetamise ja kvaliteedijuhtimise kava määratlemine, katsetamisplatvormi ettevalmistamine, automatiseerimise teostatavusuuringu valmimine;
- **komisjoni toetamine** teiseste õigusaktide muutmisel tehnika arengu ja rakendamise osas, nt nõuded näokujutiste kasutamisele isikusamasuse kinnitamisel).

2.2.4. e-CODEX (sidusandmevahetus e-õiguskeskkonnas)

e-CODEXi süsteem pakub digitaristut turvaliseks ja koostalitlusvõimeliseks sidepidamiseks ja andmevahetuseks Euroopa õigusasutuste vahel, olles keskse tähtsusega tehnoloogiline vahend piiriüleste tsiviil- ja kriminaalmenetluste alase koostöö nüüdisajastamisel⁶⁵.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- 8. detsembril 2023 esitasid eu-LISA ja e-CODEXi konsortsium komisjonile **ühistaotluse kuulutada üleandmise ja ülevõtmise protsess edukalt lõppenuks**.⁶⁶

Ülevõtmine

2023. aastal oli ameti peamine eesmärk **võtta üle e-CODEXi süsteemi operatiivjuhtimine**. Ametlik üleandmis-/ülevõtmisprotsess algas ühise üleandmisdokumendi kavandi esitamisega eu-LISA-le detsembris 2022. 24. jaanuaril 2023 toimus eu-LISA ja konsortsiumi Me-CODEX III (e-CODEXi hooldus) avakoosolek, mille korraldas Nordrhein-Westfaleni justiitsministeerium Düsseldorfis (Saksamaa).

Tihedas koostöös konsortsiumiga viimistles amet 2023. aastal **ühise üleandmisdokumendi** (ülevaade kõigist üleantavatest varadest ja esemetest) ning tegi koostööd **tehniliste komponentide üleandmisel** ja teadmussiirdel, korraldades mitu meistriklasi. Lisaks selgitas amet e-CODEXis kasutatavat tehnoloogiakogumit ja **internetipoolse majutuskeskkonna** tehnilisi nõudeid. Kõigi komponentide, sealhulgas IT-teenuste halduse piletihaldusvahendi, konfiguratsioonihaldusvahendi, ühenduse ja lüüsi üleandmine valmis 30. novembriks 2023. Tootmiseelne keskkond oli valmis 8. detsembril 2023 pärast edukaid katseid konsortsiumiga Me-CODEX III.

8. detsembril 2023 esitasid eu-LISA ja konsortsium komisjonile **ühise taotluse kuulutada üleandmise/ülevõtmise protsess edukalt valminuks**. Komisjon teatas üleandmise ja ülevõtmise protsessi valmimisest ametlikult 7. mail 2024 ning eu-LISA võttis vastutuse e-CODEXi süsteemi eest üle 3. juunil 2024⁶⁷.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Tulemusnäitaja seis
Teenustaseme nõuetele vastavus	100%	Muu: ülevõtmine ei ole valmis <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja teenuse kuuaruanded</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

⁶⁵ Lisateave on [e-CODEXi eriveebilehel](#) eu-LISA avalikul veebilehel.

⁶⁶ Pärast komisjoni ametlikku deklaratsiooni mais 2024 võtab eu-LISA 3. juunil 2024 ametlikult üle vastutuse e-CODEXi süsteemi eest.

⁶⁷ [Komisjoni 7. mai 2024. aasta rakendusotsus \(EL\) 2024/1272](#), millega tehakse teatavaks, et e-CODEXi süsteemi üleandmise ja ülevõtmise protsess on lõpule viidud, ELT L 2024, 14.5.2024, lk 1272.

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
e-CODEXi ülevõtmisprotsess	
e-CODEXi süsteemi üleandmine ja hilisem hooldus tavategevus Üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Valmis ■ üleandmise/ülevõtmise valmimine, sealhulgas ühise üleandmisdokumendi viimistlemine, ülevõtmise tegevuskava koos komisjoni ja konsortsiumiga me-CODEX; ■ teadmussiirde meistriklassid koos konsortsiumiga me-CODEX, teemadeks organisatsiooni- ja taristuarhitektuur, süsteemiturve, lüüs, ühendus, konfiguratsioonihaldusvahend ja keskne katsetamisplatvorm, tegevuskoostöö kavandamine; ■ töö digitaalsete menetlusstandardite loomise ja haldamise protsessiga; ■ ülevõtmisaruaude üleandmine: saadeti komisjonile 30. juunil 2023, eritledes ülevõtmisel tehtud toiminguid;⁶⁸ ■ e-CODEXi hostimise keskkonna loomine; ■ arendusressurside ja teenuste osutamise üleandmine, sh töötajate valimine; ■ koostati kasutusjuhend e-CODEXi kasutajatele; ■ moodustati e-CODEXi juhtorganid: nõuanderühma esimene koosolek 17. jaanuaril 2023, programmijuhtimisnõukogu oma 18. jaanuaril 2023.

2.3. Koostalitlusvõime

Euroopa sisejulgeoleku ja välispiiride tõhus haldamine sõltub IT-süsteemide võimest vahetada andmeid ja teavet. Riiklike ametiasutuste koostöö hõlbustamiseks kogu Euroopas on eu-LISA-le tehtud ülesandeks arendada koostalitlusarhitektuuri tema hallatavate osalevate ELi infosüsteemide jaoks: SIS, VIS, Eurodac, EES, ETIAS ja ECRIS-TCN. Kui see koostalitlusarhitektuur hakkab toimima, võimaldab see väledamat ja tõhusamat teenuste osutamist justiits- ja siseküsimuste kogukonnale, tugevdades ühtlasi ELi sisejulgeolekut.⁶⁹

Koostalitlusarhitektuur koosneb järgmistest komponentidest:

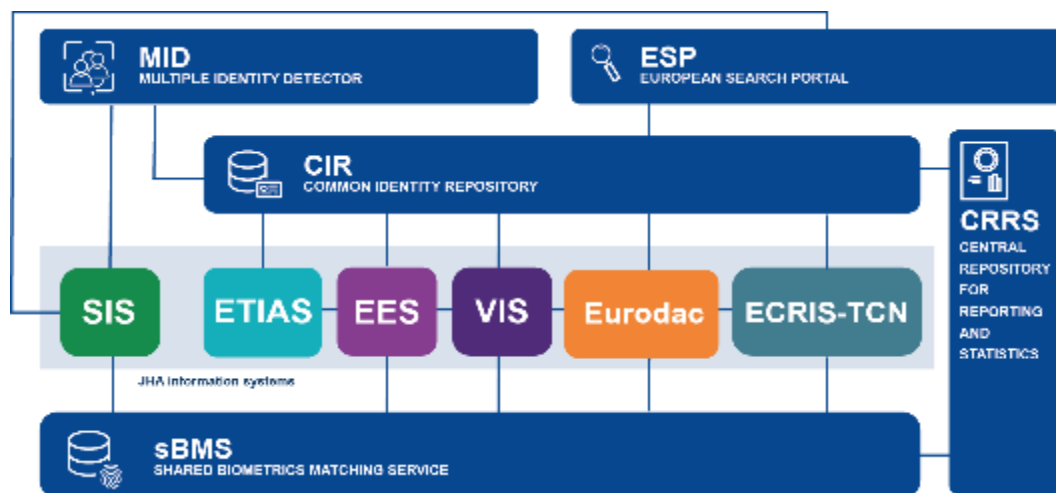
- **Euroopa otsinguportaal (ESP)**, mis võimaldab volitatud kasutajatel teha ühtseid otsinguid ja saada tulemusi kõigist justiits- ja siseküsimuste infosüsteemidest, millele neil on juurdepääsuluba;
- **ühine isikuandmete hoidla (CIR)** pakub ühist konteinerit EESis, VISis, ETIASes, Eurodakis ja ECRIS-TCNis registreeritud isikute identiteediandmete, reisidokumentide andmete ja biomeetriliste andmete jaoks;
- **mitme identiteedi detektor (MID)** loob ja salvestab seoseid ELi eri infosüsteemide andmete vahel, et tuvastada mitme identiteedi olemasolu, kahel eesmärgil: hõlbustada heausksete reisijate identiteedi kontrollimist ja võidelda identiteedipettustega;
- **ühine biomeetrilise võrdlemise teenus (sBMS)** isiku biomeetriliste andmete ristvõrdlemiseks eri süsteemide vahel.

Lisaks arendab eu-LISA ka **aruandluse ja statistika keskhoidlat (CRRS)**, kust saab poliitika, operatiivtegevuse ja andmekvaliteediga seotud eesmärkidel kõigist justiits- ja siseküsimuste infosüsteemidest süsteemiüleseid statistilisi andmeid ja analüüsiaruandeid.

⁶⁸ Ajakohastatud versioon saadeti jaanuaris 2024 pärast ühist taotlust ja komisjoni taotlust.

⁶⁹ 19. oktoobril 2023 kiitis justiits- ja siseküsimuste nõukogu heaks kavandatud uue ajakava justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide kasutuselevõtuks ja koostalitlusvõime tagamiseks – see on [uus koostalitlusvõime tegevuskava](#). Lisateave: vt „[Justiits- ja siseküsimuste nõukogu 19.–20. oktoobri 2023 istungi peamised tulemused](#)“.

Joonis 2. Koostalitlusarhitektuur justiits- ja siseküsimuste valdkonnas.

2.3.1. Ühine biomeetrilise võrdlemise teenus (sBMS)

Ühine biomeetriline võrdlemise teenus (sBMS), mis talletab ühises isikuandmete hoidlas (CIR) ja SISis talletatud andmetest genereeritud biomeetrilisi malle, võimaldab biomeetriliste andmete päringuid justiits- ja siseküsimuste infosüsteemides, muutes selle üheks maailma suurimaks biomeetriasüsteemiks. Sellisena on see üks ELi sisejulgeoleku ja piirihalduse süsteemi alustest.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- Juunis anti sBMSi **versioon üle, et viia see kooskõlla kõige uuema tarkvaraversiooni** ja integratsioonikihi uue versiooniga.

Rakendamine

2023. aastal jätkas amet sBMSi arendamist. Jaanuari lõpus, pärast vastavuskatsete platvormi stabiilsusprobleeme, võeti sBMS kasutusele kõigis **vastavuskatsetamise ja mänguväljaku keskkondades**, mis teeb selle kättesaadavaks kõikidele liikmesriikidele. Amet jätkas tarkvaralahenduste paigaldamist eeltootmis- ja tootmisplatvormidele, et jätkata 2024. aastal ülejäänud katsetamist (sh VISi andmete üleviimise katsetamine), mis oli viibinud katsetamiskeskondade käideldamatus tõttu, mille põhjustas sõltuvus EESi ühiskomponentidest.

Juunis andis amet üle **sBMSi versiooni, et viia see kooskõlla kõige uuema tarkvaraversiooni** ja integratsioonikihi uue versiooniga. See versioon lisati EESi miinimumnõuetele vastavate toodete voogu. EESi kasutuselevõtuks ajakohastatakse siiski praegust sBMSi versiooni.

Samal ajal keskendus eu-LISA süsteemide üleviimise ja uuesti sõnastamisega seotud sBMSi funktsioonide arendamisele, jätkates **andmete üleviimist** mitmest justiits- ja siseküsimuste süsteemidest, et võimaldada valdkonnaülest tuvastamist, ning ühise isikuandmete hoidla ja mitme identiteedi detektori laiendamist õigusvaldkonnas. Lisaks tegi eu-LISA ettevalmistusi **VIS-andmete üleviimiseks sBMSi** ja jätkas VIS-andmete üleviimise vahendite rakendamist. Amet alustas läbivproovi 2023. aastal, tegeliku üleviimise alguseks on kavandatud 2024. aasta.

Et **sBMSi õigsuse** katsetamiseks on vaja kasutada tegelikke biomeetrilisi andmeid, on eu-LISA konsulteerinud Euroopa andmekaitseinspektoriga (EDPS) tegelike VIS-andmete kasutamise teemal. EDPSi arvamus võimaldab eu-LISA-l jätkata VISi sõrmejälgede ja näokujutiste andmete alamhulgaga.

Koostöös Rootsiga valmis eu-LISA-l **katseprojekt „sBMS USK VIS“**, milles kogutakse iga viisataotluse korral iga jäädvustamiskatse (sõrmejäljed ja näokujutised) jooksul arvatud kvaliteedipunktid, et määrata, kas kokkulepitud kvaliteedikünnised võimaldavad sujuvat jäädvustamist riigipiiridel, ilma et sellega kaasneks liiga suur arv taasjäädvustusi, ning hinnata kvaliteedikontrolli mõju andmete jäädvustamise protsessi ajal. Analüüs näitas, et sBMSi kasutajatarkvara komplektis (USK) kasutatav kvaliteedistrateegia parendaks praegust jäädvustamisprotsessi viisataotluse tööjaamades, keskendudes üksnes taasjäädvustamist vajavatele VIS-andmetele. Katseprojekt kinnitas ka andmekogumite üldist kvaliteeti näokujutise kvaliteedi osas, lühendades samal ajal näokujutise jäädvustamise aega.

Biomeetrilise portfelli arendamine

2023. aastal jätkas eu-LISA oma biomeetriaportfelli arendamist, jälgides teadusuuringuid ning investeerides innovatsioonitegevusse ja sihtlahendustesse, et parendada biomeetriliste lahenduste eri aspektide kvaliteeti, pakkudes samal ajal oma sidusrühmadele kiiret ja kvaliteetset tuge. Osana toimuvatest pingutustest standardida kõigi justiits- ja siseküsimumuste süsteemide andmekvaliteeti **algatas eu-LISA tihedas koostöös Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskusega uue rahvusvahelise sõrmejälgede (latentsete sõrmejälgede) kvaliteedistandardi**. See on esimene omalaadne saavutus justiits- ja siseküsimumuste valdkonna süsteemide koostalitlusvõime parendamiseks.

Biomeetria on ameti jaoks oluline sihtvaldkond ning eu-LISA on võtnud kohustuse saada biomeetriliste andmete ja identiteedihalduse teemal rahvusvaheliselt tunnustatud valdkonnaekspertideks. Selleks osales amet aktiivselt ISO biomeetria allkomitee tegevuses,⁷⁰ ja jälgis asjaomaste standardite arendamist kogu maailmas. Selles rollis on eu-LISA **teinud uue sõrmejälgede kvaliteedimöödiku ettepaneku**, et edendada rahvusvahelist standardimist ja täiustada eu-LISA pakutavaid teenuseid. See ka SISi ja Prümi kontekstis oluline ettepanek sai märkimisväärselt toetust ja rajas teed uuele ISO standardile. See on oluline saavutus peale eu-LISA hallatavate justiits- ja siseküsimumuste süsteemide koostalitlusvõime parendamise ka selleks, et vältida liigset sidet konkreetsete tarnijatega ja tagada biomeetriliste toodete parem ülekantavus raamlepingute/pakkujate vahel.

Lisaks esitas amet koostöös Saksamaa Infoturbeametiga (BSI) näokujutise kvaliteedi standardi – selle standardi ja selle avatud lähtekoodiga teegi (Open-Source Face Image Quality, OFIQ) heakskiitmine on biomeetria kogukonna jaoks oluline vahe-eesmärk, sest võimaldab arvutada näokujutise kvaliteeti avatud lähtekoodiga, tasuta, õiglaselt ja tõhusalt.

Osana oma aktiivsest panusest ISO biomeetria tegevusse korraldas eu-LISA juuni lõpus Tallinnas allkomitee töörühmade kohtumisi. Töörühmad tegid olulisi edusamme seoses mitme rahvusvahelise standardiga, mis on ameti jaoks väga olulised, näiteks ühtne sõnavara, kvaliteedihindamine, biomeetriliste andmete tulemuslikkuse katsetamine ja biomeetrilised tuvastussüsteemid.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Tulemusnäitaja seis
Projekti kulu	koguhälve ≤ 5%	Eesmärgikohane <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>
Projekti ajakava	koguhälve ≤ 5%	Alla eesmärgi: <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>
Projekti käsitusala	hälbeta	Eesmärgikohane: <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
sBMSi käitushooldus	
sBMSi hooldus tavategevus	Edasi lükatud alustamata, sest EESI kasutuselevõtt on hilinenud.
Teenusbimeetria (BaaS) tavategevus	Valmis - teenuse kvaliteedi, sidusrühmade toetuse ja rahvusvahelise maine parendamine - koolitused Euroopa partnerasutustele, nt CEPOL-ile
Biomeetrilise portfelli arendamine ja täiustamine tavategevus	Valmis - osalemine veebruaris Europol'i teemaarutelus „Biomeetria õiguskaitse kontekstis“ ja oktoobris biomeetriasümposiumil; - uuring, mis käsitles esinduslike sünteetiliste sõrmejälgede ja näokujutiste andmekogumite loomist (sh matkides ühitatud paare), et vähendada sõltuvust tegelikest biomeetrilistest andmetest; - koostöö USA riikliku standardite ja tehnoloogia instituudiga (NIST); - näokujutise kvaliteedi õpikoda, mis korraldati koostöös NISTi ja Euroopa biomeetriaühendusega (november); - tulevase põhitegevussüsteemidevahelise ja -sisese õigsuse mõõtmise vahendi üldprojekteerimine.

⁷⁰ ISO/IEC JTC 1/SC 37 on Rahvusvahelise Standardiorganisatsiooni (ISO) standardimise allkomitee, mille ülesanne on standardida üldisi biomeetria tehnoloogiaid, et toetada IT-süsteemide ja -rakenduste koostalitlusvõimet ja andmevahetust.

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Järelmeetmed ja panus ISO SC37 tööühma tavategevus	Valmis - peeti ISO biomeetriastandardite koosolek; - osaleti järgmiste standardite koostamisel: latentsete sõrmejälgede uus kvaliteedistandard (ISO/IEC 29794-12), sõrmejälgede kvaliteedi hindamine (ISO/IEC 29794: sõrmejäljed, näokujutised ja uue lisana peopesajäljed) ja näokujutiste kvaliteedi hindamine (ISO/IEC 29794-5), esitamine (ISO/IEC 30107) ja morfine (ISO/IEC 20059), biomeetrilise toimivuse katsetamine ja aruandlus (ISO/IEC 19795; sh kallutatuse vältimiseks varieerimine demograafiliste rühmade vahel – mida on vaja õigluse tagamiseks), ja biomeetrilised identifitseerimissüsteemid (ISO/IEC 9868; passiivse jäädvustamise subjektid); - jätkub analüüs ja lahenduse kavandamine biomeetriliste toimingute õigsuse katsetamise rakendamiseks koostalitlusvõime ja õiguskaitse valdkonnas.
sBMSi rakendamine	
EESi BMSi / sBMSi rakendamise viimistlemine projekt: Üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Toimub – uus üleandmisaeg 2024 - vastavuskatsetusplatvormi stabiilsusprobleemid lahendati; - valmis riistvarakomponentide paigaldamine; - jätkub tarkvaralahenduste pidev paigaldamine tootmiseelsetele ja tootmisplatvormidele; - töövahendite ja menetluste ettevalmistamine; - ajakohastati andmekaitse mõjuhinnauid (DPIA); komisjoni toetamine rakendusaktide ja koostalitlusvõime käsiraamatu koostamisel.
uesti sõnastatud VISi biomeetriafunktsioonide rakendamine sBMSis projekt: Üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2025	Toimub - jätkuvad versiooni väljalaske ja andmete üleviimise ettevalmistused; - vastavuskatsetusplatvormi stabiilsusprobleemid lahendati; - valmis riistvarakomponentide paigaldamine, - jätkub tarkvaralahenduste pidev paigaldamine tootmiseelsetele ja tootmisplatvormidele; - vahendite ja menetluste ettevalmistamine, üleviimisvahendite ajakohastamise algatamine.
ECRIS-TCNi arendamine sBMSis projekt: Üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2024	Toimub – uus üleandmisaeg 2025 katsetamine ootab ECRIS-TCNi ja ühise isikuandmete hoidla käideldavust.
SISi–sBMSi funktsionaalne lõimimine ja biomeetriliste andmete üleviimine koostalitlusvõime tagamiseks projekt: Üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2024	Toimub - jätkub rakendamine, nõuete viimistlemine ja kavandamine, - järgmise versiooni üleandmise ettevalmistused.
Eurodaci–sBMSi funktsionaalne lõimimine ja andmete üleviimine projekt: Üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2025	Toimub – uus üleandmisaeg 2026 tegevus ei ole alanud, oodates uuesti sõnastatud Eurodaci määruse vastuvõtmist.
Europoli sõrmejälgede andmebaasi kopeerimine sBMSi (1. etapp) projekt: Üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2024	Muu pärast mitmeid tehnilisi ja talitlustasandi arutelusid Europoliga peeti projekti ebavajalikuks ja anti tagasi Europolile.
Mitme identiteedi detektori mõju sBMSile projekt: Üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2024	Toimub – uus üleandmisaeg 2026 - jätkub mitme identiteedi detektori sBMSi teenustaseme lepingule avaldatava mõju analüüs; - strateegia biomeetriliste identifitseerimistoimingute õigsuse tagamiseks mitme identiteedi detektori kontekstis.

2.3.2. Koostalitluskomponendid (ESP, CIR, MID) ja CRRS

Lisaks sBMSile koosneb ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna koostalitlusarhitektuur **Euroopa otsinguportaalist** (ESP), **ühisest isikuandmete hoidlast** (CIR), **mitme identiteedi detektorist** (MID) ning **aruandluse ja statistika keskhoidlast** (CRRS).

PÕHITÄHELEPANEKUD

- Novembris valmis eu-LISA-l **ESP, CIRi ja CRRSi esimese suurema miinimumnõuetele vastava versiooni** arendamine ja tootjapoolne vastuvõtukatsetamine, mis toetab täielikult ETIASE vajadusi.

Rakendamine

2023. aastal jätkas eu-LISA ESP, CIR, MIDi koostalitluskomponentide ja CRRSi rakendamist. Rakendamist mõjutasid EESi arendamise viivitused, seepärast vaatas amet ajakava läbi ja määras koostalitlusarhitektuuri valmimise 2026. aastaks kooskõlas koostalitlusvõime tegevuskavaga, pidades silmas viimaseid uuendusi ja arendusi, mida kavandatakse 2027. aastaks.

Märtsis 2023 sõlmiti esimene leping, mis hõlmas **katsetamise ettevalmistamist**. Samal ajal alustati tegevust katsetamiskeskondadega, mis toetavad ESP, CIRi ja CRRSi ametisest katsetamist. Novembris valmis eu-LISA-l ESP, CIRi ja CRRSi esimese suurema miinimumnõuetele vastava toote versiooni arendamine ja tootjapoolne vastuvõtukatsetamine, mis toetab täielikult ETIASE vajadusi. Amet liikus edasi ka MIDiga, valmistudes esimeseks miinimumnõuetele vastavaks versiooniks 2024. aasta lõpus. 2023. aasta lõpuks sõlmis eu-LISA lepingud koostalitlusvõime katsetamiseks 2. laine raames (koostalitluskomponentide funktsionaalsete ja mittefunktsionaalsete süsteemilahenduste katsetamine) ja ETIASE katsetamise toetamiseks (ühise süsteemilahenduse katsetamine).

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Tulemusnäitaja seis
Projekti kulu	koguhälve ≤ 5%	Eesmärgikohane <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>
Projekti ajakava	koguhälve ≤ 5%	Alla eesmärgi: <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>
Projekti käsitusala	häälbeta	Eesmärgikohane: <i>Allikas: teenustaseme kokkulepe ja projektide kuuaruanded</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Koostalitluskomponentide rakendamine	
Koostalitlusvõime rakendamine (ESP, CIRi, MIDi ja CRRSi süsteemide lõpliku heakskiitmise toetamine) projekt: Üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Toimub – uus üleandmisaeg: ESP, CIR ja CRRS 2025. a, MID 2027. a. hooldustegevus seoses üldprojekteerimisega, nõuete hoidla ja turbetoodetega, keskendudes kriitilistele elementidele, st tarkvaraarhitektuuri dokumentidele, üksikasjalikele projekteerimistingimustele; - ajakohastati koostalitlusvõime liidese juhtimise dokumente (ICD), sh seoses viimaste muudatustega rakendusaktides andmete ja ESP-profiilide ühendamise kohta; - alustati nõuete kogumist ja keske MID-vahendi mõju hindamist, et lahendada kollased lingid; - esimeste suuremate versioonide (ESP, CIR, CRRS) tootja vastuvõtukatsed on valmis; - jätkatakse ESP, CIR, MID ja CRRSi koostoimet SISI, VISI, EESI, ETIASE ja ECRIS-TCNiga, et valmistada ette 4. lainet; komisjoni toetamine rakendusaktide / delegeeritud õigusaktide ja koostalitlusvõime käsiraamatu koostamisel.

3. Teadusuuringud ja innovatsioon

Järgmises osas on ülevaade eu-LISA tegevusest teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas, et veelgi suurendada suutlikkust IT-süsteemide jätkuvaks arendamiseks ja edasiarendamiseks.

3.1. Teadusuuringud ja innovatsioon

Amet jälgib aktiivselt uusimaid teadusuuringuid ja tehnoloogia arengut, et veelgi parendada oma tegevuse kvaliteeti ning tema pädevusse kuuluvate justiits- ja siseküsimumuste infosüsteemide tõhusust, suurendades samuti eksperditadmisi, et jätkuvalt pakkuda sidusrühmadele lisaväärtust.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- Aprillis esitles eu-LISA oma **esimest teadusuuringut, sõrmejäljeandmete kvaliteedi suuremahulist uuringut**, 11. rahvusvahelisel biomeetria ja kohtuekspertiisi seminaril Barcelonas.
- Amet korraldas kaks edukat tööstus ümarlauda, millest üks käsitles **küberkerksust** ja teine **õigusemõistmise digipööret**.

Teadus- ja tehnoloogiaseire

Amet jätkas teadusuuringute ja tehnoloogiliste uuenduste seiret ning standardimise edendamist, et tagada justiits- ja siseküsimumuste infosüsteemide pidev areng. Samuti koordineeris eu-LISA teavitustegevust tööstuse ja akadeemiliste ringkondadega digipöördet ja innovatsiooni valdkonnas.

2023. aastal alustas eu-LISA uue **teadusuuringute strateegia** koostamist, et tagada liigendatum käsitus kooskõlas ameti strateegiliste eesmärkidega. Strateegia koos tegevuskavaga aastateks 2024–2027 koostati sidusrühmadega konsulteerides ja võetakse vastu 2024. aastal. Lisaks koostas amet teadusuuringute ja tehnoloogia seire **aruande identiteedihalduse kohta reisimise ja rände kontekstis**, mis avaldatakse 2024. aastal.

2023. aasta jooksul jätkas eu-LISA **andmekvaliteedi standardimise tegevuskava** rakendamise jälgimist ning esitas nõukogu justiits- ja siseküsimumuste teabevahetuse töörühmale (IXIM) 4. ja 5. eduaruande. Amet tegutses eriti aktiivselt **biomeetriliste andmete standardimise valdkonnas**, aidates kaasa ISO biomeetria allkomitee tegevusse. Aprillis esitles eu-LISA oma esimest teadusuuringut, **sõrmejäljeandmete kvaliteedi suuremahulist uuringut**, 11. rahvusvahelisel biomeetria ja kohtuekspertiisi seminaril Barcelonas.⁷¹

Samuti jätkas amet oma panust **ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi**, toetades komisjoni ja Teadusuuringute Rakendusametit raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamisel, hinnates piirikontrolli biomeetria projektitaotlusi.⁷² Lisaks tegeles eu-LISA komisjoni rahastavate praeguste teadus- ja innovatsiooniprojektidega, koos Euroopa julgeoleku-uuringute ja innovatsiooni ühendusega (CERIS) ning laiema akadeemilise ja spetsialistide kogukonnaga konverentsidel ja üritustel ettekannete kaudu, näiteks 2023. aasta julgeoleku-uuringute üritusel (SRE).⁷³

eu-LISA jätkas aktiivset panust **sisejulgeoleku ELi innovatsioonikeskuse**⁷⁴ tegevusse, lähetades ühe töötaja Europoli juures asuva keskuse sekretariaati. Amet osales mitmes keskuse projektis, aidates koostada keskuse esimest aruannet krüptimise kohta ja nõustudes juhtima keskuse biomeetriaklastrit.

Arvamuste vahetamise edendamiseks ning uute tehnoloogiate, toodete ja teenuste tutvustamiseks jätkas amet oma teavitustegevust, korraldades **kaks korda aastas tööstuse ümarlauaüritusi**, mis pakuvad laiemale üldsusele foorumit, et arutada probleeme, võimekuslünki ja võimalikke praktilisi lahendusi:

- 2023. aasta esimene ümarlaud keskendus **IT-süsteemide küberkerksuse** tõhustamisele. Üritus toimus juunis Stockholmis (Rootsi), kus osales ligikaudu 100 inimest kohapeal ja üle 160 veebis, esindades rohkem kui 30 riiki kogu maailmas;⁷⁵

⁷¹ J. Galbally, et al. (2023) 'Fingerprint quality per individual finger type: A large-scale study on real operational data', Proceedings of the IEEE 11th International Workshop on Biometrics and Forensics (IWBF), April 2023, pp. 1-6.

⁷² Konkursikutse „**Kaugemal kui liikuv biomeetria piirikontrollis**“ (HORIZON-CL3-2023-BM-01-03).

⁷³ SRE 2023: „**Ühiskonna ümberkujundamine, digipööre ja kliimamuutused – kas julgeoleku-uuringute uus paradigma?**“, oktoober 2023.

⁷⁴ Lisateave on **ELi sisejulgeoleku innovatsioonikeskuse** veebilehel.

⁷⁵ „**Vaadates tulevikku. ELi IT-süsteemide küberkerksuse tagamine uute ohtude vastu**“, juuni 2023, Stockholm (Rootsi).

- teine tööstuse ümarlaud korraldati novembris Madridis (Hispaania) koostöös Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigi Hispaaniaga. See oli **esimene eu-LISA üritus, mis oli pühendatud õigusvaldkonnale**, ning keskendus **õigusmõistmise digipöördele**, esitades praktilisi lahendusi liikmesriikide õigusasutuste probleemidele. Üritusel kohtusid huvilised 30 riigist üle kogu maailma, kohapeal üle 110 ja veebis ligi 200 inimese.⁷⁶

Lisaks toetas amet Euroopa biomeetriaühendust (EAB) korraldada teadusprojektide aastakonverentsi, mis keskendus identiteedihaldusele ja biomeetria tehnoloogiatele sisejulgeoleku valdkonnas⁷⁷ ning kus tegevdirektor Agnès Diallo pidas põhiettekande.

Amet jätkas ka oma **tehisintellektis**uutlikkuse arendamist. Taristu käideldavuse parendamiseks ja seisuja vähendamiseks valmis eu-LISA-l kontseptsioonitöenduse projekt tehisintellektlahenduse jaoks, millega teha oma IT-taristu ja -võrkude rikete tuvastamise ja taaste prognoosivat analüütikat.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Kontseptsioonitöenduse projektide rakendamine	vähemalt üks kontseptsioonitöenduse projekt on alanud 2023. aasta keskpaigaks ja teist kavandatakse	Eesmärgikohane <i>Allikas: tehisintellekti töörühm</i>

3.2. Suutlikkuse suurendamine: aruandlus ja koolitus

eu-LISA korraldab korrapäraseid koolitusi ELi justiits- ja siseküsimate infosüsteemide toimimise ja kasutamise kohta, kohandades neid vastavalt lõppkasutajate konkreetsetele vajadustele ja tuvastatud teadmislünkade järgi. Lisaks avaldab amet ka justiits- ja siseküsimate süsteemide tehnilise toimivuse aruandeid ning nende kasutamise koondstatistika.

Strateegia ja aruandlus

Ameti ülesanne on koostada ja avaldada tema vastutusalasse kuuluvate justiits- ja siseküsimate infosüsteemide kasutamise ja tehnilise toimimise tegevusaruandeid ja koondstatistika. Seda teavet kasutatakse ka komisjoni arendatavas **Schengeni baromeetris+**, et parendada olukorrateadlikkust ja prognoosimisvõimet ELi tasandil.

2023. aastal avaldas eu-LISA SISI⁷⁸ ja Eurodaci⁷⁹ **statistilised aastaaruanded** ning Eurodaci⁸⁰ ja SIS II toimimise **aasta tulemusaruanded**.⁸¹ Märtsis avaldas amet uue loetelu **määratud asutustest**, kellel on juurdepääs SISile (sh SIRENE bürood),⁸² mida ajakohastati kaks korda (augustis ja novembris). Eurodaci asutuste loetelu ajakohastati ja avaldati eu-LISA veebilehel mais.⁸³

Uuesti sõnastatud SISI määrustest tulenevate aruandluskohustuste täitmiseks kogus eu-LISA liikmesriikidelt kvartaliandmeid ning esitas juulis ja oktoobris asjaomastele sidusrühmadele **kvartalstatistika**.

Koolitused liikmesriikidele

Amet jätkas liikmesriikidele kohandatud koolituse pakkumist justiits- ja siseküsimate süsteemide tehnilise toimimise kohta, kohandades neid lõppkasutajate tuvastatud vajaduste ja teadmislünkade järgi ning säilitades suurepärase rahulolutaseme. 2023. aastal **korraldas eu-LISA 41 koolitust** (kohapeal ja veebis), sealhulgas 17 tegevust, mida algselt ei kavandatud, kuid mis korraldati vastuseks liikmesriikide esile tõstetud tekkivatele vajadustele.

Kokku osales 2023. aastal eu-LISA koolitustel üle **4110 inimese** ehk rohkem kui kunagi varem. Ameti veebipõhisele õpihaldussüsteemile juurdepääsuks loodi üle 780 uue konto ja registreeriti ligi 3000 uut osalist veebikoolitustele. **Uuendatud SISI käivitamise** toetamiseks korraldas eu-LISA kohalike SIRENE büroode toetusel kohapealsed koolitusüritused, juunis Sofias (uus SIS SIRENE jaoks) ja novembris Vilniuses (uus SIS AFIS SIRENE jaoks). Amet rakendas uut käsitlust (kasutades matkimisõppust vastuvõtva riigi toetusel).

⁷⁶ „Õigusmõistmise digipööre: muutes väljakutsed võimalusteks“, november 2023, Madrid (Hispaania).

⁷⁷ eu-LISA pressiteade „eu-LISA kaaskorraldab 2023. aasta EAB teadusprojektide konverentsi“, september 2023.

⁷⁸ SIS II 2022. aasta statistika ja teabeleht, veebruar 2023.

⁷⁹ Eurodaci aastastatistika 2022 ja teabeleht, mai 2023.

⁸⁰ Eurodaci 2022. aasta aruanne ja teabeleht, august 2023.

⁸¹ SIS II tehniline toimimisaruanne 2021–2022 ja teabeleht, detsember 2023.

⁸² Pädevate asutuste nimekirjad on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas, 66. aastakäik, C 85, 7. märts 2023.

⁸³ Eurodaci määratud asutuste nimekiri 2023, mai 2023.

Arvestades suurepäraseid tulemusi ja osalejatelt saadud tagasisidet, kavatakse amet selle uue käsitlemisega jätkata.

Kuigi süsteemide koostalitlusvõime peatseks toimumiseks suureneb mitmele süsteemile suunatud koolitustegevus, keskendudes peamiselt koolituspüüdlused kõigi eu-LISA hallatavate või arendatavate süsteemide veebikursuste valmimiseks, üldnimetusega „Alusteadmised“.⁸⁴ Need kursused on kättesaadavad kõigile uutele töötajatele, kes soovivad tunda õppida konkreetse süsteemi aluseid. 2023. aastal ajakohastas eu-LISA SISI ja SIRENE uuendatud versiooni olulisi kursusi.

Kogu 2023. aasta jooksul ajakohastas amet korrapäraselt **aasta koolituskava**, lisades vajaduse korral uued koolitustegevused ja kalibreerides samal ajal koolitusajakava uute süsteemide ajakohastatud tarnekavade alusel. Toimus kolm kohtumist **riiklike kontaktpunktidega**: märtsis toimusid veebikohtumised 2023. aasta koolituskava tutvustamiseks ning juunis vahearuande ja aasta koolitusvajaduste analüüsi tutvustamiseks. Oktoobris Tallinnas toimunud aastakoosolekul, mis toimus hübriidsena koos füüsilise osalusega, keskenduti 2023. aasta tegevusele ja 2024. aasta koolituskava kavandile. Lisaks jagasid Prantsusmaa ja Soome riiklikud kontaktpunktid oma koolitustegevust, tuues esile, kuidas nad lõimivad eu-LISA tegevusi ja vahendeid oma riiklikesse programidesse.

eu-LISA jaoks oli oluliseks vahe-eesmärgiks **uuendatud õpihaldussüsteem**. Uut, suurema kasutusmugavusega ja kasutajasõbralikku veebipõhist õppeplatvormi esitleti juuni lõpus. Uus platvorm pakub spetsiaalselt liikmesriikidele suunatud veebipõhiseid koolitusressursse ning tagab ööpäevaringse juurdepääsu teadmiste ja koolitusmaterjalidele. See on koolitusstrateegia oluline osa, sest praegu osaleb 96% eu-LISA koolitusel osalejatest veebikursustel.

Amet tegi tihedat koostööd CEPOLi ja Frontexiga ühiste koolituskursuste korraldamisel ja eksperditeadmiste jagamisel vastastikuse huvi valdkondades, millel oli 28 panust, keskendudes eelkõige EESile ja ETIASele.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Rahulolu koolitustega	punktid keskmiselt üle 4 (skaalal 1...6)	Eesmärgikohane: 5,34 <i>Allikas: koolitusürituste hinnangud</i>

Schengeni hindamised

Schengeni ala tõhus toimimine sõltub keerukast regulatiivsest ja poliitikaraamistikust ning juhtimisest. Schengeni õigustiku nõuetekohase rakendamise tagamiseks pakub eu-LISA oma eksperditeadmisi vaatejana **Schengeni hindamistele**, mis keskenduvad SISI/SIRENE koostööle ja ühisele viisapoliitikale (sh VIS). Seejärel panustavad eu-LISA eksperdid hindamisaruannetesse.

2023. aastal osales eu-LISA viies SISI/SIRENE kohapealses Schengeni hindamises Leedus (mai), Soomes (juuni), Lätis ja Küprosel (oktoober) ning Eestis (november). Igaks selliseks hindamiseks korraldas eu-LISA hindamisrühmale erilise veebiseminari, mis toimus tavaliselt nädal enne kohapealset külastust. Amet osales ka CEPOLi poolt oktoobris Tšehhi Vabariigis korraldatud koolitusel.

Seoses ühise viisapoliitika (sh VIS) hindamisi, toetas eu-LISA 2023. aastal nelja kohapealset hindamist konsulaaresindustes: Hispaania (Ecuadoris ja Santo Domingos veebruaris), Soome (Araabia Ühendemiraatides juunis), Leedu (Kasahstanis ja Armeenias juunis) ning Horvaatia (Türgis ja Lõuna-Aafrikas detsembris). Lisaks toetas amet viisapoliitika aastakoolitust, mille komisjon korraldas oktoobris Türgis.

Lisaks aitas eu-LISA kaasa temaatilisele Schengeni hindamisele, mis keskendus saabuvale uimastikaubandusele, aidates koostada küsimustikku, analüüsides liikmesriikide panust ja abistades kohapealseid külastusi Belgia, Prantsusmaa ja Saksamaa sadamates (oktoobris).

⁸⁴ eu-LISA video: „Alusteadmiste kursuste tutvustus“.

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Teadus- ja tehnoloogiaseire	
Teadus- ja tehnoloogiaseire tavategevus	Valmis - uute ja arenevate tehnoloogiate seire (akadeemilistest ringkondadest ja tööstusest); - esimene akadeemiline dokument, mida esitleti konverentsil IWB 2023 aprillis; - kaks tööstuse ümarlauda: küberkerksus (juunis) ja õigusmõistmise digipöörde (novembris); - identiteedihalduse teadus- ja tehnoloogiaseire aastaaruande koostamine; - teadusstrateegia koostamine (konsultatsioonid rände ja siseasjade peadirektoraadi, Europoli, EMCDDA, Frontexi ja FRAGA); - ELi sisejulgeoleku innovatsioonikeskus: panus ühisprojektidesse, nt AP4AI;⁸⁵ - ELi andmeruum justiits- ja siseküsimuste valdkonnas: uute kasutusmallide arendamine ja koolitus.
Tehisintellekti suutlikkuse arendamine, sh tippkeskuse loomine tavategevus	Valmis toetati toimingute tehisintellektlahenduse kontseptsioonitöenduse projekti rakendamist.
ELi teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi osade rakendamise toetamine tavategevus	Valmis - aidati kaasa rände ja siseasjade peadirektoraadi korraldatud julgeoleku-uuringute üritusele (SRE 2023) oktoobris 2023; - kaaskorraldati Euroopa biomeetriaühenduse teadusprojektide konverents septembris 2023; - aidati kaasa mitmele Euroopa julgeoleku valdkonna teadusuuringute ja innovatsiooni kogukonna (CERIS) üritusele, mille korraldas rände ja siseasjade peadirektoraat;⁸⁶ - osaleti sisejulgeoleku valdkonna ettepanekute hindamisel.
Uurimistulemuste lõimimine rakenduste olulusringi tavategevus	Valmis - aidati kaasa eu-LISA biomeetria tööühma koosolekutele; - aitas kaasa ELi sisejulgeoleku innovatsioonikeskuse tegevusele: asjakohaste projektide, teadus- ja suutlikkuslünkade kaardistamine justiits- ja siseküsimuste valdkonnas; andmekvaliteedi standardimise tegevuskava: 4. ja 5. eduaruanne; - aidati tihedas koostöös Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskusega (JRC) kaasa kvaliteediparameetrite arendamise projektile.
Koolitused liikmesriikidele	
Koolitused liikmesriikidele tavategevus	Valmis - kokku korraldati 41 koolitust (sh kohapealsed ja veebikursused), - aasta koolituskava ajakohastamine vastavalt tekkivatele vajadustele ja kohapealse aastakoosoleku korraldamine riiklike kontaktpunktide võrgustikuga (oktoober), - käivitati uuendatud eu-LISA õppe- ja koolitusplatvorm; - koostöö CEPOLi ja Frontexiga, korraldades justiits- ja siseküsimuste süsteemide kasutamise ühiskoolitusi ning jagades eksperditeadmisi vastastikuse huvi valdkondades, andes 28 panust nende koolitustegevusele, keskendudes eelkõige EESile ja ETIASile.
Strateegia ja aruandlus	
Justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide aruannete ja koondstatistika koostamine tavategevus	Valmis - avaldati Eurodaci ja SIS II kohustuslikud statistika- ja tehnilise toimimise aruanded, - koostati ja avaldati SISi ja Eurodaci jaoks määratud asutuste loetelud; - statistika jagamise sisepoliitika, mis esitatakse haldusnõukogule, - andmete kogumine VISi aastate 2022–2023 tehnilise toimimise aruande jaoks, - pidev toetus komisjonile tegevuskava võrgustiku algatustes.
Schengeni hindamised	
Panus Schengeni hindamismehhanismi tavategevus	Valmis

⁸⁵ Tehisintellekti vastutuse põhimõtete (AP4AI) projekt on üks keskuse 5 katseprojektist, mille eesmärk on koostada ülemaailmne raamistik tehisintellekti vastutuse kohta poliitika, julgeoleku ja õigusmõistmise valdkonnas. Lisateave on [AP4AI projekti ametlikul veebilehel](#).

⁸⁶ Lisateave on [CERISi ametlikul veebilehel](#).

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
	- komisjoni Schengeni hindamisi käsitlevate taotluste menetlemine määratletud tähtaegade jooksul; - osalemine SISI/SIRENE viiel Schengeni hindamisõppusel Leedus (mai), Soomes (juuni), Islandil (august), Küprosel ja Lätis (oktoober); - osalemine ühise viisapoliitika (sh VIS) hindamistes kolmandates riikides: Hispaania (veebruari), Soome ja Leedu (juuni) ning Horvaatia (detsember); - osalemine saabuval uimastikaubandusele keskenduvast Schengeni temaatilises hindamises, tehes oktoobris kolm kohapealset külastust (Belgia, Saksamaa ja Prantsusmaa); - osalemine koolitustel: SIS/SIRENE Tšehhi Vabariigis (oktoober) ja ühine viisapoliitika (sh VIS) Türgis (oktoober).

4. Taristu ja võrgud

Selles peatükis on ülevaade eu-LISA tegevusest seoses usaldusväärse taristu tagamisega kõigi süsteemide majutamiseks ning turvalise side ja andmete edastamise tagamisega. Amet peab tagama kõigi justiits- ja siseküsimuste süsteemide kõrgetasemelise turvalisuse ja katkematu käideldavuse lõppkasutajatele kahes tehnilises keskses – üks Strasbourgis (Prantsusmaa) ja teine St. Johann im Pongaus (Austria) –, osutades samal ajal süsteemide käitamiseks vajalikke tehnilisi teenuseid ja tagades lõppkasutajatele ööpäevaringse operatiivtoe.

4.1. Võrgud

Sidetaristu tagab **turvalise ja töökindla andmeedastuse** justiits- ja siseküsimuste süsteemide ja nende lõppkasutajate, st liikmesriikide ja asjaomaste ELi asutuste vahel. Lisaks võimaldab sidetaristu otseühendust ameti Strasbourgis asuva tehnilise põhikeskuse (kesküksuse) ja St. Johann im Pongaus (Austria) asuva varukeskuse vahel.

Sidetaristu kasutab **võrku TESTA-ng** (uue põlvkonna üleeuroopaline valitsusasutuste telemaatiliste teenuste süsteem), mis on avalikust Internetist eraldatud tuumikvõrk.⁸⁷ TESTA-ng võrgus kasutab eu-LISA justiits- ja siseküsimuste süsteemide käitamiseks kolme domeeni: SISI domeen SISI ja SIRENE Maili jaoks,⁸⁸ VISi domeen VISi (sh VISMaili⁸⁹), EESi ja ETIASi jaoks, EuroDomain Eurodaci, DubliNeti ja ECRIS-TCNi jaoks⁹⁰. Lõppkasutajad ühenduvad iga domeeniga eraldi (ka füüsiliselt eraldatud kasutaja ruumides), tavaliselt kahe eraldi võtmevalmis pääsupunkti (TAP) kaudu.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- Mais 2023 määrati eu-LISA **kohalikuks internetiregistriks** (LIR) ja sai Euroopa piirkondliku internetiregistri liikmeks.

Sidetaristu operatiivjuhtimine

Peamine eesmärk 2023. aastaks oli sidetaristu käitamine kooskõlas asjakohaste eeskirjade ja teenustaseme lepingutega, kusjuures SISI ja VISi sidetaristu käideldavus peab olema **99,99%**.

Et tagada SISI ja SIRENE Maili andmete turvalisus, on eu-LISA hallanud lisaks TESTA-ng teenuse osutaja tagatud andmekrüptimisele SISI ja VISi valdkonna jaoks teist krüptimiskihti, mille käideldavuse tase oli **100%**.

Pärast Küprose liitumist SISiga ja Horvaatiale täieliku juurdepääsu andmist VISile **laiendas amet uute liikmesriikide juurdepääsu SIRENE Mailile ja VIS Mailile**.

Kogu aasta jooksul jätkas eu-LISA liikmesriikide toetamist, koordineerides ja hallates olemasolevate

⁸⁷ Euroopa Komisjon haldab lepingut eraõigusliku teenusepakkujaga, kes käitab **TESTA-ng võrku**. Komisjon alustas 2018. aastal ettevalmistusi TESTA raamlepingu arendamiseks, mille tulemuseks peaks olema uute sidetaristuteenuste kavandamine ja ülesehitamine 2023. aastal. Aprillis teatas komisjon siiski ametile, et menetlus tühistatakse pärast Euroopa Kohtu asepresidendi korraldust hoiduda lepingu sõlmimisest, pärast märkimist, et olukord avaldab rasket ja negatiivset mõju TESTA programmile. Toimuvad arutelud komisjoniga, et tagada talitlus pidevus kuni uue TESTA taristu loomiseni.

⁸⁸ **SIRENE Mail** on sidemehhanism, mida riiklikud SIRENE bürood kasutavad SISI hoiatusteadetega seotud lisateabe saamiseks.

⁸⁹ **VISMail** on teabevahetuse mehhanism, millega riiklikud viisad väljastavad asutused konsulteerivad Schengeni viisatootluste küsimustes.

⁹⁰ Amet kasutab koostalitluskomponente kõigis kolmes valdkonnas.

juurdepääsupunktide üleviimist uutesse andmekeskuste asukohtadesse, paigaldades samal ajal uued ja eemaldades kasutuselt vanad pääsupunktid. Lisaks tagas amet võrguteenuste haldamise ja võrgukomponentides vajalike muudatuste tegemise, et säilitada ja arendada TESTA-ng taristut ning kindlustada süsteemi toimingute talitluspidevus. Eelkõige **tugevdas amet TESTA-ng võrgu kerksust**, parendades juurdepääsuliine oma tegevuskohtades ja mõnes liikmesriigis.

Sidetaristu täiendamine ja arendamine

Mais 2023 jõudis eu-LISA olulise vahe-eesmärgini: **amet nimetati kohalikuks internetiregistriks** (LIR) ja sai Euroopa piirkondliku internetiregistri liikmeks. Amet võib nüüd jagada IP-aadresse lõppkasutajatele teenusepakujana või kasutada neid oma taristu jaoks. Selle tegevuse toetamiseks hankis eu-LISA olulisi internetiressursse (nt autonoomne süsteeminumber, IPv6 ja IPv4 aadressiplokid), et luua ühendus internetiga ja pakkuda avalikke justiits- ja siseküsimuste teenuseid, nt EESi/ETIASe veebiteenuseid.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Laivõrgu (WAN) käideldavus (SIS ja VIS) ⁹¹	≥99,99%	Eesmärgikohane: 99,99% <i>Allikas: teenustaseme kokkulepped ja TESTA toimimise kvartaliaruanded</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Sidetaristu operatiivjuhtimine	
Sidetaristu operatiivjuhtimine tavategevus	Valmis - sidetaristu käitamine, taotluste ja intsidentide käsitlemine; - sidetaristu muudatuste haldamine, sh uued pääsupunktid, pääsupunktide teisaldamine, pääsupunktide jõudlustäiendused ja liinide mitmekesisus; - teise krüptimiskihhi lahenduste kasutamine SISi ja VISi jaoks, sh VISi teise krüptimiskihhi lahenduse värskendamine; - Horvaatia lisati VIS-maili, Küpros SIRENEmaili; jätkuvad ettevalmistused Frontexi lisamiseks; - komponentide kavandamine uute süsteemide ja koostalitluskomponentide jaoks; - TESTA võrguteenuse pakkuja poolt EESi (sh veebiteenused), sBMSi ja VIS-EESi koostalitlusvõime jaoks tehtavate võrguarenduste lepingute ja eelarvete järelevalve ja haldamine; - EESi põhitaristu, VISi ja sBMSi taristu, sh riiklike ühtsete liideste ja internetitsooni konfiguratsioonid ja kasutuselevõtt; - EESi ühendamine VISi sidetaristuga, et alustada katsetamist liikmesriikidega.
VISMaili ja SIRENEmaili majutava kesktaristu korrigeeriv hooldus ja seire tavategevus	Valmis - justiits- ja siseküsimuste süsteemide taristu ööpäevaringne seire; - kerge kohanduva hoolduse pakumine; - litsentside pikendamine, riistvara ja kaubandusliku valmistarkvara hooldus.
Sidetaristu täiendamine ja arendamine	
Võrgujõudluse kavandamine ja toimimise täiustamine projekt: Üleandmiskoopäev ühtses programmdokumendis: 2024	Toimub - üldlahenduse ja materjalide loetelu (komponendid, juhised, nõuded) viimistlemine, - saadeti pakumuse taotlus.

4.2. Andmekeskused

Ameti andmekeskused, kesksus Strasbourgis (Prantsusmaa) ja varukeskus St. Johann im Pongaus (Austria) moodustavad taristu, mis majutab füüsiliselt kõiki eu-LISA hallatavaid IT-süsteeme ning ka muid operatiiv- ja mitteoperatiivsüsteeme, mida on vaja arendamiseks ja testimiseks. Need on eu-LISA põhivarad, mis on ameti volituste täitmiseks kriitilise tähtsusega.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- eu-LISA võttis kasutusele spetsiaalse **andmekeskuste taristuhalduse (DCIM) vahendi**, et tõhustada

⁹¹EuroDomaini tulemuslikkuse näitaja eest vastutab komisjoni digiteenuste peadirektoraat (DIGIT).

taristu optimeerimist ja energiahaldust.

Andmekeskuse operatiivjuhtimine

2023. aastal oli põhieesmärk luua kooskõlas teenustaseme kokkuleppega suure käideldavusega andmekeskus. Amet võttis kõik vajalikud meetmed, et hoida mõlemad üksused pidevalt töökorras, aidates kaasa süsteemi kõrgetasemelisele toimimisele, eelkõige nende **ööpäevaringsele käideldavusele**.⁹² Mõlemas asukohas haldas eu-LISA andmekeskuse juurdepääsu ja tarneid kõigile sidusrühmadele läbipaistvalt erilise veebiteenuse kaudu.

Kogu 2023. aasta jooksul hoidis eu-LISA kriitilised varad, rajatised ja seadmed täielikult töökorras ning parendas nende üldist teenustoimivust ja skaleeritavust. Eelkõige alustati vanade süsteemide kasutuselt kõrvaldamist, et vähendada sõltuvust füüsilisest juurdepääsust andmekeskustele ja soodustada kaugpöördust. Sel eesmärgil võimaldati järk-järgult kõigi süsteemide ja tehnilise taristu tegevuskeskkondade jaoks teenuste tugi ja protsesside juhtimise ühendamine.

Toimingute ja projektide toetamiseks jätkas amet andmekeskuse teenuse käsitlemise arendamist ja rakendamist, et tsentraliseerida justitiis- ja siseküsimuste süsteemide IT-alustaristu operatiivjuhtimine, seire ja jõudluse kavandamine. Toimingute tõhustamiseks on eu-LISA võtnud kasutusele spetsiaalse **andmekeskuste taristuhalduse vahendi**, milles on mitu moodulit, näiteks taristu optimeerimise ja energiahalduse moodul.

Andmekeskuse täiendused ja arendamine

Täiendava või ajutise puhverjõudluse saavutamisel jõudlusvajaduste täitmiseks tulevikus jätkas eu-LISA oma andmekeskuste optimeerimist ja ümberkorraldamist liigendatud kaabelduse ja jahutuse optimeerimiseks riulite paigalduse muutmise kaudu. Strasbourgi andmekeskuse ruumi optimeerimiseks hindas amet kõiki elektripaigaldisi. Amet liikus ka edasi **Strasbourgi tulevase modulaarse andmekeskuse** ettevalmistamisel, selle eesmärk on tagada täiendav puhverjõudlus, mida on vaja peamise andmekeskuse ülesehituse ajakohastamiseks tulevikus. Modulaarne andmekeskus suurendab ka uute justitiis- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide jõudlust 50%.

Amet rakendas ja parendas ka energiakasutuse seiret, võimaldades mõõta iga seadmestatud riuli elektritarvet ja koormust. Lisaks häälestas amet veebipõhise **keskkonnajuhtimissüsteemi** täielikku seadistust, millel on andmekeskuse juhtmeta temperatuuri-, niiskus- ja rõhuandurite võrk. St. Johann im Pongau varukeskuses maksimeeriti tihedas koostöös Austria ametiasutustega olemasolevat jahutusjõudlust, kohandades hüdraulikaseadmeid ja pumpi ning tehes muid täiendusi.

Lisaks jätkas eu-LISA majutusteenuste osutamist Frontexi ja Euroopa Liidu Varjupaigaameti (EUAA) varusüsteemidele kooskõlas vastavate kahepoolsete lepingutega ning osutas tuge vastavalt 35 ja 20 korral.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Varukeskuse käideldavus	Varukeskus kasutusel ja töötab ööpäev ringi	Osaliselt eesmärgikohane: <i>Allikas: seirevahend SM9.</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Andmekeskuse operatiivjuhtimine	
Varukeskuse tegevus- ja jooksevkulud tavategevus	Valmis - pideva hoolduse pakkumine varukeskuses; - pääsukontroll andmekeskuste eriveebiteenuste kaudu, sh tarnete järelmeetmed ja registreerimine; - Austria ametiasutuste toetamine tehnilise/organisatsioonilise lahenduse õigeaegsel rakendamisel, et täita olulisi jõudlusnõudeid.
Füüsilise võrgutaristu konsolideerimine tavategevus	Valmis

⁹² Teenused on kasutusel. Uute talitlussüsteemide järkjärguline kasutuselevõtt suurendab nõudlust tegevuskohtade jõudluse järele. Seoses vajaliku ennetusajaga, on juhtimisotsuste kohaselt võetud ajutised meetmed praegu veel jõus.

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
	- parendada teenuste üldkvaliteeti ja sooritust; - kriitilise tähtsusega füüsilise taristu ajakohastamine ja täiustamine, säilitades samal ajal selle katkematu käideldavuse, eelkõige tootmiskeskonna (PRD) jaoks; - vanade paigaldiste üleviimine hästi dokumenteeritud liigendatud kaabeldusele, paljude vanade kaablite ja ühefaasiliste elektrikatkestite tuvastamine ja eemaldamine, et teha ruumi uutele, võimsamatele projektidele; - uus andmekeskuste taristuhalduse vahend: andmete lõimine, sh 3025 vara, mis sisestati 2023. aastal.
Andmekeskuste täiendused ja arendamine	
Kesküksuse ja varukeskuse operatiivtegevus ning arengud ja täiustused tavategevus	Valmis - tugi sidusrühmadele kõigi tegevuste prognoosimisel ja kavandamisel; - rakendamisjärgsed tehnilised läbivaatamised kui teenus, mille eesmärk on tagada standardite järgimine; - tugi standardite, õiguslike ja regulatiivsete kohustustega seotud projektidele; - koostöö varahaldusega, et tuvastada teenuskulud; - talitluspidevuse kava taristu paigaldamine valmis oktoobris 2023.

4.3. Ühine jagatud platvorm (CSP)⁹³

Ühine jagatud platvorm on skaleeritav, väle ja standarditud taristuplatvorm, mille kaudu osutatakse kõigi eu-LISA hallatavate IT-süsteemide käitamiseks vajalikke tehnilisi teenuseid.⁹⁴ Tipptasemel tehnoloogiaid rakendades pakub platvorm ressursitõhusat raamistikku, lihtsustades arendus- ja operatiivülesandeid (DevOps-i põhine kasutelevõtu konveier) ning tagades taristuhalduse ulatusliku automaatika (koodtaristu).

PÕHITÄHELEPANEKUD

- Amet tagas **ühise jagatud platvormi** pideva toimimise ja teenuste osutamise.
- Amet võttis kasutusele kohapealse konteinerplatvormi, et vähendada tarneaega automatiseerimise abil, ning lõi CI-/CD-konveieri (pidev lõimimine, üleandmine ja kasutuselevõtt), et parendada tõhusust ja kiirendada uute rakenduste kasutuselevõttu.
- Amet käivitas **tervikliku pilvplatvormi**, et katsetada ja kontrollida pilvtehnoloogiaid asjakohaste töökoormuste majutamiseks.

Taristu operatiivjuhtimine

2023. aastal oli põhieesmärk tagada ameti võrgu ja taristu pidev toimimine, pakkudes parandavat hooldust (sh puhtalt riistvara hooldust ja kaubandusliku tarkvara litsentside pikendamist) ning hallates juurdepääsu justiits- ja siseküsimumiste süsteemidele turvalise haldusvõrgu kaudu. Kogu 2023. aasta jooksul **haldas eu-LISA edukalt ühist jagatud platvormi**, mis teenindab kõiki põhitegevussüsteeme – ühine jagatud platvorm oli täielikult käideldav ja kõik probleemid lahendati vastavates teenustaseme kokkulepetes määratletud eesmärkide raames. Lisaks osutas eu-LISA **kohanduvat hooldust tsükliiliste versioonide** kaudu, hoides kõik süsteimid ajakohased ja hinnates täpselt kõiki vajalikke asendusi.

Edasise kasvu ning põhitegevussüsteemide tõhusama ülesehituse, tarnimise ja toimimise vajaduse täitmiseks käivitas eu-LISA **nutika hostimise algatuse**, millega tutvustatakse uusi kontseptsioone ja tehnoloogiaid suuremahuliste IT-süsteemide majutamisel, keskendudes viiele põhimõttele: skaleeritavus, kestlikkus, stabiilsus, turvalisus ja suveräänsus. See hõlmab **kohapealse konteinerplatvormi rakendamist**, et automaatika abil oluliselt vähendada tarneaega, ning **CI/CD-konveieri loomist** (pidev lõimimine, tarne ja kasutuselevõtt), et tõhustada kasutuselevõtu protsessi ja kiirendada uute rakenduste kasutuselevõttu. Amet kasutab seda ETIASe, koostalitluskomponentide ja tulevaste süsteemide ehitamiseks ja kasutuselevõtuks.

Lisaks arendas eu-LISA **põhjalikku pilvplatvormi** (CCP), et katsetada ja kontrollida pilvtehnoloogiate kasutamist asjakohaste töökoormuste majutamisel. Lisaks kavandas amet **mobiilirakenduste ehitamise konveieri**, mida on vaja uute süsteemide rakenduste loomisel.

Samuti jätkas amet liikmesriikides EESi riiklike ühtsete liideste (NUI) ning EESi, ETIASe ja e-CODEXi

⁹³ Varasem nimetus **ühine jagatud taristu (CSI)**.

⁹⁴ Praegu majutab ühine jagatud platvorm mitut väiksemat süsteemi (nt SIRENE Mail ja VIS Mail) ning kõik uued süsteimid (nt VIS EESI jaoks, sBMS).

Tulevikus hakkab platvorm majutama kõiki süsteeme koos ameti volituste all olevate kõigi muude platvormidega.

internetitsooni rakendamist.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Intsidendile vastamise aeg	Tootmiskeskonnad (kesküksus/varukeskus): kriitiline/suur <10 minutit; mõõdukas/väike <30 minutit Muud keskkonnad (kesküksus/varukeskus): kriitiline/suur <15 minutit; mõõdukas/väike <60 minutit	Eesmärgikohane <i>Allikas: SM9</i>
Intsidendi lahendamise aeg	Tootmiskeskonnad: kriitiline <4 tundi, suur <8 tundi, mõõdukas <6 päeva, väike <30 päeva Muud keskkonnad: kriitiline <4 tundi, suur <8 tundi, mõõdukas <8 tööpäeva, väike <1 kuu	Eesmärgikohane <i>Allikas: SM9</i>
Süsteemi/teenuse käideldavus	Tootmiseelsed keskkonnad: 99,50% Tootmiskeskonnad: 99,99%	Eesmärgikohane <i>Allikas: SM9</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Operatiivjuhtimine	
Põhitegevussüsteeme majutavate ühise jagatud kesktaristu komponentide korrigeeriv hooldus ja seire <i>tavategevus</i>	Valmis - ööpäevaringne süsteemitaristu seire, sh väike kohanduv hooldus; - üleminek uuele hooldustugiteenuse pakkujale; - litsentside pikendamine, riistvara ja kaubandusliku valmistarkvara hooldus.
e-CODEX-it majutava kesktaristu korrigeeriv hooldus ja seire <i>tavategevus</i>	Toimub - proovikeskkonna kasutuselevõtt, - oodatakse tootmissüsteemi kasutuselevõttu.
ECRISit majutava kesktaristu korrigeeriv hooldus ja seire <i>tavategevus</i>	Toimub - taristuprojekti ettevalmistamine, - määratleti taristuplatvorm.
EESI majutava kesktaristu korrigeeriv hooldus ja seire <i>tavategevus</i>	Toimub – uus üleandmisaeg 2024 - määratleti taristuplatvorm, - jätkub tootmiseelsete ja testkeskkondade kasutuselevõtt.
Eurodaci majutava kesktaristu korrigeeriv hooldus ja seire <i>tavategevus</i>	Valmis - ööpäevaringne taristuseire, - väike kohanduv hooldus ja serveri värskendamine.
sBMSi majutava kesktaristu korrigeeriv hooldus ja seire <i>tavategevus</i>	Toimub – uus üleandmisaeg 2024 - määratleti taristuplatvormi projekt, - jätkub tootmiseelsete ja tootmiskeskondade kasutuselevõtt.
VISI majutava kesktaristu korrigeeriv hooldus ja seire <i>tavategevus</i>	Valmis - ööpäevaringne taristuseire, sh väike kohanduv hooldus; - üleminek uuele hooldustöövõtjale; - litsentside pikendamine, riistvara ja kaubandusliku valmistarkvara hooldus.
Põhitegevussüsteeme majutava kesktaristu arendamine, värskendamine ja kohanduv hooldus <i>tavategevus</i>	Valmis - ööpäevaringne taristuseire, sh väike kohanduv hooldus; - litsentside pikendamine, riistvara ja kaubandusliku valmistarkvara hooldus.
Konfiguratsioonihalduse süsteemi taristu operatiivjuhtimine <i>tavategevus</i>	Valmis - konfiguratsioonihalduse andmebaasi (CMDB) haldamine ja ajakohastamine, sh uute põhitegevussüsteemide loendite kasutuselevõtt; - konfiguratsioonihalduse aruannete ja statistika esitamine; - mitme avatud auditisoovituse sulgemine.
Operatiivplatvormidele juurdepääsu taristu käitamise korraldamine (EUWS-teenused) <i>tavategevus</i>	Valmis - lõppkasutaja töökohtade (EUWS) taristu uuendamine, - lõppkasutaja töökohtade lõpp-punktide ja seonduvate teenuste pakkumine, - SERENA (turvalise kaugpöörduse) VPN-lahenduse kasutuselevõtt.
Põhitegevussüsteemide (CBS) Oracle'i litsentside hoolduse pikendamine <i>tavategevus</i>	Valmis - andmebaasi hooldusluba nõuetekohaselt pikendatud; - SISi üleviimine uue andmebaasitehnoloogia alla, edasine uuendamine toimub; - pakuti ETIASe, ECRIS-TCNi ja koostalitlusvõime jaoks ühist konteinerplatvormi.

5. Otsene tugi toimingutele

Järgmises osas on ülevaade justiits- ja siseküsimumuste süsteemide operatiivjuhtimisel antud toetusest. See hõlmab turbe ja talitluspidevuse tagamist, samuti oluliste IT-teenuste osutamist, näiteks talitlussuhete haldamist ja teenuste üleminekut. Koos pakuvad need tegevused usaldusväärseid ja kulutasuvaid lahendusi ja teenuseid liikmesriikidele ja teistele ELi justiits- ja siseküsimumuste infosüsteemide kasutajatele.

5.1. Turve ja talitluspidevus

Amet jälgib ja juhib pidevalt turberiske ning tagab eu-LISA-le usaldatud IT-süsteemide jaoks kehtestatud turbekontrollide tõhususe, nõuetekohase rakendamise ja juhtimise, sealhulgas küberturbemeetmete pideva täiustamise.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- **VISI taasteõppus** toimus edukalt oktoobris 2023.
- Amet on moodustanud **arvutiturbeintsidentidele reageerimise rühma (CSIRT)**.

2023. aastal keskenduti selle tagamisele, et igas infosüsteemis, sh ameti internetipoolsetes süsteemides rakendatakse riskihindamispõhist **sügavuti kaitse** käsitlust, mille järgi rakendab amet turbemeetmete kihte, et tagada kerksus intsidentide ja küberrünnakute suhtes.

Küberohtude õigeaegse tuvastamise ja neile reageerimise tagamiseks kasutab ja haldab eu-LISA turbeseire platvormi, küberturbeintsidentide kava, reageerimise käsiraamatuid ja ööpäevaringset valvekorraldust. Amet haldab koos CERT-EUga (Euroopa Liidu institutsioonide, organite ja asutuste infoturbeintsidentidega tegelev rühm) turbeteabe ja sündmuste haldamise süsteemi (SIEM), et tuvastada ametisisesest IT-süsteemide küberohud ja neile reageerida. Selles valdkonnas oli põhieesmärk tugevdada ameti kaitsevalmiduse taset, et tulla toime teatud riikide üha suureneva kübersõjategevusega. Amet on eelkõige CERT-EU toel ja juhendamisel parendanud oma küberturbehoiaid, tugevdanud küberkaitset ning suurendanud oma suutlikkust küberoperatsioone kiiresti avastada ja neile reageerida.

2023. aastal keskendus amet ka eu-LISA hallatavate suuremahuliste IT-süsteemide ja sidevõrkude **turberaamistiku ja -menetluste** tugevdamisele ja ajakohastamisele. Justiits- ja siseküsimumuste süsteemide operatiivjuhtimise raames jälgib ja haldab amet pidevalt turberiske, katsetades ja tõhustades turbekontrolle, et tagada **tõhus turbehoiaid**. Arvestades Venemaa jätkuvat agressiooni Ukraina vastu, on see taganud turbeohumaastiku pideva seire, keskendudes eelkõige hübriidohtudele. Geopoliitilist olukorda kaalutleti hoolikalt ka eu-LISA geograafilise jaotuse tõttu neljas ELi liikmesriigis (Eesti, Prantsusmaa, Austria ja Belgia), kus ohutase, peamiselt füüsilise ja kübertase, olid väga erinevad. Samal ajal jätkas amet oma talitluspidevuse juhtimissüsteemi ja organisatsioonilise kerksuse parendamist, et käidelda nõuetekohaselt mis tahes häirivaid intsidente ja tagada teenuste järjepidevus. Selles kontekstis keskenduti peamiselt ettevalmistustele (eesmärgid ja stsenaariumid) VISi taasteõppuseks oktoobris 2023. Õppusel osales üle 120 inimese (neist 70 tegutsejana), sealhulgas ENISA, 6 liikmesriiki ja TESTA-ng teenusepakkuja (lisateave on viisainfosüsteemi jaotises).

Uute IT-süsteemide arendamise lahutamatu osa on tagada nende lõimitud ja vaikumisi turvalisus. 2023. aastal keskenduti turbenõuete loomisele, mis suunavad justiits- ja siseküsimumuste infosüsteemide **üldise turbearhitektuuri** arendamist. Amet arendas ka justiits- ja siseküsimumuste IT-süsteemide jaoks **organisatsiooni turbearhitektuuri** etalonmodelit. Lisaks tegi eu-LISA turbekatsetusi (EES, VIS ja sBMS), lõimides samal ajal kogu vajaliku turbekatsetamise suutlikkuse (vahendid ja jõudlus) eu-LISA DevSecOps-põhisesse konveierisse (arendus, turve ja toimingud).

2023. aastal liikus amet edasi **turbesoovituste rakendamisel**, mis tulenesid mitmest auditist ja hindamisest (nt 2020. aasta siseauditi talituse audit IT-turbe kohta, EDPSi-poolne Eurodaci kontroll) ning varasematest koos liikmesriikidega peetud turbe- ja talitluspidevusõppustest.

eu-LISA võttis vastu mitu standardit ja suunist, et parendada oma **infoturbehalduse** süsteemi. Turberiskide haldamisel viimistles amet Eurodaci, EESi ja sBMSi riskianalüüse, turbekavu ja talitluspidevuse kavu. Lisaks ametisestele ekspertidele vaatasid need kavad turbeametnike võrgustiku (SON) raames läbi komisjoni, liikmesriikide ja Frontexi turbeekspertid. Lisaks pakkus eu-LISA septembris 2023 Euroopa Liidu Varjupaigaametile (EUAA) eksperditeadmisi ja konkreetset tehnilist tuge justiits- ja siseküsimumuste asutuste võrgustiku kriisihjeõppuse ettevalmistamisel. See oli esimene kord, kui kõik justiits- ja siseküsimumuste asutused osalesid ühises küberturbeõppuses.

Amet jätkas teadmiste ja parimate tavade vahetamist teiste ELi asutuste ja institutsioonidega talitluspidevuse küsimustes, eelkõige seoses Venemaa agressioonisõjaga Ukraina vastu. Et olla kursis kõige uuemate turbeküsimumustega, osaleb eu-LISA institutsioonidevahelise turbekoolituse ja -teadlikkuse rühma algatustes ning teeb koostööd turbeametnike võrgustikuga (SON). Mais korraldas amet turbeametnike võrgustiku 17. kohtumise Itaalias, mis keskendus ELi ohumaastikule, viimastele küberturbe väljakutsetele ja regulatiivsetele arengutele, ning oktoobris 18. kohtumise Tallinnas, mis käsitles küberturbe kerkust ja keskendudes tehiskäsitluse suundumustele ning ohtudele. Lisaks kohtus ameti IT-turbe töörühm kooskõlas eu-LISA side- ja infosüsteemide kaitse turbe-eeskirjadega iga kahe kuu tagant, et vahetada uusimat teavet turbeküsimumustes.

Vastavalt komisjoni otsustele koostöömenetluse kohta justiits- ja siseküsimumuste süsteemide koostalitlusvõime tagamiseks on amet moodustanud **arvutiturbeintsidentidele reageerimise rühma** (CSIRT).⁹⁵ Et suurendada veelgi turbeintsidentide haldamise suutlikkust, konsulteeris eu-LISA aktiivselt ka koostalitlusvõime nõuanderühmaga ning tegutses koostöörühmas NIS2 juhataja ja kaasjuhina oma turbeintsidentide koostöökorra ja rakendussuuniste koostamisel. Selles kontekstis on eu-LISA aktiivselt osalenud **kahe seadusandliku ettepaneku** koostamisel, mille komisjon esitas märtsis 2022, et parendada **infoturvet**⁹⁶ ja **küberturvet**⁹⁷ ELi institutsioonides, organites, asutustes ja ametites.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Seadusjärgsete turbe-eesmärkide rakendamise protsent	100%	Eesmärgikohane <i>Allikas: turvalisuse tagamise näidikud, rakendusaruanded</i>
Süsteemide (projekteerimine, arendamine, tootmine) turberiskide hindamise protsent	100%	Eesmärgikohane <i>Allikas: turvalisuse tagamise näidikud</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Turve ja talitluspidevus	
Hallatavad IT-turbeteenused tavategevus	Valmis - taotluste, tegevuste, probleemide, sündmuste, hoiatuste, intsidentide ja seonduvate järelmeetmete haldamine; - taristu nõrkuste ja turvehoiaku seire; - nõrkuste hindamine.
Tegevuse talitluspidevus tavategevus	Valmis - ameti turbearhitektuuri mudel justiits- ja siseküsimumuste valdkonna süsteemide jaoks; - arvutiturbeintsidentidele reageerimise rühm (CSIRT); - kaasaaitamine turbeametnike võrgustikule (SON), justiits- ja siseküsimumuste asutuste turbeametnike võrgustikule (JHASON), IT-turbe töörühmale, ENISA küberturvalisuse määruse katseprojektile; - eksperditeadmiste pakkumine EUAA-le (justiits- ja siseküsimumuste asutuste võrgustiku eesistuja 2023) 2023. aasta kriisijuhtimisõppuse korraldamiseks septembris.

⁹⁵ Komisjoni 16. septembri 2021. aasta rakendusotsused [C(2021)6663 ja C(2021)6664], millega kehtestatakse koostöömenetluse kirjeldus seoses turvaintsidentidega, mis mõjutavad või võivad mõjutada koostalitlusvõime komponentide toimimist või andmete kättesaadavust, terviklust ja konfidentsiaalsust, vastavalt [määruse \(EL\) 2019/817 artikli 43 lõikele 5](#) ja [määruse \(EL\) 2019/818 artikli 43 lõikele 5](#).

⁹⁶ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus **infoturbe** kohta liidu institutsioonides, organites ja asutustes, [COM\(2022\) 119 final](#).

⁹⁷ Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega nähakse ette meetmed **küberturvalisuse ühtlaselt kõrge taseme** tagamiseks liidu institutsioonides, organites ja asutustes, [COM\(2022\) 122 final](#).

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Infoturbe, infokindluse ja küberturvalisuse tagamise operatsiooniteenused tavategevus	Valmis Infoturbe ja -kindlus: - asjakohaste siseauditi talituse ja EDPSi soovitude rakendamine, - koostalitlusarhitektuuri turbenõuete määratlemine, - uute justiits- ja siseküsimumuste valdkonna süsteemide turbenõuete katsetamine, - kavandatud riskihindamiste tegemine, - eu-LISA julgeolekuraamistiku parendamine. Turbetoimingud ja reageerimine: - eu-LISA hallatavate kõigi justiits- ja siseküsimumuste süsteemide turbe tagamine; - turbeseire, intsidendihalduse, turvalise konfigureerimise ja kaitse, nõrkuste ja paikade pidevvalduse protsesside/mehhanismide arendamine; - välisauditite ja kontrollide tulemuste ja soovitude rakendamine. Küberturbe - küberturbe haldamine küberohtude leevendamiseks; - küberturbehoiaku küpsustaseme suurendamine vastavalt CERT-EU suunistele, rahvusvahelistele standarditele ja heale tavale; - arvutiturbeintsidentidele reageerimise rühm (CSIRT); - ettevalmistused CIRTi küberturbe seire, turbeintsidentidele reageerimise ja koostöövõimekuse akrediteerimiseks vastavalt protsessile TF-Introductor; - korrapärased küberturbeõppused (sinine/punane rühm) ja intsidentidele reageerimise kabinetiõppused; - uus DevSecOps-põhine turbekäsitlus pilveomaste tehnoloogiate kaitseks; - turbeteabe- ja sündmusehaldus (SIEM).
Ühine VISi ja EESi taasteõppus projekt: Üleandmiskoopäev ühtses programmdokumendis: 2024	Valmis oktoobris toimuv VIS 2023. aasta õppus (käsitlusalas oli ainult VIS, sest EES ei ole veel kasutusel).

5.2. Süsteemitoimingud

Oma pädevusse kuuluvate justiits- ja siseküsimumuste infosüsteemide pideva käideldavuse tagamiseks osutab amet ööpäevaringse eu-LISA kasutajatoe kaudu kõigile süsteemi lõppkasutajatele tugiteenuseid. Kasutajatugi vastutab teenusetaotluste menetlemise eest (standardmenetlused) ning koordineerib intsidentide (teenusekatkestused) ja probleemide lahendamist (algpõhjuste uurimine). Tõhusate toimingute jaoks haldab amet ka **IT-teenuste halduse (ITSM) vahendeid**.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- Klientide rahulolu-uuringud on järjepidevalt näidanud teenuse kvaliteedi positiivset suundumust, saavutades 2023. aastal üldise rahulolu skoori **97,3%**.
- Amet on pakkunud kõigile tootmissüsteemidele igakülgset ööpäevaringset tuge puhkepäevadeta, tagades stabiilsuse ja katkematu teenuse aasta ringi.

Tegevustugi

2023. aastal oli põhieesmärk tagada **süsteemi lõppkasutajatele pidev ja kvaliteetne esimene ja teise tasandi tugi**. Aruandeperioodil menetles eu-LISA kasutajatugi 1404 teenusetaotlust ja 2336 intsidenti seoses kõigi kasutusel olevate justiits- ja siseküsimumuste süsteemidega. Süsteemi lõppkasutajad esitasid kokku 1019 piletit ja veel 2681 piletit, mis esitati ametisiselt kas tavapärase süsteemiseire käigus või kohapealsete töövõtjate poolt.

Tabel 1. 2023. aastal käsitletud intsidentide ja teenusetaotluste arv

	SIS	VIS	Eurodac	Kokku
Intsidentid⁹⁸	1230	403	703	2336
liikmesriikide avatud	184	83	308	575
esitati ametisiselt	1046	320	395	1721
Teenusetaotlused	864	206	334	1404
liikmesriikide avatud	172	75	197	444

Tabel 2. Intsidentide jaotus prioriteetsuse ja süsteemi järgi

Prioriteetsus ⁹⁹	SIS	VIS	Eurodac	Kokku
väike	149	120	91	360
mõõdukas	902	255	552	1709
suur	170	28	53	251

⁹⁸ Intsident on kavandamata üksikündmus, mis põhjustab teenuse häireid; probleem on ühe või mitme intsidenti algpõhjus.

⁹⁹ Intsidenti prioriteedi määravad mõjutatud teenuse mõju talitlusele ja intsidenti lahendamise kiireloomulisus.

esitati ametisiseselt	692	131	137	960	kriitiline	9	0	7	16
					Kokku	123 0	40 3	703	2336

Aruandeperioodil vahetati SISI keskuste vahel neli korda, VISi kolm korda ja Eurodaci kaks korda. Mõnele kriitilisele intsidendile vaatamata töid töökindlad protsessid, ameti tugirühmade ja muude tegevusrühmade ning välistöövõtjate tõhus koostöö kaasa süsteemide hea käideldavustaseme justits- ja siseküsimuste kogukonnale. Tugirühmad osalesid ka keerukate uute versioonide (nt uuendatud SISI) ettevalmistamisel ja alustasid koolitust seoses uute süsteemidega (nt EES, sBMS).

Tegevusteenuste vahendid

Veel üks 2023. aasta eesmärk oli tagada eu-LISA hallatavate **justits- ja siseküsimuste süsteemide tõhus seire**. eu-LISA hallatavate justits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide tõhusa seire tagamine, sealhulgas vajalike vahendite täiustamine, et parendada esimese ja teise tasandi toe reageerimisvõimet ja kvaliteeti, nimelt IT-teenuste haldamise (ITSM) vahend, e-operaatori käsiraamat (eOPM) ja sündmushalduse süsteem.

IT-teenuste halduse vahendit täiustati veelgi, rakendades lõppkasutajate uusi nõudeid ja uusi töövooge kooskõlas valdkonnaülese tegevusmudeliga. Praeguse vahendi (SM9) kasutaja lõpu eel alustas amet uue **sündmushalduse süsteemi** rakendamist, mis annab tervikliku lihtsustatud ülevaate eu-LISA IT-maastikust, kasutades tehisintellekti ja masinõppe algoritme, mis võimaldavad täielikku jälgitavust.

Seoses **vahendiga eOPM** valmis eu-LISA-I uuring, et asendada „isetehtud“ ja enam mittetoetatav vahend, mille kaudu eu-LISA kasutajad suhtleb praegu SISI liikmesriikidega. Uut lahendust saab kergesti laiendada kõigile ameti praegu ja ka tulevikus kasutatavatele justits- ja siseküsimuste süsteemidele.

Pärast süsteemi avalikke aruandeid koostava ja vormindava **SISI statistika töövahendi** hoolduse eest vastutuse võtmist andis amet üle uue versiooni, mis vastab uuesti sõnastatud SISI määruse nõuetele ja Küprose lõimimisele SISI.

Ametil valmis **ühtse tervikliku seirelahenduse** (SIMS) rakendamine. Tulemusena on kasutajatoel uus mobiilne seiresein ja täiendavad töötamiskohad, mis on valmis uute süsteemide ja koostalitlusvõimega seotud tegevusteks. Ametil valmis varukeskuses SIMSi kasutuselevõtu hindamine ja ta alustas kergseire lahenduse rakendamist. Samal ajal kaalutleb amet SERENA-ga kasutusele võetud VDI-taristu kasutamist, et vähendada SIMSi tööjaamade hõivatud füüsilist mahtu ning parendada haldust ja kasutajakogemust.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
eu-LISA kasutajatoe tõhusus	≥75%	Eesmärgikohane: 100% <i>Allikas: Kasutajatoe toimimise aruanne</i>
Kliendirahulolu % liikmesriikidest, kes on pakutud teenusega rahul / väga rahul	≥80%	Eesmärgikohane: 97,33% SIS 97%, VIS 96%, Eurodac 99% <i>Allikas: kliendirahulolu aastauuring</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Tegevustugi	
Ööpäevaringne esimese tasandi tugi süsteemide operatiivjuhtimisel (eu-LISA kasutajad) <i>tavategevus</i>	Valmis - justits- ja siseküsimuste süsteemide lõppkasutajatele ööpäevaringse esmatasandi toe pakkumine, sh usaldusväärne teabevahetus klientide ja sidusrühmadega; - aktiivne osalemine EESI ja EESI/ETIASe veebiteenuste dokumentide, sh kasutusjuhendi ja standardse töökorra ettevalmistamisel; - kasutusjuhendite ühtlustamine kõigis meie süsteemides, et standardida protsesse, vähendada segadust ja tagada kvaliteetne tugi, sh kehtestades uute süsteemide standardid; - panus liikmesriikidega tehtavasse tehnilisse koolitusse.
Ööpäevaringne teise tasandi rakendustugi põhitegevussüsteemide operatiivjuhtimisel <i>tavategevus</i>	Valmis - ööpäevaringse tehnilise toe pakkumine seoses kasutusel olevate justits- ja siseküsimuste süsteemidega; - osalemine versioonide üleandmisel ning tootmiskeskondade intsidentide ja probleemide aktiivsetes järelmeetmetes; - panus uute süsteemide (sBMS, EES, ETIAS, ECRIS, e-CODEX) läbivaatamisse; - toetus uuesti sõnastatud SISI määruse kasutuselevõtule, Küprose lõimimisele SISiga ja Horvaatia-VISi ühendusele; - pärandsüsteemide üleviimine ühise jagatud taristu platvormile; - IT-teenuste halduse kvaliteedi läbivaatamine.

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Exadata ja Zero Data Loss Recovery Appliance tavategevus	Valmis - riistvara üleviimine X6-st X8-sse: töö tootmisega mitteseotud keskkondades valmis, tootmine järgmisel aastal; - tarkvara tasandil, et jõuda selle platvormi jaoks kättesaadava viimase versioonini; - SISi AFISE andmebaasi Exadatasse üleviimisega alustamine; - Eurodaci andmebaasi Exadatasse üleviimisega alustamine, valmis lähikuudel.
Tegevusteenuste vahendid	
Tavategevus tavategevus	Valmis ressursihaldus, vahendite tehniline haldus, tugi lõppkasutajatele, koolitus.
eOPMi asenduse rakendamine projekt: Üleandmiskoopäev ühtses programmdokumendis: 2024	Toimub - uuringu tulemuste põhjal uue lahenduse (Jira, tootja: Atlassian) ostmine ja rakendamine; - praeguse SISi töövoo üleviimine.
Sündmushaldus (põhisüsteemi ostmise, rakendamine ja hooldus) projekt: Üleandmiskoopäev ühtses programmdokumendis: 2023	Toimub – edasi lükatud Sündmushalduse süsteemi rakendamine algas 2023. aasta lõpus. Viivitus projektijuhi pikaleveninud värbamisprotsessi tõttu. - Juuli 2023: sündmushalduse uuring valmis, rakendamine käivitatud; - sündmushalduse süsteemi ostmise ja kasutuselevõtt; - olemasolevate justitsi- ja siseküsimuste süsteemide järkjärgulise lõimimise toetamine.
Tegevusaruandlus – lõppkasutajate koolitamine tavategevus	Edasi lükatud tegevus sõltub CRRSi kasutuselevõtust (hilinenud).
SM9 üleminek SMAXi – kontseptsioonitööndus tavategevus	Valmis uuring IT-teenuste halduse vahendi asenduslahenduse valimiseks.
SM9 üleminek SMAXi – rakendamine tavategevus	Edasi lükatud 2024. aastasse - uue IT-teenuste halduse vahendi ostmine ja kasutuselevõtt; - olemasolevate IT-teenuste halduse protsesside üleviimine uude tootesse.
Tarnijate tugi korrigeerivale, kohandavale ja arendavale hooldusele tavategevus	Valmis Tagada tarnijate tugi eu-LISA SM9-halduritele korrigeerivate, kohandavate ja arendavate muudatuste rakendamisel.

5.3. Teenuse üleminek

ELi justitsi- ja siseküsimuste süsteemide pideva arendamise raames on eu-LISA üks peamisi ülesandeid kvaliteedikontrolli aspekt, mida teostatakse muutusehalduse, katsetamise, rakenduste olulustsükli halduse, versioonide ja kasutuselevõtu halduse kaudu.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- eu-LISA alustas **talitlusnõuete analüüsi vahendikomplekti** rakendamist, et parendada nõuete analüüsi ja katsetamisjuhtumite valideerimise tõhusust ja täpsust, automatiseerides töömahukaid ülesandeid.
- Amet võttis VIS4EESI (VIS EESI jaoks) kasutusele eeltootmiskeskonnas, kasutades eu-LISA ametisest automatiseerimisprotsessi, mis põhineb **DevSecOps-konveieritel** (ehitamine ja kasutuselevõtt), vähendades nii sõltuvust töövõtjatest ja parendades tegevuse stabiilsust.

2023. aastal olid peamised eesmärgid jätkata kõigi justitsi- ja siseküsimuste süsteemide ja nende sidetaristu ning süsteeme majutava kesktaristu toetamist ja hooldust koos rakenduse olulustsükli halduse platvormiga. See hõlmab süsteemitäiendusi ja kriitilist uuesti sõnastamist, samuti pidevat operatiivtuge liikmesriikidele. Amet konsolideeris sisevahendid ja -protsessid ning käsitles probleeme seoses versioonide, muutmise ja katsetamise/kvalifitseerimise halduse välekäsitluse vastuvõtmisega. Süsteemiarenduse olulustsükli (SDLC) projekti raames viimistles eu-LISA nõuete kogumist ja kontseptsioonitööndust **talitlusnõuete analüüsi vahendikomplekti** jaoks ning alustas selle rakendamist, mis täiustab nõuete jälgimist ja katsetamisjuhtumite valideerimist.

Seoses projektide ja uute tehnoloogiate võimaliku eksponentsiaalse kasvuga ning samal ajal püüdes vähendada sõltuvust töövõtjatest, on kohandanud eu-LISA oma hoiakut, mille tulemuseks oli **esimene oluline vahe-eesmärk ilma töövõtja toetuseta**: VIS4EESI (VIS EESI jaoks) juurutamine eeltootmiskeskonnas, kasutades eu-LISA ametisest automatiseerimisprotsessi, mis põhineb DevSecOps-põhistel konveieritel (ehitamine ja kasutuselevõtt).

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Plaanipäraselt lõpetatud katsekampaaniate protsent	>90%	Eesmärgikohane: pärandsüsteemid: 100%; uued süsteemid: ei kohaldata <i>Allikas: katsetamiskavad ja katsetamise kokkuvõtlikud aruanded</i>
Täielik nõuete katvus	>95%	Eesmärgikohane: uued süsteemid 100%; pärandsüsteemid: ei kohaldata (nõuded täielikult määratlemata) <i>Allikas: sisearuanded</i>
Aasta jooksul tegelikult rakendatud (st mitte loobunud ega tühistatud) tegevusmuudatuste protsent	>75%	Eesmärgikohane <i>Allikas: sisearuanded</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Teenuse üleminek	
Rakendushaldusteenused tavategevus	Valmis - tehnilised nõuanded ja dokumentide läbivaatamine, et tagada projekti kvaliteet; - ameti IT-tehnoloogia kataloogi korrapärane ajakohastamine
Operatiivne muutusehaldus tavategevus	Valmis - operatiivsüsteemide muudatused: kvalifitseerimine, rakendamine, rakendusjärgne läbivaatamine; - jätkuvad ettevalmistused uute süsteemide jaoks: EES, ETIAS, sBMS; - ehitavate süsteemide väledam käsitus, mida tutvustatakse eu-LISA juhtkonnale; - teadlikkuse suurendamine operatiivse muutusehalduse kohta (ametisiseselt ja töövõtjatega).
Versioonide ja kasutuselevõtu haldus ning üleminek toimingutele tavategevus	Valmis - versioonide (st uusimate funktsioonide ja paikade) rakendamine vastavalt operatsioonisüsteemide (nt VIS ja Eurodac) kavandatud versioonikavadele; - uuesti sõnastatud SISI versiooni rakendamine märtsis 2023; - versioonihalduse väledama ja automaatsema käsitluse rakendamine; - EESi/VISi/sBMSi üleminek tegevuskavadesse/tegevustesse (ametisisesed/välised sidusrühmad).
Rakenduste olusringi haldusplatvormi ja seonduvate vahendite tugi (ehitamiskonveier, katsetamisvahendid) tavategevus	Valmis ehitamiskonveier: kasutusel on EESi, sBMSi ja VISi-EESi ehitamiskonveier (rakenduste olusringi platvormi pideva lõimimise vahendikomplekti osa); kasutuselevõtukonveier: EESi, sBMSi ja VISi-EESi edukas kasutuselevõtt keskkuse kasutuseelses keskkonnas, kasutades EESi projekti lõimitud pideva kasutuselevõtu vahendiahelat; katsetamisvahendid: tehnilistes küsimustes pakutav tugi, et tagada nende kättesaadavus; ettevalmistused ETIASe, ECRIS-TCNi ja koostalitluskomponentide lõimimiseks ehitus- ja kasutuselevõtukonveierisse.
Katsetamishaldus tavategevus	Valmis katsetamishaldus: VIS, SIS, Eurodac, EES, sBMS, ETIAS, ECRIS-TCN, koostalitlusvõime; - katsetamispoliitika ja -menetluste joondamine tegelikkusega, korrapärasel koordineerimiskoosolekudel, sh mitu katsetamiskeskspertide rühma koosolekut EESi-VISi ja ETIASe katsetamiseks; - katsetamisvahendite toetamine ja arendamine, sh pilvvahendid katsetamise puuduste ja probleemide aruandluse ja käsitlemise lihtsustamiseks, mille tulemuseks on suurem vahendikasutus ja aruannete tsentraliseerimine, mis laiendab SISI ja Eurodaci katsetamise tugivahendeid liikmesriikidele.

5.4. Tugi Euroopa Komisjonile ja liikmesriikidele

Nagu on sätestatud eu-LISA asutamismääruses, on amet alati valmis toetama liikmesriike, komisjoni ja muid asjaomaseid ELi asutusi talle usaldatud justiits- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide ettevalmistamisel, arendamisel või kasutuselevõtul.

Kogu aruandeperioodil jätkas amet oma hallatavate ELi suuremahuliste IT-süsteemide haldamist ja arendamist ning asjakohastes määrustes sätestatud ülesannete täitmist ja teenuste osutamist.

5.5. Väline operatiivtoetus ja nõustamine

Nõuetekohase toimimise ja tõhusa operatiivjuhtimise tagamiseks hangib amet välistuge või nõustamisteenuseid valdkondades, kus tal puudub asjakohane suutlikkus või tegutsemiskogemus.

2023. aastal oli peamine eesmärk tagada IT-süsteemide sisseostetud inseneri- ja operatiivteenuste pidev kättesaadavus. Selleks keskendus amet vastuvõetud hankekava rakendamise määratlemisele ja juhtimisele ning menetlustele vastutuse ja teadmiste üleviimisel praegustelt tövõtjatelt nende õigusjärglastele üleandmise/ülevõtmise mehhanismi kaudu.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Tulemusnäitaja seis
Projekti kulu	koguhälve ≤ 5%	Eesmärgikohane <i>Allikas: projektaruanded</i>
Projekti ajakava	koguhälve ≤ 5%	Eesmärgikohane <i>Allikas: projektaruanded</i>
Projekti käsitusala	hälbeta	Eesmärgikohane <i>Allikas: projektaruanded</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Tehniliste teenuste ja allhanke korras osutatavate operatiivteenuste üleminek valdkonnaüleste tehniliste ja tegevusraamistike (TEF/TOF) alusel projekt: üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2026	Valmis - hankestrateegia ja teenuste mudel kohandasid teenuste üleminekutegevuste raames esimest komplekti justitiis- ja siseküsimuste süsteeme (SIS, VIS, Eurodac, ECRIS RI); - tegevusmudeli määratlemine, arvestades TEF/TOF-põhist horisontaalset teenuste hankemudelit; - senistelt süsteemidelt TEF/TOF-ülemineku ettevalmistamine ja teostamine. Toimub - kohandada arendatavate süsteemide uuele laine käsitlusele ülemineku tegevuskava.

5.6. Töötajate operatiivkoolitus

Et säilitada töötajate võimalikult parimad eksperditeadmised, pakub eu-LISA korrapäraselt mitmesuguseid tehnilisi koolitusi oma hallatavate justitiis- ja siseküsimuste infosüsteemide kohta. Töötajate tulemuslikkuse ja teenuste kvaliteedi edasiseks parendamiseks analüüsib amet korrapäraselt koolitusvajadusi, peamiselt koolitustegevuse seire ja tulemuste aruandluse kaudu.

2023. aastal oli peamine eesmärk toetada eu-LISA põhitegevusteenuseid, arendades vajalikke kutsepädevusi töötajatele pakutavate ametisisesete koolituste kaudu. Aasta esimesel poolel määratleti **aasta koolituskava** ja töötajatele korraldati asjakohaseid koolitusi.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Rahulolu (koolituse/arendustegevusega)	>85%	Alla eesmärgi (82%) vastuseid oli järeltuste tegemiseks liiga vähem <i>Allikas: iLearn</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Pädevuse arendamise toimingud tavategevus	Valmis - aasta koolituskava, õppekataloogi koostamine, avaldatakse iLearnis; - teabetunnid töötajatele (sh kohandatud talitustele/sectoritele); - toimusid aluskoolitused: Prince2, Lean IT, ITIL, DevOps.

5.7. Nõuanderühmad ja tegevussuhete haldus

Amet toetab ja koordineerib ametisisesete ja -väliste sidusrühmade tegevust, et koordineerida talitlus- ja muude nõuete arutelusid, et eu-LISA mõistaks sidusrühmade vajadusi. See hõlmab eu-LISA eri juhtorganite, st nõuanderühmade, programmijuhtimisnõukogude ja mitmesuguste muude töörühmade koosolekute korraldamist ja juhatamist.

Tegevussuhete haldus

Ameti tegevussuhete halduse funktsioon ühendab eu-LISA-t tema sidusrühmadega, st liikmesriikide, teiste ELi asutuste ja tööstusega. See tegevus hõlmab kõigi eu-LISA hallatavate justiits- ja siseküsimumuste süsteemide valitsemise teenuseid, samuti toetust ja juhiseid sidusrühmadele nõuete halduses, talitlusanalüüsis ja talitlusnõuete hindamise koordineerimisel ametis.¹⁰⁰

Programmijuhtimisnõukogud, nõuanderühmad ja töörühmad

Kogu aruandeperioodil pakkus eu-LISA jätkuvalt kvaliteetset haldus- ja logistikatuge oma nõuanderühmadele, programmijuhtimisnõukogudele ja töörühmadele. 2023. aastal loodi juhtorganid kahe uue süsteemi jaoks: e-CODEX ja ühiste uurimisrühmade koostööplatvorm.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Koosolekud toimusid plaanipäraselt (vastavalt aasta kalendriale).	korraldati nõutud koosolekud	Eesmärgikohane: toimusid kõik nõutud koosolekud (106). <i>Allikas: 2023. aasta koosolekukalender</i>
Sidusrühmade rahulolu (rahulolu-uuring)	>70% (rahulolu pakutava organisatsioonitoe ja sekretariaaditeenustega)	Eesmärgikohane: 99,3% <i>Allikas: sidusrühmade küsitlus</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Tegevussuhete haldus	
Tegevussuhete ja nõudluse haldus tavategevus	Valmis 37 nõuanderühma juhatamine, sh mitmesugused töö-, eksperdi- ja alarühmad; - sidusrühmade tegevuse ja aruandluse koordineerimine kõigil juhtimistasanditel (nõuanderühmad, programmijuhtimisnõukogud, eu-LISA haldusnõukogu) ja ELi institutsioonide tasandil (63 aruannet); - läbiv talitlusanalüüs, et toetada otsustamist; - väliste sidusrühmade talitlusvajaduste/-nõuete täitmine, suurema tõhususe, kvaliteedi ja turule viimiseni kuluva aja tagamine, sh nõudlushalduse algatuse rakkerühm; - tõhusate ja tootlike talitlussuhete loomine ja säilitamine, hallates liigendatud käsitluse kaudu tehtavat koostööd ja kontrollitud suhtlust sidusrühmadega, tagades, et eu-LISA mõistab ootusi ja osutab vajalikke teenuseid ning sidusrühmad mõistavad üldpääringuid, sh muudatuste teostatavust, kavandamist, tarnegraafikut, vajalikke ressursse (inim-/finantsressursid); - teenuste/protsesside pidev täiustamine paljude nõudlustaotluste haldamiseks.
Nõuanderühmad	
Haldustugi nõuanderühmadele tavategevus	Valmis 106 koosolekut: 59 nõuanderühmade koosolekut, sh EESi-ETIASE nõuanderühma ja VISi nõuanderühma erakorraline ühiskoosolek, et arutada EESi-VIS4EESi tegevuskava, ning erakorraline e-CODEXi nõuanderühm, et arutada kasutusmallide loomist; 47 programmijuhtimisnõukogu koosolekut, sh 2 erakorralist: EESi programmijuhtimisnõukogu hindab hetkeseisu ja e-CODEXi oma arutab edenemist üleandmise/ülevõtmise ajal; - tugi koostalitlusvõime turbeintsidendite koostöörühmadele, eu-LISA vedajate ja biomeetria töörühmadele, ETIASE mitteametlike katsetamise eksperdirühmadele ning VISi ja EESi ühistele eksperdirühmadele, VISi ja SISI programmijuhtimisfoorumitele, eu-LISA tehisintellekti töörühmale; - töörühmade koosolekute korraldamine (vastavate nõuanderühmade volituste alusel) ja tehniliste seminaride ning sidusrühmade soovil ka mitmesuguste erakorraliste ürituste korraldamine.

¹⁰⁰ Amet käivitas **nõudlushalduse algatuse**, et paremini hinnata sidusrühmade kõigi taotluste mõju, tagada kontroll käsitlusala üle ja kaitsta lainekäsitluse rakendamist; sh esitades ressursihinnangud igale uuele seadusandlikule ettepanekule või algatusele, nagu on taotlenud komisjon või liikmesriigid.

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Haldustugi muudele kohtumistele ja lähetustele tavategevus	Valmis tõhusa haldustoetuse pakkumine eu-LISA töötajate lähetustele, sh konverentsid, üritused, sidusrühmade teavitamine, korralised ja erakorralised koosolekud, nagu nõutud.

6. Ameti tegevus

Järgmises osas on ülevaade ameti organisatsioonitegevusest, mis toetab tõhusat ja kulutasuvat organisatsiooni juhtimist, tugevdades samal ajal eu-LISA suutlikkust vastata sidusrühmade kasvavatele nõuetele ja poliitiliste prioriteetide muutustele ELi justiits- ja siseküsimumuste valdkonnas.

6.1. Üldjuhtimine

Ameti peamine eesmärk on tagada tõhus üldjuhtimine ja kulutõhus juhtimine. Selleks rakendab eu-LISA usaldusväärset organisatsioonilise üldjuhtimise süsteemi, tagades läbipaistva ja vastutustundliku toimimise, mis põhineb andmepõhisel otsustamisel, ning teeb auditisoovituste alusel parendusi. Valdkond hõlmab strateegilist ja operatiivset planeerimist, tulemuslikkuse jälgimist ja aruandlust, andmekaitset, samuti igapäevast haldust, üldtoetust ja õigeaegset teavitamist eu-LISA tegevusest.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- Mais sai eu-LISA märgise „Tõhus ühise hindamisraamistiku kasutaja“, mis teeb ametist käesoleva aruande koostamise ajal ainsa ELi asutuse, kellel on kehtiv ühise hindamisraamistiku sertifikaat.
- Amet tegi märkimisväärseid edusamme avatud auditisoovituste sulgemisel, saavutades 31. detsembriks 2023 rakendusmäära 87%.

6.1.1. Juhtimine, planeerimine, standardid ja IT-teenuste haldus (ITSM)

Ühe- ja mitmeaastaste eesmärkide täitmiseks, sidusrühmade nõuetele ja ootustele vastamiseks ning ELi õigusraamistikuga kooskõla tagamiseks ühitab amet pidevalt oma ressursse ja suutlikkust, täiustab teenuseid ja protsesse, tugevdab üldjuhtimisraamistikku ning edendab andmepõhist strateegilist ja operatiivset otsustamist. Kogu 2023. aasta jooksul tagas amet süstemaatilise vastavuse ELi õigusraamistikule ja headele juhtimistavadele, tugevdades strateegilist juhtimissuutlikkust ning tagades samal ajal tulemuslikkuse ja vastavuse kvaliteedijuhtimise ja toimivate sisekontrollide kaudu. 2023. aastal esitati kõik kohustuslikud dokumendid õigel ajal. Amet võttis kasutusele **uue planeerimisvahendi** Anaplan, et hõlbustada planeerimistegevuse ametisisesest koordineerimist ja tagada ühtne andmeallikas ressurside jaotamise kohta kogu organisatsioonis.

eu-LISA jätkas avaliku sektori organisatsioonide **ühise hindamisraamistiku (CAF)** rakendamist ja läbis põhjaliku välishindamise, mille tulemusel sai mais märgise „**Tõhus ühise hindamisraamistiku kasutaja**“, mis teeb ametist käesoleva aruande koostamise ajal **ainsa ELi asutuse, kellel on kehtiv ühise hindamisraamistiku sertifikaat**. Peale tunnustuse hea töö eest on märgis ka juhtkonna ja töötajate ühine kohustus jätkata püüdusi kvaliteedi ja tipptaseme poole. Töö jätkub **ühise hindamisraamistiku parenduskava** alusel, mis loetleb parendusmeetmed, et toetada edasist organisatsioonilist arengut ning parendada tulemuslikkust ja juhtimise kvaliteeti kõigil tasanditel. eu-LISA kvaliteedinõukogus arutatakse kvartali eduaruandeid, et tagada vastutus, tugevdada kohustusi ja pakkuda tuge, nagu vaja.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Kohustuslike planeerimis- ja aruandlusdokumentide esitamine	vastavalt seadusest tulenevatele nõuetele ja tähtaegadele	Eesmärgikohane: haldusnõukogu võttis kohustuslikud programmdokumendid ja aruanded vastu ilma suuremate muudatusteta, kooskõlas regulatiivsete nõuetega ja asjaomaste tähtaegade jooksul <i>Allikas: haldusnõukogu otsused</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Üldjuhtimine	
Ameti üldjuhtimine, planeerimine, aruandlus ja hindamine tavategevus	Valmis aasta/mitmeaastase planeerimise ja aruandlusprotsesside koordineerimine, kohustuslike planeerimisdokumentide koostamine (ühtne programmdokument 2024–2026, ühtne programmdokument 2025–2027, 2022. aasta tegevusaruanne, 2023. aasta vahearuanne), sh uue planeerimisvahendi (Anaplan) rakendamine, et parendada ressursside jaotamist; sisekontrolliraamistikuga seotud järelevalve ja koordineerimine; - kvaliteedijuhtimise tervikraamistiku rakendamine – ühine hindamisraamistik, ühise hindamisraamistiku parenduskava järgimine, ühise hindamisraamistiku tõhusa kasutaja märgise saamine; sisekontrolliraamistiku tõhususe hindamine, sh oluliste ressursside ja pingutuste eraldamine, et jälgida, käsitleda ja lahendada kõik sisekontrolliraamistiku aastahindamisel tuvastatud puudused; sisekontrollistrateegia koostamine, et tagada juriidiliste volituste ja sidusrühmade vajaduste täitmine kooskõlas õiguslike nõuetega, kohaldades tõhusat riskijuhtimissüsteemi ja tõhusat sisekontrollisüsteemi; - erandite ja mittevastavuste registri pidamine, aruandluse toetamine ja juhendamine, parandus- ja ennetusmeetmete järelmeetmed ning kahe aruande koostamine (sh järelmeetmete teave); - siseste ja väliste üldjuhtimisstruktuuride kaardistamine ja ameti üldjuhtimisdokumentide hierarhilise üldraamistiku määratlemine; võrdlusanalüüsi projekti jätkamine, et toetada eu-LISA välishindamist (st tegevusmudel ja inimressursside eraldamine, sh ameti tulemuslikkuse põhinäitajate läbivaatamine, et paremini mõõta ameti mõju asjakohaste ELi poliitikameetmete rakendamisele); - eu-LISA allüksuste (osakondade, talituste ja sektorite) põhikirjade viimistlemine.
Toimingute osakonna üldjuhtimine, planeerimine ja aruandlus tavategevus	Valmis - panus aasta / mitme aasta kavandamis- ja aruandlusprotsessi, sh uue planeerimisvahendi (Anaplan) rakendamine, põhitegevuse kooskõlastamine uue lainekäsitlemisega; - koordineerida eu-LISA panust komisjoni uutesse õiguslikesse algatustes (sh reisijaid käsitlev eelteave, digitaalsed reisidokumendid, uuesti sõnastatud Eurodac, taustakontrolli määrus, Prüm, eVisa), olemasoleva protsessi läbivaatamine; - toimingute osakonna tegevuse läbivaatamine aastate 2021–2027 strateegia tegevuskavas; jätkus võrdlusanalüüsi projekt, mis keskendub toimingute osakonna tegevusele, et toetada eu-LISA välishindamise ettevalmistamist.
eu-LISA teenuste ja protsesside raamistik tavategevus	Valmis - toote- ja teenusekataloogi (PSCAT) haldamine, milles on sidusrühmadele pakutavate kõigi toodete ja teenuste ajakohane loetelu; - protsessi tulemuslikkuse põhinäitajad: korrapärane järelevalve, juulis vastu võetud 2022. aasta aruanne, tegevuskava seire; - eu-LISA teadmusjuhtimise protsessi tugevdamine; teadmusnavigatsioonivahendi projekti valmimine ja vahendi käivitamine oktoobris 2023; - ühise jagatud taristu register: täiustatud funktsioonide rakendamine, sh ühise hindamisraamistiku (CAF) täiustamiskava.
eu-LISA teenuste ja protsesside pidev täiustamine uute justitiis- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide nõuete täitmiseks projekt: üleandmiskuupäev: 2023	Valmis - eu-LISA teenuste ja protsesside mudelite läbivaatamine ja ajakohastamine (2-aastane tsükkel), mis valmis augustis 2023 ja milles on 69 protsessiga (tegevus- ja organisatsioon), sh läbivaadatud protsesside tulemuslikkuse põhinäitajad; - eu-LISA toodete ja teenuste kataloog, mida ajakohastati 20 toote ja 80 teenusega; - ajakohastatud eu-LISA teenuste ja protsesside raamistik, mille nõukogu võttis vastu oktoobris 2023.
Tegevusarhitektuuri järjepidevus tavategevus	Valmis - jätkus tegevusarhitektuuri rakendamine, keskendudes arhitektuuri-, projekteerimis- ja arendusalgatuste optimaalsele kooskõlastamisele eu-LISA üldesmärkidega; - koostati arhitektuurivisioon, mis sisaldab koostalitlusvõime ja katkematu käideldavuse eesmärgi, mida täiendab ajakohastatud eu-LISA tehnoloogiastrateegia (valmib veebruaris 2024); - eu-LISA tehnoloogiakataloogi süstemaatiline ajakohastamine; - tegevusarhitektuuri protsessi ja teenuste pidev määratlemine (tegevusarhitektuuri järjepidevuse etapp).

6.1.2. Sidusrühmahaldus ja teabevahetus

Et säilitada ja tugevdada eu-LISA nähtavust ja mainet usaldusväärse partnerina oma pädevusvaldkondades, jätkab amet teabevahetuse parendamist ning tihedaid töösuhteid oma sidusrühmadega ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonnas, eelkõige liikmesriikide, ELi institutsioonide ja ELi asutustega (nii kahepoolsetel tasandil kui ka võrgustike kaudu), eelkõige ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonnas. Selles raamistikus pakub eu-LISA teavet ja eksperditeadmisi asjakohaste seadusandlike algatuste kohta ning esitab samal ajal oma eksperdiarvamusi tehnilistes küsimustes. Et paremini toetada suhtlust sidusrühmadega ja edendada tihedat koostööd, ajakohastas eu-LISA oma **aastate 2023–2027 sidusrühmahalduse strateegia** ja esitas selle komisjonile konsulteerimiseks.

Partnerlussuhted liikmesriikide ja ELi institutsioonidega

Amet jätkas tihedate ja konstruktiivsete partnerluste edendamist ELi institutsioonide ja liikmesriikidega. Pärast eu-LISA **uue tegevdirektori** Agnès Diallo ametisse asumist märtsi keskel 2023 intensiivistusid kontaktid, sealhulgas viisakus- ja tutvumisviisidid ameti peamiste sidusrühmadega.

Amet jätkas tihedat koostööd **Euroopa Komisjoniga** teiseste õigusaktide koostamisel ja seadusandlike algatuste ettevalmistamisel, mis mõjutavad ameti volitusi ja tulevikutegevust. Ameti tihe koostöö komisjoniga ilmnas ka kahepoolsetel kohtumistel rände- ja siseküsimuste peadirektoraadi (DG HOME) ning õigus- ja tarbijaküsimuste peadirektoraadi (DG JUST) esindajatega.

Seoses **Euroopa Liidu Nõukoguga** jätkas amet asjaomaste töörühmade ning justiits- ja siseküsimuste nõukogu koosolekutel peetavate strateegiliste arutelude toetamist. See hõlmas tihedaid töösuhteid liikmesriikidega, kes on rotatsiooni korras Euroopa Liidu Nõukogu eesistujariigid. Samuti jälgis amet jätkuvalt tähelepanelikult **Euroopa Parlamendi komisjonide** tegevust. Kõige olulisem on, et 28. juunil osales eu-LISA tegevdirektor kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni (LIBE) koosolekul, kus käsitleti ELi justiits- ja siseküsimuste valdkonna uue koostalitlusarhitektuuri rakendamist.

Partnerlussuhted muude ELi asutustega

2023. aastal jätkas eu-LISA koostööd muude **ELi asutustega**, nii kahepoolsetel tasandil kui ka võrgustike kaudu, näiteks **justiits- ja siseküsimuste ametite võrgustiku** (JHAAN) ja **ELi asutuste võrgustiku** (EUAN) kaudu.

Justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustiku raames tegi eu-LISA **eesistujariikide kolmiku** osana koostööd CEPOLi ja EUAAGA, kujundades võrgustiku prioriteete ja töötades välja ühisalgatusi. Lisaks toetas eu-LISA 2023. aastal aktiivselt justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustiku prioriteete ning andis asutustevahelistesse küberturbe õppustesse oma eksperditeadmisi. Kõige olulisem on, et justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustik jätkas tihedat koostööd ELi liikmesriikide abistamisel Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja kontekstis, sealhulgas avaldades ühisdokumendi ELi solidaarsuse kohta Ukrainaga.¹⁰¹

Seoses panusega **ELi asutuste võrgustikku** osales eu-LISA kõigil korralistel kõrgetasemelistel kohtumistel ja paljudes töörühmades, et jagada eksperditeadmisi ja arutada võimalikku koostööd ELi asutuste vahelise tõhususe ja sünergiate suurendamiseks. Lisaks osales eu-LISA korrapäraselt muude ELi asutuste teabe- ja parimate tavade taotlustes, mida koordineeris ELi asutuste võrgustiku ühine tugikeskus.

Seoses **kahepoolse asutustevahelise koostööga** jätkas eu-LISA oma eksperditeadmiste jagamist **Euroopa Liidu Varjupaigametiga** (EUAA) ja toetas EUAA juhitud Dublini võrgustiku tegevust, peamiselt Dublineti turbesertifikaatide uuendamise protsessi kaudu, ning pakkus toetust muudes tehnilistes küsimustes.

Jätkus tihe koostöö ka **Frontexi** ja **Europoliga**, keskendudes uute justiits- ja siseküsimuste süsteemide rakendamisele (EES, ETIAS ja koostalitlusarhitektuur). Koostöö Europoliga jätkus ka SISi ja Euroopa multidistsiplinaarse kuritegevuse vastase võitluse platvormi raames (**IMPACT**).

Seoses muude justiits- ja siseküsimuste asutustega toimuva koostööga jätkas eu-LISA koostööd **Eurojustiga** peamiselt ECRIS-TCNi ja e-CODEXi valdkonnas ning ühiste uurimisrühmade koostööplatvormi ettevalmistamisel. Koostöös Euroopa Liidu Õiguskaitsekooolituse Ametiga (**CEPOL**) aitas eu-LISA kaasa selle koolituskursustele SIRENE ja tehisintellekti teemal. Koostöö Euroopa Liidu Küberturvalisuse Ametiga (**ENISA**) jätkus ENISA toetuse kaudu eu-LISA turbeõppustele (teenustaseme lepingut pikendati juunis).

Hea tavana jätkasid Euroopa Liidu Põhiõiguste Amet (**FRA**) ja eu-LISA konsultatsioone asjakohaste aruannete üle. eu-LISA teeb koostööd ka Euroopa Soolise Võrdõiguslikkuse Instituudiga (**EIGE**) küberturbe, kerksuse ja

¹⁰¹ „JHA Agencies Contribution to EU Solidarity with Ukraine“ (Justiits- ja siseküsimuste asutuste panus ELi solidaarsusesse Ukrainaga), justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustiku ühisdokument, märts 2023.

talitluspidevuse küsimustes.

Sise- ja välissuhtlus

Amet keskendus oma välissuhtluses läbipaistva, objektiivse, usaldusväärse ja selge teabe andmisele, et suurendada oma üldist nähtavust ja üldsuse teadlikkust oma tegevusest. Kasutades sidus- ja vallasmeediavorminguid ja teabeplatvorme, edendas eu-LISA oma rolli ja saavutusi **IT kui ELi justiits- ja siseküsimuste poliitikate rakendamise ühe peamise võimaldaja haldamisel ja edendamisel**. Lisapingutusi tehti tööandja tootemargistamisel, et meelitada ligi uusi talente ja suurendada üldsuse teadlikkust sellest, kuidas amet teenib ELi kodanike huve. Kogu 2023. aasta jooksul panustas eu-LISA ühistesse justiits- ja siseküsimuste teabekampaaniatesse, tõstes esile ühiseid seisukohti ja laiendades oma teavitustegevust.

Veebruaris tunnustasid Tallinna linn ja Eesti Konverentsibüroo eu-LISA nähtavuse suurendamise pingutusi **konverentsiauhinnaga**, millega tunnustati 2022. aastal toimunud ameti 10. aastapäeva tähistanud juhtüritusi.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
eu-LISA välissuhtluse mõju	veebikoht: lähteolukorra säilitamine suhtlusmeedia: +200 jälgijat platvormi kohta aa kaasamisüritused: - rahulolu >90% - osalemine üritustel: >95%	Osaliselt eesmärgikohane: LinkedIn: +4013 Twitter: +404 Facebook: +403 YouTube: +89. YouTube jääb maha Twitteri/LinkedIni/Facebooki jaoks kohandatud vormingutes avaldatud sisu tõttu. <i>Allikas: veebianalüütika</i> Muu: 2023. a ei toimunud aastakonverentsi Muu: 2023. a ei toimunud aastakonverentsi
eu-LISA sisesuhtluse mõju	töötajate osalemine küsitluses: >51% üldine rahulolu sisesuhtluse kanalite ja tegevusega: >70%	Eesmärgikohane: 58% <i>Allikas: rahulolu aastauuring</i> Eesmärgikohane: 89% <i>Allikas: rahulolu aastauuring</i>
Sise- ja välisteabevahetuse aasta tegevuskavade rakendamine	vastavalt eesmärkidele, vahe-eesmärkidele ja tähtaegadele	Eesmärgikohane <i>Allikas: rakendamise poolaastaruanne</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Sidusrühmade haldamine	
Sidusrühmahaldus ja poliitika koordineerimine tavategevus	Valmis - Euroopa Liidu Teataja, institutsionaalsete teatiste ja uuringute jälgimine (sh tulevased ELi õigusaktid/algatused, mis võivad mõjutada eu-LISA volitusi ja tegevust) ning ametisisene analüüs (poliitika, õigusaktid, mõjuanalüüs) eu-LISA juhtkonna ja sidusrühmade teavitamiseks (kontaktbüroo jagas ametisiselt 90 asjakohast poliitikamaterjali); - eu-LISA esindamine komisjoni, parlamendi ja nõukogu komisjonides ja eksperdirühmades ning muudes asjaomastes sidusrühmades, kohtumiste ja järelemeetmete aruandlus; - kooskõlastamine ELi institutsioonide, asutuste, liikmesriikide, akadeemiliste ringkondade, mõttekodade, tööstuse ja muude asjaomaste sidusrühmadega vastastikuse huvi küsimustes; - töösuhted liikmesriikidega, kes on ELi nõukogu rotatsiooni korras vahetuvad eesistujariigid: Rootsi ja Hispaania, sh kohtumised, külastused ja temaatilised seminarid, kus keskendutakse nende kavadele/prioriteetidele, uurides koostöövõimalusi; - koordineerimine ja panus eu-LISA mõjuhinnangusse, seisukohtadesse või arvamustesse seadusandlike või poliitikaarengute kohta; - korraldas juhtkonna ja ekspertide tasemel visiite Tallinna peakorteris, Strasbourgis ja Brüsseli kontaktbüroos, näiteks komisjoni siseasjade peadirektoraadile, NATO küberkaitse koostööpädevuskeskuse direktorile ning OSCE õigus- ja õiguskaitseasutustele.
Haldustugi haldusnõukogule tavategevus	Valmis - haldustoe osutamine; - koosolekute korraldamine: 1 haldusnõukogu, 2 auditi-, vastavus- ja finantskomitee koosolekut (sh 1 erakorraline).
Institutsiooniliste suhete haldus ja poliitika koordineerimine tavategevus	Valmis

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
	- aktiivne panustamine justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustikku, sh eesistujariikide kolmiku osana; ettevalmistused eu-LISA tulevaseks justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustiku eesistumisperioodiks 2024. aastal; - panus ELi asutuste võrgustikku (EUAN): kõrgetasemelised seminarid võrgustiku tulevase üldjuhtimise kohta; korrapärased kõrgetasemelised kohtumised (veebuaris ja oktoobris 2023) ning võrgustiku töörühmad; - Frontexiga sõlmitud muudetud töökokkulepe esitati komisjonile konsulteerimiseks; - EUAN-iga toimuva koostöö kava aastateks 2023–2025 on valmis; FRA ja Europoliga on ettevalmistamisel; - sidusrühmade haldamise strateegia aastateks 2023–2027 esitati komisjonile; - suhtlus ELi institutsioonide ja asutuste, liikmesriikide, akadeemiliste ringkondade, mõttekodade, tööstuse ja muude asjaomaste sidusrühmadega; - panus ELi institutsioonide ja asutuste koostatud dokumentidesse ja analüüsidesse, sh ettekanded asjakohastel foorumitel (sh töörühmad, komiteed, eksperdirühmad).
Teabevahetus	
Sisesuhtlus tavategevus	Valmis - sisesuhtluse hõlbustamine, sh kogu ELi hõlmavad teadlikkuskampaaniad, 20 teabesessiooni ja 45 uudiskirja; - töötajate koosolekute ja ametisise erikoosolekute korraldamine;¹⁰² - kogu ELi hõlmavate sotsiaalkampaaniate asutusesisene edendamine (nt Euroopa päev, digikoristuspäev, mitmekesisuse ja kaasamise kuu, küberturbekuu jt); - justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustiku 2024. aasta eesistumisperioodi teabevahetus- ja majutuskavad; - ligi 250 ametiväliselt teabetaotlust ja päringut.
Välissuhtlus tavategevus	Valmis - tugevdada suhteid vastuvõtva riigiga ja laiendada siduskohalolu (veeb ja ühismeedia); - peamised nähtavusüritused: tööstuse ümarlaud novembris (sidusjälgimise suurendamine); - panus komisjoni EESi ja ETIASe teavituskampaaniatesse;¹⁰³ - ameti tootemargisõnumid, näiteks uus video „Me oleme eu-LISA“; - teabe tootmine ja levitamine eu-LISA panuse kohta üritustel; - justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustiku 2024. aasta eesistumisperioodi teabevahetusprioriteedid ja -kavad; - toimub uue veebikoha arendamine.
Ameti haldustugi tavategevus	Valmis halduskorralduse toetamine ja mitmesuguste koosolekute koordineerimine.

6.1.3. Vastavus (sh andmekaitse, siseaudit ja raamatupidamisarvestus)

Amet on võtnud kohustuse tagada rangeim vastavus kehtivatele raamatupidamise, siseauditi ja andmekaitse põhimõtetele, et tagada usaldusväärne, läbipaistev ja vastutustundlik üldjuhtimine, suurendades samal ajal pingutusi auditisoovituste rakendamiseks.

Andmekaitse

Amet tagas jätkuvalt andmekaitse kõrgeima taseme, tehes korrapäraselt järelevalvet kõigi kohaldatavate andmekaitse- ja sisekontrollistandardite järgimise üle kooskõlas ELi andmekaitseõigusega,¹⁰⁴ sealhulgas iga eu-LISA-le usaldatud justiits- ja siseküsimuste süsteemi käsitlevate erisätetega. Sel eesmärgil haldas eu-LISA **kaht andmetöötlusregistrit**: üht tema vastutusalas olevate andmetöötlustoimingute jaoks ja teist vastutava töötleja nimel tehtavate andmetöötlustoimingute jaoks.

Märtsis esitati eu-LISA haldusnõukogule **andmekaitseametniku 2022. aasta tööaruanne**, mis annab ülevaate ameti andmekaitsetegevusest ja vastavusest¹⁰⁵.

Kogu 2023. aasta jooksul tagas eu-LISA detsembris toimunud **EDPSi SISI inspekteerimise** sujuva koordineerimise, jälgides samal ajal täitmata soovitusi ja toetades nende rakendamist. 2023. aasta lõpuks olid

¹⁰² Veebisessioonid, kus eu-LISA üksused tutvustavad oma rühmi ja ülesandeid ülejäänud ametile.

¹⁰³ Amet tegutses siseasjade peadirektoraadi ühismeediateggevuse mitmekordistajana, jagades ja postitades ETIASe erisisu, näiteks videosarja „**ETIASe müüdid**“, aidates kaasa ETIASe kvartali uudiskirja koostamisele, edendas regulaarselt EESi ja ETIASe ametlikke veebikohti.

¹⁰⁴ **Määrus (EL) 2018/1725**, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset **isikuandmete töötlemisel liidu** institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist.

¹⁰⁵ **eu-LISA andmekaitseametniku 2022. aasta tööaruanne**, märts 2023.

kõik varasemad EDPSi soovitusel rakendatud ning kõik muud soovitusel olid kas ajakavas või eeldatavasti täidetakse EDPSi seatud tähtpäevaks.

Amet keskendus jätkuvalt oma peamistele andmekaitseprobleemidele, st biomeetriliste vastavustehnoloogiate kasutamisele ja riskileevendusmeetmetele, töötades tõhusate ja nõuetele vastavate lahenduste nimel, et tagada privaatsus ja isikuandmete kaitse. Lisaks vaatas eu-LISA läbi oma andmekaitsemõju hindamise metoodika.

Siseauditi üksus

Siseauditi üksuse kaudu tõhustab eu-LISA oma üldjuhtimise raamistikku, parendab sisekontrollisüsteemi ja tagab sidusrühmade piisava arusaamise jääkriskidest.

2023. aasta siseauditi kava alusel vaatas eu-LISA siseauditi üksus läbi ABACi juurdepääsuõiguste halduse, esitas nõutavad aruanded auditisovovituste järelevalve ja järelmeetmete kohta ning koordineeris 2022. aasta raamatupidamise aastaaruande Euroopa Kontrollikoja auditiga seotud tegevusi.

Võrreldes auditikavaga jäi siseauditi üksus maha ETIASe projekti läbivaatamisest: lahenduste arendamine (edenemine 50%) ja siseauditi üksuse iga-aastasest auditi riskihindamisest (edenemine 10%). Viivitused on peamiselt tingitud ulatuslikest pingutustest, mida on vaja kontrollikoja raamatupidamise aastaaruannete auditi koordineerimiseks, ning täiendavatest meetmetest, mille juhtkond on võtnud, et tagada avatud auditisovovituste kiire rakendamine. Siseauditi üksuse juhataja vaatab auditikava läbi, et leida, kuidas jätkata viivitatud teemadega.

Veebruaris ja mais esitas siseauditi üksuse juhataja haldusnõukogu auditi-, vastavus- ja finantskomiteele (ACFC) audititeemalisi aruandeid. Haldusnõukogu võttis siseauditi üksuse 2022. aasta tegevusaruande vastu märtsis ning juunis võttis haldusnõukogu teadmiseks siseauditi üksuse aruande hilinenud auditisovovituste rakendamise seisu kohta.

Raamatupidamisarvestus

Amet tagas usaldusväärse raamatupidamiskontrolli süsteemi nõuetekohase halduse ja finantsseisundi nõuetekohase esitamise. Haldusnõukogu võttis eu-LISA 2022. aasta raamatupidamise aastaaruande vastu juunis.

Võrdlusanalüüs

Amet jätkas 2023. aastal alustatud sõltumatu võrdlusanalüüsiga, et valmistuda tulevaseks hindamiseks Euroopa Komisjoni poolt, nagu on sätestatud asutamismääruse artiklis 39. Väline töövõtja hindas eu-LISA üldist tegevustulemust ning inimressursside jaotamise ja kasutamise asjakohasust koos ameti panusega justiits- ja siseküsimuste poliitika eesmärkide saavutamisele. eu-LISA võimalikust arengukavast ja edasisest arengust põhjaliku ülevaate saamiseks tellis amet töövõtjalt strateegilisemad soovitusel, millega teha täiustusi keskpikas perspektiivis. Hindamise laiendatud käsitusala tõttu valmis lõpparuanne jaanuaris 2024.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Raamatupidamisarvestus: esialgsete, konsolideeritud ja lõplike raamatupidamise aastaaruannete õigeaegne esitamine eelarvepädevale institutsioonile ja Euroopa Kontrollikojale	esialgsed raamatupidamisaruanded: 1. märts lõplikud raamatupidamisaruanded: 1. juuli	Eesmärgikohane: esialgsed raamatupidamisaruanded esitati 1. märtsiks, lõplik raamatupidamisaruanne 30. juuniks.
Siseaudit: täitmata soovitusel arv ja vanus	alla 6 kuu ≤4 6 kuud – 1 aasta: ≤2 üle 1 aasta: ≤1	Allikas: siseauditi üksuse juhataja 2023. a tegevusaruanne Eesmärgikohane: 0 Eesmärgikohane: 2 Alla eesmärgi: 3 eu-LISA on oluliselt liikunud eesmärgi suunas, kusjuures 2023. a saavutati parim edasimineku viimastel aastatel
Ettenähtud tähtaegade piires rakendatud auditisovovituste protsent	kriitilise tähtsusega: 100% väga olulised: ≥90% olulised: ≥80%	Eesmärgikohane: 100% (3 soovitusel 3st) Alla eesmärgi: 80% (16 soovitusel 20st) eu-LISA on oluliselt liikunud eesmärgi suunas, kusjuures 2023. a saavutati parim edasimineku viimastel aastatel Eesmärgikohane: 93% (14 soovitusel 15st)
Eesmäärke lubatud hälbe piires täitvate protsesside protsent	vähemalt 80% läbivaadatud operatiivprotsessidest täidavad eesmäärke lubatud hälbe piires	Muu: Siseauditi üksus ei saa seda näitajat mõõta.

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Sõltumatu läbivaatamise läbinud protsesside protsent	vähemalt 30% ameti operatiivprotsessidest vaadatakse aastas läbi	2024. a võetakse kasutusele uued näitajad ¹⁰⁶ Muu: vt ülal.
Andmekaitse: tegevuse eest vastutajatelt saadud andmekaitseametniku täidetud nõustamistaotluste arv	80% taotlustest esitatakse projekti varajases etapis 60% taotlustest on täidetud 60% taotlustest täidetakse kokkulepitud aja jooksul	Eesmärgikohane: 80% taotlustest esitati projekti varajases etapis; 60% taotlustest täideti; 60% taotlustest täideti õigeaegselt.

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Andmekaitse tavategevus	Valmis ■ täitmata soovitude jälgimine ja nende rakendamise toetamine, sh rakendamise seisu aruandlus, ning EDPSi 2022. aasta auditiaruande projekti kohta esitatud kommentaaride ametlik vastuvõtmine; ■ auditite toetamine: EDPSi 2023. aasta SISI auditi koordineerimine (5.–6. detsember 2023), sh nõustamine seoses EDPSiga toimuva eelneva konsulteerimisega EESi, sBMSi ja õigsuse mõõtmisel; ■ täideti EDPSi taotlus saada teavet C.SISI ja kriitilise tähtsusega paikade kohta; ■ andmekaitse registrite ajakohastamine: andmerikkumised, vastutav/volitatud töötleja; ■ andmerikkumiste hindamine, sh vajalikud aruanded; ■ toetati SISI kasutuselevõttu märtsis 2023 (lõimitud ja vaikumisi andmekaitse); ■ vastutavate/volitatud töötlejate, sh rahvusvaheliste edastamiste poolt mõjutatud ametisisesest vastutavate töötlejate nõustamine; ■ andmekaitsealase mõju hindamise läbivaadatud metoodika, sh erikoolitus ja praktilised töötoad; ■ täideti 568 muutmistaotlust seoses justiits- ja sisekõrvaliste süsteemide ning eu-LISA toimimise ja haldamisega; ■ võrgustikukoosolekud (EDPS-DPO, justiits- ja sisekõrvaliste andmekaitseametnikud), et arutada huvivaldkondi, näiteks rahvusvahelisi edastamisi, hiljutist privaatsuse ja andmekaitse kohtupraktikat, NextCloudi sissejuhatust; ■ järelevalve koordineerimisrühm (Eurodac, VIS, SIS), koordineeritud järelevalvekomitee (SIS); ■ andmekaitseteadlikkus, sh töötajate koolitused, andmekaitse mälumäng 2023, 23 uudislugu, intraneti uuendused.
Raamatupidamisarvestus tavategevus	Valmis ■ säilitati raamatupidamise kvaliteedikontrolli süsteem; ■ esitati ameti 2023. aasta esialgne ja 2022. aasta lõplik raamatupidamise aastaaruanne; ■ anti varahalduse ametisisesed juhiseid; ■ koostöö välisaudiitorite ja Euroopa Kontrollikojaga.
Siseaudit tavategevus	Valmis ■ täpse teabe esitamine auditi järelduste ja soovitude kohta, sealhulgas korrapärane, täpne ja õigeaegne teave auditi soovitude rakendamise seisu kohta; ■ auditi soovitude rakendamise tegevuskavade jälgimine; ■ sisekontrolliprotsesside ja tegevusprotsesside kontrollide hindamine.
Ameti hindamine (asutamismääruse artikkel 39) tavategevus	Toimub – edasi lükatud ■ võrdlusanalüüs: käsitlusala laiendati komisjoni heakskiidul; ■ süvaanalüüs valmib 2023. aasta teisel poolel.

6.1.4. Ameti programmi ja projektide juhtimine (projektijuhtimisbüroo)

Asutamismääruse kohaselt peab eu-LISA-l olema asjakohane projektijuhtimise struktuur ja vahendid, et tõhusalt hallata kõiki oma projekte, jätkates samal ajal projektijuhtimise suutlikkuse täiustamist. Eesmärkide saavutamise ja ressursside kulutõhusa haldamise tagamiseks jätkab eu-LISA parimate tavade edendamist, keskendudes protsesside standardimisele ja projektide/portfelli haldamise meetoditele.

2023. aastal hakkas eu-LISA hindama, kuidas muuta oma projektijuhtimisprotsesse väledamaks, ja uuris **skaleeritud väleraamistikku (SAFE)**, et toetada uut, 3R-lahendusstrateegiale vastavat tööviisi. Üleminek projektijuhtimise ja üleandmise kosmeetodilt uutele väledatele tööviisidele on toonud kaasa keskendumise

¹⁰⁶ **RACER-kriteeriumid:** asjakohased, heakskiidetud, usaldusväärsed, kergesti jälgitavad ja töökindlad.

ühisprioriteetidele, võimaldades horisontaalsust ja kiiremat otsustamist.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Jõudluse kasutusvalmiduse mudeli lõimimise (CMMI) hinnangu uuendamine	CMMI hinnang uuendati	Muu: CMMI hindamine asendati 1. laine projektide valmisoleku välehindamisega.
Projektide lõpetamise ja edenemise hindamine kindlaksmääratud kvaliteedi/kulude/aja parameetrite (ümberarvestatud) lähteväärtuste alusel, võttes arvesse projektide lubatud hälbeid	<10%	Eesmärgikohane: 9,83% 2023. aastal valmis 4 projekti (sh 3 ametisest)
Valmis projektide vastavuse hindamine eu-LISA projektijuhtimismetoodika alusel projekti olerusringi jooksul	väikeprojektid: >75% keskmised projektid: >80% suurprojektid: >85%	Ei kohaldata: 2023. a ei lõpetatud ühtki väikeprojel Alla eesmärgi: 76% Alla eesmärgi: 75%

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Programmi- ja projektijuhtimise suutlikkus, hankestrateegia ja ameti riskijuhtimine tavategevus	Valmis ■ Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitatavate programmijuhtimisnõukogude kuuaruannete ja poolaasta eduaruannete sisendite koostöölastamine; ■ ameti juhtkomitee (CSC) ja EXTRA lepingute halduskomitee kuukoosolekud; ■ ametiväliste hanketaotluste haldamise vahendi ajakohastamine; ■ projektiportfelli haldamise metoodika koostamine ja haldamine, sh aasta vastavuskontroll projektiportfelli haldamise metoodika nõuetekohase kohaldamise kohta; ■ täiustati projektiportfelli haldamise vahendite (Planview Portfolio ja ProjectPlace) kasutamist ning nendega kogutud andmete kvaliteeti; ■ uuendatud tööviisiga koostöös rakendusrühmade ja projektijuhtimise loomine ja säilitamine; ■ ameti riskijuhtimist jälgitakse kogu aasta jooksul ja olek esitatakse halduskomiteele korrapäraselt, viimati juulis; ■ eelhindamine: 2025. aastaks kavandatud projektide iga-aastane võimaluste eelhindamine.
Projektijuhtimise tava ametlik hindamine CMMI-mudeli alusel projekt: üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2023	Muu ■ CMMI-hindamine asendatakse valmisoleku ametisisesse välehindamisega.

6.2. Organisatsioonitugi

Amet on jätkuvalt pühendunud tõhusa ja paindliku organisatsiooni arendamisele, et tagada tiptasemel tegevus, täita missiooni ja aasta eesmärgi täielikus koostöös ELi õigusraamistikuga. Kõrgetasemelist tulemuslikkust võimaldavad tugifunktsioonid hõlmavad inim- ja finantsressursside haldamist, õigusteenuid ja tõhusat sisetoetust sidusrühmadele.

PÕHITÄHELEPANEKUD

- Saavutasime kulukohustuste ja maksete osas silmapaistva eelarve täitmise taseme – ligi 100%.
- Amet suurendas märkimisväärselt ametikohtade täidetust.

6.2.1. Ameti julgeolek ja talitluspidevus

Amet jätkab oma rajatiste ja nende ümbruse füüsilise julgeoleku kõrge taseme säilitamist ja parendamist, et täita muutuvaid talitlusvajadusi. See hõlmab **talitluspidevuse haldamise** strateegia (BCMS) järelevalvet ja täiustamist, mis hõlmab põhjalikult katsetatud poliitika, menetlusi ja juhtimiskorda, et reageerida, uurida ja taastada turbeentsidentidest või muudest talitlushäiretest. Aruandeperioodi jooksul läbisid kõik talitluspidevuse ülesannetega töötajad koolituse, et tagada vajalikud organisatsioonilise kerksuse eksperditeadmised ja kogemused häirivate intsidentide korral.

2023. aastal on peamised eesmärgid **tagada eu-LISA tegevuskohtade, varade ja töötajate turvalisus ja talitluspidevus** ning kõik seonduvad horisontaalsed elemendid (st strateegiad ja poliitikad on kooskõlas asjakohaste eeskirjadega) ning jätkata talitluspidevuse ja turbeprotsesside täiustamist õppuste, kontrollide ja auditisoovituste alusel.

Kaitse ja füüsilise julgeoleku valdkonnas tugevdas eu-LISA oma julgeoleku- ja ohutushoiakut kõigis süsteeme käitavates ruumides ja töötajate hulgas ööpäev ringi iga päev. Füüsilise julgeoleku nõuetekohase juhtimise tagamiseks võttis amet mais vastu füüsilise juurdepääsu poliitika ajakohase versiooni, mis hõlmab iga isikut ja sõidukit, kes vajab juurdepääsu eu-LISA tegevuskohtadele. Amet korraldas ka oma töötajatele ja esmareageerijatele erikoolituse, et suurendada valmisolekut hädaolukordadeks.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Hädaolukorraõppuste / turbe- ja talitluspidevuse õppuste arv aastas	2 õppust aastas	Eesmärgikohane: 1 talitluspidevuse õppus ja 2 tuletõrjeõppust (üks Tallinnas ja üks Strasbourgis) <i>Allikas: turvalisuse tagamise näidikud</i>
Talitluspidevuse kontroll hõlmab kõiki eu-LISA tegevusvaldkondi	Talitluspidevuse haldamise strateegiat rakendatakse 100% eu-LISA tegevusvaldkondades	Eesmärgikohane: talitluspidevuse kavad on kehtestatud, vastu võetud ja ajakohastatud kõigis tegevusvaldkondades <i>Allikas: turvalisuse tagamise näidikud</i>
Talitluspidevuse kavu katsetatakse ja nende tõhusus kinnitatakse	toimub vähemalt üks organisatsioonilise kerkuse õppus	Eesmärgikohane <i>Allikas: turvalisuse tagamise näidikud</i>
Tegevuskavade kohaselt rakendatud soovitude protsent	85%	Eesmärgikohane: >85% varasemate õppuste soovitudest rakendatud <i>Allikas: rakendusaruanded</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Turbe- ja talitluspidevussuosituste rakendamine tavategevus	Valmis - turbeseire taristu kohandav täiustamine; - keskendudes kriitilise tähtsusega küberturbekaitse tegevustele vastuseks suurenenud ohumaastikule. Kõik varasemate auditite ja kontrollide soovitused on suletud.
Turbepoliitika ja talitluspidevuse haldus tavategevus	Valmis - töötajate aastakoolituste korraldamine, sh turbe, tervishoiu ja ohutuse valdkonnas; - sidusrühmade teabeüritused.
Talitluspidevuse haldus tavategevus	Valmis - eu-LISA talitluspidevuse halduse süsteemi järelevalve, sh talitluspidevuse täiustamise kava; - talitluspidevuse kavade katsetamine kehtestatud kontrollide tõhususe tagamiseks, sh talitluspidevuse aastahindamine.
Kaitse tavategevus	Valmis - turbesüsteemide (sh juurdepääsulubade) haldus ja kaitse tagamine kõigis eu-LISA ruumides ööpäev ringi iga päev, sh ajutiste ruumide turbekontrollid; - turbenõuete pakkumine töökohtade ja andmekeskuste ruumide laiendamiseks koos moodullahendustega; - turbemaastiku seire ja asjakohaste turbemeetmete vastavusse viimine geopoliitilise olukorra jätkuva arenguga; - turbemeetmete rakendamine ELi salastatud teabe registri loomiseks ja ühiskontrolliks Euroopa Komisjoni, ELi nõukogu ja Euroopa välisteenistuse poolt; - turbemeetmed ja -nõuded seoses täiendavate andmekeskuste ruumidega Strasbourgis (MDC1, 2, ASPIRE); - võeti vastu füüsilise juurdepääsu poliitika ajakohastatud versioon.

6.2.2. Personalihaldus

Amet jätkas oma kutselise arenguvõimekuse pidevat täiustamist, keskendudes talentide hankimisele ja töölevõtmisele, sihipärasele kutsearengule ning vajalike oskuste ja kogemustega mitmekesise töötajaskonna hoidmisele. Amet täiustas pidevalt oma haldustõhusust ja läks oma protsesside digiteerimise kaudu üle pädevuspõhisele personalihaldusele.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Haldusressursside protsent ja operatiivressursside protsent kõigist inimressurssidest (töötajad ja lähetatud riiklikud eksperdid)	haldusressursid: 20% põhitegevus: 70%	Osaliselt eesmärgikohane: 16,5% <i>Allikas: personalihalduse andmebaas, SYSPERi aruanded</i> Osaliselt eesmärgikohane: 74,1% <i>Allikas: personalihalduse andmebaas, SYSPERi aruanded</i>
Töölt puudumise määr	haiguspuhkuse päevade keskmine arv töötaja kohta: <15 päeva töötaja kohta Pikal haiguspuhkusel olnud töötajate protsent: <10% Haiguspuhkust mitte kasutanud töötajate protsent: >15%	Eesmärgikohane: 9,7 päeva <i>Allikas: personalihalduse andmebaas, SYSPERi aruanded</i> Eesmärgikohane: 5,3% <i>Allikas: personalihalduse andmebaas, SYSPERi aruanded</i> Eesmärgikohane: 42,7% <i>Allikas: personalihalduse andmebaas, SYSPERi aruanded</i>
Tööjõu voolavus aastas (%)	≤5%	Eesmärgikohane: 4,09% <i>Allikas: personalihalduse andmebaas, SYSPERi aruanded</i>
Ebarahuldava hinnanguga töötajaid (%)	1%...5%	Eesmärgikohane: 1,8 <i>Allikas: personalihalduse andmebaas, SYSPERi aruanded</i>
Töötajate kaasatuse tase	≥6,3	Eesmärgikohane: 7,4
Ametikohtade täidetuse aastas (%)	>94%	Eesmärgikohane: 94,2% <i>See arv sisaldab tehtud tööpakkumisi; ilma tehtud tööpakkumisteta on täidetuse tase 85,7%.</i> <i>Allikas: personalihalduse andmebaas, SYSPERi aruanded</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Personalihaldus ja inimressursside planeerimine tavategevus	Valmis - personalitootimise toimingute ja protsesside haldamine alates valimisest ja töölevõtmisest kuni lepingute lõpetamiseni (sh hindamine, lepingu pikendamine, õigused, põhipuhkus jne); - personaliprotsesside ajakohastamine (sh digiteerimine, SYSPERi valikmoodulid, iLearn), värbamisprotsessi, personalitootimise, tulemusjuhtimise ja koolituste pakkumise täiustamine; - käivitati regulaarne töötajate kogemuste uuring ja koostati täiustatavate valdkondade lahendamise tegevuskava.
Üleminek pädevuspõhisele personalihaldusele tavategevus	Valmis - pädevuspõhise käsitluse rakendamine personalihalduses; pädevusraamistiku läbivaatamine, et pakkuda põhjalikke suuniseid, vahendeid ja menetlusi; - sisekoolituste, töötajate heaolu projektide korraldamine; - uue e-töölevõtmise kava kasutuselevõtt; - jätkub ametisisesel liikuvuse kava, et kasutada olemasolevate töötajate pädevusi ja edendada kutselist kasvu.

Talendihaldus tavategevus	Valmis - uute töötajate värbamine, jätkuvad pingutused, et meelitada ligi mitmekesiseid kandidaate, nt CloudFest 2023 Saksamaal, tööandja tootemargiga seotud tegevused erikampaaniate kaudu ja ühismeedia kasutamine talentide leidmise vahendina; - praktikaprogrammi uuendamine; - teadlikkuse suurendamine eu-LISA töötajate väärtuspakkumisest ja karjäärivõimaluste nähtavuse suurendamine, jõudes uute sihtrühmadeni; - juhtide arendamise, tulemuslikkushalduse, talentide hankimise, töötajate suhete, õppimise ja arengu, inimanalüütika tõhustamine, sh uute premeerimis- ja tunnustamisalgatuste rakendamine, näiteks talentide esiletõstmise auhind; - organisatsioonikultuuri ja väärtuste tugevdamisega seotud tegevuste rakendamine, sealhulgas ELi asutuste võrgustiku (EUAN) mitmekesisuse ja kaasamise harta, mis võeti vastu mais koos tegevuskavaga;¹⁰⁷ - MS Power BI juurutamine ja kasutamine, et võimaldada juhtkonnale sidusjuurdepääs tulemuslikkuse põhinäitajatele ja muule personalistatistikale.
-------------------------------------	---

6.2.3. Eelarvehaldus, finantsjuhtimine ja hankehaldus

Amet on pühendunud ametisisesest finantsprotsesside ja hankemenetluste tugevdamisele ja täiustamisele, sealhulgas oma aruandlus- ja analüüsisuutlikkuse pidevale parendamisele, et toetada strateegilist otsustamist ning tagada läbipaistev ja kulutõhus ressursihaldus kooskõlas asjakohaste regulatiivsete vahendite, kohustuste ja üldjuhtimise üldnõuetega.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Omandamiste haldus	>60% hankeprojektidest ajakavas	Eesmärgikohane: 80% <i>Allikas: hankearuanne</i>
Hankeprotsessi tõhusus	<25%	Eesmärgikohane: 16,7% <i>Allikas: hankearuanne</i>
Maksete assigneeringute tühistamise määr	<5%	Osaliselt eesmärgikohane: 5,8% kuigi veel veidi üle eesmärgi, on see oluliselt vähenenud <i>Allikas: ABACi andmeladu</i>
eelarveliste kulukohustuste täitmise määr	95% kuni 99%	Eesmärgikohane: 99,9% <i>Allikas: ABACi andmeladu</i>
maksete kasutamise määr	>95%	Eesmärgikohane: 99,9% <i>Allikas: ABACi andmeladu</i>
Ettenähtud tähtaja jooksul tehtud maksete protsent	90%...100%	Eesmärgikohane: 96,4% <i>Allikas: ABACi andmeladu</i>

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Eelarve- ja varahaldus ning finantsjuhtimine tavategevus	Valmis - nõuetekohaselt hallatud eelarve täitmine, teenuste osutamine vastavalt määratletud standarditele; - toetati strateegilist otsustamist ja esitati vajalikke finantsaruandeid; - pidevalt täiustati analüüsisuutlikkust, nt eelarve prognoosimist ja kavandamist, tagades finantstehingute eelarve täitmise kvaliteetne järelevalve; - paremad ametisisesed finantsprotsessid ja -menetlused, st täiustatud mitmeaastase ja aastase eelarvestamise nõuete kehtestamine tervikplaneerimiseks, et parendada tegevuspõhist eelarvestamist.
Hangete ja omandamiste haldus tavategevus	Valmis hanke- ja omandamisteenuste õigeaegne osutamine kooskõlas õiguslike kohustuste ja kavandatud eelarveraamistikuga
Sisefinantskontroll ja auditisoovituste järelevalve tavategevus	Valmis - kõik finantstehingute kontroll-loetelud ja töövood on kooskõlas ameti finantseeskirjadega; - kontrollide ja menetluste läbivaatamine, arvestades kontrollikoja tähelepanekuid.

¹⁰⁷ EUANi mitmekesisuse ja kaasamise harta, EUANi mitmekesisuse ja kaasamise töörühm, märts 2023.

6.2.4. Õigusteenistused

Ameti õigusteenistused tagavad, et eu-LISA tegutseb kooskõlas kohaldatava õigusraamistikuga. Selleks antakse õigeaegset õigusnõu, esitatakse arvamusi ja soovitusi parimate tavade kohta ning vajaduse korral esindatakse ametit ELi ja riiklikes kohtutes. eu-LISA järgis 2023. aastal hea haldustava kõrgeimat taset, täitis kõiki õiguslikke nõudeid ning oli jätkuvalt pühendunud oma tegevuse, protsesside ja otsustamise läbipaistvuse tagamisele, sealhulgas üldsuse juurdepääsule oma dokumentidele.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Eesmärk	Olek
Õigusnõustamine, -arvamused ja -esindamine	õigusteenuseid osutatakse nõutavate tähtaegade jooksul	Eesmärgikohane

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Õigusteenistused tavategevus	Valmis 351 ametisisesse õigusabi taotlust, mis ei jätkunud kohtueelse menetluse ega kohtumenetluse etapiga; 8 kohtueelset asja, mida käsitleti õigusaktides sätestatud tähtaegade jooksul (1 jõudis kohtumenetluseni), kohtumenetlused: 2023. aastal lõpetati ELi kohtus (kostjana) 3 kohtuasja, 2 asja on menetluses, 1 menetlusse astujana; 9 kaebust personalieeskirjade artikli 90 lõike 2 alusel, 2 halduspäringut, 1 uurimine lõpetati 2023. aastal; üldsuse juurdepääs dokumentidele: erikoolitus ja teadlikkusüritus, vastus kehtestatud õigusliku tähtaja jooksul (23 esialgset taotlust ja 13 konsultatsiooni); 1 esialgsetest taotlustest jõudis kordustaotluseni, tehti 1 kordustaotlus; lühikati edasi: avalikkuse dokumentidele juurdepääsu erikoolitus ja teadlikkusüritus (ebapiisav personal).

6.2.5. Ameti tugiteenused (rajatishaldus ja ameti IT-teenused)

Ameti organisatsioonitoe teenused keskenduvad optimeeritud ja paindliku töökeskkonna arendamisele kõigis tegevuskohtades koos turvalise, tõhusa ja funktsionaalse taristuga, mis on täielikult kooskõlas eu-LISA talitlusvajadustega ja kohustusega muutuda keskkonnasäästlikuks organisatsiooniks.

Jõudluse suurendamise kava

Pärast eu-LISA volituste laienemist 2018. aastal pidi amet suurendama oma Strasbourgi tegevuskoha jõudlust, et see täidaks uute süsteemide operatiivvajadusi, eelkõige seoses andmekeskuse jõudluse suurenemise ja töötajatele täiendava kontoripinna pakkumisega. **Strasbourgi tegevuskoha teise laiendamise** projekt algas veebruaris 2020 ja peaks valmima 2028. aastal. Juunis 2021 lisandus kaks projekti: **modulaarne andmekeskus** (MDC) ning **elektri ja jahutuse täiendus**, et täita kiireloomulisi talitlusvajadusi enne teise laienduse valmimist.

Projekti tõhusa juhtimise ja rakendamise tagamiseks juhitakse neid kolme omavahel seotud taristuprojekti üldise **jõudluse suurendamise kava** raames:

- **Strasbourggi tegevuskoha teine laiendamine** Projektis keskendutakse uute kontoriruumide ehitamisele Strasbourggi tegevuskohas. Eelarvepiirangute tõttu on projekt praegu siiski edasi lükatud järgmise mitmeaastase finantsraamistiku perioodi.
- **Modulaarne andmekeskus 2.** Projekt näeb ette konteinerites modulaarse andmekeskuse paigaldamise. See on paindlik ja skaleeritav lahendus, mis ei nõua ehitustöid. 2023. aastal korraldas amet turuvariantide hanke-uuringu ja valis kõige sobivama teenuseosutaja. Projekt on planeerimisetapis, kus ametisisesed sidusrühmad on määratlemas lõplikku projekti, turbenõudeid ning vajalikke ehitus- ja elektritöid, et anda esimesed moodulid üle 2024. aasta teisel poolel.
- **Elektri- ja jahutustaristu täiendus.** Eesmärk on katta Strasbourggi tegevuskoha lühi- ja pikaajalised elektri- ja jahutusvajadused. Juunis esitati jahutusjõudluse optimeerimise eeluuringu tulemused. Valiti kaks stsenaariumi, millest esimene võimaldab lühiajaliselt kasutada tõhusamalt praegust jahutustaristut ja teine on keskmise tähtsajaga lahendus, mis põhineb geotermilisel käsitlusel, et vähendada CO₂-jälge. Kummagi stsenaariumi rakendamine tõhustab üldist energiakasutust, et järgida **ELi vahendeid andmekeskuste energiatõhususe parendamiseks**.¹⁰⁸

Organisatsiooniteenused

Organisatsiooniteenused ühtlustavad ametisisesed IT-teenuseid ja teabehaldust, et tagada organisatsiooni tõhusus ja paindlikkus, hõlbustades samal ajal talitluseesmärkide saavutamist olemasolevate ressursside, protsesside ja suutlikkusega. eu-LISA haldab kõiki oma objekte ja rajatisi, et tagada turvaline, tõhus ja funktsionaalne **hoonetaristu**.

Amet võtab meetmeid, et **vähendada keskkonnamõju**. 2023. aastal alustas eu-LISA oma 2022. aastal vastu võetud keskkonnapoliitika rakendamist ja valmistub taotlema ELi keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi (**EMAS**) sertifitseerimist, mis on kavandatud 2024. aastaks.

Tulemuslikkuse põhinäitajad

Tulemusnäitajad	Tulemuseesmärk	Tulemusnäitaja seis
Ameti IT-teenuste käideldavus	>90% (rakenduste töövõimeaeg)	Eesmärgikohane
Ameti lõppkasutajate/töötajate rahulolu IT-teenustega	>90%	Eesmärgikohane
eu-LISA Strasbourggi tegevuskoha teine laiendamine	kulud: koguhälve ≤10% ajakava: koguhälve ≤10% käsitlusala: hälve puudub	Muu: projekt lükati eelarvepiirangute tõttu edasi.
Keskkonnanäitaja: CO ₂ -jalg	3491 teq CO ₂ (2022) 3506 teq CO ₂ (2023)	Muu: Lähteolukorrana kasutatakse 2023. aastat, varasemad tulemused ei ole COVID-19 piirangute tõttu usaldusväärsed. Kasvuhoonegaaside heite arvutamisel on kasutatud uut vahendit, arvestades heitkoguste 3 käsitlusala vastavalt GIME soovitudele ja kasvuhoonegaaside protokollile.

Edenemine ülesannete ja projektide kaupa

Projektipõhine-/väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Jõudluse suurendamise kava	
Strasbourggi andmekeskus – elektrivõimsuse ja jahutusjõudluse suurendamise projekt projekt: üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2025	Toimub ■ lühiajaliste meetmete rakendamine elektri- ja jahutussüsteemide uuendamisel; ■ modulaarse andmekeskuse 2 (MDC2) projekt on kavandamisetapis; spetsiaalsete konteinerites energiarajatiste projekt on heaks kiidetud; ■ peamine saavutus: MDC2 hankeuuringu ja jahutusjõudluse optimeerimise uuringu ning MDC2 ehitus- ja elektritööde teostatavuse eeluuringu valmimine.
eu-LISA Strasbourggi tegevuskoha teine laiendamine projekt: üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2028	Edasi lükatud ■ eelarvepiirangute tõttu lükatakse projekt edasi järgmisesse mitmeaastasesse finantsraamistikku; vahepeal keskendub eu-LISA modulaarse andmekeskuse paigaldamisele ning toetava energia- ja jahutustaristu täiendamisele.

¹⁰⁸ Lisateave on komisjoni erilehel [rohepilvede ja roheliste andmekeskuste](#) kohta. Lisateave on [serverite ja andmesalvestustoodete](#) ökodisaini nõuetes, [Euroopa andmekeskuste energiatõhususe tegevusjuhendis](#) ning [andmekeskuste, serveriruumide ja pilveteenuste keskkonnanahoidlike avalike hangete kriteeriumides](#).

Projektipõhine/-väline ülesanne	Peamised saavutused aruandeperioodil
Üldtugi	
Ameti horisontaalsed tugiteenused (lähetus, rajatised, logistika ja kontoritarbed) tavategevus	Valmis ■ rajatiseteenuste osutamine tegevuse toetamiseks, sh teenuste pidev täiustamine, jälgides taotlusi ja neile reageerimise aega (kuni taotluse sulgemiseni); ■ hoonetaristu, põhitegevuse ja töötajate heaolu parendamine.
Tervishoiu ja ohutuse juhtimine tavategevus	Valmis ■ rakendati töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteemi kava; ■ võeti vastu töötervishoiu ja tööohutuse poliitika, et edendada ja säilitada ohutut ja tervislikku töokeskkonda; ■ riskihindamine, võimalike ohtude tuvastamine ja vajaduse korral koolitus.
Nutikas ruumihaldus projekt: üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2024	Toimub ■ tootlikkuse parendamine ja kontoriruumide tõhus kasutamine, rakendades tegevuspõhist töötamist (ABW) ja ühiskasutuses töötamiskohtade poliitikat, et suurendada tõhusust ja säästa kulusid, sh uue tarkvaralahenduse kasutuselevõtt, et tagada kontoriruumide tõhusam haldamine, st töötamiskohtade haldus, koosolekuruumid, ruumide eraldamine, töökohaanalüütika jne; ■ peamine saavutus: valmis sobiva tegevuspõhise töömudeli võimaluste uuring; soovitusel rakendatakse alates järgmisest aastast.
Keskkonnateenuste juhtimine tavategevus	Valmis ■ EMAS-i sertifitseerimise tegevuskava rakendamine; ■ rakendatud on kestliku energiakasutuse kava, sh taastuvallikatest elekter; ■ keskkonnaanalüüs (eu-LISA tegevuse otsene/kaudne keskkonnamõju); ■ projekti käivitamine koos rohelise rühmaga; ■ kasvuhoonegaaside heitkoguste arvutamine vastavalt kasvuhoonegaaside protokollile.
Ameti sisuhaldus projekt: üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2025	Toimub ■ jätkub projekti rakendamine: dokumendihaldussüsteem (DMS) ja uus tänapäevane veebikoht koos avaliku dokumendiregistriga; ■ intraneti/ekstraneti projekti ettevalmistamine (algab 2024); ■ jätkub dokumendihaldussüsteemi projekti rakendamine (antakse üle 2024. a lõpuks).
Haldustugi tegevdirektori büroole tavategevus	Valmis ■ haldus- ja täitevtoe pakkumine, sh kirjavahetus, kalendrihaldus, reisikorraldus, ürituste kavandamine ja aruandlus.
Organisatsiooni IKT	
Ameti IKT-taristu ja -rakenduste haldamine, hooldus ja tugi tavategevus	Valmis ■ ameti IKT-taristu ja -rakenduste korrigeeriva, ennetava, arendava ja kohanduva hoolduse ja toe pakkumine, sh töötajatele uute töövahendite arendamine; ■ IKT-tarkvara, -riistvara, -seadmete, -teenuste, litsentside (sh õigeaegne laiendamine) hanked, arvutivõrkude/mobiiltelefonide ühenduslepingute sõlmimine/muutmine; ■ lõppkasutajatele toe pakkumine, sh uue ametisisese piletiportaali käivitamine, ning uue käsitluse rakendamine organisatsiooni IKT-teenuste osutamisel, keskendudes tulemusnäitajatele, et jälgida teenuste kvaliteeti; ■ rakendati uus IKT-kaugpöörduse teenuse lahendus, sh mobiilseadmetele; ■ SERENA projekt (turvaline võrgujuurdepääs): uus ühenduvus ameti võrgutaristu ning justiits- ja siseküsimuste süsteemide jaoks, et pakkuda internetipoolseid teenuseid ja juurdepääsu SERENA-le; ■ võrkude ja turbe moderniseerimise projekt.
Pilvestus ja pilvepõhine virtuaalse töölaia taristu projekt: üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2026	Toimub ■ jätkub pilvestusprojekt, et toetada organisatsiooniteenuste digipööret; ■ IKT ID pilvlahendus, suhtlus- ja koostöölahendus rühmadele, IKT pilvvarunduslahendus ja IKT alternatiivne pilvlahendus rühmadele; ■ põhisaavutus: pilvkomponentide, sh Azure'i üürnike rakendamine dokumendihaldussüsteemi raames.
IT-taristu teek (ITIL) projekt: üleandmiskuupäev ühtses programmdokumendis: 2025	Toimub ■ ITIL-tavade rakendamine teenuste ja varade haldamisel; ■ olemasoleva protsessi analüüsimine, soovitud protsessi määratlemine ja seejärel protsessi kaardistamine (iteratiivkäsitlus): liideste, kontrollide ja üksikasjaliku ülesehituse määratlemine; ■ eu-LISA piletiportaal: analüüs ja protsesside määratlemine; ■ IT-teenuste halduse uue rakenduse hindamine.

JUHTIMINE

Juhtimine

7.

7.1. Haldusnõukogu

Amet jätkas tihedat, konstruktiivset ja läbipaistvat koostööd eu-LISA haldusnõukoguga. Lisaks oma põhikirjajärgsetele ülesannetele peeti haldusnõukogu korrapäraselt kursis kõigi tuvastatud oluliste riskide ja probleemidega, sealhulgas rakendatud leevendusmeetmetest, kasutusel olevate süsteemide olekust, uute süsteemide arendamise edenemisest, ametikohtade täidetusest ja jõudluse suurendamise kavast.

Jaanuaris 2023 järelendas eu-LISA haldusnõukogu, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutuselevõtt mais 2023 ei ole enam teostatav. Kõige tähtsam on, et haldusnõukogu kinnitas korduvalt oma kindlat pühendumust koostalitlusarhitektuuri rakendamisele kui kõrgeimale prioriteedile ning sai korrapäraseid ajakohastusi selle rakendamise ajakava läbivaatamisel tehtu kohta.

2023. aastal kehtestas amet uue **3R-strateegia** (**Remobiliseerimine**, lahendamine (**Resolve**), uuendamine (**Renew**)), et lahendada ummikseis ja võimaldada koostalitlusvõime tegevuskava läbivaatamist ja ajakohastamist ning mille järkjärguline rakendamine toimub neljas laines aastatel 2024–2027. Uut koostalitlusvõime tegevuskava toetas haldusnõukogu ning justiits- ja siseküsimumste nõukogu kiitis selle heaks 19. oktoobril 2023. Käesoleva aruande vastuvõtmise kuupäeva seisuga on eu-LISA kooskõlas uue tegevuskavaga valmis koostalitlusarhitektuuri üle andma.

Aruandeperioodi jooksul tegi haldusnõukogu mitu olulist otsust, millega tagatakse ameti talitluspidevus:

- nimetati ametisse uus tegevdirektor;
- nimetati ametisse uus paararvepidaja;
- võeti vastu kohustuslikud planeerimis- ja aruandlusdokumendid: ühtne programmdokument 2024–2026 ja 2024. eelarveaasta tulude ja kulude finantsaruanne, 2022. aasta konsolideeritud tegevusaruanne, siseauditi üksuse aastaaruanne ja 2022. aasta raamatupidamise aastaaruanne, 2023. aasta siseauditi kava muudatus ja 2024. aasta siseauditi kava;
- toetati ameti ajakohastatud EESi rakendusstrateegiat, mis põhineb 3R-lahendusstrateegial: teenuseosutajate remobiliseerimine, tehniliste raskuste lahendamine ja tööviiside uuendamine;
- toetati koostalitlusvõime tegevuskava muudetud ajakava ning
- võeti vastu läbivaadatud julgeoleku- ja talitluspidevuse kavad Eurodaci jaoks.

Muud olulised haldusnõukogu otsused võeti vastu kirjalike menetlustega, sealhulgas 2023. aasta vahearuanne, eduaruanded, kulukohustuste assigneeringute mitteautomaatne ülekandmine 2022. eelarveaastast 2023. aastasse, Eurodaci asutuste nimekiri, Eurodaci 2021. aasta aruanne, eu-LISA 2024. aasta teavitamis- ja levitamiskava, näidisotsus tööaja ja hübriid töö kohta, EESi, ETIASe ja koostalitlusvõime programmijuhtimisnõukogu muudetud töökord, eu-LISA huvide konflikti eeskirjad ning auditi-, vastavus- ja finantskomitee muudetud volitused.

Haldusnõukogu auditi-, vastavus- ja finantskomitee (ACFC) tegi ameti riskijuhtimise ja sisekontrolli järelevalvet. Haldusnõukogule ning auditi-, vastavus- ja finantskomiteele peeti korrapäraselt kursis eelarvemenetluse ja finantsjuhtimise läbirääkimiste ning auditisoovituste rakendamise seisuga.

Arvestades sise- ja välsiaudite tähelepanekuid, on endiselt olemas jääkriskid ja kontrollide puudused seoses inimressursside hankimise, hanke- ja lepinguhalduse kontrollimisega rakenduskavade ja projektide raames, mis võivad mõjutada 2023. eelarveaastal sooritatud tehingute korrektsust.

Amet tegeleb praegu nende küsimustega, et lahendada need võimalikult kiiresti. Haldusnõukogu vaatab korrapäraselt läbi avatud auditisoovituste täitmisel tehtu.

Aruandeperioodil korraldas eu-LISA 7 haldusnõukogu koosolekut, sealhulgas 1 erakorralise, et arutada uuendatud SISI kasutuselevõttu ja koostalitlusarhitektuuri rakendamist. Auditi-, vastavus- ja finantskomitee pidas 4 koosolekut, sealhulgas 1 erakorralise, et arutada praegust eelarve täitmise taset, 2023. aasta eelarveprognoosi ja hilinenud auditisoovituste seis. Haldusnõukogu tehniline horisontaalne ekspertide töörühm kohtus ühe korra, nagu nõutud. Läbipaistvuse parendamiseks ja üldsuse teadlikkuse suurendamiseks oma tegevusest jätkas amet oma veebilehel haldusnõukogu korraliste koosolekute kokkuvõtete avaldamist.

7.2. Peamised muutused

7.2.1. Uued määrused, mis mõjutavad eu-LISA tegevust

Novembris 2023 võtsid nõukogu ja Euroopa Parlament vastu kaks muudetud muutmismäärust, mis rajavad teed **viisamenetluse digipöördele**¹⁰⁹, millega kaasneb eu-LISA jaoks uus ülesanne – **ühise viisataotlusplatvormi**¹¹⁰ arendamine ja seejärel haldamine. Kogu aasta jooksul kutsus komisjon eu-LISA-t üles osalema mitme seadusandliku algatuse ettevalmistamisel, mis mõjutavad ameti volitusi ja tulevikutegevust.

Lisaks suurendab eu-LISA jätkuvalt panust ELi õigusmõistmise valdkonna digipöördesse, nagu on sätestatud detsembris 2023 vastu võetud **digitaalse õigusmõistmise paketi**s.¹¹¹ Eelkõige on eu-LISA alustanud ettevalmistusi **ühiste uurimisrühmade** koostööplatvormi arendamiseks.¹¹²

7.2.2. Muudetud määrused

2022. aastal kehtestasid nõukogu ja parlament läbirääkimisvolitused uuesti sõnastatud Eurodaci määruse vastuvõtmiseks, et **Eurodaci süsteemi reform** lõpule viia¹¹³. Pärast vastuvõtmist on see viimane oluline element, mis integreeritakse justiits- ja siseküsimuste koostalitlusvõime raamistikku. Määrus on ameti rakendatava Eurodaci ajakohastamise õiguslik alus.

7.2.3. Komisjoni uued algatused

Amet andis tehnilise panuse politseikoostöö määruse¹¹⁴ kohase tulevase **Prüm II ruuteri ja reisijaid käsitleva eelteabe (API) ruuteri** õiguslikule finantsselgitusele, seoses reisijate eelteabe kogumise ja edastamisega.¹¹⁵ Lisaks andis amet komisjoni taotlusel eksperditeadmisi seoses taustakontrolli määruste¹¹⁶ ning ka reisidokumentide digiteerimise ja reisimise hõlbustamise algatusega (digitaalsed reisidokumendid).¹¹⁷

Amet koostas esialgse hinnangu, mis keskendus tulevase ELi tehisintellekti käsitleva õigusakti võimalikule mõjule eu-LISA-le usaldatud olemasolevatele ja tulevastele IT-süsteemidele.

¹⁰⁹ 22. novembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2667 ELi viisataotlusplatvormi kohta ja 22. novembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2685, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 1683/95 seoses viisamenetluse digiteerimisega.

¹¹⁰ Komisjoni 27. aprilli 2022. aasta teatis ELi veebipõhise viisataotlusplatvormi prototüübi väljatöötamise kohta.

¹¹¹ Määrus (EL) 2023/2844, mis käsitleb digipööret õiguslase koostöö ning piiriüleste tsiviil-, kaubandus- ja kriminaalasjadega seotud õiguskaitse kättesaadavuse vallas ning direktiiv (EL) 2023/2843 seoses õiguslase koostöö digiteerimisega.

¹¹² Euroopa parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta määrus (EL) 2023/969, millega luuakse koostööplatvorm ühiste uurimisrühmade tegevuse toetuseks ja muudetakse määrust (EL) 2018/1726, ELT L 132, 17.5.2023, lk 1.

¹¹³ „Eurodac: Parlamendiliikmed ajakohastasid oma seisukohta seoses nõukoguga toimuvate eelseisvate läbirääkimistega“, Euroopa Parlament, kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon (LIBE), pressiteade, 13. detsember 2022.

¹¹⁴ Prüm II määrus võeti vastu 13. märtsil 2024, vt määrus (EL) 2024/982, ELT L, 2024/982, 5.4.2024.

¹¹⁵ Ettepanek: määrus, milles käsitletakse reisijaid käsitleva eelteabe kogumist ja edastamist välispiirikontrolli tõhustamiseks ja hõlbustamiseks, ning ettepanek: määrus reisijaid käsitleva eelteabe kogumise ja edastamise kohta terroriaktide ja raskete kuritegude ennetamiseks, avastamiseks, uurimiseks ja nende eest vastutusele võtmiseks ning millega muudetakse määrust (EL) 2019/818.

¹¹⁶ Ettepanek: määrus, millega muudetakse määrust (EL) 2019/816, millega luuakse kesksüsteem nende liikmesriikide väljaselgitamiseks, kellel on teavet kolmandate riikide kodanike ja kodakondsuseta isikute suhtes tehtud süüdimõistvate kohtuotsuste kohta, et täiendada Euroopa karistusregistrite infosüsteemi (ECRIS-TCN), ning määrust (EL) 2019/818, millega luuakse ELi infosüsteemide koostalitlusvõime raamistik politsei- ja õiguskooostöö, varjupaiga ja rände valdkonnas ning muudetakse määrusi (EL) 2018/1726, (EL) 2018/1862 ja (EL) 2019/816, et kehtestada kolmandate riikide kodanike taustakontroll välispiiridel, COM(2021) 96 final.

¹¹⁷ Lisateave on komisjoni erilehel: [Reisimine – reisidokumentide digiteerimine, et lihtsustada reisimist](#).

7.2.4. Venemaa agressioonisõda Ukraina vastu

Alates Venemaa sissetungist Ukrainasse 24. veebruaril 2022 on amet aktiivselt toetanud liikmesriike, tagades ELi piirihaldussüsteemide katkematu käideldavuse.

eu-LISA jätkas kaasa aitamist **rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava ELi võrgustiku** koosolekutele.¹¹⁸ Ajutise kaitse direktiivi¹¹⁹ rakendamise toetamiseks andis amet komisjonile eksperdiabi, et töötada välja **ajutise kaitse platvorm** Venemaa Ukraina-vastasesst agressioonisõja põgenike registreerimiseks. eu-LISA aitas samuti kaasa **kriisidele poliitilise reageerimise integreeritud korra** (IPCR)¹²⁰ töörühmale, eelkõige toetades nõukogu justiits- ja siseküsimuste valdkonna suuremahuliste IT-süsteemidega seotud küsimustes ning esitades korrapäraseid aruandeid, et teavitada komisjoni justiits- ja siseküsimuste süsteemide kasutamisest ja küberohtude tasemetest.

Lisaks on eu-LISA loonud korrapäraseid kontakte muude ELi asutustega vastuvõtvides riikides, millel on ühispiir Ukraina ja Venemaaga (nt BERICi Büroo, EIGE, Frontex, CEPOL ja ECHA), et analüüsida ohutaset seoses küberturbe ja talitluspidavusega. Lisaks on eu-LISA tõhustanud oma pädevusalasse kuuluvate suuremahuliste IT-süsteemide ja ameti taristuga seotud võimalike riskide ja ohtude seiret ning edastab asjaomastele isikutele asjakohast teavet. Töötajate tasandil on eu-LISA-s käivitatud mitu algatust põgenike toetuseks heategevuskampaaniate kaudu.

7.2.5. Tegevdirektori vahetus

2022. aastal lõppes Krum Garkovi ametiaeg, kes oli eu-LISA tegevdirektor alates ameti loomisest. 31. oktoobril 2022 nimetas haldusnõukogu eu-LISA tegevdirektori asetäitja Luca Tagliaretti ajutiseks tegevdirektoriks kuni uue tegevdirektori ametisse astumiseni. Sellel ametikohal võttis Tagliaretti üle ka eu-LISA sisekontrolli rakendamise eest vastutava eelarvevahendite käsutaja ülesanded. Vältimaks huvide konflikti talle varem määratud riskijuhtimise ja sisekontrolli juhi rolliga sisekontrolli raamistiku rakendamise eesmärgil, delegeeriti riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhi roll üldjuhtimise ja suutlikkuse talituse juhatajale kuni järgmise tegevdirektori ametisse nimetamiseni.

12. jaanuaril 2023 nimetas haldusnõukogu pärast komisjoni korraldatud ranget valikumenetlust ja pärast kolme väljavalitud kandidaadi ärakuulamist Euroopa Parlamendis eu-LISA tegevdirektoriks Agnès Diallo ametiajaga viis aastat. Agnès Diallo alustas tegevust 16. märtsil 2023.

7.3. Eelarvehaldus ja finantsjuhtimine

7.3.1. Finantsjuhtimine

Vastavalt asutamismääruse artikli 46 lõikele 3 rahastati eu-LISA 2023. eelarveaasta eelarvet mitmest allikast pärit vahenditest, kusjuures peamine tulu saabus ELi üldeelarvest saadavast iga-aastasest toetusest¹²¹. Lisaks saab eu-LISA assotsieerunud riikidelt toetust ameti kulude osaliseks hüvitamiseks.

Kõige olulisem on, et eu-LISA-l on valmimas **sisekontrollistrateegia**, mis annab teavet ameti tehtavate kontrollide kulude ja tulude kohta, st täielikku teavet nende tulemuslikkuse, tõhususe ja säästlikkuse kohta. Näidisdokumentide koostamisel kasutati ELi asutuste võrgustiku tulemuslikkuse arendamise võrgustiku (PDN) parimaid tavaid ja juhendeid.

¹¹⁸ Rändevaldkonna valmisoleku- ja kriisikava on ELi mehhanism **rändekriisideks valmisolekuks ja nende ohjamiseks**, mis loodi komisjoni 23. septembri 2020. aasta soovitusel (EL) 2020/1366.

¹¹⁹ Nõukogu 20. juuli 2001. aasta direktiiv 2001/55/EÜ miinimumnõuete kohta **ajutise kaitse** andmiseks ümberasustatud isikute massilise sissevoolu korral ning meetmete kohta liikmesriikide jõupingutuste tasakaalustamiseks nende isikute vastuvõtmisel ning selle tagajärgede kandmisel, EÜT L 212, 7.8.2001, lk 12–23, ja nõukogu 4. märtsi 2022. aasta rakendusotsus (EL) 2022/382, millega määratakse kindlaks Ukrainast lähtuva põgenike massilise sissevoolu olemasolu direktiivi 2001/55/EÜ artikli 5 tähenduses ning nähakse selle tulemusena ette ajutine kaitse, ELT L 71, 4.3.2022, lk 1–6.

¹²⁰ Üksikasjalik ülevaade, kuidas nõukogu koordineerib ELi reageerimist kriisidele, on **kriisidele poliitilise reageerimise integreeritud korra (IPCR)** lehel.

¹²¹ Vt III jao 11. jaotise 10. peatükk „Piirihaldus – detsentraliseeritud asutused“, mille on vastu võtnud eelarvepädevad institutsioonid, st Euroopa Parlament ja Euroopa Liidu Nõukogu. ELi panus on seotud C1 kulukohustuste ja maksete assigneeringutega (jooksvaks eelarveaastaks heakskiidetud assigneeringud); lisateave on eu-LISA asutamismääruse artikli 45 lõikes 5 ja artikli 46 lõikes 3.

7.3.2. Eelarve täitmine

Haldusnõukogu võttis kooskõlas eu-LISA asutamismääruse artikli 45 lõikega 7 vastu 2023. aasta lõpliku tulude ja kulude eelarvestuse. Amet saavutas 2023. aasta lõpuks eelarve täitmise kõrge määra, mis tõendab finantsplaneerimise kvaliteeti ja suutlikkust rakendada:

- 99,9% kulukohustuste assigneeringutest;
- 99,9% maksete assigneeringutest, sh halduskulude ülekandmine 2024. aastasse.

1. paranduseelarve

Haldusnõukogu kiitis heaks ühe eelarvemuudatuse, et tagastada maksete assigneeringuid summas 32,80 miljonit eurot.¹²²

Tabel 3. 2023. aasta paranduseelarve (miljonites eurodes)

Eelarvejaotis	Süsteem/ülesanne	Paranduseelarve Maksete assigneeringud
B03. Tegevuskulud		
<i>mildest</i>	jagatud süsteemitaristu	-20,00
	Koostalitlusvõime	-12,80
Kokku		-32,80

Kulukohustuste assigneeringute kasutamine

2023. aastal haldas amet 262,23 miljoni euro suurust eelarvet kulukohustuste assigneeringutena (C1¹²³), mis jagunesid jaotiste vahel järgmiselt:

- 11% (27,77 miljonit eurot) taristu- ja tegevuskuludeks (jaotis 2),
- 16% (41,67 miljonit eurot) personalikuludeks (jaotis 1);
- 73% (192,79 miljonit eurot) tegevuseelarvesse (jaotis 3).

Täpsustus jaotise 3 kohta: põhitegevuse toetamiseks kasutatavate lepingute mitmeaastase olemuse tõttu kanti 2023. aasta avatud kulukohustuste assigneeringuid automaatselt üle 189,74 miljoni euro väärtuses ning need makstakse välja 2024. aastal ja järgmistel aastatel. Üksikasjalik jaotus on II lisas.

Eelarveaasta lõpuks oli jaotise 1 täitmismäär 100% ja jaotise 2 täitmismäär 98,8%.

Tegevuseelarve (192,79 miljonit eurot) täideti 100%.

2023. aastal tühistas amet 10,45 miljonit eurot eelmistest aastatest ülekantud kulukohustusi ehk 2,8% üle kantud assigneeringutest jaotises 3 (tegevuskulud). Ülevaade kulukohustuste vabastamisest nende aluseks olevate juriidiliste kohustuste algusaasta järgi on alljärgnevas tabelis.

Tabel 4. 2023. aasta eelarvekohustuste vabastamine algusaasta kaupa (miljonites eurodes)

Eelarvepeatükk	Eelarveartikkel	2017	2019	2020	2021	2022	Kokku
Taristu	jagatud süsteemitaristu			-0,02	-0,28	-0,02	-0,33
	võrgud			-0,00	-0,00		-0,00
Siseasjad	SIS II		-0,39		-1,50	-0,03	-1,92
	VIS/BMS			-1,86			-1,86
	EES	-2,92		-1,06	-0,00	-0,14	-4,12
	ETIAS			-0,01	-0,41		-0,41
	Eurodac	-0,05	-0,12		-0,70		-0,87
	Koostalitlusvõime					-0,77	-0,77
Õigusküsimused	ECRIS				-0,05		-0,05
Tegevustugi	tegevustugi					-0,12	-0,12
Kokku		-2,97	-0,51	-2,95	-2,94	-1,08	-10,45

¹²² eu-LISA haldusnõukogu 16. novembri 2023 otsus nr 2023-333.

¹²³ Aasta assigneeringud (st esialgne eelarve + paranduseelarve ± ümberpaigutused). Need on nn hiljutised assigneeringud, mis kantakse eelarvesse eelarveaasta alguses, ning neid võib ümber paigutada või täiendada paranduseelarve assigneeringutega.

Tegevustoe all on 0,12 miljonit eurot seotud selliste eelarveliste kulukohustuste assigneeringute tühistamisega, mille korral lõppes lepingu tähtaeg ja lepingus ettenähtud eraldisi ei nõutud, nt kulukohustustest vabastamine seoses väliste toetuslepingutega, sh ületunnitöö lisakulud, nõuanderühma koosolekute ja liikmesriikide koolitustegevuste ülejäägid.

Maksete assigneeringute kasutamine

Ameti maksete assigneeringute vastuvõetud kogueelarve oli 294,18 miljonit eurot. 2023. aasta lõpus oli C1 maksete assigneeringute kasutamise määr 99,9% koos halduskulude ülekandmisega 2024. aastasse. Jaotises 1 oli assigneeringute täitmise määr 97,9% ja 2,1% kanti üle automaatselt. Jaotises 2 oli täitmismäär 54,4%, millest 1,2% tühistati ja ülejäänud 44,4% kanti automaatselt üle 2024. aastasse. Jaotises 3 täideti 100% assigneeringutest. Halduskulude raames täitis eu-LISA 2022. aastast 2023. aastasse üle kantud maksete assigneeringutest 94,2%.

Kulukohustuste assigneeringud jaotises 1 (personalikulud)¹²⁴ summas 0,88 miljonit eurot ja jaotises 2 (taristu- ja halduskulud) summas 12,34 miljonit eurot, mida ei makstud 2023. aastal ja mille suhtes on olemas kehtiv õiguslik kohustus, kanti koos vastavate maksete assigneeringutega üle 2024. aastasse vastavalt eu-LISA finantseeskirjade artikli 12 lõikele 6. Jaotises 3 kasutati suurim osa maksete assigneeringutest jagatud süsteemitaristu, ETIASe, EESi ja koostalitlusvõime jaoks. Tegevuseelarve raames tehtud maksete assigneeringute jaotuse ülevaade on järgmistel lehekülgedel.

Tulemusnäitaja: makse tegemise aeg

2023. aastal kasutas eu-LISA kokku 3447 maksetähtajaga maksetehingut, mida oli 19,19% rohkem kui 2022. aastal, sealhulgas oli

- 3329 makse maksetähtaeg 30 päeva;
- 58 makse maksetähtaeg 45 päeva;
- 60 makse maksetähtaeg 60 päeva;

Kõigi makseliikide korral oli keskmine maksete tegemise aeg ettenähtud tähtajast lühem: 30-päevase maksetähtaja korral 16,6 päeva ja 60-päevase maksetähtaja korral 27,7 päeva. Õigeaegne tasumine võlausaldajatele näitab eu-LISA majandustulemuste tõhusust.

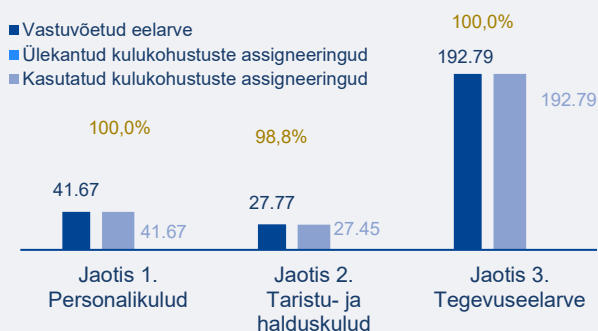
Kokku 90,08% kõigist maksetest tehti lepingulise tähtaja jooksul. Kokku hilines 125 makset, millest 10 korral maksti viivist, kokku 12 920,87 eurot, mis tuli maksta võlausaldajatele.

¹²⁴ Töötasudega seotud kulukohustuste ja maksete assigneeringuid üle ei kanta.

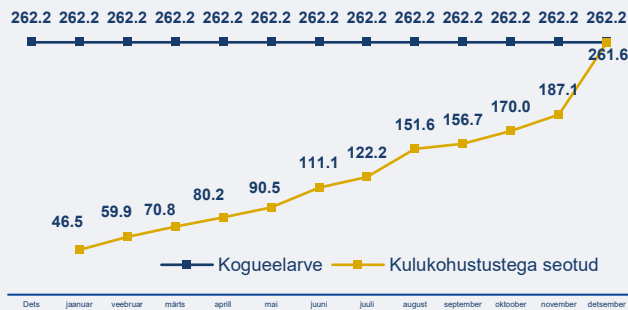
Eelarve täitmine 2023. aastal

Amet avaldab iga-aastase aruandlusraamistiku osana oma eelarve täitmise määrad ja tulemusnäitajad.

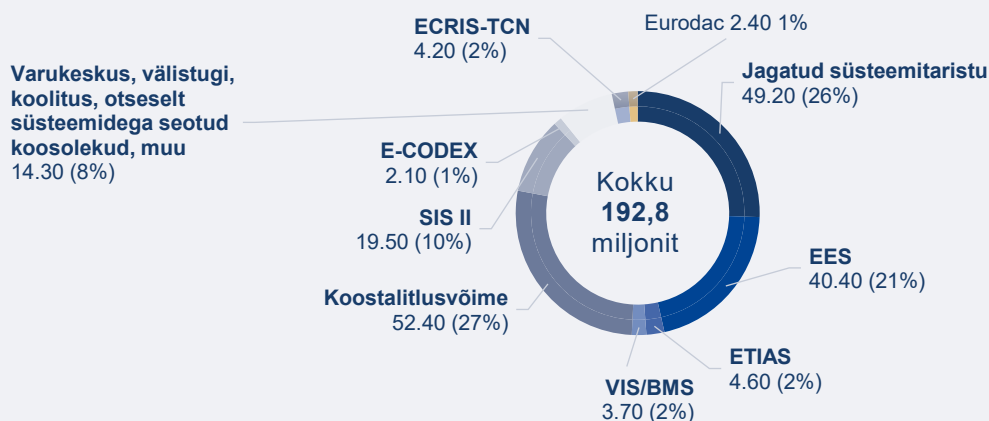
Joonis 3. C1 kulukohustuste assigneeringute kasutamine (miljonites eurodes)

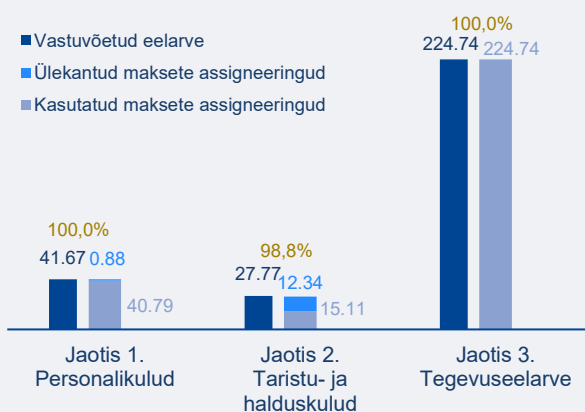
Joonis 4. Kulukohustustega seotud ja eelarvestatud vahendite kasutamise suundumused 2023. aastal (miljonites eurodes)

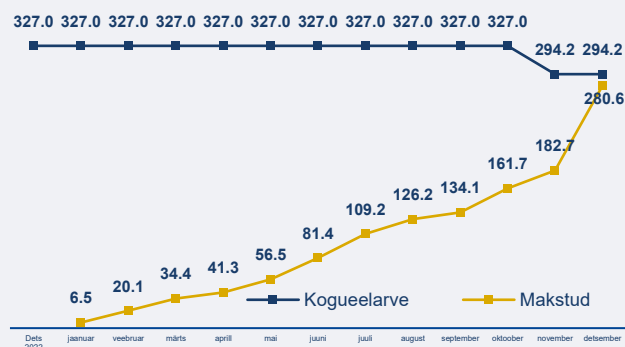
Joonis 5. Jaotis 3 – kulukohustuste assigneeringute kasutamine (miljonites eurodes)

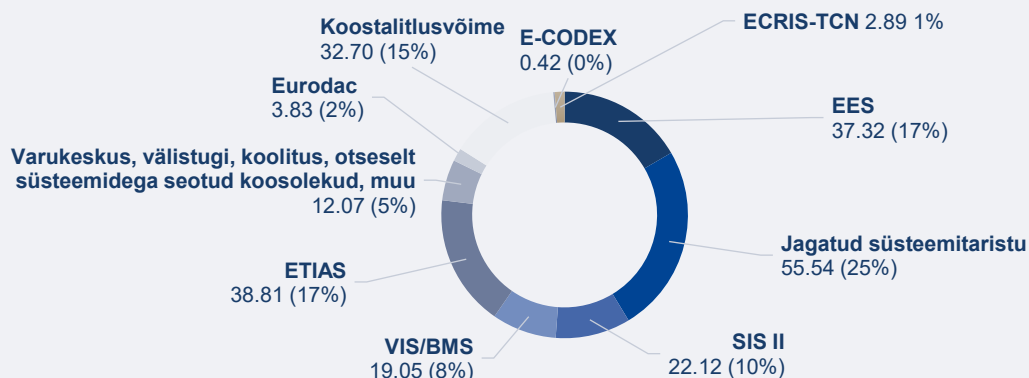
Joonis 6. C1 maksete assigneeringute kasutamine (miljonites eurodes)

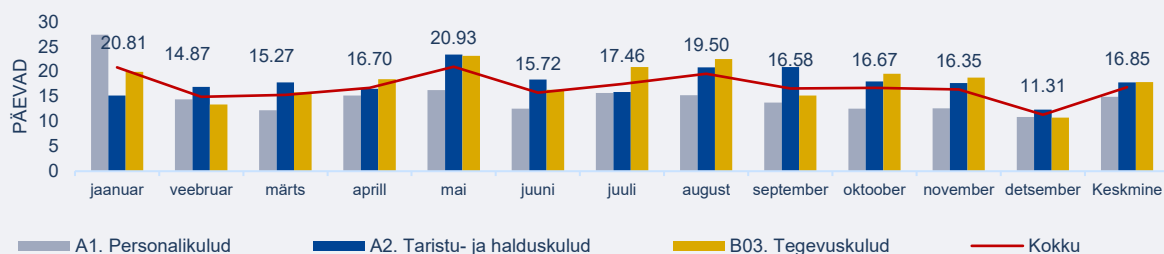
Joonis 7. Makstud ja eelarvestatud vahendite kasutamise suundumused 2023. aastal (miljonites eurodes)

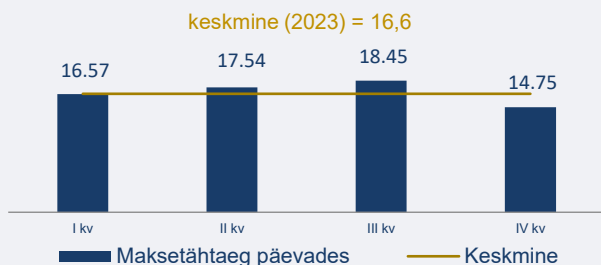
Joonis 8. Jaotis 3 – tehtud maksete assigneeringud (miljonites eurodes)

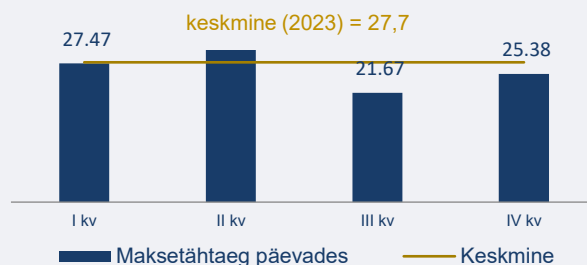
Joonis 9. Üldise maksete tegemise aja muutus kuude järgi

Joonis 10. 30-päevase maksetähtaja jooksul tehtud maksed

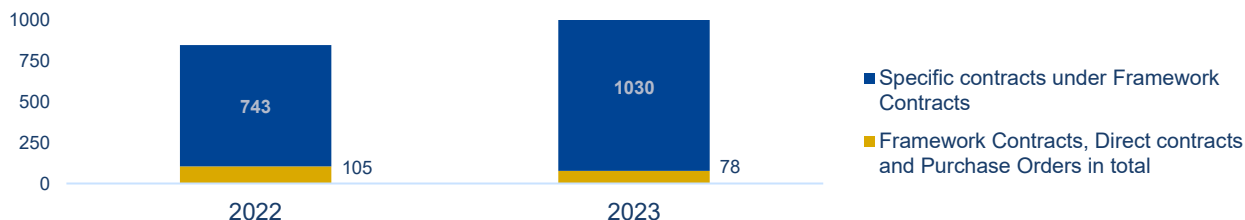
Joonis 11. 60-päevase maksetähtaja jooksul tehtud maksed

7.3.3. Hankemenetlused

Tehingute (st lepingute) maht ja üldine **hanketegevus jätkasid suurenemist** 2023. aastal. Kokku **sõlmiti aasta jooksul 1108 lepingut**, mida on **31% rohkem** kui 848 lepingut 2022. aastal. Hankemenetlustest kasutati 2023. aastal kõige sagedamini läbirääkimistega menetlust väga väikese maksumusega lepingute korral.

Joonis 12. 2022. ja 2023. aastal allkirjastatud lepingud ja lepingumuudatused.

Specific contracts under Framework Contracts

Raamlepingute kohased erilepingud

Framework Contracts, Direct contracts and Purchase Orders in total

Raamlepingud, otselepingud ja ostutellimused kokku

Tabel 5. Hankemenetluste protsent kasutatud liikide järgi, 2023

Menetluse liik / õiguslik alus	Protsent	Menetluste arv	Eraldatud summa (eurodes)
Läbirääkimistega menetlus, keskmise väärtusega leping	2,94%	1	140 000,00
Läbirääkimistega menetlus, väga väikese väärtusega leping	82,35%	28	256 684,20
Läbirääkimistega menetlus ilma eelneva avaldamiseta	5,88%	2	860 000,00
Avatud menetlus (finantsmääruse artikli 164 lõike 1 punkt a)	8,82%	3	77 553 898,00
Kokku		34	78 810 582,20

2023. aastal sõlmis amet ELi finantsmääruse I lisa punkti 11.1 alapunkti g alusel järgmise lepingu:

Menetluse number	Pealkiri	Töövõtja	Summa eurodes	Õiguslik alus
LISA-2022-NP-08	eu-LISA kontaktbüroo ruumide rentimine Brüsselis (Belgia)	Conseil Central de l'Économie	110 000,00	Lisa 1 – 11.1 (g) – Ehituslepingud ¹²⁵

7.4. Eelarve täitmise volituste delegeerimine ja edasidelegeerimine töötajatele

eu-LISA finantseeskirjade, eelkõige artiklite 41 ja 46 kohaselt delegeerib eelarvevahendite käsutaja eelarve täitmise volitused määratud eelarvevahendite käsutajatele. Määratud eelarvevahendite käsutaja kasutab volituste delegeerimist vastavalt volitatud eelarvevahendite käsutajate põhikirjale, kus on loetletud nende ülesanded ja kohustused. Volitusi delegeeritakse eelarvevastutuse maatriksi alusel, mis tähendab eu-LISAs võimu ja vastutuse andmist määratud töötajatele, tuginedes nende juhtimisülesannetele ameti eelarvevahendite kavandamisel, rakendamisel ja järelevalves kõigis finantsmenetlustes. Volituste delegeerimine toimub kõigi rahastamisallikate korral eelarverea tasandil. Seda teevad töötajad, kes on tegevdirectori otsusega ametlikult määratud selle ametikoha täitmiseks kindlaksmääratud summa ulatuses (st rahaline ülemmäär). Tegevdirectori vaatatakse volituste delegeerimise korrapäraselt läbi.

¹²⁵ 18. juuli 2018. aasta määrus (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid.

7.5. Personalihaldus

Personalipoliitika arendamine ja vastuvõetud rakenduseeskirjad

Et viia oma õigusraamistik vastavusse ELi asutuste muutuva keskkonnaga ja suurendada töökorralduse paindlikkust, kehtestas eu-LISA uued tööaja ja hübriidtöö eeskirjad. Novembris 2023 võttis eu-LISA vastu otsuse tööaja ja hübriidtöö kohta,¹²⁶ millega asendatakse kaks varasemat suunisdokumenti tööaja ja kaugtöö kohta.

Uute eeskirjadega kehtestati kaugtöö ja kontoris töötamise kombinatsioon kui võrdväärsed tööviisid ning märgiti võimalikud kontoris töötamise ja kaugtöö nädalased suhtarvud. Lisaks võeti kasutusele uued määratlused, et saavutada mõistete ühine mõistmine, anda töökorralduse suunised ja käsitleda konkreetseid olukordi. Et lihtsustada uute eeskirjade rakendamist alates 1. jaanuarist 2024, korraldati juhtidele ja töötajatele mitu teadlikkuse suurendamise üritust.

Ametikohtade loetelu ja töötajate arv

2023. aastal olid eu-LISA ametikohtade loetelus järgmised kinnitatud ametikohad: 222 ajutist teenistujat (TA), 166 lepingulist töötajat (CA) ja 11 lähetatud riiklikku eksperti (SNE), kokku 399 kinnitatud ametikohta. Kokku oli 6 ametikohta rohkem kui 2022. aastal, kõik olid tehnilise abi ametikohad, mis anti ELi 2023. aasta eelarveläbirääkimiste raames, et käsitleda suurenevaid küberturbeohte. Lepinguliste töötajate ja lähetatud riiklike ekspertide ametikohtade arv sel perioodil ei muutunud.

Ametikohtade täidetuse tase oli 89,2% ametikohtade loetelust ja ametikohtade täidetuse tase koos tehtud tööpakkumistega oli 92,3% ehk veidi rohkem kui 2022. aastal (+0,2%). Kõigi ametikohaliikide üldine täidetuse tase oli 85,7%, koos tehtud tööpakkumistega 94,2%.

2023. aasta lõpuks jõudis **töötajate koguarv** 342 töötajani, kellest 246,9 täistööajale taandatud töötajat (74,1% töötajatest) töötab põhitegevuses, 31,1 täistööajale taandatud töötajat (9,3% töötajatest) seonduvas finants- ja hanketegevuses ning 55 täistööajale taandatud töötajat (16,5% töötajatest) horisontaaltegevuses (üldkoordineerimine ja haldustugi). Seda oli rohkem kui 324 töötajat 2022. aasta lõpus.

2023. aastal õnnestus eu-LISA-l võtta tööle suur arv täiendavaid töötajaid. Kokku tehti 90 tööpakkumist (2022. aastal 85). Olemasolevad reservnimekirjad olid täielikult ammendunud, seepärast käivitas amet uued valikumenetlused, mis mõjutasid värbamisprotsessi kestust. Arvestades eeldatavat töötajaskonna suurenemist, korraldas amet edukalt oma esimese suuremahulise talendireservi värbamise (FG IV tasemel), et koostada suuremad ametisisesed reservnimekirjad põhiliste IT-funktsioonide ja tugipersonali jaoks.

Mitu edukat kandidaati olid ametisisesed, mis tekitas neutraalse mõju töötajate koguarvule. Olukorda raskendas veelgi see, et 26 kandidaati 90st (28%) keeldusid tööpakkumisest, peamiselt muude pakkumiste vastuvõtmise tõttu (27%), soovist mitte siirduda töötamiskohta (23%), isiklikel põhjustel (23%) või olid eeldanud suuremat palka (15%).

2023. aastal käivitas amet 9 uut valikumenetlust (v.a praktikakutsed), mille raames esitati kokku 2127 avaldust. Kokku võeti tööle 62 uut töötajat (vastuvõetud tööpakkumised 31. detsembriks 2023), nendest 13 töötajale pakuti uusi karjääriarengu võimalusi eu-LISA siseselt. Keskmise avalduste arv menetluses oli 152, mida on rohkem kui 107 avaldust 2022. aastal. Kinnises valikumenetluses osales kõige rohkem 535 ja kõige vähem 68 kandidaati.

Lisaks käivitas eu-LISA ametisisesel liikuvuse programmi katseprojekti, et kasutada olemasolevate töötajate pädevust ja edendada ametis pidevat kutsearengut. Konkursikutse algatati, et leida uus sektorijuhataja süsteemitoimingute talituse tegevusteenuste vahendite sektorisse, ning selle tulemusena nimetati ametisse üks olemasolev töötaja. 2023. aasta jooksul lõpetas edukalt katseaja 32 töötajat ja 2 inimest lahkusid katseaja jooksul. Negatiivse tulemusega katseaja hindamisi ei olnud. Katseaja hindamised on 2023. aasta lõpuks täielikult digiteeritud, kasutades eu-LISA e-õppe süsteemi.

2023. aasta lõpus oli eu-LISA-l 342 täistööajaga töötajat: 198 ajutist teenistujat, 135 lepingulist töötajat ja 9 lähetatud riiklikku eksperti. Lisaks kutsuti ametisse praktikale 12 praktikanti. Võrreldes 2022. aastaga ei olnud olulisi muutusi töötajate jagunemises eu-LISA kolme asukoha vahel – ameti peakorteris Tallinnas (Eesti), tegevuskohas Strasbourgis (Prantsusmaa) ja kontaktbüroos Brüsselis (Belgia). Ligi kolmandik töötajatest (26%) töötas eu-LISA peakorteris Tallinnas, 73% Strasbourgi tegevuskohas ja 1% Brüsseli kontaktbüroos. Ametil ei ole alalisi töötajaid St. Johann im Pongau (Austria) tehnilises varukeskuses.

Ameti töötajad esindavad 25 kodakondsust: 23 ELi liikmesriiki, Norra ja Ühendkuningriiki. Võrreldes 2022. aastaga on sooline tasakaal veidi parem (+2,7%); naisi oli töötajatest 34,2% (117 töötajat), mehi 65,8%

¹²⁶ eu-LISA haldusnõukogu 16. novembri 2023 otsus nr 2023-333.

(225 töötajat).

Tulemusnäitajad inimressursside valdkonnas

Töölt puudumise määra mõõdeti kolme näitajaga:

- haiguspuhkusel oldud päevade keskmine arv töötaja kohta oli 9,7 päeva (eesmärk: <15 päeva töötaja kohta);
- pikal haiguspuhkusel oli 5,3% töötajatest (eesmärk: <10%);
- haiguspuhkust mitte kasutanud töötajaid oli 42,7% (eesmärk: >15% kõigist töötajatest).

Kõik need arvud olid eesmärgipärased, kuigi võis täheldada töölt puudumise mõningast suurenemist võrreldes 2022. aastal teatatud arvudega.

Personali voolavus oli 4,09%, alla 5% eesmärgi (v.a 2023. aasta lõpus töötanud töötajate korral, mil see oli veidi üle eesmärgi, 5,6%). Tallinna peakorteris oli tööjõu voolavus 7,45% ja Strasbourgi tegevuskohas 2,82%.

Huvide deklaratsiooni õigel ajal esitanud töötajaid oli 91% (eesmärk: >80%), st veidi parem kui 2022. a, mil see näitaja oli 90%.

Pärast üleminekut töötajate kvalitatiivsele hindamismeetodile asendati talentide säilitamise indeksi tulemuslikkuse põhinäitaja 2023. aastal tulemuslikkuse põhinäitajaga „**töötajate hindamise mitterahuldavate tulemuste protsent**“. Amet saavutas 2023. aastal selle tulemuslikkuse põhinäitaja väärtuseks 1,8% (eesmärk: 1%...5%).

2023. aastal **võttis eu-LISA tööle 39 uut töötajat**, toetades nende ümberpaigutamist ja pakkudes vajaduse korral toetust.

2023. aasta jooksul lõpetas 32 töötajat edukalt **katseaja** ja 2 töötajat lahkusid eu-LISast katseaja jooksul. Negatiivse tulemusega katseaja hindamisi ei olnud.

Amet rakendas **aasta õppekava** ning arvukaid tegevusi rühma ja üksikisiku tasandil:

- korraldati 67 koolitust, mille kogukestus oli 124 päeva ja millel oli 1149 osalejat;
- korraldati 22 ametivälist koolitusüritust, millel oli kokku 107 osalejat;
- saavutati ametisiseste koolitustega 82% üldine rahulolu;
- menetleti 224 individuaalset koolitustootlust;
- keelekursustel osales 59 töötajat.

Kogu 2023. aasta jooksul jätkas eu-LISA oma töötajate kogemuse ja heaolu suurendamist mitmesuguste algatuste kaudu. Aasta algas juunis korraldatud **töötajate kaasatuse uuringuga**, et hinnata töötajate rahulolu ja tuvastada täiustatavad valdkonnad. Vastusena uuringus tuvastatud kõige madalamaid tulemusi andvatele teguritele moodustati töörühmad, et rakendada sihipäraseid meetmeid nende probleemide lahendamiseks ja kaasatuse suurendamiseks. Kogu aasta jooksul korraldati mitmesuguseid ühiskondlikke tegevusi, et edendada rühmade ühtekuuluvust ja luua võimalusi töötajate sisukaks ühiskondlikuks suhtluseks.

Tunnistades vaimse tervise tähtsust, korraldas eu-LISA 5 **vaimse tervise ja heaolu** veebiseminari, kus oli 312 osalejat. Lisaks kasutas 19 inimest 106 individuaalset nõustamist ja 142 inimest tellisid ameti pakutava heaolurakenduse. Lisaks andis ameti ruumides juhiseid ja tuge liikumisspetsialist, et parendada igapäevast kehalist aktiivsust kontorikeskkonnas. Lisaks korraldati **tervisealgatusi**, näiteks jalgrattapäevad, et edendada tervisekultuuri ja julgustada valima tervislikke eluviise. Kõik need algatused rõhutavad eu-LISA jätkuvat pühendumust prioriseerida oma töötajate terviklikku heaolu.

Koolitati ja nimetati ametisse uued **konfidentsiaalsed nõustajad**. Neile teatati kokku 9 juhtumit ja korraldati regulaarseid järelevalvesessioone. Personalitalitus tegi 3 esialgset hindamist ja algatas 3 ametlikku haldusuurimist.

Töötajate võrdlusanalüüs

Kooskõlas raamfinantsmääruse nõuetega ja ELi asutuste haldusjuhtide vastuvõetud meetodikaga tegi eu-LISA iga-aastase võrdlusanalüüsi, et hinnata haldustöötajate ja põhitegevusega seotud töötajate suhtarvu. Üldiselt leitakse, et optimaalne oleks ametikohtade ja töötajate jaotus, kus 70% on põhitegevusega seotud ametikohad, 20% haldustoe ja koordineerimisega seotud ametikohad ning 10% on neutraalsed (rahandusega seotud) ametikohad. 2022. aasta võrdlusanalüüsi tulemustest ilmses, et eu-LISA ametikohtade jaotus on järgmine: **73,1% täidab operatiivülesandeid, 17,5% haldus- ja koordineerimisülesandeid ja 9,4% on neutraalsetel ametikohtadel**. eu-LISA 2023. aasta võrdlusanalüüsi tulemuste üksikasjalik ülevaade on IV lisas.

7.6. Tõhususe suurendamise strateegia

2023. aasta jooksul jätkas eu-LISA pingutusi, et **areneda väledaks ja tõhusaks organisatsiooniks**, mis annab oma sidusrühmadele suurepäraseid tulemusi. Et suurendada panust ELi justiits- ja siseküsimuste poliitika rakendamisse, kaalutles amet oma juhtimise, ressursside planeerimise ja eelarve haldamise **optimeerimist**, et veelgi tõhustada oma tegevust ja parendada ressursikasutust. Kõige olulisem on, et pärast **projektijuhtimise välemeetodika** edukat rakendamist EESi arendamise ummikseisu lõpetamiseks laiendatakse välekäsitlust järk-järgult kõigi muude süsteemide arendamisele.

Amet vaatas korrapäraselt läbi oma ametisisese üldjuhtimise ja organisatsioonistruktuurid, et neid optimeerida. Rühmade tõhusama koostöö hõlbustamiseks **kaardistas ja dokumenteeris eu-LISA kõik oma protsessid**, kokku 69 tegevus- ja organisatsiooniprotsessi, mis seejärel vaadati üle ja ajakohastati edasiseks optimeerimiseks ja enamate sünergiate loomiseks.

Suurepärase tulemuste ja poliitikaeesmärkide saavutamiseks analüüsis eu-LISA **eelarvepiiranguid ja inimressursse**, mis on kättesaadavad volitatud ülesannete täitmiseks. Sellega seoses arvestas amet ka järgmisi aspekte: kiirest inflatsioonimäärast tingitud võimalik pikaajaline negatiivne finantsmõju, mis tuleneb suuremast nõudlusest majanduse elavnemise tõttu, väärtusahelate jätkuvad häired ja surve kasvavate energiakulude tõttu.

eu-LISA on kaalutlenud **oma tegevusmudeli nüüdisajastamist**, et vähendada sõltuvust välistest töövõtjatest. Selleks on tehtud olulisi pingutusi, et rakendada **väleda projektijuhtimise käsitlust**, suurendades horisontaalsust, koondades eri rühmad ajutisteks rühmadeks, et saada valmis takerdunud arendusprojektid. Tulevikku vaadates hindab eu-LISA, kuidas vähendada taristukulusid, kasutades **pilvlahendusi** ja standardides veelgi süsteemihoolduse haldamist.

Amet pidas korrapäraselt arutelusid ja võttis kasutusele leevendusmeetmed, et lahendada **personalipuudust**. Uues, 2022. aastal vastu võetud hankestrateegias selgitatakse, mis suutlikkust on vaja kohustuslike teenuste osutamiseks, ja näidatakse parimad hankemeetodid, st mis liiki inimressursse saab kasutada konkreetsete ülesannete täitmiseks, näiteks kasutades koosseisulisi töötajaid kriitiliste teenuste jaoks, mida ei saa sisse osta, ja väliseid töövõtjaid muude teenuste jaoks, või rakendades segamudelit. Hankestrateegia on oluline juhik, et planeerida inimressursse ja tuvastada selliste täiendavate ressursside vajadus, mida ei saa tellida allhanke korras, seega jätkab amet selle kohandamist muutuvate vajadustega.

Samal ajal sõlmis amet uue raamlepingu **ametivälise toetuse** hankimiseks, et allhanke korras tellida ülesandeid, mille jaoks eu-LISA-le ei ole eraldatud piisavalt töötajaid (lühiajaliste eesmärkide saavutamiseks). Lisaks tegeles eu-LISA igakülgse suutlikkuse suurendamisega, sealhulgas töötajate vajalike oskuste ja teadmiste arendamisega, mis toimus koos eu-LISA personalistrateegia rakendamisega.

Personali värbamisel on eu-LISA oluliselt parendanud varasematest valikumenetlustest tulenevate ametisiseste **reservnimekirjade** kasutamist. Näiteks koondades ametiprofiilid ja pikemad reservnimekirjad, et sama värbamismenetlus hõlmaks mitut ametikohta, suutis amet täita rohkem vabu ametikohti väiksema arvu vaba ametikoha teadetega. Selles valdkonnas saavutati tõhusus ka tänu sellele, et ühendati pingutused muude ELi asutustega, et ühiselt korraldada hankeid vabade ametikohtade teadete avaldamiseks ja jagada edukatest kandidaatidest koostatud reservnimekirju. Selle kogemuse põhjal uurib amet aktiivselt teisi võimalusi luua sünergiaid teiste ELi asutustega, et suurendada tõhusust.

Alates 2020. aastast on eu-LISA COVID-19 pandeemia tõttu viinud koolitused üle auditoorselt õppelt **veebikursustele**. 2023. aastal toimus 80% uutest koolitustest veebis (2019: 36%), kusjuures suurim osalus veebis oli 94%. Selle tulemusena suurenes koguosalus kuus korda: 2019. a oli see 623 ja 2023. a 4112. Lisaks on enamik veebipõhiseid koolitusmaterjale taaskasutatavad, mis vähendab töökoormust ja kulusid eu-LISA ja ka osalejate jaoks.

Samuti on videokonverentsisuutlikkuse **kasutamisega** sise- ja asutustevahelistel kohtumistel (sh komisjoniga) kaasnenud oluline eelarvesääst.

2023. aastal võttis eu-LISA kasutusele **uue digitaalse planeerimisvahendi** (Anaplan), et parendada ameti planeerimise ja ressursside jaotamise tõhusust. Uus vahend võimaldab ühtlustada planeerimistegevust kogu ametis, kasutades ühtset andmekogumit ühtse tõepunktina. Sellega toetati 2023. aasta tööprogrammi koostamist (sh eelarve ja inimressursside eraldamine) ning seda laiendati tööprogrammi rakendamise järelevalve toetamiseks, sealhulgas Power BI suutlikkuse arendamiseks.

Kõiki neid tegevusi toetab ametisiseste tööprotsesside edasine digiteerimine ning protsesside lihtsustamine ja sujuvdamine mitmesuguste IT-vahenditega. Samuti hakkas amet uurima võimalikke kasutusmalle, **kasutades tehisintellekti**, eelkõige genereerivat tehisintellekti, et saavutada uut tõhususe kasvu, eelkõige korduvate või väikese väärtusega ülesannete optimeerimiseks, et võimaldada töötajatel keskenduda suurema väärtusega tegevustele.

7.7. Hinnang auditite ja järelehindamise tulemustele

Selles osas antakse ülevaade Euroopa Komisjoni siseauditi talituse ja eu-LISA siseauditi üksuse audititest, samuti EDPSi tehtud audititest ning Euroopa Kontrollikoja arvamustest raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tehingute usaldusväärsuse ja korrektsuse kohta, sealhulgas nende asjakohastest järeldustest.

7.7.1. Komisjoni siseauditi talitus ja eu-LISA siseauditi üksus

eu-LISA haldusnõukogu võttis novembris 2022 vastu¹²⁷ 2023. aasta siseauditi kava,¹²⁸ mida muudeti novembris 2023¹²⁹. Siseauditi üksus (IAC) oli 2023. aastal jätkuvalt Euroopa Komisjoni siseauditi talituse (IAS), Euroopa Kontrollikoja (ECA) ja Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) kontaktpunkt. See roll oli oluline, et vähendada häireid ameti tavapärasel tegevuses ja vältida pingutuste dubleerimist. 2023. aasta siseauditi kava tulemused vormistati üksikasjalikus tegevusaruandes, mida analüüsiti ja arutati tegevusdirektori ning auditi-, vastavus- ja finantskomiteega (21. veebruari 2024 koosolek) ning mille haldusnõukogu võttis teadmiseks 21. märtsil 2024.¹³⁰

Tabel 6. 2023. aastal käsitletud siseauditi teemade kokkuvõte

Audiitor	2023. a esitatud audititeema (liigiti)	Temaatilised aspektid ja tulemused
IAC	ABACi¹³¹ juurdepääsuõiguste halduse läbivaatamine (audiitorkontroll)	ABACi juurdepääsuõiguste haldamise audiitorkontroll. Audit keskendus antud juurdepääsuõiguste riskihindamise tegemisele/ajakohastamisele; ABACi juurdepääsuõiguste (töövoog, raamatupidamisarvestus ja aruandlus) korrapärasele valideerimisele kasutajatele püsimenetlusega usaldatud kohustuste alusel. Auditi tulemusel koostati auditijäreldus ja kaks soovitus. ¹³² Vastuseks koostati tegevuskava.
IAC	Konfiguratsiooni halduse protsessi audit (audiitorkontroll)	Projekti rakendamiseks kehtestatud sisekontrollide tulemuslikkuse ja tõhususe audiitorkontroll. Audit keskendus konfiguratsiooni hoidla terviklusele. Auditi tulemusel koostati auditijäreldus ja neli auditisoovitus. ¹³³ Vastusena auditile koostas ameti juhtkond tegevuskava.
IAC	eu-LISA pettustevastase strateegia rakendamise järelevalve (koordineerimine/audiitorkontroll)	Aidata võidelda pettuste vastu, vähendades petturite võimalusi sooritada pettusi. eu-LISA pettustevastases strateegias 2022–2024 on kolm eesmärki: ■ saavutada täielik vastavus pettustevastase võitluse põhimõtetele, ■ kehtestada eu-LISA kogu tegevuses eetika kõrge tase ja seda säilitada; ■ arendada ja rakendada andmete kogumist ja analüüsi. Siseauditi üksus esitas aasta järelevalvearuande, milles avalikustati pettustevastase strateegia tegevuskava rakendusmäär 75%. ¹³⁴
IAC	Siseauditi talituse, siseauditi üksuse, Euroopa Kontrollikoja ja OLAFi esitatud auditisoovituste rakendamise järelevalve (koordineerimine)	Tagada tuvastatud probleemide lahendamine ja paranduste rakendamine. 2023. aastal esitas siseauditi üksus neli järelevalvearuannet.
IAC IAS	Auditisoovituste järelemeetmed (audiitorkontroll)	Sõltumatult kinnitada, et probleemid on lahendatud ja parandused rakendatud. Siseauditi üksus ja siseauditi talitus käsitlesid eu-LISA juhtkonna teatel rakendatud (ülevaatamiseks valmis) soovitusi ja sulgesid 19 soovitust.
IAS	Mitut üksust hõlmav audit rände ja siseasjade peadirektoraadi ning ELi detsentraliseeritud asutuste eu-LISA, EUAA, Europol, CEPOLi ja EMCDDA vahelise koordineerimise kohta	Auditi lõpparuanne esitati mais 2023 ning siseauditi talitus tunnistas sobivaks eu-LISA tegevuskava seoses kahe auditisoovitusga. ¹³⁵

¹²⁷ Viide: haldusnõukogu dokument 2022-382, „Haldusnõukogu otsused“, punkt B.15.d.

¹²⁸ Viide: haldusnõukogu dokument 2022-387, „Siseauditi kava aastaks 2023“, Ares(2022)8560364, 09. detsember 2022.

¹²⁹ Viide: haldusnõukogu dokument 2023-333, „Haldusnõukogu otsused“, punkt B18.c.

¹³⁰ [eu-LISA haldusnõukogu 48. koosoleku otsused](#), punkt B15.a., dokumendiviide 2024-046, 21. märts 2024.

¹³¹ ABAC (tekkepõhine raamatupidamine) on eelarve- ja raamatupidamistoimingute teostamise ja järelevalve organisatsioonilaine süsteem, mille on välja töötanud komisjon ning millel on muu hulgas finantsmääruse ja rakenduseeskirjade järgimise tagamise elemendid.

¹³² Siseauditi üksuse aruanne, viide: Ares(2023)5187136, 26. juuli 2023.

¹³³ Siseauditi üksuse aruanne, viide: Ares(2024)1056607, 12. veebruar 2024.

¹³⁴ Siseauditi üksuse järelevalvearuande pettustevastase strateegia tegevuskava rakendamise kohta aastaks 2023, viide: Ares(2024)1056755, 12. veebruar 2024.

¹³⁵ Siseauditi talituse aruanne, viide: Ares(2023)3266879, 10. mai 2023.

7.7.2. Euroopa Andmekaitseinspektor (EDPS)

Andmekaitse kõrge taseme tagamine on üks ameti põhieesmärke. Selle eesmärgi saavutamisele aitavad kaasa andmekaitsealastele vastavuse välisauditid, mis on eu-LISA justiits- ja siseküsimumuste infosüsteemide operatiivjuhtimise pideva täiustamise kava osa. 2023. aastal jätkas eu-LISA SISI, VISi ja Eurodaci kohta tehtud EDPSi audititega tuvastatud **soovituste rakendamise** edenemise järelmeetmeid:

- SISI ja VISi auditi (november 2018) tulemuseks oli lõpparuanne, mille amet sai aprillis 2023 ja milles oli 43 soovitus (mis amet sulges kõik);
- Eurodaci audit (detsember 2019) kulmineerus lõpparuandega, mille eu-LISA sai aprillis 2023 ja milles oli 29 soovitus (millest amet sulges 23).

Septembris sulges eu-LISA kõik EDPSi aastate 2017–2019 SISI ja VISi auditite soovitused.

Pärast EDPSi 2022. aasta auditit SISI, VISi ja Eurodaci kohta võttis haldusnõukogu 15. juunil vastu oma lõplikud kommentaarid inspekteerimisaruande kavandi kohta ning eu-LISA saatis oma kommentaarid EDPSile 26. juunil, järgides täielikult tähtaega. Amet sai septembris 2023 auditi lõpparuande, milles oli 37 soovitus. Viimane EDPSi kohapealne audit toimus detsembris 2023 SISI kohta.

Kõigil juhtudel koostas amet vastavad tegevuskavad, mis sisaldasid EDPSi esitatud soovitusi, esitades samal ajal EDPSile kvartaliaruandeid ning haldusnõukogule ja selle auditi-, vastavus- ja finantskomiteele (ACFC) aruandeid täitmata soovituste kohta.

7.7.3. Euroopa Kontrollikoda

2023. aastal lõpetas Euroopa Kontrollikoda eu-LISA 2022. eelarveaasta raamatupidamise aastaaruande auditi.¹³⁶ Kontrollikoda auditeeris järgmist:

- ameti raamatupidamisaruanded, mis koosnevad finantsaruannetest¹³⁷ ja eelarve täitmise aruannetest¹³⁸ 31. detsembril 2022 lõppenud eelarveaasta kohta;
- raamatupidamise aastaaruannete alustehingute seaduslikkus ja korrektsus.

Kontrollikoja hinnangul annab eu-LISA raamatupidamise aastaaruanne eelarveaasta 2022 kohta kõigis olulistes aspektides õiglase pildi eu-LISA finantsseisundist 31. detsembri 2022. aasta seisuga, finantstulemustest, rahavoogudest ja netovara muutustest vastavalt ameti finantsmäärusele ja komisjoni peaarvupidaja vastu võetud arvestuseeskirjadele. Need põhinevad rahvusvaheliselt tunnustatud avaliku sektori raamatupidamisstandarditel. Asjaolu rõhutavas jaotises juhib kontrollikoda siiski tähelepanu 2022. aasta raamatupidamise aastaaruande punktile 2.1.5.3, milles kirjeldatakse viivitusi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendamisel ja selle mõju eu-LISA tegevusele.

Euroopa Kontrollikoja hinnangul on 31. detsembril 2022 lõppenud eelarveaasta raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad maksed kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed. Seoses maksetega täheldas kontrollikoda nõuetevastaseid makseid kogusummas 17,8 miljonit eurot, mis oli 4,8% 2022. aastal kättesaadavaks tehtud maksete assigneeringutest, ületades seega auditiks sätestatud olulisuse künnise ning tingides kvalifitseeritud arvamuse raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate maksete seaduslikkuse ja korrektsuse kohta. Kontrollikoda tegi ka tähelepanekuid juhtimise, kontrollisüsteemide ja eelarvehalduse kohta, mis ei seadnud eespool nimetatud arvamusi kahtluse alla. Amet koostas nende tähelepanekute käsitlemiseks tegevuskava.¹³⁹

7.8. Auditisoovituste järelmeetmed ja seotud tegevuskavad

Vastavalt eu-LISA tegevdirektori otsusele vastutab ameti siseauditi üksus auditisoovituste täitmise edenemise järelevalve eest.¹⁴⁰ Selleks kogub siseauditi üksus soovituste omanikelt ajakohastatud teavet ning koostab järelevalvearuandeid, mis esitatakse tegevdirektorile ja haldusnõukogule.

¹³⁶ Euroopa Kontrollikoda (2023), „Aastaaruanne ELi asutuste eelarveaasta 2022 kohta“, 26. oktoober 2023, lk 237–248.

¹³⁷ Finantsaruanded sisaldavad bilanssi ja tulemiaruanne, rahavoogude aruannet, netovara muutuste aruannet, oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ning muid selgitavaid lisasid.

¹³⁸ Aruannetesse on koondatud kõik selgitavad märkused eelarveliste toimingute kohta.

¹³⁹ Tegevuskava, viide: Ares(2024)2384688, 02. aprill 2024.

¹⁴⁰ eu-LISA tegevdirektori otsus, millega kiidetakse heaks kohustuslik teavitussüsteem tegevdirektori ja siseauditi üksuse juhataja teavitamiseks auditisoovituste ja/või tulemuste edenemisest, viide: Ares(2018)6152498, 30. november 2018.

2023. aastal oli auditisoovituste rakendamise määr 87% – rakendatud oli 33 avatud soovitus 38st.¹⁴¹ Kokkuvõtte seisuga 31. detsember 2023 sellest, kuidas eu-LISA rakendab auditisoovitusi, on järgmises tabelis.

Tabel 7. Auditisoovitused: rakendamise edenemine

Siseauditi talituse, siseauditi üksuse, Euroopa Kontrollikoja ja OLAFi soovitused hinnangu järgi	Kokku avatud (2023)	Toimumas	Rakendatud	Hilinenud	Suletud	Kokku avatud 2023. a lõpus
kriitiline	3	-	3	-	3	-
väga oluline	20	-	16	4	8	12
oluline	15	-	14	1	8	7
Kokku	38	-	33	5	19	19

Mõisted

- toimumas:** rakendamine toimub kavakohaselt või audiitoriga on kokku lepitud uus tähtaeg / tegevuskava;
- rakendatud:** saadud on soovitus eest vastutaja kinnitus ja küsimus on valmis audiitori järelkontrolliks;
- hilinenud:** rakendamine toimub, kuid soovitus ei täidetud kokkulepitud tähtpäevaks;
- suletud:** audiitor on küsimuse ametlikult sulgenud;
- kriitiline:** auditeeritud protsessis on olemuslikud puudused, mis on kahjulik üksuse tasandil;
- väga oluline:** põhimõtteline puudus, mis kahjustab kogu protsessi (siia kuuluvad kõik kontrollikoja soovitused);
- oluline:** kogu protsessi oluline nõrkus või oluline nõrkus auditeeritud protsessi olulises osas.

Tabel 8. Avatud auditisoovitused, sh olulised viivitused (>6 kuud, 31.12.2023).

#	Audiitor / auditi nimetus / aasta	Viide/pealkiri	Hinnang	Algne tähtpäev	Hilinenud >6 kuu	Ameti tegevus
1	Siseauditi talituse aruanne hankeprotsessi kontrollimenetluste kohta, 2017	3. Kontrollimenetlused enne konkreetsete lepingute kehtestamist	oluline	31.12.2018	5 aastat 1 kuu	Amet on võtnud vastu kontrolliprotsessi ja malli. Uus menetlus rakendatakse juuni lõpuks 2024.
2	Siseauditi talituse aruanne töötajate värbamise ja struktuuri teenuste osutajate kaasamise ning organisatsioonieetika kohta eu-LISAs, 2020	1. Inimressursside hankimine peab põhinema dokumenteeritud ja ajakohastatud hindamisel	väga oluline	30.9.2020	4 aastat 4 kuud	Märtsis 2024 käivitati ulatuslik ümberkorraldus, et toetada uusi tööviise, et tagada koostalitlusvõime tegevuskava edukas üleandmine. eu-LISA saab välishindamise tulemused juuniks 2024. Mõlemad elemendid on hankestrategie ja ressursside jaotamise meetodi ajakohastamise alus. Amet on seepärast täpsustanud soovitatud rakenduskava ja nihutab sihttähtpäeva märtsiks 2025.
3	Euroopa Kontrollikoja aruanne eu-LISA eelarvea 2017 raamatupidamise aastaaruande kohta, 2018	eu-LISA juhib praegu kolme eraldi omavahe loimimata suuremahu IT-süsteemi (SIS, VIS Eurodac), mis kõik käsitlevad ELi justiits-siseküsimuste valdkonna andmeid. Selline käsitlus võib takistada eu-LISA-l saavutada mastaabisäästu ja süsteemidevahelisi sünergiaid.	väga oluline	31.12.2019	4 aastat	SIS/VIS/Eurodac TOF LOT1 ühishange tagab ühtse käsitluse ja mastaabisäästu kõigi kolme süsteemi operatiivjuhtimisel (hooldus/tugi). Ametil on valminud kõigi kolme süsteemi taristu hoolduse üleminek valdkonnaülesele hankemudelile (TOF LOT2).
4	Euroopa Kontrollikoja aruanne eu-LISA eelarvea 2020 raamatupidamise aastaaruande kohta, 2021	Ülekandmiste korduv kõrge määr on vastuolus eelarve aastasuse põhimõttega ja osutab struktuursetele probleemidele eelarve täitmisel.	väga oluline	31.12.2022	1 aasta	Rakendatud. eu-LISA on tõhustanud kulukohustuste algatamise järelevalvet ja kontrolli. Uute eelarveliste kulukohustuste taotluste esitamise tähtpäev on 30. september, mis tagab lepinguperioodide parema kooskõla eelarveaastaga. Kõrgema juhtkonna ülesanne on tagada, et erandid oleksid rangelt minimaalsed, sest mõju ülekandmistele on märkimisväärne. Uute meetmete mõju kinnitab 2024. aastast 2025. aastasse üle kantud assigneeringute tase.
5	Euroopa Kontrollikoja aruanne eu-LISA eelarvea 2021 raamatupidamise aastaaruande kohta, 2022	eu-LISA oleks võinud kasutada TEF- ja TOF-lepinguid nii kiiresti kui võimalik, selle asemel et muuta varasemaid lepinguid	väga oluline	31.12.2023	-	SIS/VIS/Eurodac TOF LOT1 ühishange tagab ühtse käsitluse ja mastaabisäästu kõigi kolme süsteemi operatiivjuhtimisel (hooldus/tugi). Ametil on valminud kõigi kolme süsteemi taristu hoolduse üleminek valdkonnaülesele

¹⁴¹ Siseauditi üksuse aruanne avatud auditisoovituste seisu kohta 31. detsembril 2023, Ares(2024)1713484, 05. märts 2024.

Amet on pühendunud kiirete ja otsustavate meetmete võtmisele, et kõrvaldada viivitused täitmata soovitude rakendamisel, sh vaatab läbi eesmärgiks seatud tähtpäevi. Edaspidi teavitab eu-LISA audiitoreid rakendamisel tehtust.

Kinnitamaks eu-LISA rakendatud soovitude sulgemist (punktid olekuga „suletud“), võtsid siseauditi talitus ja siseauditi üksus iga-aastaseid järelmeetmeid seoses tegevuskavadega, mis olid deklareeritud kui rakendatud ja suletud 19 auditisoovitust.¹⁴² Ka Euroopa Kontrollikoda tegi oma varasemate aastate auditisoovituste rakendamise järelevalvet.¹⁴³

7.9. OLAFi juurdlustega seotud järelmeetmed¹⁴⁴

2023. aastal rakendas amet soovitusi, mis tulenesid OLAFi juurdlustest seoses juhtumitega OC/2017/1121/A2 ja COM(2022)28974 (haldussoovitus AR-2022-0031).

7.10. Eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni tähelepanekute alusel võetud järelmeetmed

Euroopa Parlamendi eelarvekontrolli komisjon käivitas 2023. aastal ELi asutuste ja ühisettevõtete eelarveaasta 2022 tegevusele heakskiidu andmise iga-aastase protsessi. Selle protsessiga tagatakse vastavus asjakohastele õigus- ja regulatiivraamistiku nõuetele ning usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtete, nimelt kestlikkuse, tõhususe ja tulemuslikkuse kohaldamine.

Aprillis 2024 andis Euroopa Parlament eu-LISA tegevdirektorile heakskiidu ameti eelarve täitmise kohta 2022. aastal, kiites heaks eu-LISA eelarveaasta 2022 raamatupidamise aastaaruande, ning jagas oma tähelepanekuid resolutsioonis.¹⁴⁵

Et tuua esile tuvastatud täiustatavad valdkonnad ja lahendada kriitilise tähtsusega küsimusi, tegi amet eelkõige järgmist:

- võttis vajalikud meetmed oma sisekontrolli tugevdamiseks ja lepinguhaldusmenetluste siseprotsesside ajakohastamiseks, et leevendada audiitorite tuvastatud puudusi, sealhulgas viimistledes sisekontrolli strateegiat ja parendades lepingute koostamise suutlikkust;
- on jätkuvalt pühendunud avatud auditisoovituste viivitamatule sulgemisele ja uute auditisoovituste õigeaegsele rakendamisele;
- võttis kasutusele eelarve täitmise parema kavandamise ja järelevalve uued vahendid ja meetodid;
- jätkas üleminekut põhitegevussüsteemide väljatöötamisel, arendamisel ja hooldamisel vertikaalselt horisontaalsele hanketegevusele;
- määratles ümber oma värbamisstrateegia, et tulemuslikumalt lahendada värbamise ja soolise tasakaalu probleeme;
- tugevdas mitut riskihindamise komponendi elementi ja jätkas strateegilise tegevuskava järelevalvet, et paremini koostööstada strateegilisi ja tegevuseesmärke, parendades samal ajal ameti pikaajalise strateegia üldist rakendamist.

Amet on koostanud tegevuskava vastuseks Euroopa Kontrollikoja tähelepanekutele eu-LISA 2022. aasta raamatupidamise aastaaruande kohta.

¹⁴² IT-turbe haldamist eu-LISAs käsitlevate täitmata soovitude järelmeetmed – siseauditi talituse märkus auditi järelduste kohta, viide: Ares(2023)4482, 28. juuni 2023, Ares(2023)7132265, 01. detsember 2023; siseauditi üksuse 2023. aasta järelmeetmete tulemused, viide: Ares(2024)1549093, 12. veebruar 2024.

¹⁴³ Euroopa Kontrollikoja aastaaruanne ELi asutuste eelarveaasta 2022 kohta, lk 234–240.

¹⁴⁴ Määruse (EL, Euratom) nr 883/2013 (mis käsitleb Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF) juurdusi) artikkel 11.

¹⁴⁵ Euroopa Parlamendi 11. aprilli 2024. aasta otsus eu-LISA eelarveaasta 2022 eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta (2023/2165(DEC)): eu-LISA tegevuskava, viide: Ares(2024)2384688, 2. aprill 2024.

Järgmises tabelis on loetletud **kontrollikoja 2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise aruande** tähelepanekud eu-LISA eelarve täitmise kohta ning ameti vastus ja meetmed, mida ta on nende probleemide lahendamiseks võtnud.¹⁴⁶

Tabel 9. Eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava institutsiooni tähelepanek

Eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutava asutuse tähelepanekud	eu-LISA vastus ja võetud meetmed
Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine	
- märgib, et eelarveaastal 2022 tehtud eelarvejärelvalve tulemusel oli eelarve täitmise määr kulukohustuste assigneeringute korral 91,13%, mida on 8,87% vähem kui 2021. aastal; - märgib lisaks murelikult, et maksete assigneeringute täitmismäär oli 86,71%, mida on 7,94% vähem kui 2021. aastal.	Täidetud Amet on võtnud kasutusele eelarve täitmise kavandamiseks ja järelvalveks uued vahendid ja meetodid. 2023. aasta eelarve täitmise määr oli nii kulukohustuste kui ka maksete assigneeringute osas 99,9% ning liigendatud assigneeringuid ei kantud üle.
- märgib murega, et kontrollikoja aruande kohaselt kandis amet 2023. aastasse üle 14,4 miljonit eurot (23%) 2022. aasta kulukohustuste assigneeringuid ning see summa hõlmas 13,7 miljonit eurot (95%) jaotise 2 assigneeringuid (halduskulud; 2021: 97%); - täheleb assigneeringute järgmise eelarveaastasse ülekandmise kordumist, mistõttu tuleb kontrollikoda meelde, et ülekandmise korduv kõrge määr on vastuolus eelarve aastasuse põhimõttega ja osutab struktuursetele probleemidele eelarveprotsessis ja eelarve täitmisel; - märgib sellega seoses, et nende eesmärkide saavutamiseks on oluline allkirjastada 2023. aasta neljandas kvartalis uus raamleping väliste tugiteenuste osutamiseks; - loodab, et kõnealuse tegevuskava rakendamine toob kaasa olukorra märkimisväärse paranemise, ning kutsub eu-LISA t üles andma tehtust aru eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile.	Toimub Amet võtab kontrollikoja tähelepaneku teadmiseks. Amet on koostanud tegevuskava, milles on mitu meetet, mida rakendatakse alates 2023. aastast, et järgida aastasuse põhimõtet ja vähendada ülekannete määr. Lisaks on amet kavandanud uued protsessid, et vähendada ülekandmise kooskõlas aastasuse põhimõttega. 2023. aasta lõpus sõlmis eu-LISA uue välistoe teenuste raamlepingu (LISA/2022/OP/04). Selle lepingu kohaseid teenuseid on osutatud alates 2023. aasta lõpust ja need jätkuvad kuni 2027. aasta lõpuni.
Tulemuslikkus	
ootab ameti olulist panust õigusmõistmise digipöördesse, et parendada koostööd liidu õigusasutuste vahel ning tagada liidu kodanikele ja ettevõtetele parem juurdepääs õiguskaitsele	Toimub eu-LISA on andnud märkimisväärse panuse õigusmõistmise digipöördesse ELi tasandil, et parendada õigusasutuste koostööd ning tagada kodanikele ja ettevõtetele parem juurdepääs õiguskaitsele. eu-LISA töö justiits- ja siseküsimuste süsteemide koostalitlusvõime suunas aitab samuti kaasa õigusmõistmise digipöördele. Selleks teeb eu-LISA koostööd Eurojusti, Europol'i ja Euroopa Prokuratuuriga e-CODEXi ja ECRIS-TCNi valdkonnas ning ühiste uurimisrühmade koostööplatvormi ettevalmistamisel. eu-LISA on jätkanud ECRIS-TCNi rakendamist vastavalt uuele koostalitlusvõime tegevuskavale, mis on juba andnud käegakatsutavaid tulemusi ECRIS-TCNi esimese süsteemiversiooniga mais 2024. E-CODEXi komponendid kanti 30. novembriks 2023 täielikult üle eu-LISA majutuskeskkonda ja amet alustas ajutist haldamist 27. märtsil 2024. Ametlik ülevõtmine saadi valmis juunis 2024 vastavalt komisjoni deklaratsioonile üleandmise/ülevõtmise protsessi eduka lõpuleviimise kohta. eu-LISA on alustanud ka ettevalmistusi ühiste uurimisrühmade koostööplatvormi arendamiseks. Projekt algab 2024. aastal, kuid kuna komisjoniga kirjutati mais alla arenduslepingule, alustas eu-LISA kohe projektirühma ametlikku moodustamist ja lepingute sõlmimist.
julgustab ametit jätkama koostööd teiste liidu asutustega.	Toimub Amet võtab kontrollikoja tähelepaneku teadmiseks. eu-LISA on sõlminud tökokkulepped, vastastikuse mõistmise memorandumid ja koostöökavad enamiku justiits- ja siseküsimuste asutustega: CEPOL, EUAA, Eurojust, Europol, FRA, Frontex ja ENISA. Need kokkulepped loovad kahepoolse koostöö horisontaalse raamistiku, mille eesmärk on hõlbustada ELi määruste tõhusamat ja igakülgsemat rakendamist. Kahepoolset koostööd tehakse ka BERECi ja EIGEga kui Balti riikides asuvate kaasasutustega, kellel on ühised väljakutsed.

¹⁴⁶ Euroopa Kontrollikoja [aastaaruanne ELi asutuste eelarveaasta 2022 kohta, C/2023/594](#), 27. oktoober 2023.

Et tugevdada koostööd teiste ELi asutustega ja tegutseda eesistujariikide kolmiku koosseisus, on eu-LISA teinud ettevalmistusi justiits- ja siseküsimuste asutuste võrgustiku eesistumise ülevõtmiseks 2024. aastal. Lisaks osaleb eu-LISA aktiivselt ELi asutuste võrgustiku (EUAN) rühmade tegevuses.

Tõhususe suurenemine

- kutsub ametit üles jätkama koostööd teiste liidu asutustega, et kasutada kõiki olemasolevaid ressursse.

Toimub

Amet võtab kontrollikoja tähelepaneku teadmiseks.

eu-LISA on sõlminud mitme ELi asutusega teenusetaseme lepingud, et pakkuda tuge talitluspidevuse küsimustes ning suurendada tõhusust ja sünergiaid muudes koostöövaldkondades. Frontexi ja EUAga on sõlmitud lepingud nende taastetegevuskohtade majutamiseks. eu-LISA pakub EUAA-le alates 2016. aastast ja Frontexile alates 2019. aastast andmekeskuse majutusteenuseid oma tegevuskohas Strasbourgis (Prantsusmaa) koos tugiteenustega.

ENISAgal on sõlmitud kokkulepe eu-LISA aasta küberturbeõppuste pidamiseks; Europoliga on sõlmitud kokkulepe ühise julgeolekukomitee korraldamiseks.

- kutsub ametit üles suurendama pingutusi avalike hangete haldamise vahendi täieliku rakendamise nimel.

Täidetud

eu-LISA-l valmis avalike hangete haldamise vahendi kasutuselevõtu protsess 9. oktoobril 2023 pärast juurdepääsu saamist selle tootmiskeskonnale. Alates 1. jaanuarist 2024 kasutatakse avalike hangete haldamise vahendit kõigis 15 000 eurot ületavates hankemenetlustes.

Personalipoliitika

- märgib, et vaatamata ameti tegevusele suurenes tööjõu voolavus 5,5%-lt 2021. aastal 7,1%-le 2022. aastal ning ametikohtade täidetuse vähenes 82%-le, mis on väiksem ameti eesmärgist (94%), eelkõige ameti pakutavate lühiajaliste ja madalama palgaastme ametikohtade arvu tõttu.

Toimub

Amet võtab tähelepaneku teadmiseks ja jätkab pingutusi, et parendada täidetust ja vähendada voolavust.

- võtab murelikult teadmiseks ameti kõrgema ja keskastme juhtkonna soolise koosseisu: 12 meest (86%) ja 2 naist (14%); haldusnõukogus on 50 meest (82%) ja 11 naist (18%); ning töötajaskonnas kokku 209 meest (67%) ja 101 naist (33%);

Toimub

Amet võtab tähelepaneku teadmiseks ja jätkab pingutusi, et parendada oma töötajaskonna soolist tasakaalu.

Amet on teinud märkimisväärsed pingutusi, et suurendada naiskandidaatide arvu, näiteks osaledes valdkonna messidel ja levitades tööpakkumisi asjaomastel foorumitel.

2022. aastal moodustati ühe naisjuhi algatusel mitteametlik töörühm, et arutada soolise tasakaalu küsimuse lahendamise võimalusi nii juhtide kui ka mittejuhtide tasandil.

Lisaks jätkati tegevust, et meelitada eu-LISAsse rohkem naiskandidaate, näiteks järgmised tegevused:

- tööpakkumiste läbivaatamine ja ümbersõnastamine, et need oleksid kaasavamad ja levitada neid IKT spetsialistide erifoorumitel;
- innustada ja motiveerida oma töötajaid, korraldades veebiseminare koos teiste ELi asutuste ja komisjoniga, keskendudes ELi avalikus teenistuses soolise tasakaalu parendamise algatustele.

Lisaks ühendatakse ametis pingutusi ja jagatakse kogemusi teiste ELi asutuste ja Euroopa Komisjoniga algatuste osas, mille eesmärk on parendada soolist tasakaalu ELi avalikus teenistuses. 2023. aastal korraldati kohtumised EIGE ja ECAGA, et õppida nende parimatest tavadest mitmekesisuse ja kaasamise valdkonnas. Amet osales veebipõhisel ülemaailmsel naiste karjäärimeessil, mis keskendus STEM-profiilidele (teadus, tehnoloogia, tehnika ja matemaatika), et meelitada ligi mitmekesisemaid kandidaate.

Naissoost liikmete ja/või asendusliikmete esindatus eu-LISA haldusnõukogus suureneb pidevalt, sest liikmesriigid ja komisjon on rõhutanud soolise tasakaalu tähtsust. Praegu on haldusnõukogus 10 naissoost liiget ja/või asendusliiget (kokku on liikmeid ja asendusliikmeid 33). Komisjon, keda esindab kaks liiget, määras detsembris 2023 haldusnõukokku ühe naisliikme.

- võtab teadmiseks, et 2022. aastal toimus ja lõppes kolm ahistamise sise-haldusjuurdust ning veel üks juhtum jõudis kohtusse;
- kutsub ametit üles võtma kiiresti vastutusele rikkumiste eest vastutavad isikud.

Toimub/rakendatud

Amet võtab tähelepaneku teadmiseks ja jätkab pingutusi, et edendada töökohal austust ja väärikust ning rakendada nulltolerantsi ahistamise suhtes.

Hanked

- juhib tähelepanu kontrollikoja aruande tähelepanekutele,

Osaliselt rakendatud

mille põhjal esitati märkusega arvamus 2022. aastal seitsme erilepingu raames tehtud mitme eeskirja rikkunud makse (kokku 17,8 miljonit eurot) tõttu, mis oli 4,8% 2022. aastal kasutada olnud maksete assigneeringutest;

- märgib, et nende maksete eeskirjade rikkumine on peamiselt seotud kõrvalekalletega vastavatest raamlepingutest;
- märgib, et vastavalt ameti vastustele Euroopa Parlamendi kirjalikele küsimustele võib 2022. aastal tehtud maksetega seotud eeskirjade eiramised rühmitada kolme kategooriasse: tähtajaliste lepingute muutmine (6,5 miljonit eurot), erilepingute pikendamine üle maksimaalse lubatud ajavahemiku (3,7 miljonit eurot) ning üksikasjade puudumine konkreetsete lepingute nõuete kohta (7,5 miljonit eurot);
- märgib, et mõni neist eeskirjadevastaselt tehtud maksetest, kokku 10,5 miljonit eurot, on seotud kolme erilepinguga, mille alusel tehti makseid ka 2021. aastal ja mille kontrollikoda leidis liidu asutuste aastaaruandes selle aasta kohta eeskirjadevastaseks;
- märgib, et vastavalt ameti tegevdirektori 29. novembri 2023 kohtumisel Euroopa Parlamendi eelarvekontrollikomisjoniga tehtud avaldustele (edaspidi „tegevdirektori avaldused“) on kontrollikoja aruandes nimetatud seitsmest konkreetsest lepingust kuue kehtivus lõppenud ilma tasumata makseteta;
- rõhutab, et see on olnud ameti jaoks korduv probleem;
- kutsub ametit üles jätkama selle küsimuse täielikku käsitlemist ja andma tehtust aru eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile.

- märgib tõsise murega, et 2022. aasta oli juba kolmas aasta järjest, mil kontrollikoda esitas ameti hanke- ja lepinguhalduse valdkonna kohta märkustega järeldusotsuse, kusjuures eu-LISA kandis kõrgendatud kulusid eeskirjade eiramise, hilinenud ja ebapiisavate hankemenetluste ning hanke-eeskirjade suhtes ilmnenu hooletuse tõttu;
- võtab teadmiseks ameti tegevuskava oma protsesside põhjalikuks läbivaatamiseks, et tuvastada ja kõrvaldada kontrollikoja korduvate tähelepanekute algpõhjused selles valdkonnas, nagu on esitatud vastustes parlamendi kirjalikele küsimustele, ameti järelaruandes ja tegevdirektori avaldustes;
- ootab seega selle tegevuskava rakendamise tulemusena püsivat paremist, eriti arvestades, et kontrollikoja poolt nõudeid rikkuvaks peetud seitsmest konkreetsest lepingust kuue kehtivus on lõppenud ilma tasumata makseteta;
- kutsub ametit üles andma eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile korrapäraselt aru tegevuskava rakendamisel tehtust ja võetud parandusmeetmetest.

- rõhutab, et kontrollikoja aruande kohaselt tegi amet 2022. aastal, nagu ka 2021. aastal, makseid konkreetse lepingu alusel (summas 40 miljonit eurot), mis ei rakendanud nõuetekohaselt asjaomast raamlepingut, sest selles ei olnud täpsustatud ostetud teenuste üksikasju (kogused ja tarnekuupäev);
- märgib, et selle lepingu alusel maksis amet 2022. aastal 7,5 miljonit eurot;
- tunnistab, et vastavalt ameti kommentaaridele 13. novembri 2023 teates „2022. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmine – kontrollikoja järeldused eu-LISA kohta. Lühimärkus parlamendiliikmetele“ oli selle 2018. aasta lõpus allkirjastatud lepingu määramatuse algpõhjus vajadus säilitada EESI-VISI koostalitlusvõime rahastamine, mille eelarve planeerimine, mis ei olnud ameti võimuses, nihkus oluliselt võrreldes vastavate õigusaktide tegeliku vastuvõtmisega;
- märgib, et ilma selle lepinguta oleks kaotatud vastav

Amet võttis need tähelepanekud teadmiseks ja keskendub sellele, et lepingute koostamist vastavalt parendada. Sarnaste juhtumite ennetamiseks tulevikus on amet lisanud uutesse pakkumistesse täiendavad ja täpsemad klauslid, et paremini kajastada operatiivseid nõudeid ja hõlbustada muudatuste haldamist.

eu-LISA on võtnud kohustuse täita oma volitusi täielikult nõudeid täites. Seepärast on amet uue juhtkonna juhtimisel ja kontrollikojalt saadud olulisi kommentaare arvestades alustanud oma protsesside põhjaliku läbivaatamist, et tuvastada ja kõrvaldada nende tähelepanekute algpõhjused:

- hankesuutlikkuse tugevdamine organisatsioonilise konsolideerimise, uute värbamiste kiirendamise ja spetsiaalsete välisnõustajate tuvastamise kaudu, et pakkuda sõltumatuid eksperditeadmisi konkreetsetel ja väga keerukatel juhtudel;
- algpõhjuste analüüs tehti enam kui 500 lepingu kohta (millest 160 veel kehtivad), et tuvastada nende alusprobleemid ja määratleda parandusmeetmed. Tuvastatud lahendused on näiteks erikoolitused, kontroll-loetelude kasutuselevõtt, parem rollide määratlemine ja parem sisesuhtlus seoses lepinguhaldusega;
- tõhustada lepinguhalduse tegevuse kontrolle uute kontroll-loetelude abil, et tagada, et raamlepingutes ei tehta olulisi muudatusi;
- sisekontrollistrateegia koostamine, et see ametlikult vastu võtta 2024. aasta keskel. See hõlmab järgmist: riskihindamine; kulude-tulude analüüs; meetmed organisatsioonilise suutlikkuse tugevdamiseks; ametikohtade täidetuse tasemed ja kontrollide intensiivsus;
- tegevdirektori toetatava „ühegi puuduseta lepinguhalduse“ töörühma moodustamine, et jälgida, kontrollida ja tagada nõuete järgimine lepingute sõlmimisel alates vajaduste määratlemisest kuni allkirjastamiseni, koos mis tahes muudatustega.

Toimub

Nagu selgitati eelmistes punktides, parendab amet pidevalt oma protsesse ja kontrolle, et toetada oma keerukat hankemudelit.

Täidetud

Amet kinnitab, et probleemi algpõhjus oli vajadus tagada EESI projektide rahastamine, vaatamata viivitustele arendustegevuse alustamiseks vajaliku teabe saamisel.

Eelmistes punktides kirjeldatud sisekontrolli tugevdamine vähendab oluliselt selle 2018. aasta lepingu olukorra võimaliku kordumist, mille kehtivus on nüüdseks lõppenud.

summa, mida oli vaja koostalitlusvõime tagamiseks;

- võtab teadmiseks, nagu on esitatud ameti vastuses kontrollikoja tähelepanekule, parandusmeetmed, mida amet on võtnud lepingu muutmise kaudu, millega lisati pakutavate teenuste üksikasjalikum kirjeldus;
- märgib, et amet ei pikendanud seda lepingut, mille kehtivus lõppes 2022. aastal;
- tuletab sellega seoses meelde, et viivitused asjakohaste õigusaktide vastuvõtmisel ja rakendamisel on peamised tegurid, mis aitavad määrata üksikasjalikkuse ja täpsuse taseme, mida eu-LISA saab pakkuda raamlepingute esialgsel kehtestamisel;
- võtab teadmiseks ameti järelaruandes esitatud seisukoha, et rakendusaktide ettevalmistusperioodi lühendamine mõjutab otseselt ameti suutlikkust hankeid paremini planeerida ja piidata lepingumuudatusi.

- märgib murega, et kontrollikoja aruande kohaselt kasutas amet lepingu sõlmimiseks läbirääkimistega menetlust ilma hanketeadet eelnevalt avaldamata;
- märgib, et amet põhjendas seda otsust äärmise kiireloomulisusega, kuigi ameti hanke- ja õigusteenistus soovitas teisiti;
- võtab teadmiseks kontrollikoja põhjendused, miks selle menetluse kasutamine ei olnud põhjendatud;
- võtab teadmiseks eu-LISA vastuse, et mitmekuise hoolduslõnga risk oleks realiseerunud, sest EESI programmi rakendamise ajakava on hilisemas etapis ametlikult muudetud ning lepingu sõlmimiseks ja uuele töövõtjale üleminekuks kuluv üldine aeg oli hinnanguliselt vähemalt kaheksa kuud;
- leiab selles kontekstis, et ameti käsitlus oli mõistlik;
- märgib, et ameti vastuse kohaselt on sõlmitud lepingu kehtivus vahepeal lõppenud.

- märgib veel kaks tähelepanekut ameti juhtimis- ja kontrollisüsteemide kohta, mis sisalduvad kontrollikoja aruandes;
- võtab teadmiseks esimese tähelepaneku seoses riistvara soetamisega (27,7 miljonit eurot), mille korral ei saadud riistvara tarnijate hinnakirju ega tehtud eelkontrolli;
- võtab teadmiseks teise tähelepaneku seoses valdkonnaülestehingute raamlepingu hangetega, mille hinnanguline maksumus on 490 miljonit eurot, et hindamiskomisjoni kuue koosoleku kohta dokumente ei peetud ja allkirjastati ainult lõpparuanne;
- kutsub ametit üles parendama oma sisekontrollisüsteeme, et vältida selliseid puudusi tulevikus.

- märgib, et ametil on 8 tähelepanekut kontrollikoja eelmiste aastate (2017, 2018 ja 2021) aruannetest, mille olek on „avatud“;
- nõuab tungivalt, et amet sulgeks need tähelepanekud viivitamata ja teatas tehtust eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile.

Sisekontroll

- märgib, et oluline puudus 10. põhimõttes „Valib ja arendab kontrollitegevusi“, mis on seotud komponendiga „Kontrollitegevus“, püsib kolmandat aastat järjest;
- kutsub ametit üles jätkama pingutusi, et vähendada puudusi kontrollitegevuse valdkonnas, et vähendada poliitikate ning tegevus- ja sisekontrolli eesmärkide saavutamise seotud riske.

- kutsub ametit üles rakendada täitmata soovitusel ja andma tehtust aru eelarve täitmisele heakskiidu andmise eest vastutavale institutsioonile.

Täidetud

Amet on kõnealuse raamlepingu lõpetanud. Süsteemide hooldamiseks ja koostalitlusvõimeks vajalikud teenused on hangitud raamlepingu alusel pärast avatud hankemenetlust.

Toimub

Riistvara soetamise ja hoolduse eest lepingu alusel makstud hinnad kooskõlastati tagantjärele raamtingimustega.

Hindamiskomisjoni protokollide dokumenteerimist on parendatud.

Amet täiustab pidevalt oma protsesse ja kontrolle, et toetada oma keerukat hankemudelit.

Täidetud

Kõigi veel avatud tähelepanekute jaoks on koostatud tegevuskavad, et käsitleda ja kõrvaldada kõik puudused 2023. aasta lõpuks / 2024. aasta keskepaigaks.

Osaliselt rakendatud

eu-LISA 2024. aasta sisekontrolliraamistiku aruande kohaselt ei esinenud 2023. aastal suuri puudusi, eelkõige tänu sellele, et sisekontrolli puuduste kõrvaldamiseks esitatud auditisoovituste ja parandusmeetmete rakendamise määr oli suur.

Lisaks koostab amet oma sisekontrollistrateegiat, et see valmis saada 2024. aasta suveks. Strateegia esitatakse haldusnõukogu audit-, vastavus- ja finantskomiteele (ACFC) oktoobris 2024.

Vastavuse parendamine on üks ameti peamisi prioriteete ja amet jätkab aktiivselt allesjäänud puuduste vähendamist.

Osaliselt rakendatud

2023. aasta lõpuks oli eu-LISA rakendanud ja sulgenud 14 avatud auditisoovitust 16st (87%). Ülejäänud kaks soovitusel, mis on keerukamad ja sõltuvad muudest parendustest, on kavas rakendada vastavalt detsembriks 2024 ja märtsiks 2025. Amet on täielikult pühendunud kõigi täitmata soovitusel viivitamatule lahendamisele ja kõigi uute soovitusel õigeaegsele käsitlemisele.

7.11. Keskkonnajuhtimine

Pärast **keskkonnapoliitika** heakskiitmist 2022. aastal on amet pühendunud organisatsiooniseisese keskkonnajuhtimissüsteemi kehtestamisele kooskõlas ELi **keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemiga (EMAS)** ning töötab selle nimel, et saada 2024. aastaks EMASi sertifikaat. Sellega tagatakse, et eu-LISA tegevus on kooskõlas **Euroopa rohelise kokkuleppe** algatusega vähendada kasvuhoonegaaside heidet kõigis tegevusvaldkondades.

2023. aastal avaldas amet oma **esimese 2022. aasta ametliku keskkonnanaruande**, mis kirjeldab üksikasjalikult eesmärgi, järelevalvet ja tehtut.¹⁴⁷ Aruandes on kokkuvõtlik tabel, milles on ülevaade keskkonnamõju allikatest, tegevuskavadest ja kõigi keskkonnaaspektide tulemusnäitajatest. Et kaasata töötajaid EMASi teekonda, moodustas amet ametisisese vabatahtlike rakkerühma ehk **rohelise rühma**, kes osaleb spetsiaalsetes tööruhmades.

7.12. Juhtkonna hinnang

Ameti juhtkonnal on **piisav kindlustunne**, et üldiselt on kehtestatud sobivad kontrollimeetmed, mis toimivad kavandatud viisil, riske jälgitakse ja maandatakse nõuetekohaselt ning rakendatakse vajalikke parendus- ja tugevdusmeetmeid. Edaspidi pöörab amet erilist tähelepanu juhtimis-, kontrollisüsteemide ning eelarve-, hanke- ja lepinguhalduse parendamisele.

2023. aastal tuvastati peamised riskid ja hallati neid, nagu kinnitasid ka aasta jooksul toimunud sise- ja välisauditite tulemused. Amet on koostanud vajalikud tegevuskavad, et käsitleda tähelepanekuid ja sulgeda avatud soovitusel.

Lisaks tunnistab eu-LISA juhtkond vajadust säilitada oma sisekontrolliraamistiku tõhusus ning tagada selle rakendamise järelevalve ja hindamine, et saavutada ameti asutamismääruses ja pikaajalises strateegias sätestatud eesmärgid.

7.13. Välishindamine

eu-LISA asutamismääruse artikli 39 kohaselt peab amet läbima iga viie aasta järel tulemuslikkuse hindamise ning järgmine hindamine on kavandatud 2023. aastaks. Hindamisel arvestatakse eu-LISA tulemuslikkust seoses ameti volituste, eesmärkide, asukohtade ja ülesannetega. Hindamine käsitleb ka seda, kui edukalt aitab amet kaasa ELi suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimisele ja annab sellele lisaväärtust ning kuidas amet on suutnud luua justitsi- ja siseküsimuste valdkonna infosüsteemide jaoks koordineeritud, kulutõhusa ja sidusa IT-keskkonna.

Komisjoni taotlusel tegi amet läbi **sõltumatu võrdlusuuringu**, et valmistuda komisjoni tehtavaks välishindamiseks. Väline töövõtja hindas eu-LISA üldist tegevustulemuslikkust, inimressursside jaotamise ja kasutamise asjakohasust ning panust asjaomaste ELi poliitikate eesmärkide saavutamisse justitsi- ja siseküsimuste valdkonnas. Et saada põhjalikum ülevaade eu-LISA võimalikust arengusuundumusest ja arengust järgmistel aastatel, tellis amet töövõtjalt täiendavaid soovitusi strateegiliste parenduste kohta keskpikas perspektiivis. Hindamise laiendatud käsitusala tõttu valmis lõpparuanne jaanuaris 2024.

¹⁴⁷ eu-LISA 2022. aasta keskkonnanaruanne, avaldatud 10. oktoobril 2023.

SISEKONTROLLIRAA MISTIKU TÕHUSUSE HINDAMINE

3. peatükis käsitletakse sisekontrolliraamistiku tõhusust ja ameti peamisi riske aruandeperioodil.

Sisekontrolliraamistiku tõhususe hindamine

8.

8.1. Sisekontrolliraamistiku tõhusus

Sisekontrollisüsteemid aitavad organisatsioonidel saavutada eesmärgi ning tagada operatiiv- ja finantstegevuse tulemuslikkuse säilimise kooskõlas asjakohaste eeskirjade ja määrustega. Hästi toimiv sisekontrollisüsteem toetab mõistlikku otsuste tegemist ja aitab viia riskid kulutõhusate kontrollimeetmete abil aktsepteeritavale tasemele.

2019. aastal andis eu-LISA haldusnõukogu tegevdirektorile ülesande rakendada sisekontrolliraamistikku kooskõlas haldusnõukogu vastu võtud põhimõtete ja omadustega.

Ameti sisekontrolliraamistik koosneb järgmisest viiest komponendist: 1) kontrollikeskkond, 2) riskihindamine, 3) kontrollitegevus, 4) teave ja teabevahetus ning 5) järelevalve. Tulemuslikuks sisekontrolliks tegevuse üle peavad esindatud olema viis omavahel seotud komponenti, mis toimivad organisatsiooni kõigil tasanditel. Sisekontrolliraamistikus eritletakse ka iga komponendi põhimõtted ja vastavad omadused, mille määratlemise eesmärk on arvestada ametis kasutatavat konkreetset juhtimiskorraldust. Need sisekontrolli põhimõtted ja omadused moodustavad eu-LISA finantseeskirjade artikli 45 lõikes 2 sätestatud miinimumstandardid.

Tegevdirektor on volitatud **igal aastal hindama sisekontrolliraamistiku tõhusust**. Ameti tegevdirektori asetäitja tegutseb riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhina, et toetada eu-LISA sisekontrolliraamistiku loomist, seiret, rakendamist, hindamist ja aruandlust.

2023. aastal täitis riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhi ülesandeid tegevdirektori asetäitja 16. märtsist 31. detsembrini 2023. Alates novembrist 2022 kuni 16. märtsini nimetati tegevdirektori asetäitja tegevdirektori *ad interim*. Sel perioodil delegeeriti riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhi ülesanded üldjuhtimise ja suutlikkuse talituse juhatajale. 16. jaanuaril 2024 astus tegevdirektori asetäitja tagasi. Et tagada talitluspidevus ning tegevdirektori ja riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhi ülesannete vajalik lahusus, delegeeriti riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhi ülesanded tegevdirektori otsusega taas ajutiselt üldjuhtimise ja suutlikkuse talituse juhatajale Philippe Harantile. Delegeerimine kehtib kuni uue tegevdirektori asetäitja ametisse nimetamiseni ning delegeeritud kohustused hõlmavad käesoleva sisekontrolliraamistiku hindamise valmimist.

8.1.1. Metoodika

Sisekontrolliraamistiku iga-aastane hindamine hõlmab järgmisi etappe: järelevalvekriteeriumide kehtestamine iga sisekontrolli põhimõtte jaoks, tugevuste ja täiustatavate valdkondade tuvastamine, hindamine põhimõtete ja komponentide tasandil ning üldhinnangu andmine.¹⁴⁸ Hindamiseks kogub ja analüüsib riskijuhtimise ja sisekontrolli valdkonna eest vastutav juht andmeid ameti eri andmeallikatest, näiteks töötajate küsitlus, erandite ja mittevastavuse juhtumite register, sise- ja välisauditi aruanded ja muud dokumendid ametisiseste talitlusprotsesside kohta, tuginedes eelmääratletud järelevalvekriteeriumidele.

8.1.2. Hindamistulemused

Sisekontrolli järelevalvekriteeriumid

2024. aastal läbi viidud enesehindamise tulemusel saavutati 2023. aastal või saavutati osaliselt 88% sisekontrolli seirekriteeriumidest.

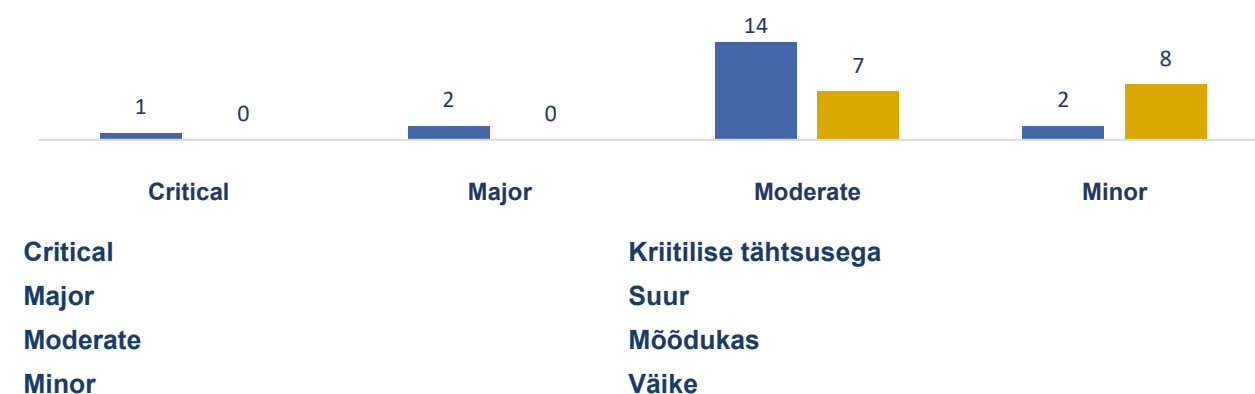
¹⁴⁸ Sisekontrolliraamistiku kõigi põhimõtete, nende lähtealuste ja eesmärkide näitajad määratleti sisekontrolli järelevalvekriteeriume ning riskijuhtimise ja sisekontrolli valdkonna eest vastutava juhi ametisse määramist käsitletud tegevdirektori otsuse 2. lisas.

Sisekontrolli järelvalvekriteeriumid	2023	2024
Näitajate koguarv	79	79
■ saavutatud	56 (71%)	62 (78%)
■ osaliselt saavutatud	8 (10%)	8 (10%)
■ saavutamata	15 (19%)	9 (10%)
■ puudub	0 (0%)	1 (1%)

Sisekontrolli tugevused ja puudused

2024. aasta hindamisel suleti 6 puudust ja vähendati 12 puuduse raskusastet. Tuvastati 1 uus mõõdukas ja 1 väike puudus, mistõttu on sisekontrolli puuduste arv kokku 15, neist on 7 puudust mõõdukad ja 8 väikest. Auditi ja enesehindamise tulemusena tuvastati 2 uut puudust. Esimest korda alates 2021. aastast ei jää ühtki kriitilist või olulist puudust avatuks.

Joonis 13. Sisekontrolliraamistiku puuduste hindamine 2023. ja 2024. aastal

2023. aasta jooksul sooritas amet mitmesuguseid tegevusi, et rakendada parandusmeetmeid ja kõrvaldada sisekontrolli puudused.

Üldiselt näitavad 2024. aasta hindamise tulemused, et eu-LISA sisekontrollisüsteem on olemas, toimib ja on tõhus, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria).

Sisekontrolliraamistiku komponentide hindamine

Sisekontrolliraamistiku komponendid	Tugevused	Puudused
I Kontrollikeskkond	- haldusnõukogu ning selle auditi-, vastavus- ja finantskomitee järelvalve sisekontrolli üle - talitluspidevus ja ülesannete lahusus	- tagada osalemine eetika ja usaldusväärse suhtlikkuses/koolitustel - suurendada vastutuse jõustamist ja teadmussiiret
II Riskihindamine	- läbivaadatud riskijuhtimisstrateegia vastuvõtmine - auditisoovituste parandusmeetmete rakendusmäär oli 87% - määratletud rikkumisest teatamise protsess ja 75% pettustevastase strateegia tegevuskavast rakendatud - uue eu-LISA peaarvpeidaja ametisse nimetamine	- talituste riski- ja probleemiregistri valmimine ja järelmeetmed - tugevdada sisekontrolli, rakendades pettustevastase strateegia rakendamisarunde soovitusi
III Kontrollitegevus	- parandusmeetmete kavade edukas rakendamine ja kriitiliste auditisoovituste sulgemine - varahalduse poliitika vastuvõtmine - tagada turbe-eesmärgid, talitluspidevus ja tulemuslikkuse nõrkuste ülevaated	- vastavus, eelkõige lepinguhalduse ja järelvalve valdkonnas - turberiskide tõhustatud juhtimine - sisekontrolliraamistiku viimistlemine

IV Teave ja teabevahetus	■ rikkumisest teatamise protsessi kavandamine ja rikkumisest teatamise suuniste läbivaatamine; ■ dokumentidele üldsuse juurdepääsu kontaktisikute nimetamise iga-aastane läbivaatamine; ■ kõik EDPSi auditist tulenevad soovitusel on suletud (tagasi roheliseks); ■ sise- ja välissuhtluskanalid on hästi välja töötatud ja toimivad	■ kõik puudused on kõrvaldatud
V Järelevalve	■ puuduste korrapärane seire ja parandusmeetmete järelkontroll	■ võimalike puuduste ja reservatsioonide olulisuse hindamise protsessi viimistlemine

I Kontrollikeskkond

Kontrollikeskkonna komponent koosneb tegevusstandardite, protsesside ja struktuuride kogumist, mis on kogu organisatsioonis toimiva sisekontrolli alus. Juhtkonna tasandil annavad üldsuhtumise sisekontrolli olulisusesse, sealhulgas eeldatavad käitumisstandardid, haldusnõukogu, tegevdirektor ja ülejäänud kõrgem juhtkond.

Sisekontrolliraamistiku kontrollikeskkonna komponent on olemas ja toimib hästi (**1. kategooria**).

eu-LISA-I on hästi välja kujunenud kontrollikeskkond, mis koosneb tegevuste, protsesside ja struktuuride standardite kogust ja loob aluse sisekontrolli tegemiseks. Amet vaatab oma kontrollikeskkonda pidevalt läbi ja ajakohastab seda, et suurendada selle tulemuslikkust ja tõhusust. Amet tagab, et tema struktuur, aruandlusahelad, organid ja vastutusala on hästi välja töötatud ja vajaduse korral läbi vaadatud. Ameti pingutustele vaatamata on tööjõu volavus endiselt sihtväärtusest suurem. Suur töökoormus kahjustab osalemist koolitustel ja suutlikkuse suurendamise võimalusi eetika ja usaldusväärsuse valdkonnas. Individuaalne vastutus sisekontrolli ja teadmussirde eest on määratletud eu-LISA prioriteediks.

Põhimõte	Hinnang
1. Näitab üles pühendumist usaldusväärsusele ja eetikaväärtustele	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)
2. Täidab järelevalvekohustust	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)
3. Kehtestab struktuuri, volitused ja vastutuse	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)
4. Näitab üles pühendumist pädevusele	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)
5. Tagab vastutavuse	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)

II Riskihindamine

Riskihindamine on dünaamiline ja iteratiivne protsess, millega tuvastatakse ja hinnatakse riske, mis võivad takistada eesmärkide saavutamist, ja mis aitab määrata, kuidas selliseid riske juhtida.

Sisekontrolliraamistiku riskihindamise komponent on olemas ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria).

eu-LISA saab tugineda oma strateegiale ja riskihindamise protsessidele, et tulemuslikult täpsustada oma eesmärgi ning tuvastada ja analüüsida riske. Pärast strateegia rakendamise 2022. aasta tegevuskava vastuvõtmist koostati esimene rakendusaruanne kavandatud tulemuste saavutamise kohta (mis aitab kaasa strateegiliste sihtide ja strateegiliste eesmärkide saavutamisele) 2021. ja 2022. aastaks. Amet vaatas läbi ja võttis vastu **uue riskijuhtimisstrateegia**. Strateegias määratletakse ka riskide realiseerumise ja riskitaluvuse standardkäsitlus ning antakse juhiseid, kuidas seda rakendada programmijuhtimisnõukogudes. Talituste riski- ja probleemiregistri valmimine ja järelmeetmed on ameti jaoks jätkuv puudus. Pettuste ennetamise ja avastamise valdkonnas määratleti rikkumisest teatamise protsess. Amet suutis rakendada 75% oma pettustevastase strateegia tegevuskavast aastateks 2022–2024. Pettustevastase strateegia aruande rakendamissoovitused tugevdavad 2024. aastal täiendavalt sisekontrolli. Olulisi pingutusi tehti kõigi avatud auditisoovituste sulgemiseks. 2023. aasta lõpuks oli kõigi auditisoovituste parandusmeetmete rakendusmäär 87%. Samas on 8 väga olulist finantsjuhtimisega seotud auditisoovitust veel sulgemata. Ameti peaarvupidaja nimetati ametisse jaanuaris 2023 ja uus tegevdirektor võttis kohustused eelarvevahendite käsutajana üle alates 16. märtsist 2023.

Põhimõte	Hinnang
6. Eritleb sobivad eesmärgid	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)
7. Tuvastab riski ja analüüsib seda	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)
8. Hindab pettusrisiki	Põhimõte on olemas ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria)
9. Tuvastab olulised muutused ja analüüsib neid	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)

III Kontrollitegevus

Kontrollitegevus maandab riske eesmärkide (poliitika, tegevus, sisekontroll) saavutamisel ja seda kohaldatakse organisatsiooni kõigil tasanditel, talitusprotsesside eri etappides ning kogu tehnoloogilises keskkonnas. Kontrollitegevus võib olla ennetav või avastav, hõlmates mitmesuguseid käsitsi ja automaattegevusi ning kohustuste lahusust.

Sisekontrolliraamistiku kontrollikeskkonna komponent on olemas ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (**2. kategooria**).

Komponendi 2024. a hindamisel järeldati, et see on osaliselt olemas, toimiv ja tõhus, kuid vajab mõningaid täiustusi: see tõsteti 2. kategooriasse (2023. a oli 3. kategoorias). See on suures osas tingitud parandusmeetmete kavade edukast rakendamisest ning kriitiliste (seoses EESiga) ja oluliste auditisoovituste sulgemisest, samuti muude täitmata oluliste soovitude ümberliigitamisest mõõdukateks. Esimest korda alates 2021. aastast ei ole ühegi kriitilise ega suure puuduse olek „avatud“.

Amet tegi olulisi pingutusi suurima kriitilise tähtsusega vastavusvaldkondades nagu lepinguhaldus, hanked ja üleminek horisontaalsele tegevusmodelile. Osana parandusmeetmetest võttis amet ennetava kontrollimehhanismina vastu **varahalduspoliitika**. eu-LISA tugevdas veelgi eranditest teatamise protsessi, eelkõige tagades parandusmeetmete süstemaatilise järelkontrolli. Sisekontrolli strateegia valmimine 2024. aastal täpsustab ja tugevdab sisekontrolli ning selle rakendamine tagab projektidevahelise läbiva kooskõla. Amet jätkas tehnoloogia ja IT-turbe kontrollimise tõhustamist ning saavutas häid tulemusi.

Põhimõte	Hinnang
10. Valib ja arendab kontrollitegevusi	Põhimõte on olemas ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria)
11. Valib ja töötab välja üldise kontrolli tehnoloogia üle	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)
12. Juurutab kontrollitegevusi poliitikate ja menetluste kaudu	Põhimõte on olemas ja toimib, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria)

IV Teave ja teabevahetus

Ametisiseses ja -välise suhtluse kaudu edastatud teavet on vaja, et organisatsioon saaks teha sisekontrolli ja toetada eesmärkide saavutamist. Ametisiseses suhtluse kaudu antakse töötajatele teavet, mida on vaja ameti eesmärkide saavutamiseks ja igapäevaste kontrollide elluviimiseks, samas kui ametivälise suhtlusega antakse avalikkusele ja sidusrühmadele teavet ameti poliitikaeesmärkide ja meetmete kohta.

Teabe ja teabevahetuse komponent on olemas ja toimib hästi (**1. kategooria**).

Ameti teabe- ja teabevahetustegevus toimub hästi välja kujunenud menetluste ja protsesside kaudu, millega toetatakse organisatsiooni laiemate eesmärkide saavutamist. 2023. aastal toimus sise- ja välissuhtlus kooskõlas heakskiidetud aastakavaga. eu-LISA jätkas teabehalduse kontrolli tugevdamist, vaadates kord aastas läbi dokumentidele üldsuse juurdepääsu kontaktsikute ametisse nimetamise ja nimetades need kontaktsikud kogu ametis. Esimest korda on kõik EDPSi auditisoovitused andmehalduse ja -kaitse kohta edukalt suletud. Koostati sisekontrolliraamistiku teadlikkuse suurendamise koolitus (mis toimus veebruaris 2024) ning kogu ameti töötajatele korraldati 6 erandite ja mittevastavuste koolitust.

Põhimõte	Hinnang
13. Kasutab asjakohast teavet	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)
14. Suhtleb asutusesiselt	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)
15. Suhtleb asutuseväliselt	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)

V Järelevalve

Amet teeb läbi pidevaid ja konkreetseid hindamisi, et leida, kas kõik viis sisekontrolliraamistiku komponenti on olemas ja toimivad. Ameti eri tasandite protsessidesse lõimitud pidevad hindamised annavad õigeaegset teavet võimalike puuduste kohta. Amet hindab korrapäraselt kõiki tähelepanekuid, teatab viivitamata tuvastatud puudustest ja kõrvaldab need.

Järelevalve komponent on olemas ja toimib hästi (**1. kategooria**).

Amet jätkas oma sisekontrollide järelevalve ja hindamise tugevdamist, mis põhineb aruandlustegevuse, sise- ja välisauditite, erandite ja mittevastavuste analüüsi, ettevõtte riskiregistri, pettustevastase strateegia rakendamise ja töötajate enesehindamise tulemustel oma vastutusvaldkonnas.

Põhimõte	Hinnang
16. Korraldab pidevaid ja/või eraldi hindamisi	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)
17. Hindab puudusi ja teatab neist	Põhimõte on olemas ja toimib hästi (1. kategooria)

8.1.3. Ameti peamised riskid

Amet jätkas peamiste riskide ja probleemide pidevat, ennetavat ja standarditud järelevalvet. 2022. aastal täiustas ja kinnitas riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutav juht mõju- ja tõenäosuskriteeriume, et standardida ja automaatselt kvalifitseerida punkte ameti tasandil. Sisekontrolliraamistiku 2021. aasta hindamistulemuste käsitlemiseks peavad talitused riski- ja probleemiregistreid.

Oktoobris 2023 kinnitas halduskomitee **uue riskijuhtimise paketi**, mis koosneb järgmisest: riskijuhtimise poliitika, ameti riskide ja probleemide liigitamise kriteeriumid, riskijuhtimisprotsessi määratlus, tööjuhised (rakendamine Planview-portfellides) ja tulemuslikkuse põhinäitajate kokkulepe.

Kogu 2023. aasta jooksul esitati halduskomiteele kord kvartalis – aprillis, juulis ja novembris – ameti riskide ja probleemide ülevaade. Lisaks saadetakse kord kuus kõigile töötajatele ajakohane teave ameti riskide ja probleemide kohta ning see on kättesaadav intranetis.

Aasta jooksul sulges amet 5 riski, vähendas 2 riski talituse tasandile ja lisas 4 uut punkti (millest 2 liigitati aasta jooksul ümber probleemideks).

Alljärgnevas tabelis on ameti riskide loetelu detsembris 2023. Lisaks allpool esitatud teabele sisaldab ameti täielik riskiregister riskidele reageerimise kirjeldust koos meetmete ajakavaga, mida vaadatakse korrapäraselt läbi ja ajakohastatakse.

Tabel 10. Ameti riskid seisuga 31. detsember 2023

Tunnus	Ameti riski pealkiri	Tõenäosus	Mõju	Vastutaja ja teised osalejad
2017-01	Sihitud ja edukas väline küberrünne eu-LISA taristu vastu	3 – suur	4 – väga suur	Turbetalituse juhataja
2018-01	Juba võetud meetmed ei pruugi olla piisavad tagamaks, et andmekeskuse jõudluse suurendamine võimaldab ametil majutada tulevikus uusi süsteeme	3 – suur	4 – väga suur	Taristuhalduse talituse juhataja ja organisatsiooniteenuste osakonna juhataja
2018-06	Konfidentsiaalsuse rikkumine: tundlike andmete juhuslik avalikustamine avaliku teabe päringutele vastamisel	2 – keskmine	4 – väga suur	Organisatsiooniteenuste osakonna juhataja
2019-05	Füüsilise ruumi puudumine õigel ajal, et täita ameti kriitilise tähtsusega vajadusi	3 – suur	3 – suur	Organisatsiooniteenuste osakonna juhataja ja organisatsiooniteenuste talituse juhataja, personalitalituse juhataja
2019-08	Tehnilise toe mudel ja jõudlus: uute süsteemide kasutuselevõtu järel tõusis ameti tehnilise toe funktsioone käsitletud päringute arv oluliselt, millega võib kaasneda uute ja olemasolevate süsteemide tehnilise toe tugev halvenemine.	3 – suur	4 – väga suur	Süsteemitoimingute talituse juhat Turbetalituse juhataja Personalitalituse juhataja
2020-01	Ebapiisav õiguslik kontroll	3 – suur	4 – väga suur	Organisatsiooniteenuste osakonn juhataja
2020-06	Probleem ameti vajadustele vastavate inimressursside palkamisel – risk mitte leida eu-LISA jaoks sobivat	3 – suur	4 – väga suur	Personalitalituse juhataja
2020-08	Seadmete töökorras hoidmise lepingud ei ole kasutuskestuse lõpus oleva riist- ja tarkvara korral piisavalt tõhusad	3 – suur	4 – väga suur	Kavandamise ja standardimise talituse juhataja ning taristuhalduse talituse juhataja
2021-02	Süsteemi õiget, täielikku ja ajakohast dokumentatsiooni ei säilitata eu-LISA hallatavas keskhoidlas	3 – suur	4 – väga suur	Planeerimise ja standardite talituse juhataja Programmi- ja projektitalituse juhataja
2022-04	Ebapiisavad ressursid EXTRA lepingute haldamiseks	3 – suur	4 – väga suur	Organisatsiooniteenuste osakonna juhataja
2022-07	Praegune Venemaa ja Ukraina vaheline sõjaline konflikt on mõjutanud geopoliitilist olukorda Euroopas, mis suurendab riske ELi institutsioonidele, organitele ja asutustele. See mõjutab eu-LISA, sest kübertegevus on suurenenud ja on vaja tugevdada tegevuskohtade/ruumide füüsilist kaitset	3 – suur	4 – väga suur	Julgeolekutalituse juhataja ja tegevdirektor
2023-03	Sidetaristu ebapiisava eelarve risk TESTA-ng III raamlepingu uute läbirääkimiste tõttu	3 – suur	4 – väga suur	Taristuhalduse talituse juhataja

8.1.4. Ameti 2023. aasta pettustevastase strateegia tegevuskava rakendamine

Ameti aastate 2022–2024 pettustevastases strateegias on kolm strateegilist eesmärki:

- saavutada täielik vastavus pettustevastase võitluse põhimõtetele,
- kehtestada eu-LISA kogu tegevuses eetika kõrge tase ja seda säilitada;
- arendada ja rakendada andmete kogumist ja analüüsi.

Pettustevastase võitluse strateegia 2022–2024 tegevuskava rakendamise seisu korrapärase järelevalve tulemusel ilmnes, et 2023. aastal ei realiseerunud ükski pettuserisk.¹⁴⁹ Tegevuskavas on 13 meedet, igaühe eesmärk on maandada üht või mitut pettusriski. Detsembris 2023 nähtus järelevalve tulemustest, et amet oli võtnud kasutusele 7 ettenähtud meedet 10st (3 meedet on tähtaja jooksul lõpetamata), seega oli rakendumäär 75%.

eu-LISA pettustevastase strateegia tegevuskava üldine kvantitatiivne rakendamine 2023. aastal näib olevat piisav. Kuigi selle toiminguga ei tuvastatud ühtki pettusekahtlust, tuuakse esile järgmised sisekontrolli tugevdamise võimalused:

- meetmete eest vastutajad peavad intensiivistama pingutusi, et saavutada tegevuskava täielik rakendamine järgmisel aastal; hilinenud meetmete keerukuse tõttu lepitati kokku muudetud rakendamistähtajad;
- ameti vastu võetud lähetuste juhendi rakenduseeskirjade rakendamist tuleb tugevdada;
- tuleb kehtestada rahalised ülemmäärad ja ühiskondlike ürituste korraldamise eeskirjad ning edastada need asjaomastele sidusrühmadele.

8.2. Järeldused sisekontrolliraamistiku tõhususe hindamise kohta

Kokkuvõttes nähtub hindamistulemustest, et **eu-LISA sisekontrollisüsteem on olemas, toimib ja on tõhus, kuid vaja on mõningaid täiustusi (2. kategooria).**

8.3. Riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhi avaldus

Riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhi avaldus

Mina, allakirjutanu,

Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Ameti (eu-LISA) riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutav juht,

kinnitan, et olen riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutava juhina andnud tegevdirektorile oma nõuanded ja soovitused ameti sisekontrolli üldise seisu kohta vastavalt eu-LISA sisekontrolliraamistikule.

Käesolevaga kinnitan, et aasta konsolideeritud tegevusaruandes ja selle lisades esitatud teave on minu parima teadmise kohaselt täpne, usaldusväärne ja täielik.

Philippe Harant

Riskijuhtimise ja sisekontrolli eest vastutav juht *ad interim*

[Kvalifitseeritud e-allkiri]

¹⁴⁹ Siseauditi üksuse järelevalvearuanne pettustevastase strateegia tegevuskava rakendamise kohta aastaks 2023, viide: Ares(2024)1056755, 12. veebruar 2024.

IV.

JUHTKONNA KINNITUS USALDATAVUSE KOHTA

Juhtkonna kinnitus usaldatavuse kohta

9. Usaldatavuse põhialuste ülevaade

Selles osas on ülevaade põhialustest, millele tugineb põhjendatud kinnitus, mille eelarvevahendite käsutaja annab aasta tegevusaruandes olevas kinnitavas avalduses.

➤ 1. põhialus. Juhtkonna hinnang

Ameti juhtkonnal on piisav kindlus, et üldiselt on kehtestatud sobivad kontrollimeetmed, mis toimivad kavandatud viisil, riske jälgitakse ja maandatakse nõuetekohaselt ning rakendatakse vajalikke parendus- ja tugevdusmeetmeid. Lisaks tunnistab eu-LISA juhtkond vajadust säilitada oma sisekontrolliraamistiku tõhusus ning tagada selle rakendamise järelevalve ja hindamine, et saavutada ameti asutamismääruses ja pikaajalises strateegias sätestatud eesmärgid.

2013. aastal kehtestas amet **erandite ja nõuetele mittevastavuse juhtumite registreerimiseks** ametliku menetluse, mille vastavad suunised koostati 2021. aastal. Menetlusega nähakse ette asjakohased meetmed tagamaks, et mis tahes erandlikke asjaolusid, mis on seotud kontrollide eiramise või kehtestatud õigusraamistikust kõrvalekaldu misega, selgitatakse põhjalikult, registreeritakse ja neist teatatakse kooskõlas läbipaistvuse põhimõttega. Kõik erandid ja mittevastavusjuhtumid tuleb enne meetmete võtmist nõuetekohaselt dokumenteerida, registreerida ja heaks kiita. eu-LISA suuniste kohaselt tehakse juhtkonnale ülesandeks võtta kõigi teatatud juhtumite osas kaks korda aastas järeelmeetmeid, kasutades spetsiaalset analüütilist aruannet.

2023. aastal registreeris eu-LISA kokku 21 erandit ja 12 mittevastavust. Ameti juhtkond analüüsis ja vaatas 2023. aasta III kvartalis ja 2024. aasta I kvartalis üle kõik registreeritud juhtumid ning parandus- ja leevendusmeetmed, mille tulemusena kehtestati selliste juhtumite esinemise ja mõju minimeerimiseks tegevuskava. Nende analüüsidega tuvastati ka sisekontrolliraamistiku tulemuslikkuse hindamise puudusi.

➤ 2. põhialus. Välisauditite tulemused

Euroopa Kontrollikoda esitas järgmise kinnitava avalduse Euroopa Parlamendile ja nõukogule:

Arvamus raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse kohta: kontrollikoja hinnangul annab eu-LISA raamatupidamise aastaaruanne eelarveaasta 2022 kohta kõigis olulistes aspektides õiglase pildi eu-LISA finantsseisundist 31. detsembri 2022. aasta seisuga, finantstulemustest, rahavoogudest ja netovara muutustest vastavalt ameti finantsmäärusele ja komisjoni peaarvepidaja vastu võetud arvestuseeskirjadele. Need põhinevad rahvusvaheliselt tunnustatud avaliku sektori raamatupidamisstandarditel. Asjaolu rõhutavas jaotises juhivad kontrollikoda siiski tähelepanu 2022. aasta raamatupidamise aastaaruande punktile 2.1.5.3, milles kirjeldatakse viivitusi riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi rakendamisel ja selle mõju eu-LISA tegevusele.

Arvamus raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate tulude seaduslikkuse ja korrektsuse kohta: kontrollikoja hinnangul on 31. detsembril 2022 lõppenud eelarveaasta raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad tulud kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed.

Arvamus raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate maksete seaduslikkuse ja korrektsuse kohta: kontrollikoda täheldas nõuetevastaseid makseid kogusummas 17,8 miljonit eurot, mis oli 4,8% 2022. aastal kättesaadavaks tehtud maksete assigneeringutest, ületades seega auditiks sätestatud olulisuse künnise ning tingides kvalifitseeritud arvamuse raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate maksete seaduslikkuse ja korrektsuse kohta.

Kontrollikoda tegi ka tähelepanekuid juhtimise, kontrollisüsteemide ja eelarvehalduse kohta, mis ei seadnud eespool nimetatud arvamusi kahtluse alla. Amet koostas nende tähelepanekute käsitlemiseks tegevuskava.

3. põhialus. Eelmistel aruandeperioodidel esitatud reservatsioonide järelmeetmed

Eelarvevahendite kasutaja kinnitavas avalduses 2022. aasta konsolideeritud tegevusaruandes olid järgmised reservatsioonid.

- Uuendatud SISI kasutuselevõtt lükati novembrist 2022 edasi 7. märtsile 2023.
- Võttes arvesse sise- ja välisauditite tähelepanekuid, esineb rakenduskavade ja projektide kontrollitegevuses puudusi, mis mõjutavad eelarveaastal 2022 tehtud hangete ja lepingute haldamise toimingute korrektsust. Et täita hanke- ja lepinguhaldusega seotud avatud auditisoovitusi, hakkas amet läbi vaatama oma 2021. aastal vastu võetud hankesuuniseid/-menetlusi. Samal ajal valmistab eu-LISA ette uusi lepinguhalduse suuniseid/-menetlusi, et need vastu võtta septembriks 2024.
- Kohtumenetlus hoone töövõtjaga (seoses eu-LISA Strasbourgi tehnilise keskuse esimese laiendusega), mis jätkus teise astme kohtus Strasbourgis, lõppes 2023. aasta alguses (kohtuvälise lepitamisega ja kahepoolse lepingu allkirjastamisega).

9.1. Kokkuvõte

Aruande 3. peatükis esitatud teabe põhjal võib järeldada, et sisekontrollis ei ole olulisi puudusi, mis võiks mõjutada kinnitavat avaldust. Kontrollikoda juhtis siiski tähelepanu 2022. aasta raamatupidamise aastaaruande punktile 2.1.5.3, milles kirjeldatakse viivitusi riiki sisenemise/väljumise süsteemi rakendamisel ja selle mõju eu-LISA tegevusele.

Kontrollikoda tegi ka tähelepanekuid juhtimise, kontrollisüsteemide ja eelarvehalduse kohta, mis ei seadnud nende arvamusi kahtluse alla. Amet koostas nende tähelepanekute käsitlemiseks tegevuskava.

Lisaks alustas amet hanke- ja lepinguhaldusega seotud avatud auditisoovituste täitmiseks 2021. aastal vastu võetud hankesuuniste/-menetluste läbivaatamist ja paralleelselt uute lepinguhalduse suuniste/-menetluste kehtestamist.

9.2. Reservatsioonid

Eespool esitatud teabe põhjal esitas eelarvevahendite kasutaja seoses juhtkonna 2023. aasta kinnitava avaldusega järgmised reservatsioonid.

- Jaanuaris 2023 järeldas eu-LISA haldusnõukogu, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutuselevõtmine mais 2023 ei ole enam teostatav. Olukorra lahendamiseks võttis amet kasutusele uue 3R-strateegia (remobiliseerimine, lahendamine, uuendamine). See võimaldas koostada töökindla koostalitlusvõime tegevuskava, mida rakendatakse järk-järgult neljas laines aastatel 2024–2026. Haldusnõukogu kinnitas tegevuskava ning justiits- ja siseküsimuste nõukogu kiitis selle heaks 19. oktoobril 2023. 1. mai 2024 seisuga liigub amet tegevuskavaga edasi ajakavas. Ametile teadaolevalt osalevad kõik osapooled katsetamiskampaaniates.
- Arvestades sise- ja välisauditite tähelepanekuid, on endiselt olemas jääkriskid ja kontrollipuudused inimressursside hankimisel, rakenduskavade ja projektide raames hanke- ja lepinguhalduse meetmete kontrollimisel, mis võib mõjutada eelarveaastal 2023 tehtud tehingute korrektsust. Amet käsitleb praegu neid küsimusi, et võtta võimalikult kiiresti vastu resolutsioon. Haldusnõukogu vaatab korrapäraselt läbi avatud auditisoovituse täitmisel tehtu.

Lisaks koostas amet seoses Euroopa Kontrollikoja kvalifitseeritud arvamusega raamatupidamisarvestuse aluseks olevate 2022. aasta maksete seaduslikkuse ja korrektsuse kohta tegevuskava, et käsitleda tähelepanekuid juhtimise, kontrollisüsteemide ja eelarvehalduse kohta.

V

KINNITAV AVALDUS

Kinnitav avaldus

Mina, allakirjutanu,

Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ameti (eu-LISA) tegevdirektor,

kinnitan volitatud eelarvevahendite käsutajana,

et käesolevas aruandes esitatud teave annab õige ja õiglase ülevaate.

Kinnitan täiendavalt, et mul on põhjendatud kindlus, et käesolevas aruandes kirjeldatud tegevuse jaoks ette nähtud vahendeid on kasutatud ettenähtud eesmärkidel ja kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttega ning kehtestatud kontrollimenetlused tagavad raamatupidamisarvestuse aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse.

See põhjendatud kindlustunne põhineb minu äranägemisel, konsulteerimisel volitatud eelarvevahendite käsutajatega ja minu valduses oleval teabel, näiteks sisekontrolliraamistiku tõhususe aastahindamise tulemustel, erandite ja mittevastavusjuhtumite iga-aastasel läbivaatamisel, auditisoovituste täitmise iga-aastasel läbivaatamisel ning kontrollikoja esialgsel hinnangul 2023. eelarveaastal tehtud tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta.

Kinnitan, et ei ole teadlik ühestki käesolevas aruandes käsitlemata asjaolust, mis võiks kahjustada ameti või tema sidusrühmade huve.

Siiski tuleks teadmiseks võtta järgmised reservatsioonid:

eu-LISA haldusnõukogu järeldas jaanuaris 2023, et riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteemi kasutuselevõtmine mais 2023 ei ole enam teostatav. 2023. aastal võttis amet olukorra lahendamiseks kasutusele uue lahendusstrateegia (3 vahendit – remobiliseerimine, lahendamine, uuendamine). See võimaldas koostada töökindla koostalitlusvõime tegevuskava, mida rakendatakse järk-järgult neljas laines aastatel 2024–2026. eu-LISA haldusnõukogu kinnitas tegevuskava ning justiits- ja siseküsimuste nõukogu kiitis selle heaks 19. oktoobril 2023. 1. mai 2024 seisuga liigub amet tegevuskavaga edasi ajakavas. Ametile teadaolevalt osalevad kõik osapooled katsetamiskampaaniates.

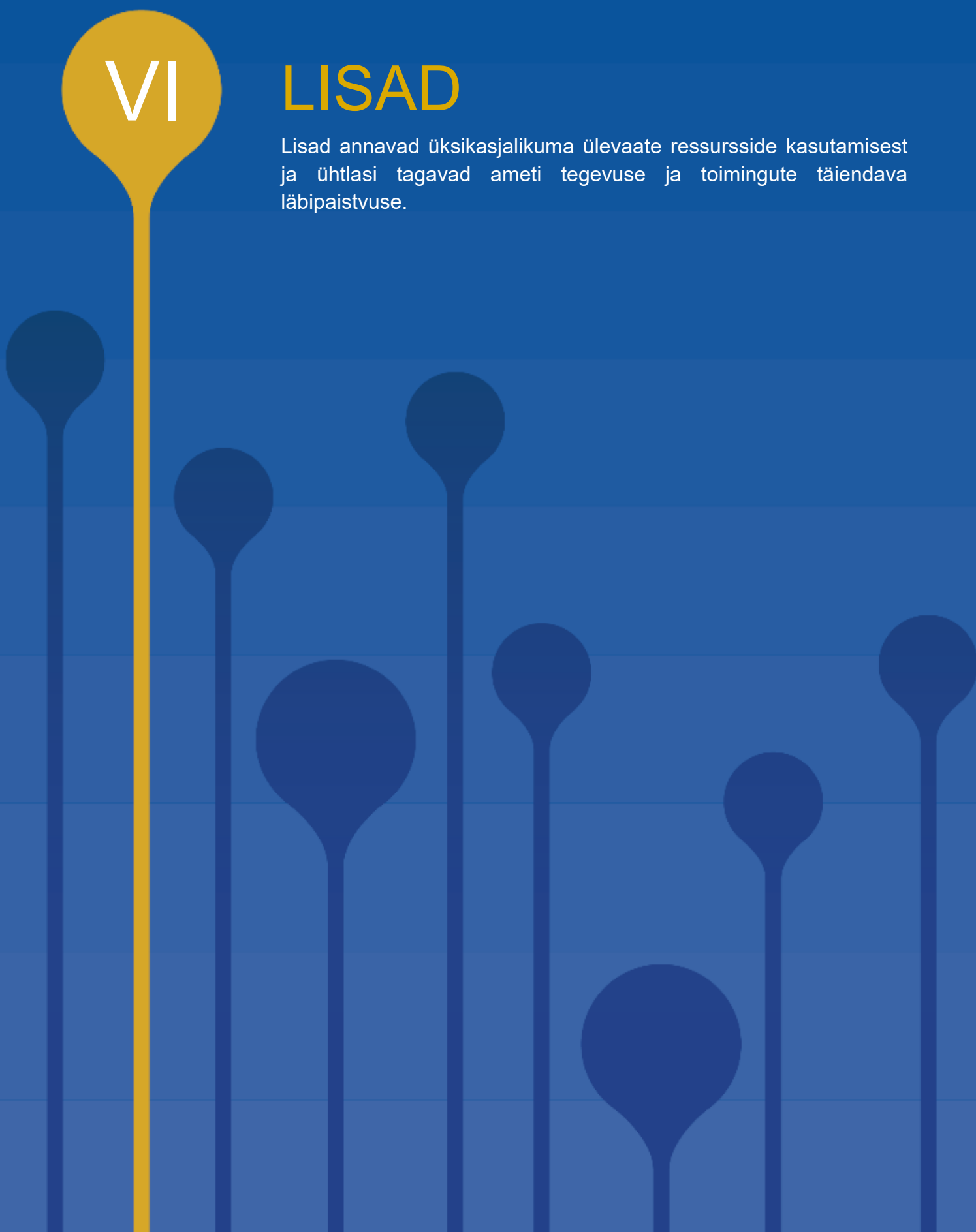
Arvestades sise- ja väliauditite tähelepanekuid, on endiselt olemas jääkriskid ja kontrollipuudused inimressursside hankimisel, rakenduskavade ja projektide raames hanke- ja lepinguhalduse meetmete kontrollimisel, mis võib mõjutada eelarveaastal 2023 tehtud tehingute korrektsust. Amet käsitleb praegu neid küsimusi, et võtta võimalikult kiiresti vastu resolutsioon. Haldusnõukogu vaatab korrapäraselt läbi avatud auditisoovituse täitmisel tehtu.

Soovin ka rõhutada, et asusin 16. märtsil 2023 tööle eu-LISA tegevdirektorina.

Agnès Diallo

Tegevdirektor

[Kvalifitseeritud e-allkiri]

VI

LISAD

Lisad annavad üksikasjalikuma ülevaate ressursside kasutamisest ja ühtlasi tagavad ameti tegevuse ja toimingute täiendava läbipaistvuse.

I lisa. Põhitegevuse statistika

Ameti tulemuslikkuse põhinäitajate¹⁵⁰ eesmärk on anda ameti sidusrühmadele ülevaade eu-LISA tegevuse tulemustest põhitegevuse valdkondades. eu-LISA haldusnõukogu võttis 21. märtsil 2023 vastu ameti 2023. aasta ameti tulemuslikkuse põhinäitajate aruande.

Justiits- ja siseküsimuste infosüsteemide operatiivjuhtimine

Süsteemi käideldavus

KPI	Eesmärk	2020	2021	2022	2023	Olek
3	Eurodaci kesksüsteemi käideldavus					
	roheline ≥ 99,99% 99,99% > kollane ≥ 99,50% punane < 99,50%	99,87%	99,80%	99,88%	99,47%	Alla eesmärgi: veidi väiksem intsidentide tõttu, sh projekti rakendamisel kavandatud käideldamatus Allikas: teenustaseme kokkulepe ja teenuse kuuaruanded
6	SISi kesksüsteemi käideldavus					
	roheline ≥ 99,99% 99,99% > kollane ≥ 99,50% punane < 99,50%	99,94%	99,98%	99,94%	99,67%	Osaliselt eesmärgikohane: käideldavust mõjutavate intsidentide tõttu. Allikas: teenustaseme kokkulepe ja teenuse kuuaruanded
8	VISI kesksüsteemi käideldavus					
	roheline ≥ 99,99% 99,99% > kollane ≥ 99,50% punane < 99,50%	99,93%	99,98%	99,69%	99,97%	Osaliselt eesmärgikohane: varukeskusele ülemineku tõttu Allikas: teenustaseme kokkulepe ja teenuse kuuaruanded

Reageerimisaeg

KPI	Eesmärk	2020	2021	2022	2023	Olek
4	Eurodaci kesksüsteemi reageerimisaeg¹⁵¹					
	roheline ≥ 99,45 % 99,45% > kollane ≥ 90% punane < 90%	99,95%	100,00%	99,99%	99,98%	Eesmärgikohane Allikas: teenustaseme kokkulepe ja teenuse kuuaruanded
7	SISi kesksüsteemi reageerimisaeg¹⁵²					
	roheline ≥ 99,5 % 99,5% > kollane ≥ 99% punane < 99%	99,86%	99,85%	98,98%	99,99%	Eesmärgikohane Allikas: teenustaseme kokkulepe ja teenuse kuuaruanded
9	VISI kesksüsteemi reageerimisaeg¹⁵³					
	roheline = 100% 100% > kollane ≥ 90% punane < 90%	99,98%	99,90%	99,70%	99,98%	Osaliselt eesmärgikohane Allikas: teenustaseme kokkulepe ja teenuse kuuaruanded

Sidetaristu käideldavus

KPI	Eesmärk	2020	2021	2022	2023	Olek
5	Laivõrgu (WAN) käideldavus (SIS ja VIS)					
	roheline ≥ 99,99% 99,99% > kollane ≥ 99,50% punane < 99,50%	99,9931%	99,9988%	99,9984%	99,9994%	Eesmärgikohane

¹⁵⁰ Haldusnõukogu võttis eu-LISA ameti tulemuslikkuse põhinäitajate eelmise versiooni vastu 9. aprillil 2020. Pärast veebruaris 2021 toimunud läbivaatamist rakendas amet mõne muudatuse, mille haldusnõukogu võttis vastu märtsis 2021.

¹⁵¹ Eurodaci kriitilised talitlusfunktsioonid jagunevad kahte kategooriasse: a) suure prioriteediga tehingud (tavaline reageerimisaeg 1 tund) ja b) tavatehingud (24 tundi). Reageerimisaja näitaja (KPI 4) on mõlema kategooria keskmine: „roheline“, kui 99,45% tehingutest on standardse reageerimisaja piires, „kollane“, kui tehingud on vahemikus vahemikku 90%...99,45%, ja „punane“, kui tehingud on alla 90%.

¹⁵² 1. kategooria päringute (täpne) protsent, millele vastati 1 sekundi jooksul.

¹⁵³ Kogu lepingulistest piirides reageerimise protsent (tipptunnid, rikkumiste ja registrite näitajad) iga tegevusrühma jaoks (varjupaiga-, piiri-, konsulaar-, õiguskaitse- ja territoriaalteenused).

Tegevustugi ja koolitus

KPI	Eesmärk	2020	2021	2022	2023	Olek
16	Koolitused liikmesriikidele justiits- ja siseküsimuste valdkonna süsteemide kohta					
	rahulolu (skaalal 1–6) keskmine >4	4,5	5,4	5,4	5,26	Eesmärgikohane
19	Kliendirahulolu: lõppkasutajate protsent, kes on justiits- ja siseküsimuste süsteemide üldise toimimisega rahul või väga rahul					
	≥80%	95%	95%	97%	97,33%	Eesmärgikohane
20	eu-LISA kasutajate töhusus					
	≥75%	99,90%	95,00%	82,37%	100%	Eesmärgikohane

Turve

KPI	KPI	Eesmärk	2020	2021	2022	2023	Olek
1	Õigusaktides sätestatud turbe-eesmärkide täitmise protsent						
	100%		100%	100%	100%	100%	Eesmärgikohane
2	Hädaolukorra, turbe ja talitluspidevuse õppuste arv aastas						
	2		2	2	3	3	Eesmärgikohane: 1 talitluspidevuse õppus ja 2 tuletõrjeõppust (TLL ja SXB)

Üldjuhtimine ja nõuetele vastavus

KPI	Eesmärk	2020	2021	2022	2023	Olek	
21	Projektide hindamine: projekti lõpetamist hinnatakse määratletud kvaliteedi-/kulu-/ajaparameetrite lähtetaseme alusel, arvestades projekti lubatud hälbeid						
	<10%	9,19%	15,75%	16,59%	9,83%	Eesmärgikohane: 4 projekti valmisid 2023. aastal (sh 3 ametisest)	
22	Projekti juhtimine: hinnatakse valmis projektide vastavust projekti olelusringi jooksul eu-LISA projekti juhtimismeetodite alusel						
	väikeprojektid	>75%	–	20%	–	Ei kohaldata: 2023. a väikeprojekte ei ole	
	keskmised projektid	>80%	71%	76,2%	66%	76%	Alla eesmärgi
	suurprojektid	>85%	73,5%	–	74%	75%	Alla eesmärgi
23	Auditeerimine: (A) Ettenähtud tähtaegade piires rakendatud auditisoovituste määr (%)						
	kriitiline	100%	–	–	–	100%	Eesmärgikohane: (3 soovitus 3st)
	väga oluline	≥90%	67%	72%	63%	80%	Alla eesmärgi: (16 soovitus 20st) oluline liikumine eesmärgi suunas, 2023. a toimus suurim paremine viimastel aastatel
	oluline	≥80%	60%	85%	62%	93%	Eesmärgikohane: 14 punkti 15st
23	Auditeerimine: (B) Täitmata auditisoovituste arv ja vanus						
	Alla 6 kuu hilinenud soovitus	≤4	2	3	4	0	Eesmärgikohane
	6 kuust 1 aastani hilinenud soovitus	≤2	1	0	0	2	Eesmärgikohane
	üle 1 aasta hilinenud soovitus	≤1	10	6	8	3	Alla eesmärgi: oluline liikumine eesmärgi suunas, 2023. a toimus suurim paremine viimastel aastatel

Haldustugi ja üldine tugi

KPI	Eesmärk	2020	2021	2022	2023	Olek	
15	Keskkonnanäitaja: CO2-jalg						
	lähteolukord ¹⁵⁴	341,04 tonni	401 tonni	570 tonni ¹⁵⁵	3506 teq CO ₂ (2023)	Muu Kasvuhoonegaaside heitkogused on arvutatud vastavalt GIME soovitudele ja kasvuhoonegaaside protokollile.	
10	Maksete assigneeringute tühistamise määr						
	<5%	13,60%	7%	10,6%	5,8%	Osaliselt eesmärgikohane määr oluliselt vähenenud	
11	Eelarveliste kulukohustuste täitmise määr (%)						
	95–99%	99,1%	100%	99% 99,0% (sh tteautomaatne ülekandmine)	99,9%	Eesmärgikohane	
12	Maksete kasutamise määr (%)						
	>95%	99%	99%	91,6%	99,9%	Eesmärgikohane	
13	Haldusressursside ja põhitegevuse ressursside osakaal võrreldes kõigi inimressurssidega (töötajad ja lähetatud riiklikud eksperdid) (%)						
	Haldus 20 %	16,5%	16,9%	16,3%	17,2%	Osaliselt eesmärgikohane	
	Põhitegevus 70 %	72,5%	73,2%	74,7%	74%	Osaliselt eesmärgikohane	
14	Ettenähtud tähtaja jooksul tehtud maksete osakaal (%)						
	>87,5%	95,9%	99%	90,1%	96,4%	Eesmärgikohane	
17	Hankeprotsessi tõhusus						
	<25%	11%	21,4%	9,5%	16,7%	Eesmärgikohane	
18	Omandamiste haldus: ajakavas hankeprojektid						
	>60%	163,6%	80,1%	140%	80%	Eesmärgikohane	
24	Iga-aastane töölt puudumise määr:						
	a) keskmine haiguspäevade arv	<15 päev a töötaja kohta	5,6 päeva	4,1 päeva	7,5 päeva	9,7 päeva	Eesmärgikohane
	b) pikaajalisel haiguspuhkusel töötajate protsent	<10%	4,4%	3,2%	4,6%	5,3%	Eesmärgikohane
	c) haiguspuhkust mitte kasutanud töötajate protsent	>15%	52,9%	51,6%	42%	42,7%	Eesmärgikohane
25	Töäjõu voolavus aastas (%)						
	≤5%	3,70%	5,48%	7,1%	4,09%	Eesmärgikohane	
26	Ametikohtade täidetuse aastas (%)						
	>94%	91%	94,2%	82%	94,2%	Osaliselt eesmärgikohane: ¹⁵⁶ veidi alla eesmärgi, 2 „mittevärvatava“ ametikoha tõttu (Eurodac)	
27	Talentide hoidmise indeks						
	>0	0,9	0,2	0,3	1,8	Eesmärgikohane	
28	Töötajate kaasatuse tase						
	≥6,3	7,4	7,3	7,3	7,4	Eesmärgikohane	
29	eu-LISA välissuhtluse mõju						
	a) ühismeedia platvormi koht aastas	LinkedIn: +1888 Twitter: +477 Facebook: +332	LinkedIn: +5490 Twitter: +602 Facebook: +315 YouTube: +389	LinkedIn: +3127 Twitter: +405 Facebook: +285 YouTube: +99	LinkedIn: +4013 Twitter: +404 Facebook: +403 YouTube: +89	Osaliselt eesmärgikohane: YouTube jääb maha deprioriseerimise tõttu, st eelisjärjekorras avaldatakse Twitteris/LinkedInis/Facebookis	
	b) rahulolu üritustega	>90%	84%	80%	86,3%	– Muu: 2023. a ei toimunud aastakonverentsi	
	c) osalusmäär	>95 %	105% ¹⁵⁷	95%	95,3%	– Muu: 2023. a ei toimunud aastakonverentsi	

¹⁵⁴ Lähteolukorrana kasutatakse 2023. aastat, varasemad tulemused ei ole COVID-19 piirangute tõttu usaldusväärsed

¹⁵⁵ Sh Illkirchi (Strasbourg, Prantsusmaa) ajutise büroohoone CO₂-heide.

¹⁵⁶ Arv sisaldab tehtud tööpakumisi; ilma tehtud tööpakumisteta on täidetuse 85,7%.

¹⁵⁷ Muutunud osalemisvormingu tõttu määrati lähetasemeks isiklik osalemine, kuid COVID-19 piirangute tõttu tuli üritus korraldada ainult veebis, mis suurendas oluliselt osalejate arvu.

30	eu-LISA sisesuhtluse mõju (rahulolu-uuring)					
a) osalusmäär	>51 %	52%	55%	59%	58%	Eesmärgikohane
b) rahulolu määr	>70 %	93%	93%	91%	89%	Eesmärgikohane

II lisa. Finantsjuhtimise statistika

Esiagne eelarve, ümberpaigutamised ja paranduseelarved

Järgmises tabelis on kokkuvõtte eelarvepeatükkide kaupa C1 vahendite eelarvelistest siseülekannetest 2023. aastal.

Eelarvepeatükk		Kulukohustuste assigneeringud (miljonites eurodes)				Maksete assigneeringud (miljonites eurodes)			
		Esiagne eelarve	Ülekanded	Paranduse eelarve	Lõplik eelarve	Esiagne eelarve	Ülekanded	Paranduse eelarve	Lõplik eelarve
A-11	Palgad ja toetused	43,51	-5,29		38,22	43,51	-5,29		38,22
A-12	Värbamiskulud	0,49	-0,19		0,30	0,49	-0,19		0,30
A-13	Lähetuskulud	0,66	-0,07		0,59	0,66	-0,07		0,59
A-14	Sotsiaal- ja meditsiiniteenuste taristu	2,52	-0,98		1,54	2,52	-0,98		1,54
A-15	Töötajate koolitus	1,48	-0,45		1,03	1,48	-0,45		1,03
JAOTIS 1 – PERSONALIKULUD		48,66	-6,99		41,67	48,66	-6,99		41,67
A-20	Ruumikulud	5,33	-0,67		4,65	5,33	-0,67		4,65
A-21	Ameti IT ja side	8,15	0,15		8,30	8,15	0,15		8,30
A-22	Vallasvara ja seonduvad kulud	0,58	-0,44		0,14	0,58	-0,44		0,14
A-23	Jooksvad halduskulud	2,29	-0,79		1,51	2,29	-0,79		1,51
A-25	Haldusnõukogu	0,62	-0,06		0,57	0,62	-0,06		0,57
A-26	Teave ja väljaanded	0,45	0,57		1,02	0,45	0,57		1,02
A-27	Välised tugiteenused	7,33	-1,15		6,19	7,32	-1,15		6,19
A-28	Turve	5,46	-0,05		5,40	5,46	-0,05		5,40
JAOTIS 2 – TARISTU- ja HALDUSKULUD		30,21	-2,44		27,77	30,21	-2,44		27,77
B3-0	Taristu	43,27	6,87		50,13	74,28	2,15	-20,00	56,42
B3-1	Siseasjad	117,26	5,70		122,94	150,74	15,89	-12,80	153,83
B3-2	Õigusküsimused	2,52	3,76		6,29	9,55	-6,24		3,31
B3-8	Tegevustugi	20,32	-6,90		13,42	13,55	-2,37		11,18
JAOTIS 3 – TEGEVUSKULUD		183,36	9,43		192,79	248,11	9,43	-32,80	224,74
KOKKU		262,23	0,00		262,23	326,98	0,00	-32,8	294,18

eu-LISA 2023. aasta eelarve täitmine (rahastamisallikas C1)

Seoses 2023. aasta assigneeringutega (rahastamisallikas C1 – ELi 2023. aasta toetus).

Eelarvejaotis	Kulukohustused (C1, miljonites eurodes)			Maksed (C1, miljonites eurodes)		
	Eelarves	Kasutatud	%	Eelarves	Kasutatud	%
Jaotis 1 – Personalikulud	41,67	41,67	100,0%	41,67	41,67	100,0%
<i>sellest kasutatud</i>		41,67	100,0%		40,79	97,9%
<i>sellest automaatsed ülekandmised</i>					0,88	2,1%
Jaotis 2 – Taristu- ja halduskulud	27,77	27,45	98,8%	27,77	27,45	98,8%
<i>sellest kasutatud</i>		27,45	100,0%		15,11	54,4%
<i>sellest automaatsed ülekandmised</i>					12,34	44,4%
Jaotis 3 – Tegevuskulud	192,79	192,79	100,0%	224,74	224,74	100,0%
<i>sellest kasutatud</i>		192,79	100,0%		224,74	100,0%
KOKKU	262,23	261,91	99,9%	294,18	293,85	99,9%
<i>sellest kasutatud</i>		261,91	99,9%		280,64	95,4%
<i>sellest automaatsed ülekandmised</i>					13,22	4,5%

Eelarve täitmine (muud rahastamisallikad)

Lisaks aasta eelarvele (rahastamisallikas C1) rakendas amet järgmisi assigneeringuid:

- assigneeringud, mis kanti haldusnõukogu otsusega 2023. aastasse (rahastamisallikas C3),¹⁵⁸
- assigneeringud sihtotstarbelisest sisetulust (rahastamisallikas C4),¹⁵⁹
- eelmistest aastatest ülekantud kulukohustuste (jaotises 3 liigendatud ning jaotistes 1 ja 2 liigendamata) ning vastavate maksete (ainult liigendamata) assigneeringud (rahastamisallikas C8)¹⁶⁰;
- assigneeringud sihtotstarbelisest välistulust ehk assotsieerunud riikide osamaksetest vastavalt eu-LISA asutamismääruse artikli 46 lõike 3 punktile b (rahastamisallikas R0,¹⁶¹ ainult jaotis 3).

Eelarvejaotis		Rahastamisallikas	Kulukohustus			Makse		
			Eelarves (miljonites eurodes)	Kasutatud (miljonites eurodes)	%	Eelarves (miljonites eurodes)	Kasutatud* (miljonites eurodes)	%
A-1	Personalikulud	C1	41,67	41,67	100,0%	41,67	40,79	97,9%
		C8	0,67	0,56	83,5%	0,67	0,56	83,5%
		Vahesumma	42,34	42,23	99,7%	42,34	41,35	97,7%
A-2	Taristu- ja halduskulud	C1	27,77	27,45	98,8%	27,77	15,11	54,4%
		C4	0,02	0,02	100%	0,02		0,0%
		C8	13,73	13,00	94,7%	13,73	13,00	94,7%
		Vahesumma	41,51	40,46	97,5%	41,51	28,11	67,7%
B0-3	Tegevuskulud	C1	192,79	192,79	100,0%	224,74	224,74	100,0%
		C3	25,15	25,15	100,0%			
		C4	0,04	0,04	100,0%	0,04	0,04	100,0%
		C8	368,07	357,62	97,2%			
		R0	79,82	7,42	9,3%	79,82		0,0%
		Vahesumma	665,87	583,03	87,6%	304,60	224,78	73,8%
KOKKU			749,73	665,72	88,8%	388,45	294,24	75,7%

¹⁵⁸ eu-LISA haldusnõukogu 9. veebruari 2023 otsus 2023-040; [eu-LISA finantseeskirjade artikkel 12](#).

¹⁵⁹ Assigneeringud aasta sihtotstarbelisest sisetulust.

¹⁶⁰ Kui kulukohustused võetakse liigendamata assigneeringute arvelt ja vastavaid summasid ei ole täielikult välja makstud, kantakse vastavad maksete assigneeringud automaatselt üle üksnes järgmisse eelarveaastasse. Sellisel juhul muutub rahastamisallikas C1-st C8-ks. Assigneeringud üle järgmisse aastasse ja vastavad kulukohustused kantakse edasi. Liigendatud assigneeringute korral, mille kulukohustustega seotud summasid ei ole veel makstud, kantakse kulukohustused automaatselt üle, samuti vastavad kulukohustuste assigneeringud (rahastamisallikas C8). Teisalt maksete assigneeringuid üle ei kanta ning järgmise aasta kohta tuleb leida muud rahastamisallikad (rahastamisallikas C1).

¹⁶¹ Assigneeringud sihtotstarbelisest välistulust (aasta kohta ja järgmisse eelarveaastasse üle kantud).

2023. aastal tehtud eelarvelised ülekanded

2023. aasta jooksul tehti järgmised sisemised ümberpaigutustoimingud vastavalt ameti finantseeskirjade artiklile 26, et tagada kulukohustuste ja maksete assigneeringute optimaalne jaotus eelarves. Kokku tehti 11 ümberpaigutust vastavalt artikli 26 lõikele 1, kuid mitte ühtki artikli 26 lõike 2 alusel.

Eelarvevahendite ümberpaigutamise ¹⁶²	Eelarvejaotis	Jaotis 1 – Personalikulud		Jaotis 2 – Taristu- ja halduskulud		Jaotis 3 – Tegevuskulud	
	Viide	Kulukohustuste assigneeringud	Maksete assigneeringud	Kulukohustuste assigneeringud	Maksete assigneeringud	Kulukohustuste assigneeringud	Maksete assigneeringud
1	LIS.5075						Ülekanded eelarvejaotise piires
2	LIS.5086	-650 000	-650 000	650 000	650 000		Ülekanded eelarvejaotise piires
3	LIS.5095						Ülekanded eelarvejaotise piires
4	LIS.5117	-3 042 660	-3 042 660	Ülekanded eelarvejaotise piires		3 042 660	3 042 660
5	LIS.5127	Ülekanded eelarvejaotise piires		Ülekanded eelarvejaotise piires		Ülekanded eelarvejaotise piires	
6	LIS.5141	-1 172 500	-1 172 500	-772 500	-772 500	1 945 000	1 945 000
7	LIS.5161	-1 081 017	-1 081 017	-1 416 762	-1 416 762	2 497 779	2 497 779
8	LIS.5167	-1 001 074	-1 001 074	-896 309	-896 309	1 897 382	1 897 382
	LIS.5168						Ülekanded eelarvejaotise piires
	LIS.5204	-34 460	-34 460			34 460	34 460
9	LIS.5207						Ülekanded eelarvejaotise piires
	LIS.5208						Ülekanded eelarvejaotise piires
10	LIS.5244						Ülekanded eelarvejaotise piires
	LIS.5247	-10 657	-10 657			10 657	10 657
	LIS.5253						Ülekanded eelarvejaotise piires
11	LIS.5254						Ülekanded eelarvejaotise piires
	LIS.5261						Ülekanded eelarvejaotise piires
KOKKU		-6 992 369	-6 992 369	-2 435 571	-2 435 571	9 427 940	9 427 940

Eelarvevahendite ümberpaigutuste üksikasjalik loetelu (kõik rahastamisallikad)

Ei	Viide	Kuupäev	Eelarverida	Kulukohustuste assigneeringud	Maksete assigneeringud
1	LIS.5075	23.5.2023	B03110 VIS	0,00	-6 000 000,00
			B03111 EES	0,00	6 000 000,00
			A01100 Ajutiste teenistujate palgad ja toetused	-820 000,00	-820 000,00
			A01120 Lähetatud riiklike ekspertide ja praktikantide toetused	120 000,00	120 000,00
			A01401 Lastesõimetoetus	50 000,00	50 000,00
			A02000 Ruumikulud	425 676,68	425 676,68
2	LIS.5086	24.7.2023	A02200 Kontoriseadmed ja logistikateenused	-425 676,68	-425 676,68
			A02600 Teave ja väljaanded	650 000,00	650 000,00
			B03000 Jagatud süsteemitaristu	0,00	-3 000 000,00
			B03110 VIS	0,00	-12 000 000,00
			B03111 EES	0,00	15 000 000,00

¹⁶² Eelarvevahendite ümberpaigutused eelarvejaotiste vahel on kajastatud täisväärtuses ja eurodena.

Ei	Viide	Kuupäev	Eelarverida	Kulukohustuste assigneeringud	Maksete assigneeringud
3	LIS.5095	22.9.2023	B03120 Eurodac	0,00	3 000 000,00
			B03130 Koostalitlusvõime	0,00	-3 000 000,00
			B03000 Jagatud süsteemitaristu	9 058 000,00	9 058 000,00
			B03100 SIS II	-2 264 500,00	-2 264 500,00
			B03110 VIS	-2 264 500,00	-2 264 500,00
			B03111 EES	-2 264 500,00	-2 264 500,00
			B03120 Eurodac	-2 264 500,00	-2 264 500,00
4	LIS.5117	28.9.2023	A01100 Ajutiste teenistujate palgad ja toetused	-580 000,00	-580 000,00
			A01110 Lepinguliste töötajate palgad ja toetused	-825 000,00	-825 000,00
			A01200 Värbamis- ja üleviimiskulud	-100 000,00	-100 000,00
			A01402 Euroopa kool	-1 212 660,30	-1 212 660,30
			A01500 Töötajate koolitamine	-325 000,00	-325 000,00
			A02100 Ameti IT ja side	220 000,00	220 000,00
			A02320 Õigusabikulud	-220 000,00	-220 000,00
			A02500 Haldusnõukogu koosolekud	55 000,00	55 000,00
			A02510 Muud koosolekud	-55 000,00	-55 000,00
			B03000 Jagatud süsteemitaristu	0,00	-3 000 000,00
			B03010 Laivõrgud	0,00	-3 500 000,00
			B03100 SIS II	0,00	-2 069 751,00
			B03110 VIS	0,00	-9 000 000,00
			B03111 EES	4 142 660,30	17 512 411,30
			B03112 ETIAS	0,00	11 300 000,00
			B03130 Koostalitlusvõime	0,00	-4 200 000,00
			B03200 ECRIS	906 964,39	-4 000 000,00
			B03801 Katsetamine ja üleminek	0,00	-500 000,00
			B03831 Koolitus liikmesriikidele	-600 000,00	-600 000,00
			B03810 Välistugi	0,00	2 500 000,00
			B03811 Konsultatsioonid ja uuringud	-656 964,39	-400 000,00
			B03820 Nõuanderühmad	-700 000,00	-1 000 000,00
			B03821 Muud koosolekud ja lähetused	-50 000,00	0,00
5	LIS.5127	30.10.2023	A01110 Lepinguliste töötajate palgad ja toetused	-269 000,00	-269 000,00
			A01403 Ühiskondlik tegevus	269 000,00	269 000,00
			A02000 Ruumikulud	-125 107,41	-125 107,41
			A02100 Ameti IT ja side	125 107,41	125 107,41
			A02330 Muud jooksvad kulud	-7 804,61	-7 804,61
			A02331 Personalihalduse lõivud ja tasud	7 804,61	7 804,61
			B03010 Laivõrgud	0,00	3 560 873,00
			B03110 VIS	-1 724 581,40	-3 090 000,00
6	LIS.5141	13.11.2023	B03201 e-CODEX	1 724 581,40	-470 873,00
			A01110 Lepinguliste töötajate palgad ja toetused	-1 150 000,00	-1 150 000,00
			A01500 Töötajate koolitamine	-22 500,00	-22 500,00
			A02000 Ruumikulud	-250 000,00	-250 000,00
			A02320 Õigusabikulud	-150 000,00	-150 000,00
			A02330 Muud jooksvad kulud	-150 000,00	-150 000,00
			A02600 Teave ja väljaanded	-25 000,00	-25 000,00
			A02700 Välistoe teenused	-172 500,00	-172 500,00
			A02800 Ameti julgeolek	-25 000,00	-25 000,00
			B03100 SIS II	-800 000,00	0,00
			B03110 VIS	-18 000 000,00	0,00

Ei	Viide	Kuupäev	Eelarverida	Kulukohustuste assigneeringud	Maksete assigneeringud
			B03111 EES	10 000 000,00	0,00
			B03112 ETIAS	-6 000 000,00	0,00
			B03120 Eurodac	-2 000 000,00	0,00
			B03130 Koostalitlusvõime	22 022 500,00	1 945 000,00
			B03800 Süsteemide turve ja talitluspidevus	-200 000,00	0,00
			B03831 Koolitus liikmesriikidele	-576 000,00	0,00
			B03810 Välistugi	-1 290 000,00	0,00
			B03811 Konsultatsioonid ja uuringud	-640 000,00	0,00
			B03820 Nõuanderühmad	-408 000,00	0,00
			B03821 Muud koosolekud ja lähetused	-160 000,00	0,00
			B03822 Schengeni hindamised	-3 500,00	0,00
			A01100 Ajutiste teenistujate palgad ja toetused	-931 000,00	-931 000,00
			A01200 Värbamis- ja üleviimiskulud	-71 541,30	-71 541,30
			A01400 Iga-aastane arstlik kontroll	-20 000,00	-20 000,00
			A01403 Ühiskondlik tegevus	-6 000,00	-6 000,00
			A01500 Töötajate koolitamine	-52 475,80	-52 475,80
			A02000 Ruumikulud	-529 599,80	-529 599,80
			A02100 Ameti IT ja side	-50 000,00	-50 000,00
			A02200 Kontoriseadmed ja logistika teenused	-6 022,46	-6 022,46
			A02220 Dokumentatsiooni ja raamatukogu kulud	-1 396,57	-1 396,57
			A02320 Õigusabikulud	-192 806,00	-192 806,00
			A02330 Muud jooksvad kulud	-50 000,00	-50 000,00
			A02500 Haldusnõukogu koosolekud	-3 126,15	-3 126,15
7	LIS.5161	1.12.2023	A02510 Muud koosolekud	-26 963,59	-26 963,59
			A02600 Teave ja väljaanded	-27 674,46	-27 674,46
			A02700 Välistoe teenused	-500 000,00	-500 000,00
			A02800 Ameti julgeolek	-29 173,24	-29 173,24
			B03000 Jagatud süsteemitaristu	0,00	393 838,96
			B03010 Laivõrgud	2 497 779,37	3 075 137,21
			B03100 SIS II	2 329 739,70	-4 130 765,19
			B03110 VIS	-1 467 186,57	331 966,03
			B03112 ETIAS	0,00	744 445,72
			B03130 Koostalitlusvõime	0,00	3 141 666,67
			B03200 ECRIS	0,00	-577 702,57
			B03201 e-CODEX	0,00	-0,60
			B03800 Süsteemide turve ja talitluspidevus	0,00	-146 360,37
			B03801 Katsetamine ja üleminek	274 062,05	283 062,48
			B03831 Koolitus liikmesriikidele	-122 864,09	-217 600,77
			B03810 Välistugi	-941 413,82	-150 000,00
			B03811 Konsultatsioonid ja uuringud	-13 555,85	160 091,80
			B03820 Nõuanderühmad	-50 000,00	-200 000,00
			B03821 Muud koosolekud ja lähetused	-8 781,42	-210 000,00
			A01100 Ajutiste teenistujate palgad ja toetused	-464 581,92	-464 581,92
			A01110 Lepinguliste töötajate palgad ja toetused	-284 725,09	-284 725,09
			A01120 Lähetatud riiklike ekspertide ja praktikantide toetused	-89 047,74	-89 047,74
8	LIS.5167	13.12.2023	A01200 Värbamis- ja üleviimiskulud	-23 300,00	-23 300,00
			A01301 Lähetuskulud	-74 154,35	-74 154,35
			A01400 Iga-aastane arstlik kontroll	-5 295,61	-5 295,61
			A01403 Ühiskondlik tegevus	-39 325,19	-39 325,19

Ei	Viide	Kuupäev	Eelarverida	Kulukohustuste assigneeringud	Maksete assigneeringud
			A01500 Töötajate koolitamine	-20 643,90	-20 643,90
			A02000 Ruumikulud	-195 926,89	-195 926,89
			A02100 Ameti IT ja side	-144 931,97	-144 931,97
			A02200 Kontoriseadmed ja logistika teenused	-6 421,78	-6 421,78
			A02330 Muud jooksvad kulud	-24 792,92	-24 792,92
			A02510 Muud koosolekud	-25 114,82	-25 114,82
			A02600 Teave ja väljaanded	-25 000,00	-25 000,00
			A02700 Välistoe teenused	-473 348,43	-473 348,43
			A02800 Ameti julgeolek	-771,70	-771,70
			B03000 Jagatud süsteemitaristu	7 354 247,50	4 168 534,56
			B03002 Varurajatis – tegevuskulud	-214 752,00	-92 000,00
			B03010 Laivõrgud	-854 316,53	0,00
			B03100 SIS II	1 428 431,83	-2 148 497,39
			B03110 VIS	-17 084 985,35	-2 271 152,25
			B03111 EES	5 214 279,83	-1 670 867,65
			B03112 ETIAS	2 178 583,58	-718 907,01
			B03120 Eurodac	-1 328 190,43	0,00
			B03130 Koostalitlusvõime	4 232 767,04	7 521 933,61
			B03200 ECRIS	1 629 398,86	-1 431 661,56
			B03201 e-CODEX	-495 042,14	4 425,65
			B03800 Süsteemide turve ja talitluspidetus	-6 073,68	-352 523,96
			B03801 Katsetamine ja üleminek	-5 616,90	0,00
			B03831 Koolitus liikmesriikidele	-43 875,26	-113 035,95
			B03810 Välistugi	-48 213,71	-1 016 747,69
			B03811 Konsultatsioonid ja uuringud	0,00	30 475,00
			B03820 Nõuanderühmad	-58 923,36	0,00
			B03821 Muud koosolekud ja lähetused	-243,92	-9 000,00
			B03822 Schengeni hindamised	-93,05	-3 593,05
	LIS.5168		B03000 Jagatud süsteemitaristu	40 000,00	40 000,00
			B03810 Välistugi	-40 000,00	-40 000,00
			A01400 Iga-aastane arstlik kontroll	-1 966,87	-1 966,87
			A01403 Ühiskondlik tegevus	-9 793,42	-9 793,42
			A01500 Töötajate koolitamine	-22 700,00	-22 700,00
			B03000 Jagatud süsteemitaristu	-1 917 691,86	1 655 594,53
			B03002 Varurajatis – tegevuskulud	0,00	-42 195,67
			B03010 Laivõrgud	0,00	-159 513,02
			B03100 SIS II	-766 621,98	-279 900,00
			B03110 VIS	0,00	50 223,00
			B03111 EES	-1 215 977,33	-3 190 558,51
9	LIS.5204	19.12.2023	B03112 ETIAS	-1 660 862,19	282 000,00
			B03130 Koostalitlusvõime	5 858 139,92	1 383 460,29
			B03200 ECRIS	-1 578,52	727 000,00
			B03201 e-CODEX	0,00	-4 425,65
			B03800 Süsteemide turve ja talitluspidetus	-1 537,85	-101 681,09
			B03801 Katsetamine ja üleminek	0,00	97 249,23
			B03831 Koolitus liikmesriikidele	-56 560,73	-123 212,40
			B03810 Välistugi	-135 778,92	-158 110,04
			B03820 Nõuanderühmad	-36 933,02	-59 522,87
			B03821 Muud koosolekud ja lähetused	-30 137,23	-30 146,89

Ei	Viide	Kuupäev	Eelarverida	Kulukohustuste assigneeringud	Maksete assigneeringud
10	LIS.5207	21.12.2023	B03822 Schengeni hindamised	0,00	-11 800,62
			B03000 Jagatud süsteemitaristu	-40 000,00	-40 000,00
			B03130 Koostalitlusvõime	40 000,00	40 000,00
	LIS.5208		B03100 SIS II	-1 000 000,00	-1 000 000,00
			B03110 VIS	-1 000 000,00	-1 000 000,00
			B03111 EES	-1 000 000,00	-1 000 000,00
			B03112 ETIAS	-1 000 000,00	-1 000 000,00
			B03120 Eurodac	-536 358,78	-536 358,78
			B03130 Koostalitlusvõime	4 536 358,78	4 536 358,78
			B03000 Jagatud süsteemitaristu	0,00	-911 129,68
	LIS.5244		B03010 Laivõrgud	0,00	-2 771,60
			B03100 SIS II	0,00	-31 479,62
			B03110 VIS	0,00	-812 420,95
			B03111 EES	0,00	-6 706 620,96
			B03112 ETIAS	0,00	14 272 352,24
			B03120 Eurodac	0,00	-4 680 346,28
			B03130 Koostalitlusvõime	0,00	-602 495,31
			B03200 ECRIS	0,00	-491 140,17
			B03810 Välistugi	0,00	-21 854,00
			B03820 Nõuanderühmad	0,00	-12 093,67
			LIS.5247	A01401 Lastesõimetoetus	-6 500,00
	A01403 Ühiskondlik tegevus			-1 961,47	-1 961,47
	A01500 Töötajate koolitamine			-2 196,00	-2 196,00
	B03112 ETIAS			10 657,47	10 657,47
LIS.5253	B03120 Eurodac	0,00	40 000,00		
	B03130 Koostalitlusvõime	0,00	-40 000,00		
11	LIS.5254	B03111 EES	0,00	242 538,16	
		B03112 ETIAS	-10 657,47	-581 792,94	
		B03120 Eurodac	0,00	339 254,78	
		B03130 Koostalitlusvõime	336 685,96	0,00	
		B03810 Välistugi	-34 247,80	0,00	
		B03811 Konsultatsioonid ja uuringud	-291 780,69	0,00	
	LIS.5261	B03100 SIS II	-13 324,52	0,00	
		B03130 Koostalitlusvõime	13 324,52	0,00	

2023. aastal püsis ameti organisatsioonistruktuur endiselt sama.

The organizational chart of the Ministry of Defense is structured as follows:

- Military Group**
 - Executive Director (2 TA)**
 - Security Officer (1 PFE)**
 - Security Unit (1 TA/7 CA/2 SNE)**
 - Protective Security and Continuity Sector (8 TA/3 CA/1 SNE)**
 - Information Security Sector (2 TA/1 SNE)**
 - Cyber Security Operations Sector (4 TA/1 CA)**
 - Security Policy and Coordination Sector (3 CA)**
 - Planning and Corporate Affairs Sector (2 TA)**
 - Service and Process Management Sector (1 TA/1 CA)**
 - IT Services Sector (1 TA/1 CA)**
 - General Services Sector (6 TA/3 CA)**
 - Information Management Services Team (3 TA/1 CA)**
 - Security Officer (1 TA)**
 - Security Unit (1 TA/7 CA/2 SNE)**
 - Protective Security and Continuity Sector (8 TA/3 CA/1 SNE)**
 - Information Security Sector (2 TA/1 SNE)**
 - Cyber Security Operations Sector (4 TA/1 CA)**
 - Security Policy and Coordination Sector (3 CA)**
 - Executive Director (2 TA)**
 - Security Officer (1 PFE)**
 - Security Officer (1 TA)**
 - Executive Director (2 TA)**
 - Intense Audit Capability (2 TA/1 CA)**
 - Accounting Officer (1 TA/1 CA)**
 - Upward Office (1 TA/2 CA/1 SNE)**
 - EW/O Sector (2 TA/1 CA)**
 - Data Protection Officer (1 TA)**
 - Corporate Governance Department (2)**
 - Executive Support and Stakeholders Relations Unit (8 TA/5 CA/1 SNE)**
 - Communication Sector (3 TA/1 CA)**
 - Stakeholder Management and Support Sector (4 TA/4 CA/1 SNE)**
 - Human Resources Unit (13 TA/1 CA)**
 - Recruitment and Training Sector (4 TA/3 CA)**
 - Talent Management Sector (7 TA/3 CA)**
 - Finance and Procurement Unit (20 TA/7 CA)**
 - Finance and Budget Sector (12 TA/3 CA)**
 - Procurement Sector (8 TA/4 CA)**
 - Corporate Services Unit (9 TA/7 CA)**
 - Corporate Services Sector (10 TA/3 CA/1 SNE)**
 - Logistics Sector (1 TA/4 CA)**
 - Planning and Strategy Unit (2 TA/10 CA/2 SNE)**
 - Business Relations Management Sector (7 TA/3 CA/1 SNE)**
 - Operational Planning Sector (2 TA)**
 - Acquisition Sector (1 TA/1 CA)**
 - Product Management Sector (10 TA/3 CA/1 SNE)**
 - Project Management Sector (6 TA/3 CA/1 SNE)**
 - Vendor and Contract Management Sector (4 TA/7 CA)**
 - Project Management Sector (10 TA/3 CA)**
 - Test Management Sector (7 TA/10 CA)**
 - Transition Management Sector (4 TA/9 CA)**
 - Data Centre Service Sector (5 TA/1 CA/1 SNE)**
 - Application Services Sector (4 TA/4 CA)**
 - Network Services Sector (8 TA/2 CA)**
 - Infrastructure Management Unit (23 TA/14 CA/1 SNE)**
 - Infrastructure Service Sector (9 TA/6 CA)**
 - First Level Support Sector (9 TA/12 CA)**
 - Second Level Support Sector (8 TA/12 CA)**
 - Operational Service Team Sector (3 TA/2 CA)**
 - Systems Operations Unit (21 TA/25 CA)**

IV lisa. Ametikohtade loetelu ja personalihalduse lisateave

eu-LISA 2023. aasta ametikohtade loetelu

2023. aasta ametikohtade loetelus oli **222 ajutise teenistuja ametikohta**, neist 169 AD ja 53 AST.

AD kategooria ja palgaaste	Ajutised töötajad	AST kategooria ja palgaaste	Ajutised töötajad
AD 16	0	–	–
AD 15	1	AST 11	0
AD 14	1	AST 10	0
AD 13	3	AST 9	1
AD 12	4	AST 8	4
AD 11	11	AST 7	6
AD 10	12	AST 6	12
AD 9	22	AST 5	11
AD 8	38	AST 4	13
AD 7	11	AST 3	6
AD 6	46	AST 2	0
AD 5	20	AST 1	0
AD kokku	169	AST kokku	53

Teave iga ametikoha palgaastme kohta ametisse nimetamisel (näitlik tabel)

Järgmises tabelis on Euroopa Komisjoni loetletud põhirollidele vastavad palgaastmed eu-LISAs. Kui komisjoni ja eu-LISA terminoloogia erinevad, on loetletud ametisisesed ametinimetused. Euroopa Liidu muude teenistujate teenistustingimuste artiklis 53 märgitud palgaastmeid ületavad ametisse nimetamise palgaastmed tulenevad asjaolust, et personali töölevõtmine toimus ameti tegevuse alguses, kui eu-LISA ametikohtade loetelus olid määratud kõrgemad palgaastmed. Kui mõni neist ametikohtadest vabaneb, alustatakse värbamist kooskõlas eu-LISA haldusnõukogu 26. juuni 2019 otsusega nr 2019-32 eu-LISA ametikohtade liikide ja ametinimetuste kohta.¹⁶³

Põhirollid	Lepingu liik (ametnik, ajutine teenistuja (TA) või lepinguline töötaja (CA))	Tegevusüksus, palgaaste värbamisel	haldustugi või toimingud
Osakonnajuhataja (2. tase)	TA	AD 12	haldustugi/põhitegevus
Talituse juhataja (3. tase)	TA	AD 9	haldustugi/põhitegevus
Sektori juhataja (4. tase) (üksuse juhataja roll puudub)	TA, CA	AD 5, AD 7	haldustugi/põhitegevus
Vanemametnik	TA	AD 7	haldustugi/põhitegevus
Ametnik	TA, CA	AD 5, AD 6, FG IV	haldustugi/põhitegevus
Organisatsiooniteenuste osakonna juhataja	TA	AD 12	haldustugi
Personalitalituse juhataja	TA	AD 9	haldustugi
Finants- ja hanketalituse juhataja ¹⁶⁴	TA	AD 10	neutraalne
Siseauditi üksuse juhataja	TA	AD 9	haldustugi/neutraalne
Peaarvepidaja	TA	AD 9	neutraalne
Andmekaitseametnik	TA	AD 8	haldustugi
Tegevdirektori abi ¹⁶⁵	TA	AST 5	haldustugi

¹⁶³ Nagu haldusnõukogu dokumendis, viide 2019-149.

¹⁶⁴ Tabelis märgitud palgaaste on kõrgem kui tase, mis sätestati haldusnõukogu 26. juuni 2019 otsuses nr 2019-32 (eu-LISA ametikohtade ja ametinimetuste liikide kohta), mis tähendab, et isik võeti tööle eu-LISA käivitusetapis, kui tööleasumisel pakuti kõrgemat palgaastet.

¹⁶⁵ Isik võeti tööle eu-LISA käivitusetapis, kui tööleasumisel pakuti kõrgemat palgaastet.

eu-LISA 2023. aasta võrdlusanalüüs

2023. aasta lõpus tegi eu-LISA võrdlusanalüüsi, kasutades 2014. aastal ELi asutuste haldusjuhtide kokkulepitud meetodikat. Meetodika loomiseks kohandati, täiustati ja täpsustati komisjoni võrdlusanalüüsi meetodikat. Võrdlusanalüüsis liigitatakse inimressursid selle järgi, mis rolli täidab iga ametikoht organisatsioonis. Põhieesmärk on teha kõigis organisatsiooni üksustes kindlaks, kui palju on töökohti, mis kuuluvad kategooriatesse „haldustugi ja koordineerimine“, „põhitegevus“ ja „neutraalne“, et võrrelda neid näitajaid varasemate aastate tulemustega. Võrdlusanalüüsis käsitleti kõiki eu-LISA ametikohti. Analüüsi tulemused on järgmistes tabelites.

2023. aasta võrdlusuuringu tulemused näitavad, et põhitegevusega seotud töötajate osakaal vähenes veidi (0,7%; varem 74,7%, nüüd 74,0%), kusjuures üldine põhitegevus vähenes 0,8% võrra, programmi juhtimine vähenes 0,4% võrra ja tipptasandi koordineerimine suurenes 0,6% võrra. Haldustoe osutamise ja koordineerimisega seotud ametikohtade protsent suurenes veidi, 0,3% võrra (varem 16%, nüüd 16,3%). Neutraalsete ametikohtade protsent vähenes 0,8% võrra (varem 9,8%, nüüd 9%).

Tabel 11. eu-LISA 2023. aasta võrdlusanalüüs: töötajate ametikohad

Ametikoha liigi (alam-)kategooria	2020 (%)	2021 (%)	2022 (%)	2023 (%)
Haldustugi ja koordineerimine	16,5%	16%	16,3%	17,1%
haldustugi	12%	11,1%	11,3%	12,1%
koordineerimine	4,5%	4,9%	5,0%	5,0%
Põhitegevus	72,5%	74,2%	74,7%	74,0%
põhitegevuse tipptasemel koordineerimine	7%	5,3%	5,1%	5,7%
programmide juhtimine ja täitmine	4%	3,5%	3,9%	3,5%
hindamine ja mõju hindamine	0%	0%	0,0%	0,0%
üldine põhitegevus	61,5%	65,4%	65,6%	64,8%
Neutraalne	11%	9,8%	9,0%	8,9%
rahandus/kontroll	11%	9,8%	9,0%	8,9%
keeleteenused	0%	0%	0,0%	0,0%

Amet analüüsis ka väliste teenuseosutajate hõivatud ametikohti (töövõtjate kohapealsed töötajad) ja tulemused on järgmised.

Viimase kahe aasta võrdluses vähenesid allhankena tellitud haldustoe ja koordineerimise teenused (enne 60,5%, nüüd 53,5%), kuid põhitegevus suurenes (enne 36,1%, nüüd 43,3%). Ka allhanke korras täidetud neutraalsete ametikohtade osakaal vähenes (enne 3,4%, nüüd 3,2%).

Tabel 12. eu-LISA 2023. aasta võrdlusanalüüs: välised teenuseosutajad (kohapealsed töövõtjad)

Ametikoha liigi (alam-)kategooria	2020 (%)	2021 (%)	2022 (%)	2023 (%)
Haldustugi ja koordineerimine	52,2%	55,8%	60,5%	53,5%
haldustugi	40,2%	37,5%	33%	36%
koordineerimine	12%	18,3%	28%	17%
Põhitegevus	42,4%	40,4%	36,1%	43,3%
põhitegevuse tipptasemel koordineerimine	2,2%	1,9%	0,0%	0,6%
programmide juhtimine ja täitmine	2,2%	1,5%	12,3%	10,2%
hindamine ja mõju hindamine	2,2%	1,4%	0,0%	2,6%
üldine põhitegevus	35,8%	35,6%	23,8%	29,9%

¹⁶⁶ Isik võeti tööle eu-LISA käivitusetapis, kui tööleasumisel pakuti kõrgemat palgaastet.

¹⁶⁷ eu-LISA ametikohtade loetelus ei ole sekretäride ega kantseleitöötajate ametikohti. 1. jaanuaril 2014 jõustunud personalieeskirjade kohaselt otsustas eu-LISA jätta ametikohtade loetelus kinnitatud palgaastmed kehtima ja kohandada palgaastmetel AST 2 ja 3 assistentide ametikohtadele tööle võetud töötajate ülesandeid. Vajaduse korral täidavad sekretäriülesandeid ka välised teenuseosutajad (intramuros).

Neutraalne	5,4%	3,8%	3,4%	3,2%
rahandus/kontroll	5,4%	3,8%	3,4%	3,2%
keeleteenused	0%	0%	0%	0%

2023. aastal vastuvõetud personalieeskirjade rakenduseeskirjad

eu-LISA taotles erandit komisjoni eeskirjadest tööaja ja hübriidtöö kohta, et ametil oleks piisavalt aega kohandada seda eu-LISA eripäraga, eelkõige seoses sisestruktuuri ja erinevaid töötamisaegu nõudvate toimingutega. Novembris 2023 võttis haldusnõukogu vastu otsuse tööaja ja hübriidtöö kohta eu-LISAs¹⁶⁸, mis jõustub eeldatavasti 1. jaanuaril 2024.

Hüvitava puhkuse kavad

Vastavalt Euroopa Parlamendi eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitlevale 2011. aasta raportile¹⁶⁹ peavad kõik ELi asutused teatama paindliku tööaja ja hüvitatava puhkuse süsteemide raames iga palgaastme lubatud puhkuspäevade arvu.

Paindlik tööaeg on töökorraldus, mida eu-LISAs kohaldatakse analoogia alusel kooskõlas tööaja ning hübriidtöö hiljuti vastu võetud rakenduseeskirjadega. Ametil on volitused osutada liikmesriikidele teenuseid pidevalt (ööpäev ringi iga päev), mis tähendab, et osa töötajaid töötab vahetustega või on valves. Sekkumised seoses ameti hallatavate IT-süsteemidega nõuavad aeg-ajalt töötamist väljaspool tavapärasest tööaega, sealhulgas öösel või riigipühadel. Seega on paindlikul tööajal või valve ajal toimunud väljakutsetel tehtud ületunnitöö hüvitamine organisatsiooni igapäevategevuse lahutamatu osa.

Järgmises tabelis on ületunnitöö hüvitamiseks antud puhkuspäevade arv töötajate tegevusüksuste ja palgaastmete järgi ning hüvitatud päevade keskmine arv. Võrreldes 2022. aastaga suurenes hüvitatud paindliku tööaja ja ületunnitöö maht veidi, mis suurendas hüvitatavate puhkuspäevade arvu üldist keskmist 0,7 päeva võrra (enne 5,8, nüüd 6,5). Ülevaade ei hõlma valveteenistust, sest töötajad saavad rahalist hüvitist. Lähetatud riiklikud eksperdid (SNE) saavad hüvitiseks siiski puhkeaega, seda paindliku tööaja või ületundide raames, sõltuvalt valveteenistuse eest hüvitatavate tundide või päevade arvust.

Tabel 13. Hüvitis ületunnitöö eest (tegevusüksuste kaupa)

Tegevusüksus	Hüvitise liik	Kasutatud päevade arv kokku	Töötajate arv	Keskmine päevade arv inimese kohta	Keskmine päevade arv inimese kohta kokku
TA AD	ületunnitöö	19	5	3,8	6,5
	paindlik tööaeg	1020	125	8,2	
TA AST	ületunnitöö	0	0	0,0	
	paindlik tööaeg	186,5	36	5,2	
CA FG II	ületunnitöö	0	0	0,0	
	paindlik tööaeg	5,5	2	2,8	
CA FG III	ületunnitöö	4	1	4,0	
	paindlik tööaeg	123	26	4,7	
CA FG IV	ületunnitöö	0	0	0,0	
	paindlik tööaeg	386,5	72	5,4	
SNE	ületunnitöö	3	1	3,0	
	paindlik tööaeg	71,5	10	7,2	

¹⁶⁸ eu-LISA haldusnõukogu 16. novembri 2023 otsus nr 2023-333.

¹⁶⁹ Euroopa Parlamendi 17. aprilli 2013. aasta resolutsioon Euroopa Liidu ametite 2011. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta: tulemused, finantsjuhtimine ja kontroll, 2012/2214(DEC).

V lisa. Inimressursid ja rahalised vahendid tegevuste järgi

Inimressursid tegevuste kaupa

2023. aastal kasutati kokku 342 ametikohast täistööajale taandatuna 249,9 ametikohta (73,1% töötajatest) põhitegevusega seotud tegevusteks ja täistööajale taandatuna 32,1 ametikohta (9,4% töötajatest) hanke- ja finantstegevusteks. 32,85 täistööajale taandatud töötajat (16,5% töötajatest) kasutati horisontaalseks tegevuseks (üldine koordineerimine ja haldustoetus).

Järgmises tabelis on ülevaade eu-LISA töötajatest seadusandliku ettepaneku järgi kooskõlas 2023. aastaks heaks kiidetud eelarve ja ametikohtade loeteluga.

Tabel 14. Inimressursid (tegevuste järgi)

Tegevusvaldkond	Kinnitatud 2023. aastaks			Tegelik olukord 2023. a ¹⁷⁰		
	TA	CA	SNE	TA	CA	SNE
eu-LISA määrus						
Põhitöötajad (2020. aasta eelarves ette nähtud ametikohad)	113	30	9	109	34	8
Muudetud eu-LISA määrus (lisatöötajad)	23	27	2	22	23	1
Süsteemiomased määruksed (vastu võetud)						
EES	32			29		
ETIAS	7	35		6	27	
EES-ETIASe tugi vedajatele ¹⁷¹		21			13	
ECRIS-TCN		5			5	
e-CODEX	2	3			1	
Koostalitlusvõime	31	34		26	22	
Uuesti sõnastatud SIS (tagasisaatmine ja piirid)		4			4	
Muudetud VIS	6	7		6	6	
Turbe ametikohad, mis anti 2023	6					
Vastuvõtmisel seadusandlikud ettepanekud¹⁷²						
Uuesti sõnastatud Eurodaci määrus	2			0		
Täistööajale taandatud töötajate arv kokku	222	166	11	198	135	9

Tegevuspõhise eelarvestamise kohased kulud

2018. aastal töötas amet välja tegevuspõhise eelarvestamise metoodika, mis võimaldab tuvastada iga ameti hallatava süsteemi kogukulud. Süsteemide kogukulud koosnevad järgmistest kuludest:

- otsesed kulud, sh hooldus- ja projektikulud;
- võrgukulud;
- horisontaalsed kulud, sh ühise taristu käitamise ja süsteemiturbe kulud, üldkulud ja horisontaalsed kulud, peamiselt personalikulud ja jooksvad kulud.

Üldkulude ja horisontaalsete tegevuskulude ümberjaotamine põhines järgmistel kuluteguritel:

- otsesed süsteemikulud;
- süsteemidele eraldatud aeg (personalikulud).

Aruandeaastal täitis amet eelarve summas 287,1 miljonit eurot, millest

- 74% kasutati tegevuskuludena;

¹⁷⁰ Olemasolevad töötajad, v.a tehtud tööpakkumised.

¹⁷¹ Need ametikohad eraldati ajutiselt Frontexist eu-LISA-le esialgu kolmeks aastaks (2022–2024). 2023. aasta lõpus pikendati lepingut kuni 2027. aastani.

¹⁷² Näidatud töötajate arvud on esialgsed, mis põhinevad varem vastu võetud finantsselgitusel.

- 26% moodustasid ameti horisontaalsed kulud, sealhulgas võrgu/taristu ja koostalitlusvõime kulud, mis on kantud vastavate süsteemide arvele.

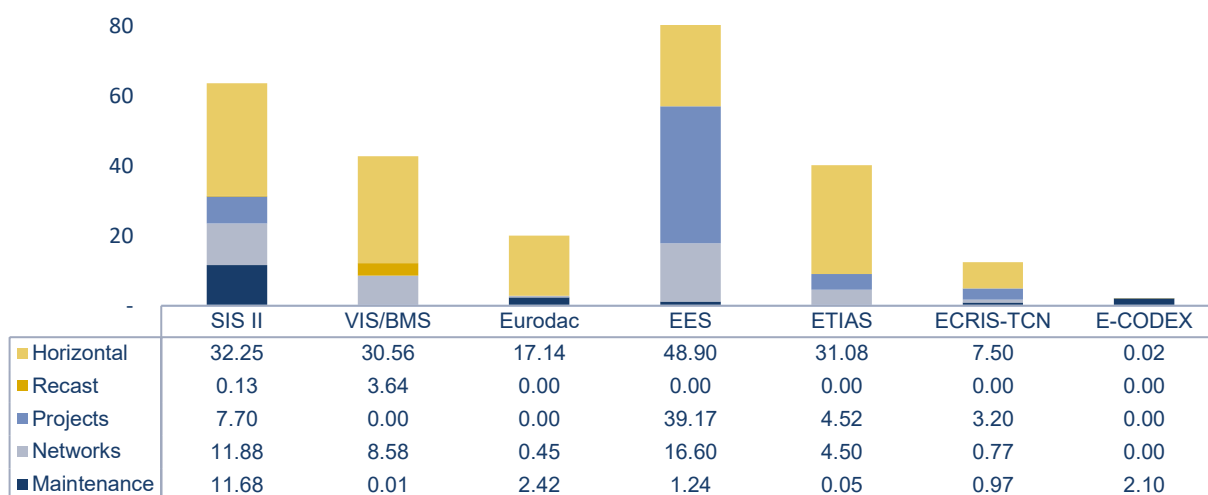
Tabel 15. 2023. aasta tegevuspõhised kulud süsteemide järgi (süsteemi kogukulud)

Süsteemid	Kogukulud (miljonites eurodes)	Kogukulude osakaal
SIS	63,63	22%
VIS/BMS	42,79	15%
Eurodac	20,02	7%
EES	105,91	37%
ETIAS	40,15	14%
ECRIS-TCN	12,44	4%
e-CODEX	2,12	1%
KOKKU	287,06	100%

Enamik ameti põhitegevustest ei ole korduvad, vaid projektipõhised, mille tõttu ei saa nende kulusid standardida, nagu toimub protsessipõhises talitlusmudelil.

Järgmistel graafikutel on iga süsteemi kulude jaotus miljonites eurodes ja protsendina süsteemide kogukulust.

Joonis 14. Kulude jaotus süsteemide järgi (miljonites eurodes)

Mitme tegevuskohaga organisatsiooni kulud

Kokkuvõtte ameti vahetutest kuludest mitme tegevuskoha tõttu on alljärgnevas tabelis.

Joonis 15. eu-LISA 2023. aasta mitme tegevuskohaga seotud otsesed kulud (miljonites eurodes)

Eelarvejaotis	Tehtud maksed kokku	Ameti mitme tegevuskohaga seotud maksed	Osakaal (%)
A-1 Personalikulud	40,79	0,19	0,5%
A-2 Taristu- ja halduskulud	15,11	–	–
B0-3 Tegevuskulud	224,74	0,05	0,0%
KOKKU	280,64	0,24	0,1%

eu-LISA mitme tegevuskohaga seotud otsesed kulud on ameti Tallinna (Eesti) peakorteri ja Strasbourgi (Prantsusmaa) tegevuskoha vahel liikuvate koosseisuliste töötajate lähetuskulud. 2023. aastal oli see 0,1% kõigist tehtud maksetest.

VI lisa. Osamakse-, toetus- ja teenustaseme kokkulepped

Ei kohaldata eu-LISA suhtes 2023. aastal.

VII lisa. Keskkonnajuhtimine

Keskkonnaküsimuste mõju organisatsiooni tulemuslikkusele on üha suurem ning kasvab jätkuvalt. Amet on võtnud kohustuse parendada oma keskkonnamõju ning tegutseb selle nimel, et saada hiljemalt 2024. aastaks registreeritud ELi keskkonnajuhtimise ja keskkonnanäidatamise süsteemis (EMAS). Pärast eu-LISA keskkonnapoliitika vastuvõtmist 2022. aastal on amet rakendanud sisese keskkonnajuhtimissüsteemi, mis põhineb EMASi põhimõtetel ja Euroopa rohelisel kokkuleppel.

Keskkonnajuhtimissüsteem aitab kaasa ameti strateegilisele eesmärgile *arendada eu-LISA-t ELi õigusraamistikus tõhusa, paindliku ja kerkva organisatsiooni suunas*, tehes järgmist.

Ressursitõhusus ja kestlikkus:

- keskkonnajuhtimissüsteem aitab kaasa eu-LISA ressursitõhususe eesmärkide saavutamisele kooskõlas laiemal eesmärgiga olla tõhus organisatsioon;
- jätmete, energiatarbe või muude keskkonnamõjude vähendamise strateegiad on osa ressurside ühtlustamise pingutustest.

Vastavus keskkonna õigusaktidele:

- vastavalt eu-LISA keskkonnapoliitikale on amet pühendunud asjakohaste määruste ja sidusrühmade nõuete täitmisele;
- keskkonnajuhtimise tavad tagavad, et organisatsioon järgib keskkonnanäidatamise ja -standardeid.

Missioon ja väärtused:

- ameti missiooni ja väärtuste edendamine peaks hõlmama pühendumist keskkonnasäästlikkusele;
- vastutustundliku keskkonnahoolduse näitamine on kooskõlas väärtustega, mis on seotud ameti sotsiaalse vastutusega.

Mainemõju:

- keskkonnavastutuse näitamine võib aidata arendada ametit ühena ELi võtmeasutustest, arvestades kestlikkuse üha suuremat tähtsust organisatsiooni maine jaoks.

Viimastel aastatel on eu-LISA võtnud kasutusele uusi näitajaid oma keskkonnatulemuslikkuse mõõtmiseks. On otsustatud, et **2023. aasta andmeid kasutatakse lähtealusena kõigis järgmistes hindamistes**, sest COVID-19st tingitud kaugtööpoliitika kehtis kuni 2022. aasta III kvartalini. Samuti ei oleks 2019. aasta arvude kasutamine võrdlusalusena asjakohane, sest töötajate arv ruumides on suurem.

EMASi määruse kohaselt peab eu-LISA esitama järgmiste tulemusnäitajate andmed:

- hoonete energiatõhusus (elektritarve),
- energiatõhusus andmekeskuses (energiakasutuse tõhusus, PUE),
- jätmete teke,
- veetarbe,
- paberitarve,
- tööreisid (lähete arv),
- kasvuhoonegaaside heitkogused,
- elurikkus.¹⁷³

¹⁷³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 761/2001 ning komisjoni otsused 2001/681/EÜ ja 2006/193/EÜ, ELT L 342, 22.12.2009, lk 1–45.

eu-LISA hakkas 2020. aastal registreerima oma CO₂ heitkoguseid, kuid ainult elektritarbe ja lähetuste alusel. Alates 2023. aastast kasutab amet konsultantide toel **kasvuhoonegaaside heite arvutamiseks** eriplatvormi. Seejärel arvutatakse kasvuhoonegaaside heitkogused vahendiga Aktio, mis kasutab kasvuhoonegaaside protokoll. Valdkonna 1 ja 2 heitkogused esitatakse täielikult, kuid valdkond 3 põhineb GIME soovitusel,¹⁷⁴ kui andmed on kättesaadavad, ja koosneb järgmisest:

- põhivara
- toodete ja teenuste ostmine
- jäätmed
- tööreisid
- töölesõit
- muu kaudne heide

Tabel 16. Kasvuhoonegaaside heitkoguste arvutamise areng

Heite liik	tCO ₂ (2020)	tCO ₂ (2021)	tCO ₂ (2022)	tCO _{2eq} (2022)	tCO _{2eq} (2023)
elekter	296	355	425	831,2	883,2
gaas, nafta ja muud kütused				7,1	7,1
kliimaseadmed ja jahutusained				86,8	86,8
kütused				17,3	17,3
tööreisid	45	56	143	143,7	294,0
töölesõit				417,6	582,0
ostetud kaubad ja teenused				2,7	35,9
IT-seadmed				1632,0	378,2
muu põhivara				323,8	1190,1
jäätmed				28,2	31,5
reovesi				0,6	0,7
KOKKU	341	411	568	3491	3507

2023. aastal avaldas amet oma **esimese ametliku 2022. aasta keskkonnanaruande**, mis kirjeldab üksikasjalikult eesmärgi, järelevalvet ja toimuvat.¹⁷⁵ Aruandes on kokkuvõtlik tabel, milles on ülevaade keskkonnamõju allikatest, tegevuskavadest ja kõigi keskkonnaaspektide tulemusnäitajatest.

2023. aasta keskkonnanaruanne on koostamisel ja see sisaldab lisaks 2022. aasta aruandes esitatud teabele loetelu tegevustest, mille eesmärk on käsitleda järgmiste aastate uusi keskkonnanäesmärgi:

- eu-LISA sidusrühmade keskkonnavajaduste ja -ootuste määratlemine;
- riskide ja võimaluste tuvastamine PESTEL-analüüsi põhjal;¹⁷⁶
- eu-LISA keskkonnaaspektide ja -mõju tuvastamine keskkonnanalüüsi abil;
- uued kasvuhoonegaaside heitkoguste arvutamise vahendid.

Et kaasata töötajaid EMASI teekonda, moodustas amet ametisisese vabatahtlike rakkerühma ehk **roheline rühma**, kes osaleb spetsiaalsetes töörühmades.

¹⁷⁴ ELi institutsioonidevaheline **keskkonnajuhtimise tööühm (GIME)**, mille moodustas komisjon selleks, et vahetada parimaid keskkonnatavasid kooskõlas **Euroopa roheline kokkulepega**; GIME soovitusel: viide ARES (2017) 6028470, 8. detsember 2017.

¹⁷⁵ **eu-LISA 2022. aasta keskkonnanaruanne**, avaldatud 10. oktoobril 2023.

¹⁷⁶ **PESTEL** on organisatsioonianalüüsi meetod, mis keskendub makrokeskkonnale ja hõlmab järgmisi valdkondi: poliitika, majandus, ühiskond (või ühiskond ja kultuur), tehnika, keskkond ja õigus.

VIII lisa. Raamatupidamise aastaaruanne

BILANSS – 2023 (eurodes)

Varad

PÕHIVARA	31.12.2023	31.12.2022	Muutus	Muutus (%)
Arvutitarkvara	47 211 505	43 427 266	3 784 239	9%
Rajatav immateriaalne vara	63 861 190	66 969 819	(3 108 629)	(5%)
Immateriaalne vara	111 072 695	110 397 085	675 610	1%
Maa ja hooned	34 341 167	32 017 632	2 323 535	7%
Masinad ja seadmed	71 312	87 067	(15 755)	(18%)
Sisustus ja sõidukid	148 499	159 628	(11 129)	(7%)
Arvutiriistvara	54 926 400	79 616 674	(24 690 274)	(31%)
Muu inventar ja sisseseade	1 301 144	1 020 658	280 486	27%
Kinnisvara, masinad ja seadmed	90 788 522	112 901 659	(22 113 137)	(20%)
Pikaajalised eelmaksed	-	2 546 822	(2 546 822)	(100%)
Kaubanduslikest tehingutest tekkinud pikaajalised nõuded	154 575	137 797	16 778	12%
PÕHIVARA KOKKU	202 015 792	225 983 363	(23 967 571)	(11%)
KÄIBEVARA				
Klientidelt saadaolevad summad	476 995	-	476 995	
Ettemakstud kulud	25 906 041	13 307 960	12 598 081	95%
Muud kaubanduslikud nõuded	91 877 664	97 332 433	(5 454 769)	(6%)
Kaubanduslikest tehingutest tekkinud lühiajalised nõuded	118 260 700	110 640 393	7 620 307	7%
Tagastamisele kuuluv käibemaks	1 709 593	1 325 357	384 236	29%
Assotsieerunud riikide osamaksed	9 962 171	6 343 406	3 618 765	57%
Mittekaubanduslikest tehingutest tekkinud nõuded	11 671 764	7 668 763	4 003 001	52%
KÄIBEVARA KOKKU	129 932 464	118 309 155	11 623 308	10%
VARAD KOKKU	331 948 256	344 292 518	(12 344 262)	(4%)

Kohustused

NETOVARA	31.12.2023	31.12.2022	Muutus	Muutus (%)
Kumuleerunud ülejääk	244 066 659	201 187 412	42 879 247	21%
Eelarveaasta tulem (+ kasum)	6 605 912	42 879 247	(36 273 335)	(85%)
NETOVARA	250 672 571	244 066 659	6 605 913	3%
LÜHIAJALISED KOHUSTISED				
Lühiajalised eraldised	49 000	-	49 000	
Lühiajalised eraldised	49 000	-	49 000	
Lühiajalised võlgnevused	27 075 383	32 419 850	(5 344 467)	(16%)
Konsolideeritud üksuste võlgnevused	1 107 604	26 281 667	(25 174 063)	(96%)
Kreditoorne võlgnevus	28 182 987	58 701 517	(30 518 530)	(52%)
Viitvõlad	53 043 698	41 524 343	11 519 355	28%
LÜHIAJALISED KOHUSTISED KOKKU	81 275 685	100 225 859	(18 950 175)	(19%)
KOHUSTISED KOKKU	331 948 256	344 292 518	(12 344 262)	(4%)

2023. aasta tulemiaruanne (eurodes)

TULUD	2023	2022	Muutus	Muutus (%)
Euroopa Liidu toetus	293 073 132	270 226 598	22 846 534	8%
EFTA riikide toetus	24 982 568	16 474 672	8 507 896	52%
Mittekaubanduslikest tehingutest saadud tulu	318 055 700	286 701 270	31 354 430	11%
Mitmesugune tulu	532 370	8 613	523 757	6 081%
Tulud kokku	318 588 070	286 709 883	31 878 187	11%

KULUD				
Tegevuskulud	(184 569 703)	(127 063 564)	(57 506 139)	45%
Personalikulud	(39 194 301)	(36 101 247)	(3 093 054)	9%
Maksete hilinemisega seotud finantskulud	(12 921)	(9 048)	(3 873)	43%
Haldus- ja IT-kulud	(10 670 587)	(8 988 906)	(1 681 681)	19%
Muud väliste teenuseosutajatega seotud kulud	(7 463 280)	(6 360 820)	(1 102 460)	17%
Konsolideeritud üksustega seotud kulud	(2 320 682)	(2 807 104)	486 422	(7%)
Põhivaraga seotud kulud	(66 960 630)	(61 780 865)	(5 179 765)	8%
Kasutusrendi kulud	(741 050)	(713 280)	(27 770)	4%
Õiguslikud sätted	(49 000)	-	(49 000)	
Vahetuskursikahjum	(5)	(5 803)	5 798	(100%)
Halduskulud	(127 412 455)	(116 767 072)	(10 645 383)	9%
Kulud kokku	(311 982 158)	(243 830 636)	(68 151 522)	28%

EELARVEAASTA TULEM	6 605 912	42 879 247	(36 273 335)	(85%)
---------------------------	------------------	-------------------	---------------------	--------------

RAHAVOOGUDE ARUANNE 2023 (kaudne meetod, eurodes)

Rahavood tavapäraest tegevustest	2023	2022
Eelarveaasta tulem – kasum/(kahjum)	6 605 912	42 879 247
Immateriaalse põhivara amortisatsioon	21 276 299	21 480 761
Materiaalse põhivara kulum ja mahakandmine	39 220 794	35 073 305
Eraldiste suurenemine/(vähenemine)	49 000	-
Eelmaksete (suurenemine)/vähenemine	2 546 822	-
Pikaajaliste eelmaksete/hoiuste (suurenemine)/vähenemine	(16 778)	-
Lühiajaliste nõuete (suurenemine)/vähenemine	(11 623 308)	(39 452 668)
Kreditoorse võlgnevuse ja viitvõlgade suurenemine/(vähenemine)	6 174 888	(4 423 209)
Konsolideeritud ELi üksustega seotud kohustiste suurenemine/(vähenemine)	(25 174 063)	23 205 937
Põhitegevuse netorahavoog	39 059 566	78 763 373

Investeeringustegevuse rahavood		
Materiaalse ja immateriaalse põhivara (suurenemine)	(39 059 566)	(78 763 373)
Investeeringustegevuste netorahavoog	(39 059 566)	(78 763 373)

Raha ja raha ekvivalentide netosuurenemine/(-vähenemine)	-	-
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	-	-
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	-	-

IX lisa. Aruanne üldsuse juurdepääsu kohta dokumentidele

Tegevuse läbipaistvuse tagamiseks peab amet avalikustama teavet kogu oma tegevuse kohta, kui teabe avalikustamine ei ohusta ameti tegevuseesmärkide saavutamist. 2023. aasta jooksul oli eu-LISA jätkuvalt pühendunud oma tegevuse, protsesside ja otsuste läbipaistvuse tagamisele. Amet järgis head haldustava kõrgeimal tasemel ja täitis kõiki õigusnõudeid.

Aruanne dokumentidele juurdepääsu taotluste kohta

Amet on võtnud kohustuse tagada kõigi oma tegevuste, protsesside ja otsustusprotsesside, sealhulgas dokumentidele üldsuse juurdepääsu menetluse läbipaistvus.¹⁷⁷ 2023. aastal järgis amet head haldustava kõrgeimal tasemel ja täitis kõiki määruses (EÜ) nr 1049/2001 sätestatud tähtaegu.

2023. aastal sai amet 23 dokumentidele juurdepääsu taotlust, mida oli rohkem kui eelmistel aastatel. 3 taotluse korral 23st kutsus amet kooskõlas määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 6 lõikega 2 taotlejaid üles taotlust täpsustama.

Lisaks ei olnud 7 dokumentidele üldsuse juurdepääsu taotluse korral ameti valduses kõiki või osi taotletud dokumente ning seega ei saanud amet juurdepääsu anda (ega sellest keelduda). Sellest asjaolust teatati taotlejatele nõuetekohaselt ja nad suunati üldsusele kättesaadava teabe ja asjakohaste institutsioonide poole, kui võimalik. 2023. aasta jooksul analüüsis eu-LISA 77 dokumenti, millest 25 avaldati juurdepääsu taotlejatele täielikult, 49 avaldati osaliselt, eemaldades dokumendi osi, ja ainult 3 dokumendi korral keelduti juurdepääsu andmast. Nendes dokumentides oli kokku 1660 lehekülge, millest anti täielik juurdepääs 497 leheküljele, osaline juurdepääs 1141 leheküljele ja ülejäänud 22 leheküljele keelduti juurdepääsu andmast.

Joonis 16. 2023. aastal analüüsitud dokumentide arv

Joonis 17. 2023. aastal analüüsitud lehekülgede arv

Dokumentide osaline avaldamine ja dokumentidele juurdepääsu andmisest keeldumine eu-LISA poolt tugines määruse (EÜ) nr 1049/2001 artiklis 4 sätestatud eranditele, eelkõige neile, mis kaitsevad eraelu puutumatust ja isikupuutumatust (kooskõlas isikuandmete kaitse asjakohaste ELi õigusaktidega),¹⁷⁸ avalikke huve seoses avaliku julgeolekuga, toimuva otsustusprotsesse ja kaubanduslikke huve.

On märkimisväärne, et kõik 3 dokumenti, mille korral keeldus amet taotlejatele 2023. aastal juurdepääsu andmast, olid seotud ameti arendatavate ja hallatavate suuremahuliste IT-süsteemide tehniliste aspektidega. Nende dokumentide avalikustamine oleks paljastanud tehnilist ja tundlikku teavet süsteemide kohta. Seega tuli taotletud dokumentide avaldamisest keelduda, tuginedes avalike huvide kaitse kaalutlusele seoses avaliku julgeolekuga.

Ameti esialgsete otsuste peale esitati 1 kordusttaotlust. Samas ei vaidlustatud ameti otsust dokumentidele üldsusele juurdepääsu andmise kohta Euroopa Liidu kohtutes. Samuti ei esitatud Euroopa Ombudsmanile ühtki kaebust menetluse kohta, millega käsitles amet dokumentidele juurdepääsu taotlusi.

2023. aastal sai amet ka 13 konsultatsioonitaotlust seoses juurdepääsuga dokumentidele teistelt ELi üksustelt, kooskõlas määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 4 lõikega 4. See on eksponentsiaalne kasv võrreldes eelmise aastaga.

¹⁷⁷Vastavalt eu-LISA haldusnõukogu 28. juuni 2012. aasta otsuse artiklile 17, mis kajastab määruse (EÜ) nr 1049/2001 artikli 17 sõnastust seoses üldsuse juurdepääsuga Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni dokumentidele, ning vastavalt ameti asutamismääruse (määrus (EL) 2018/1726) artiklile 34 on eu-LISA aastaaruandes dokumentidele juurdepääsu aruanne, milles esitatakse juurdepääsust keeldumise juhtumite arv ja põhjused.

¹⁷⁸Määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ELT L 295, 21.11.2018, lk 39–98.

Muud dokumentidele juurdepääsuga seotud tegevused

Amet on järjekindlalt püüelnud selle poole, et tagada õiguslike nõuete täielik täitmine ja parendada dokumentidele juurdepääsu taotluste läbivaatamise tava. Seoses sellega jätkab amet dokumentidele avaliku juurdepääsu praktilise korralduse läbivaatamist, et suurendada protsessi tõhusust ja tegevuse tulemuslikkust. Samuti saavutas amet 2023. aastal mitu vahe-eesmärki, mis tagavad tulevikus dokumentidele üldsuse juurdepääsu taotluste sujuva menetlemise.

Pärast seda, kui eu-LISA haldusnõukogu oli vastu võtnud otsuse ameti valduses olevatele dokumentidele üldsuse juurdepääsu praktilise korra kohta, lõppeesmärgiga kehtestada praktiline kord määruse (EÜ) nr 1049/2001 kohaldamiseks, tagada head haldustavad ja üldsuse juurdepääsu kõrged standardid dokumentidele, arvestades ameti eripära ja volitusi, jätkas õigussektor (mis on nimetatud eu-LISA dokumentidele üldsuse juurdepääsu rühmaks) tegevust, et tugevdada dokumentidele üldsuse juurdepääsu reguleerivat õigusraamistikku.¹⁷⁹

27. oktoobril 2023 võttis eu-LISA tegevdirektor vastu otsuse muudatuse, mis käsitleb dokumentidele üldsuse juurdepääsu kontaktisikute määramist, ja selle lisa, et nad oleksid osa ameti tegevuse raames toimuvast valdkonnaülesest võrgustikust, mida koordineerib õigusedakond, kes tegutseb dokumentidele üldsuse juurdepääsu koordineerijana, ning mille peamine eesmärk on käsitleda dokumentidele üldsuse juurdepääsu taotlusi nende teemavaldkondades.

¹⁷⁹ eu-LISA haldusnõukogu 24. märtsi 2022 otsus nr 2022-090.

X lisa. Kestlikkusaruanne

Tänapäeval on kestlikkusprobleemide käsitlemine kõigi organisatsioonide jaoks kriitilise tähtsusega, eriti seoses Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamise¹⁸⁰. Selleks tegelevad organisatsioonid kestlikkusaruandlusega ning avaldavad vabatahtlikult näitajaid, mis kajastavad nende keskkonna-, sotsiaal- ja majandustulemusi, et anda süstemaatiline ülevaade oma tegevuse mõjust. Need aruanded sisaldavad ennetava vahendina teavet asjakohaste tegevuskavade, leevendusmeetmete ja tavade kohta, et vähendada negatiivset mõju ja nüüdisajastada kestmatuks osutunud süsteeme. Pikemas perspektiivis hõlbustab selline aruandlus rakendamise süstemaatilist järelevalvet ja tehtu jälgimist, et tuvastada täiustatavad valdkonnad.

ELi asutusi kutsutakse üles **näitama eeskuju, tegutsedes ennetavalt ja läbipaistvalt** seoses sellega, et avalikustavad peale oma keskkonnatulemuslikkuse ja -mõju ka tulemuslikkuse ja mõju kogu ühiskonnale.¹⁸¹ Tunnistades oma rolli ja kohustusi avaliku sektori asutusena, on eu-LISA pühendunud kestlikkuse edendamisele, mis on lahutamatu osa meie vastutusest ühiskonna ja tulevikupõlvkondade ees.

Kestlikkusaruandluse raamistik

Praegu on esimene kord, kui eu-LISA avalikustab kestlikkusteabe oma aasta tegevusaruande osana. Olles uurinud kõige sagedamini kasutatavaid kestlikkusaruandluse raamistikke, otsustas amet kasutada standardit, mille on arendanud organisatsioon **Global Reporting Initiative (GRI)**.¹⁸² GRI kestlikkusstandardid valiti peale selle, et need on ülemaailmsed parimad tavad, ka seetõttu, et see on avaliku sektori asutuste jaoks eelistatud meetodika, mida soovib **ELi asutuste võrgustiku (EUAN)** tulemuslikkuse arendamise võrgustik (PDN).

GRI standardid annavad organisatsioonidele raamistiku, millega nad saavad oma tegevuse mõjudest avalikult aru anda struktureeritud ja süstemaatilisel viisil, mis on sidusrühmadele läbipaistev, andes tervikülevaate organisatsiooni olulistest teemadest, mõjudest ja juhtimisest.¹⁸³

GRI standardite kohaldamiseks on kaks võimalust:

- aruandlus kooskõlas GRI standarditega, st kõigi GRI nõuete täitmine ja aruandlus kõigi GRI standardite kohta;
- GRI standarditele viitav aruandlus, st aruandlus ainult valitud GRI standardite või nende osade kohta.

eu-LISA kestlikkusaruanne 2023

Ameti 2023. aasta kestlikkusaruanne hõlmab aega 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2023. eu-LISA on alles alustamas oma kestlikkusaruandlust ja seepärast esitatakse esimene kestlikkusaruanne **viitega GRI standarditele**, keskendudes teemadele, mille kohta meil on usaldusväärsed andmed.

Andmed on GRI sisukorras, milles on lühiülevaade eu-LISA tegevusest igas valdkonnas ja viited muudele dokumentidele, kus on lisateavet. Ameti peamiste kestlikkustegevuste kokkuvõte on järgmisel leheküljel ja **eu-LISA 2023. aasta kestlikkusaruande täisversiooni** saab alla laadida eu-LISA veebilehelt.¹⁸⁴

¹⁸⁰ Lisateave Euroopa rohelise kokkuleppe kohta on Euroopa Komisjoni ja Euroopa Liidu Nõukogu teemakohastel veebilehtedel.

¹⁸¹ Euroopa Kontrollikoda (2019) Jätkusuutlikkuse aruandlus – ülevaade ELi institutsioonidest ja asutustest.

¹⁸² Organisatsiooni Global Reporting Initiative (GRI) standardite üksikasjalik ülevaade on aadressil www.globalreporting.org.

¹⁸³ GRI raamistikus tähendavad olulised teemad organisatsiooni kõige olulisemaid majandus-, keskkonna- ja sotsiaalmõjusid.

¹⁸⁴ eu-LISA kestlikkusaruanne 2023.

Viimastel aastatel on eu-LISA tegutsenud otsustavalt, võttes mitmesuguseid meetmeid, et optimeerida ressursside kasutamist ja vähendada negatiivseid mõjusid, parendades samal ajal oma finantstulemusi, sidusrühmade kaasamist ja edendades mitmekesisust. Oma esimeses kestlikkusaruandes tõi amet esile järgmised tegevused.

- eu-LISA on käsitlenud kliimamuutustest tulenevaid võimalikke finants- ja tegevusriske, investeerides **energiatöhusatesse ja kliimamuutustele vastupanuvõimelistesse lahendustesse** kooskõlas ELi roheliste algatustega. Selle näiteks on keskkonnasäästlik peakorter Tallinnas ja taristu pidev uuendamine, sealhulgas uued ruumid Strasbourgis (Prantsusmaa) ja Brüsselis (Belgia). *Lisateave: vt eu-LISA 2023. aasta kestlikkusaruanne, punkt 201-2 „Finantsmõju ning muud riskid ja võimalused kliimamuutuste tõttu“.*
- 2023. aastal jätkas amet tegevust ELi **keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi (EMAS)**¹⁸⁵ registreerimise suunas, rakendades ELi standarditega kooskõlastatud keskkonnajuhtimissüsteemi, arvutades põhjalikult kasvuhoonegaaside heitkoguseid ja avaldades oma **esimese ametliku keskkonnanaruande**,¹⁸⁶ ning kaasates samal ajal oma töötajaid, moodustades **erilise rakkerühma – roheline rühma**. *Lisateave: vt eu-LISA 2023. aasta kestlikkusaruanne, peatükk „Keskkonnateemad (GRI 300)“.*
- Amet aitab kaasa **ELi sisejulgeolekule** ja hõlbustab **liikumisvabadust** Schengeni alal, tehes **välispiiride haldamise** peamiste IT-süsteemide järelevalvet ja hõlbustades õiguskaitseasutuste koostööd (st SIS, VIS ja Eurodac), arendades samal ajal uusi süsteeme ja üldist koostalitlusarhitektuuri justits- ja siseküsimuste valdkonnas. *Lisateave: vt eu-LISA 2023. aasta kestlikkusaruanne, punkt 203-2 „Oluline kaudne majandusmõju“.*
- eu-LISA on vastu võtnud **ELi asutuste võrgustiku (EUAN) mitmekesisuse ja kaasamise harta**¹⁸⁷ koos tegevuskavaga nende väärtuste edendamiseks töötajate seas¹⁸⁸. Kogu 2023. aasta jooksul korraldas eu-LISA mitmekesisuse õpikodasid ja osales aktiivselt Pride'i kuul, mis kulmineerus äramärgimisega EUANi mitmekesisuse ja kaasamise auhinnatseremoonial tegevuse eest ameti aastate 2023–2024 **mitmekesisuse, võrdsuse ja kaasamise tegevuskavas** kirjeldatud algatuste rakendamisel. *Lisateave: vt eu-LISA 2023. aasta kestlikkusaruanne, peatükk „Ühiskonnateemad (GRI 400)“.*
- 2023. aastal rakendas eu-LISA **sidusrühmade liigendatud kaasamise käsitlust**, kasutades uut tegevussuhete halduse mudelit, et suurendada vastutust, kontrolli ja vastastikust mõistmist, alustades samal ajal ka **oma veebikoha uuendamisega**, et parendada teabevahetust ja sidet ühismeediaga. *Lisateave on punktis 2-29 „Sidusrühmade kaasamise käsitus“.*
- eu-LISA võttis vastu **tervikliku töötervishoiu ja tööohutuse juhtimissüsteemi**, pidas korrapäraseid riskiennetusõppusi ja parendas töökoha ergonoomikat, korraldades samal ajal ka töötervishoiu ja tööohutuse teadlikkuskoolitusi, vaimse tervise veebiseminare ja võttes kasutusele uusi töötajate heaolu algatusi, sealhulgas individuaalseid nõustamisi ja edendades füüsilist tegevust, näiteks töölesõitu jalgrattaga. *Lisateave: vt eu-LISA 2023. aasta kestlikkusaruanne, peatükk „Ühiskonnateemad (GRI 400)“.*
- 2023. aasta lõpus oli ameti ametikohtade **täidetus** 94%, seda tänu süstemaatilisele käsitlemisele personaliprobleemide lahendamisel ja valikumenetluste tõhusale korraldamisele. Lisaks korraldas eu-LISA rekordarvu rühmakoolitusi, suurendas praktikavõimalusi, laiendas siseliikuvust ja koolitusprogramme. *Lisateave: vt eu-LISA 2023. aasta kestlikkusaruanne, peatükk „Ühiskonnateemad (GRI 400)“.*

Järgmised sammud

Edasi liikudes soovib amet järk-järgult laiendada avalikustatud teabe ulatust ja on alustanud ettevalmistusi täiendavate andmete kogumiseks, et tulevikus esitada terviklikum ülevaade. Nagu juba märgitud, lähtub see kestlikkusaruanne GRI standarditest. Samas arvestades 2024. aasta alguses kasutusele võetud uusi Euroopa kestlikkusaruandluse standardeid (ESRS), teeb eu-LISA põhjaliku analüüsi, et leida, kas jätkata GRI

¹⁸⁵ Lisateave on komisjoni eriveebilehel [keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemi \(EMAS\)](#) kohta.

¹⁸⁶ [eu-LISA 2022. aasta keskkonnanaruanne](#), avaldatud 10. oktoobril 2023.

¹⁸⁷ [ELi asutuste võrgustiku \(EUAN\) mitmekesisuse ja kaasamise harta](#), mai 2021.

¹⁸⁸ [eu-LISA mitmekesisuse, õigluse ja kaasatuse tegevuskava 2023–2024](#).

standardite kohaldamist või minna üle ESRSile, mida kohaldatakse alates 1. jaanuarist 2024.¹⁸⁹

¹⁸⁹ [Komisjoni 31. juuli 2023. aasta delegeeritud määrus \(EL\)2023/2772 seoses kestlikkusaruandluse standarditega.](#)

Esimene väljaanne, valminud juunis 2024.

eu-LISA ega ükski eu-LISA nimel tegutsev isik ei vastuta järgmise teabe kasutamise korral.

© eu-LISA, 2024

Reprodutseerimine on lubatud, kui viidatakse allikale.

eu-LISA-le omandis mitteoleva elemendi kasutamiseks või reprodutseerimiseks võib olla vaja küsida luba otse selle õiguste omanikult.

